

GŁOS

**Bibliotek Publicznych
Województwa Podlaskiego**

BIULETYN INFORMACYJNO-METODYCZNY

NR 1 (22) – BIAŁYSTOK 2022

Redakcja:

Joanna Trusiuk

Marianna Kalinowska-Michno

Paulina Miłkowska

Paulina Reszotko

Grzegorz Żys

Redakcja zastrzega sobie prawo do adiustacji i skracania tekstów.
Nadesłanych materiałów nie zwracamy.

Nakład 100 egz.

Adres redakcji:**Książnica Podlaska****im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku**

15-097 Białystok, ul. Marii Curie-Skłodowskiej 14A

Tel. (85) 67-67-267

e-mail: instrukcyjny@ksiaznicapodlaska.pl

Skład, łamanie, projekt okładki:

Przemysław Wierzbowski

Druk:

Spis treści

WARSZTAT

Marianna Kalinowska-Michno

Czytelnictwo i preferencje czytelnicze wśród dzieci w wieku 5–7 lat z przedszkoli samorządowych na terenie Białegostoku – wyniki badania _____ 7

Paulina Miłkowska

O książkach w blogosferze _____ 43

Sebastian Kochaniec

Z gry do książki, z książki do gry. Strategia gry w animacji czytelnictwa _____ 49

Joanna Trusiuk

Konkursy wojewódzkie realizowane w latach 2011–2022 przez Książnicę Podlaską sposobem na promocję dorobku podlaskiej sieci bibliotek _____ 59

Paulina Reszotko

Do bycia bibliotekarzem warto się przygotować – wywiad z dr hab. Anną Nosek, prof. UwB _____ 71

BIBLIOTEKI

Izabela Szymańska

Wagowie i ich kolekcja w zbiorach Książnicy Podlaskiej _____ 77

Małgorzata Kulikowska, Mateusz Olechno

Mediateka w Mońkach jako przykład nowoczesnej biblioteki _____ 81

Andrzej Kosmowski

Podróże Gwiazdy BCK w Szczuczynie _____ 85

Hanna Nikin

Otwarcie letniej Czytelni pod chmurką w Łapach _____ 89

PROJEKTY I PROGRAMY**Joanna Trusiuk**

PROaktywnie z książką. Projekt czytelniczy dofinansowany
w ramach programu MKiDN Partnerstwo dla książki 2022 _____ 91

Anna Źarska-Kopras

Bliżej siebie. Projekt dofinansowany w ramach programu
MKiDN Promocja czytelnictwa 2022 _____ 95

Katarzyna Pietryńczak

„Dawne, ciekawe, warte pamiętania” – obyczaje, zwyczaje
i dawne tradycje w bibliotece _____ 103

Paulina Reszotko

„Nie siedź – siecuj” – jak stworzyć wspólną przestrzeń
do komunikacji i dzielenia się wiedzą? _____ 107

Teresa Alina Skrodzka

Obchody Roku Marii Konopnickiej _____ 111

SPRAWOZDANIA I RELACJE**Marianna Kalinowska-Michno**

Pozabudżetowe źródła pozyskiwania środków finansowych
przez biblioteki publiczne województwa podlaskiego
na działalność bieżącą i inwestycje w 2021 roku _____ 115

POMOCE METODYCZNE

Grzegorz Zys

Polskie nagrody literackie – wybór _____ 133

Marianna Kalinowska-Michno

Wykaz proponowanych sygnatur wg UKD w bibliotekach
publicznych województwa podlaskiego _____ 147

Anna Źarska-Kopras

Kalendarz rocznic 2022 _____ 167

DYSKUSYJNE KLUBY KSIĄŻKI

Paulina Miłkowska

Dyskusyjne Kluby Książki w województwie podlaskim w 2021 roku __ 189

STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Sprawozdanie z działalności ogniw terenowych SBP w okręgu
podlaskim za rok 2021 _____ 195

Joanna Trusiuk, Paulina Reszotko

Nagrodzeni bibliotekarze w województwie podlaskim w 2021 roku __ 207

Podziękowania _____ 217

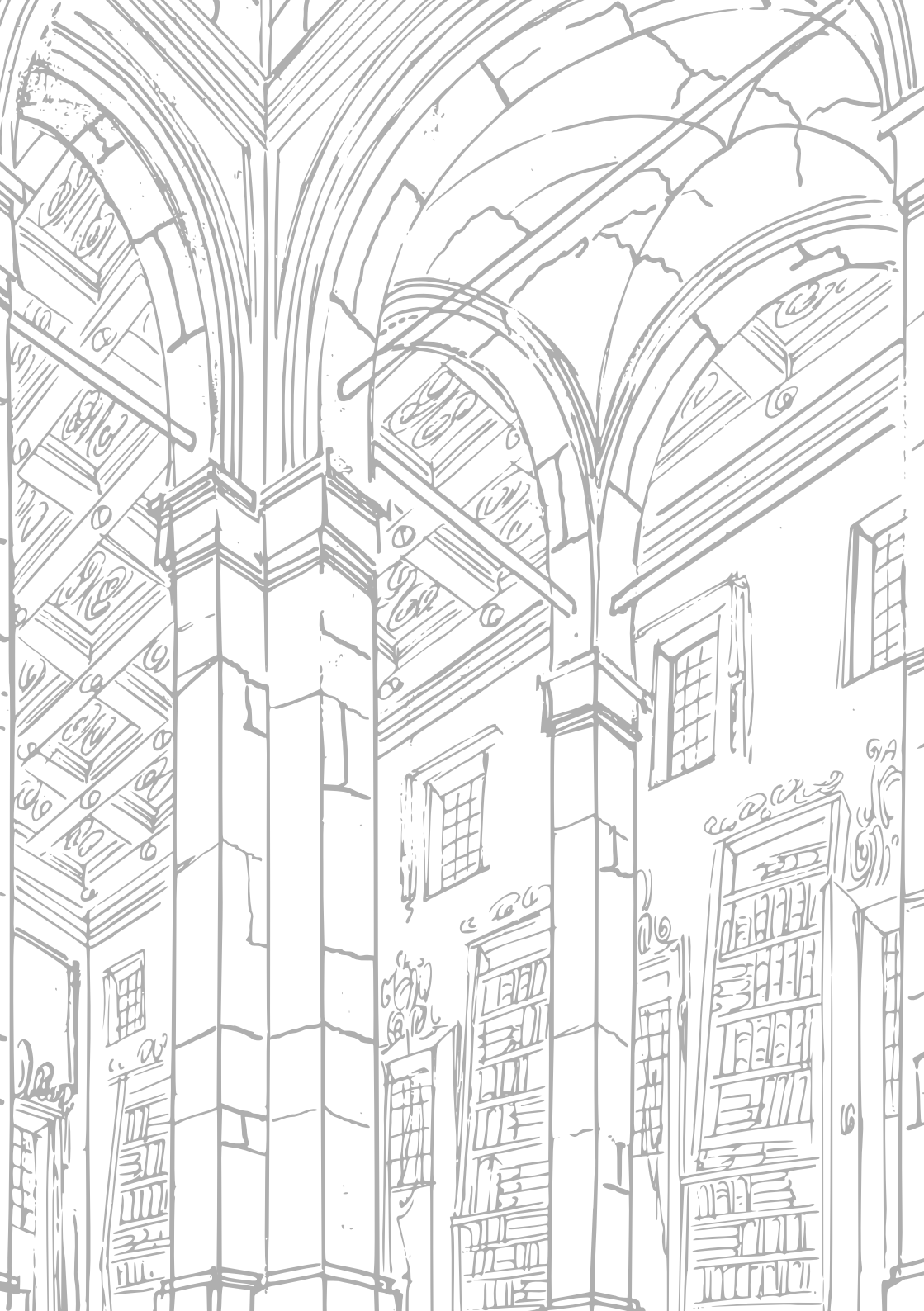
STATYSTYKA BIBLIOTECZNA

Sprawozdanie cyfrowe za rok 2021 – Książnica Podlaska _____ 219

Sprawozdanie cyfrowe za rok 2021 – województwo podlaskie _____ 220

Sprawozdanie cyfrowe za I półrocze 2022 r. – Książnica Podlaska _____ 224

Sprawozdanie cyfrowe za I półrocze 2022 r. – województwo podlaskie __ 225

Marianna Kalinowska-Michno

Książnica Podlaska

Czytelnictwo i preferencje czytelnicze wśród dzieci w wieku 5–7 lat z przedszkoli samorządowych na terenie Białegostoku – wyniki badania

1. Cele badania

Zadaniem badania było poznanie upodobań literackich i zwyczajów dzieci w wieku 5–7 lat jako odbiorców książek i literatury. Autorce artykułu zależało, by dowiedzieć się, jakich książek dzieci najchętniej słuchają i jakiego rodzaju literaturę preferują. Innym zagadnieniem podlegającym badaniu była zależność bądź jej brak pomiędzy płcią i wiekiem badanych a upodobaniem do poszczególnych gatunków i typów literatury. Kolejny cel przyświecający przeprowadzeniu sondażu to pozyskanie informacji o tym, jak często są czytane dzieciom książki w domach i w jakim stopniu najmłodszy są użytkownikami bibliotek.

Wyniki badania mogą posłużyć nauczycielom, rodzicom, bibliotekarzom pracującym z najmłodszymi czytelnikami, a także pracownikom działów gromadzenia w bibliotekach do doboru książek, które najlepiej wpisują się w gusta przedszkolaków. Warto także wsłuchać się w głos dzieci, by między innymi na tej podstawie wybierać gości na spotkania autorские adresowane do najmłodszych.

2. Metodologia

Wartość prezentowanych badań polega na tym, że o zabranie głosu na temat własnych upodobań literackich zostały poproszone przedszkolaki.

Prowadzone zazwyczaj ankiety na temat czytelnictwa wśród nich za źródła pozyskiwania danych obierały bibliotekarzy, nauczycieli i rodziców¹. Działo się tak, ponieważ osoby niepiśmienne, jakimi w większości są jeszcze pięcioletni i sześciolatki, to grupa badawcza, która stanowi spore wyzwanie. Pozyskiwanie informacji potrzebnych do wypełniania ankiet musiało odbywać się poprzez osobiste przeprowadzanie krótkich wywiadów z każdym dzieckiem z osobna. Konieczne było duże zaangażowanie badającej w przedsięwzięcie. Dzięki tym wysiłkom o swoich zwyczajach i upodobaniach mogły samodzielnie, bez pośrednictwa dorosłych, wypowiedzieć się przedszkolaki.

Wart podkreślenia jest również fakt, iż niniejszy artykuł wpisuje się w docenianą ostatnio w środowisku bibliotekarskim ideę poznawania potrzeb ludzi nieczytających i niebędących użytkownikami bibliotek. Tego rodzaju badania polegają na docieraniu do ogółu społeczeństwa, nie tylko do klientów bibliotek. Dzięki rozwojowi takiego podejścia możliwe staje się poznawanie potrzeb kulturalnych i czytelniczych społeczności lokalnych i ich potencjału w tym zakresie. Te z kolei dane stają się wstępem do budowania strategii rozwoju czytelnictwa w danych środowiskach lokalnych.

W badaniu zastosowano wywiad jako metodę zbierania danych jakościowych². Wzięcie udziału w sondażu miało dla dzieci charakter jednorazowy, nie wymagało od nich wcześniejszego przygotowania. Kwestionariusz składał się z 10 pytań, w tym: otwartych, zamkniętych jednokrotnego i wielokrotnego wyboru z odpowiedzią otwartą. Wobec naturalnej nieśmiałości niektórych badanych ankietującej zależało na tym, by stworzyć miłą atmosferę i być otwartą na wszelkie wypowiedzi i reakcje dzieci. W nagrodę przedszkolaki otrzymywały drobne nagrody (lizaki, zakładki). Wszystkie te działania przyniosły wymierne korzyści w postaci szczegółowych i rzeczowych odpowiedzi najmłodszych.

¹ Zob. E. Ziniewicz-Siergiejko, *Najmłodszy użytkownicy bibliotek publicznych woj. podlaskiego – wyniki badań*, [w]: „Bibliotekarz Podlaski”, nr 23–24, 2011–2012, s. 95–121.

² Terminologia badań sondażowych za: E. Babbie, *Podstawy badań społecznych*, Warszawa, 2008.

Często wśród odpowiedzi dzieci na temat ulubionych książek w pytaniu otwartym (Pyt. 5) padały nie tytuły, a stwierdzenia typu: „książka o...”, „książka z ...”, a także wymyślone lub na tyle pomyłone tytuły, że nie było możliwości ustalenia ich prawidłowego brzmienia. Wobec takich odpowiedzi zapisywano je w podanym przez dziecko brzmieniu i w analizie przyporządkowano do typów literatury. Aby zobaczyć prawidłowości i móc wyciągnąć wnioski z wypowiedzi ankietowanych, opisywane przez nich książki zostały podzielone na rodzaje/kategorie literatury, oczywiście nie w znaczeniu teoretycznoliterackim, a raczej umownym (zob. Tab. 6a). Sporym wyzwaniem dla badającej było uzyskanie od dzieci informacji na temat tego, czy gdy wymieniają książki o dinozaurach, zwierzętach, owadach, itp. chodzi im o książki popularnonaukowe, czy beletrystyczne. Ankietująca wobec takich odpowiedzi musiała zadawać dodatkowe pytania pomagające doprecyzować wypowiedzi badanych.

W dwóch zamkniętych pytaniach, mających za zadanie poznanie preferencji czytelniczych najmłodszych (Pyt. 6 i 7), badająca podawała przedszkolakom po kolei rodzaje bohaterów literackich (dzieci, zwierzęta, roboty, postacie z bajek, itd.) i gatunki literackie w formie opisowej, zrozumiałej dla dzieci, one natomiast miały za zadanie wybrać odpowiedź „tak lubię”, „nie lubię” lub „nie znam” w odniesieniu do każdego z typów postaci i literatury. Badająca musiała w bardzo prosty i obrazowy sposób określać interesującą ją rodzaje literatury dziecięcej, ale tak, by jednocześnie nie sugerować dzieciom żadnych odpowiedzi. Stąd na przykład chcąc zapytać o horrory dla dzieci i opowieści z dreszczykiem ankietująca opisywała je jako: „książki, przy słuchaniu których, ktoś może się trochę bać, ponieważ są tam straszne miejsca, np. stare zamki, lub niebezpieczne postacie, np. duchy”. Chcąc wskazać na utwory detektywistyczne mówiła: „książki, w których ktoś zrobił coś złego, np. ukradł jakąś rzecz, a inna osoba lub osoby próbują dowiedzieć się, kto jest złodziejem”. Literatura obyczajowa była określana jako: „opowieści o przyjaciółach, koleżankach, kolegach ze szkoły, jakiegoś klubu, osiedla czy wsi, opowieści o rodzinie: rodzicach

i dzieciach, babcjach, dziadkach, zabawnym wujku lub cioci”. Publikacje popularnonaukowe były opisywane jako: „książki, w których nie ma opowiadanych wymyślonych historii, ale z których można się czegoś dowiedzieć o prawdziwym świecie, np. o zwierzętach, dinozaurach, wulkanach, kosmosie, czy przeszłości”.

Należy podkreślić, że prezentowane wyniki uwzględniają zainteresowania tzw. wyrażane w przeciwieństwie do zainteresowań okazywanych³. Badane przedszkolaki mogły opowiedzieć o swoich preferencjach i zachowaniach czytelniczych, osoba badająca nie obserwowała, na ile te deklaracje przejawiają się w działaniach dzieci i czytających im bliskich. Godne uwagi w poznawaniu czytelniczych zainteresowań okazywanych dzieci są badania z 2005 roku Małgorzaty Centner-Guz⁴, która nie tylko rozmawiała z sześciolatkami, ale także obserwowała, czy i po jakie książki w czasie wolnym samodzielnie sięgają dzieci.

3. Grupa badawcza – podstawowe informacje

Badaniu poddano dzieci w wieku 5–7 lat uczęszczające w roku szkolnym 2021/2022 do przedszkoli samorządowych na terenie Białegostoku do grup obejmujących 3. i 4. rok edukacji przedszkolnej (tzw. „starszaki”). Wywiady przeprowadzono w dniach 20, 26, 27 maja i 7 czerwca na terenie przedszkoli, do których na co dzień uczęszczają dzieci. Za każdym razem ankietującym była autorka niniejszego artykułu. Populacja, której dotyczy badanie, według danych pozyskanych od Kuratorium Oświaty w Białymstoku wynosi 6254 osoby⁵. W wywiadach kwestionariuszowych wzięło udział 112

³ Terminy – zainteresowania okazywane i zainteresowania wyrażane, przejęłam za: D. E. Super, *Psychologia zainteresowań*, Warszawa, 1972.

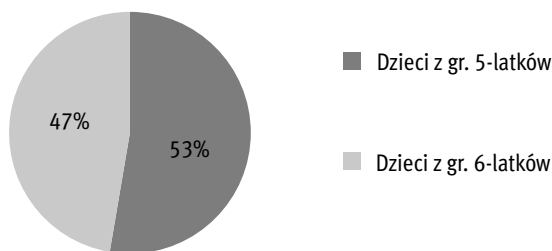
⁴ M. Centner-Guz, *Zainteresowania dzieci sześciolatkami*, [w]: „Poradnik Bibliotekarza”, nr 4 i 5, 2005, s. 3–5.

⁵ Dane wg stanu na 2022.04.24 wyliczone na podstawie tabeli przygotowanej przez Kuratorium Oświaty w Białymstoku. Wykluczono oddziały przedszkolne i zerowe funkcjonujące przy szkołach podstawowych i ośrodkach wychowawczych oraz przedszkola specjalne.

dzieci z Przedszkola Samorządowego nr 28 w Białymstoku i Przedszkola Samorządowego nr 25 w Białymstoku. Próba stanowiła 1,79% populacji statystycznej, nie była więc reprezentatywna. W badaniu nie został spełniony warunek dotyczący liczebności próby, dlatego jego wyniki i poniższa analiza mają jedynie charakter inicjujący ewentualne dalsze badania, choć z pewnością można je postrzegać, jako głos w dyskusji o tym, czego najmłodsi oczekują od literatury i książki.

W analizowanej grupie do oddziałów pięciolatków uczęszczało 59 osób, tj. 53% badanych, do sześciolatków natomiast 53 osoby, tj. 47% badanych. Większość dzieci, tzn. 49 (44%), w momencie, w którym przeprowadzono badanie miało skończone 6 lat, niewiele mniej, bo 40 dzieci (36%) ukończyło 5 lat, siedmiolatków stanowiły 19% badanych (22 osoby), jedno dziecko miało ukończone zaledwie 4 lata. Powyższe dane przedstawiono na Wykresach 1 i 2. Podział biorących udział w badaniu ze względu na płeć charakteryzował się nieco większą reprezentacją chłopców – 64 osoby (57%) w stosunku do dziewczynek – 48 (co stanowiło 43% badanych).

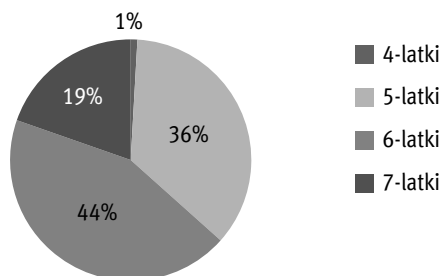
Wykres 1. Podział ze względu na przynależność ankietowanych do oddziałów przedszkolnych

Tabela 1. Oddział edukacji przedszkolnej

	Dzieci z gr. 5-latków	Dzieci z gr. 6-latków	Suma
Ilość dzieci	59	53	112

Wykres 2. Podział ze względu na wiek

Tabela 2. Wiek

	4-latki	5-latki	6-latki	7-latki	Suma
Ilość dzieci	1	40	49	22	112

4. Analiza danych

A. Praktyka czytelnicza przedszkolaków

Wśród badanych zdecydowana większość – tzn. 107 osób (96%), lubi, gdy ktoś czyta im książki, tylko 5 osób (4%) spośród 112 odpowiedziało przeciwnie. Ten wynik nie jest zaskakujący, nasuwa jednak pytanie, kiedy i dlaczego młodzi ludzie tracą zainteresowanie książkami. Skoro tak wielu przedszkolaków podaje, że kontakt z książką jest dla nich atrakcyjną formą spędzania czasu, to dlaczego już wśród ogółu społeczeństwa polskiego, jak podają wyniki corocznych badań stanu czytelnictwa w Polsce, aż 62% Polaków nie czyta wcale⁶. Warto szukać powodów, które zabijają zainteresowanie książką u młodego człowieka i poznać etap w życiu, gdy to się dzieje. Czy takim czynnikiem jest wejście dziecka na poziom samodzielnego czytania i trudności napotymane na drodze do swobodnego korzystania ze słowa pisanego? Niewykluczone, że przymus czytania mało atrakcyjnych lektur, z jakim zderzają się dzieci w szkole, zabija w nich ciekawość i chęć poszukiwania

⁶ Zob. Raport Biblioteki Narodowej, *Stan czytelnictwa książek w Polsce w drugim roku pandemii (2021–2022)* <https://www.bn.org.pl/download/document/1656416398.pdf>

własnej drogi w świecie literatury. Może oferta książek dla młodzieży i młodych dorosłych jest mniej interesująca niż wydawnictw dziecięcych? Te pytania wciąż pozostają otwarte i stanowią zaproszenie do kolejnych badań.

Wobec przedstawionego powyżej wysokiego zainteresowania przedszkolaków kontaktem z książkami mieszane odczucia wywołują dane płynące z odpowiedzi na pytanie o to, jak często są czytane dzieciom książki w domach (Pyt. 3, Wykr. 3). Według najmłodszych codziennie czyta się 33% z nich, a często 32%. Niestety aż 29% pytanych podało, że najbliżsi w domach czytają im rzadko, a 6% dzieci nie czyta się wcale. Z jednej strony większość badanych dzieci ma zaspokajane swoje potrzeby czytelnicze. Smutkiem napawa jednak wniosek, że 35% przedszkolaków, z którymi rozmawiano ma bardzo rzadki kontakt z literaturą i książką lub nie ma go wcale. Jest to tym bardziej poruszające, że przecież zdecydowana większość z nich lubi ten rodzaj aktywności. Można z tego wysnuć wniosek, że za poziom czytelnictwa wśród jeszcze samodzielnie nieczytających odpowiedzialność ponoszą rodzice i inni bliscy. Co warte zauważenia, dzieci deklarujące, że czyta im się w domach codziennie lub często, potrafiły podać średnio po 2,09 tytułu na osobę w pytaniu o ulubione książki. Natomiast przedszkolaki twierdzące, że bliscy czytają im rzadko lub wcale potrafiły w tym samym pytaniu wskazać średnio tylko 1,33 tytułu na osobę.

Wykres 3. Jak często ktoś Ci czyta w domu? Wybierz odpowiedź

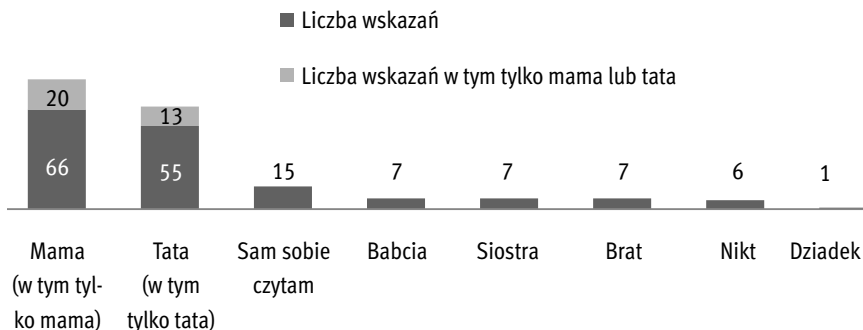
Tabela 3. Częstotliwość czytania dzieciom w domach

	Suma		Grupa 5-latków		Grupa 5-latków (%)		Grupa 6-latków		Grupa 6-latków (%)	
Codziennie	37	73	23	38	39%	14	35	26%		
Często	36		15		25%	21		40%		
Rzadko lub bardzo rzadko (czasami)	25	32	15	18	25%	10	14	19%		
Raz w tygodniu np. w soboty lub niedziele	7		3		5%	4		8%		
Nigdy	7	7	3	3	5%	4	4	8%		

W odpowiedziach na pytania o to, kto i o jakiej porze dnia najczęściej czyta przedszkolakom książki nie ma zaskoczeń (zob. Wykr. 4 i 5). Większość badanych wskazała, że najbliżsi czytają im przed snem (78%), na drugim miejscu, ze znacznie mniejszą liczbą odpowiedzi uplasowała się odpowiedź – w ciągu dnia (po obiedzie, po przedszkolu). Mama (77%) i tata (61%) to odpowiedzi, które padały najczęściej w pytaniu o osoby czytające dzieciom w domach, z czego tylko mamy czytają dzieciom w przypadku 18% z nich, a tylko ojcowie u 12%. Głównymi domowymi „czytaczami” przedszkolaków pozostają wciąż mamy, ale optymizmem napawa duża ilość ojców, którzy angażują się w taki sposób spędzania czasu z dziećmi. Wynik wiąże się z pewnością ze zmianami zachodzącymi w relacjach rodzinnych wśród współczesnych Polaków w stosunku do poprzednich pokoleń i z bardziej równoważnym zaangażowaniem obojga rodziców w opiekę nad dziećmi. Zaskakująca może być niska pozycja babć (7 wskazań) i dziadków (tylko jedno wskazanie) jako domowych „czytaczy” książek. Może to wynikać z niezbyt częstych kontaktów przedszkolaków z dziadkami albo ze zmęczenia i dużej aktywności osobistej seniorów, którzy w ferworze własnych zajęć wolą włączyć wnuczce bajkę w tablecie czy telewizorze niż zainteresować go książką. Budujące jest, że aż piętnaścioro spośród ankietowanych powiedziało, że sami czytają sobie książki, niektórzy w tym wspomaganii są jeszcze przez rodziców, ale kilku z nich czyta już sobie wyłącznie

samodzielnie. Rozbawienie mogą budzić wypowiedzi kilku przedszkolaków, o tym, że podsłuchują, gdy głośno czyta sobie książki, w tym lektury szkolne, ich starsze rodzeństwo i podobają im się bardziej książki siostry lub brata niż te adresowane do nich.

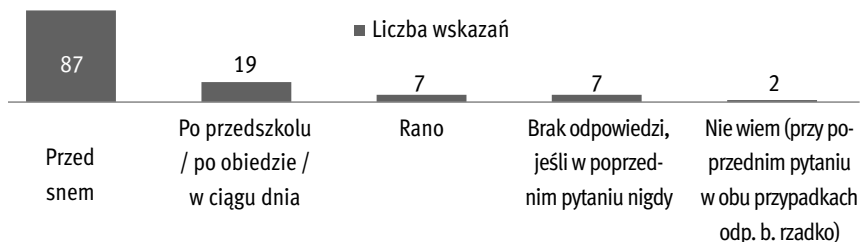
Wykres 4. Kto Ci czyta w domu? Pytanie wielokrotnego wyboru

Tabela 4. Kto Ci czyta w domu?

	Grupa 5-latków	Grupa 6-latków	Liczba wskazań	łącznie (%)
Mama	44	42	86	77%
W tym tylko mama	11	9	20	18%
Tata	35	33	68	61%
W tym tylko tata	8	5	13	12%
Babcia	5	2	7	6%
Dziadek	0	1	1	1%
Siostra	6	1	7	6%
Brat	1	6	7	6%
Sam sobie czytam	5	10	15	13%
Nikt	2	4	6	5%

Wykres 5. O jakiej porze ktoś czyta Ci książki w domu? Pytanie wielokrotnego wyboru

Tabela 5. Pora czytania w ciągu dnia

	Grupa 5-latków	Grupa 6-latków	Liczba wskazań	łącznie (%)
Przed snem	46	41	87	78%
Po przedszkolu / po obiedzie / w ciągu dnia	8	11	19	17%
Rano	4	3	7	6%
Brak odpowiedzi, jeśli w poprzednim pytaniu nigdy	3	4	7	6%
Nie wiem (przy poprzednim pytaniu w obu przypadkach odp. b. rzadko)	1	1	2	2%

B. Upodobania czytelnicze przedszkolaków

Najtrudniejszym, bo wymagającym samodzielnej wypowiedzi pytaniem było to o ulubione książki lub serie. Większość badanych potrafiła bez większych trudności wskazać jakąś publikację lub nawet kilka. Przy czym, jak wspomniano wcześniej, dzieci, które deklarowały, że codziennie lub często są im czytane książki, umiały średnio wymienić więcej ulubionych utworów (2,1 tytułu na osobę) w stosunku do przedszkolaków, którym czyta się rzadko lub wcale (1,3 tytułu na osobę).

Samodzielne wypowiedzi ankietowanych odnośnie ich wyborów książkowych (Pyt. 5) w poniższych rozważaniach zostały zestawione z odpowiedziami udzielanymi na pytania zamknięte (Pyt. 6. i 7.) odnoszące się do

tego samego zagadnienia. Co ważne wyniki wszystkich tych trzech pytań są ze sobą zbieżne i obrazują tendencje podlegające poniższej analizie (zob. Wykr. 6, 7, 8).

a) Dziecięce książki inspirowane filmami, serialami i gramami wideo

Zaobserwowane w badaniu prawidłowości dotyczą bardzo dużej popularności wśród przedszkolaków książek inspirowanych filmami, gramami i akcjami marketingowymi. Badani aż sześćdziesięciokrotnie podawali w pytaniu otwartym (Pyt. 5) książki należące do tej kategorii, przy czym chłopcy wymienili 39 takich pozycji, a dziewczynki 21. Natomiast w pytaniu zamkniętym (Pyt. 6) 99 osób, co stanowi 88% ankietowanych, odpowiedziało, że lubi publikacje z postaciami z filmów. Wynik taki jest pokłosiem popularności seriali animowanych, zabawek i gier, funkcjonujących na tych samych licencjach, co wymieniane przez dzieci książki. Tendencja ta nie jest nowym zjawiskiem, widać ją już w wynikach badania z lat 2006–2008 zaprezentowanych przez Halinę Filip⁷. Tam również filmowe postacie były niezwykle często wymieniane jako ulubione przez dzieci w przedziale wiekowym 6–10 lat.

W tej kategorii publikacji widać wyraźny podział na preferencje w zależności od płci badanych (zob. Wykr. 6a, Tab. 6a i 6 na końcu artykułu). Książki z filmowymi superbohaterami i samochodami, jak *Zygzak McQueen* czy *Hot Wheels* a także ze *Strażakiem Samem* i *Psim Patrolem* są popularne wśród chłopców. Aż piętnaścioro przedszkolaków wymieniało książki o superbohaterach jako te ulubione, z czego tylko jedna dziewczynka. Szczególne miejsce wśród chłopców zajmują publikacje o *Lego Ninjago* i *Lego Star Wars*, które zostały wskazane aż siedmiokrotnie przez badanych, co plasuje je na drugim miejscu wśród najczęściej wymienianych pozycji w całym badaniu. Dużą popularnością w tej kategorii wśród chłopców cieszą się także książki z serii *Minecraft* i o *Spider-Manie* (po 4 wskazania każda).

⁷ Zob. H. Filip, *Wybory czytelnicze (dla) najmłodszych*, [w]: „Bibliotekarz”, nr 3, 2009, s. 13–15.

W kategorii publikacji inspirowanych filmami wskazywanymi przez dziewczynki nie odnotowano dominującej odpowiedzi, najczęściej wymieniane przez nie były książki o Krainie Lodu, Śwince Pepie i Barbie. Każda z tych serii została podana czterokrotnie przez badane.

b) Beletrystyka o zwierzętach

Choć wśród dziewczynek książki inspirowane filmami są bardzo popularne, to jednak nieco mniej niż utwory ze zwierzętami jako głównymi bohaterami. W pytaniu otwartym o książkach inspirowanych filmami i o publikacjach beletrystycznych o zwierzętach dziewczynki opowiadały średnio po 0,4 wskazania w przeliczeniu na jedną ankietowaną. Wymieniły 20 książek o zwierzęcych bohaterach (chłopcy tylko 16). Natomiast w pytaniu zamkniętym o ulubione typy bohaterów literackich (Pyt. 6) więcej dziewczynek jako lubianych bohaterów wskazywało na zwierzęta (90% z nich) niż na bohaterów znanych im z bajek i filmów (85%). Co ciekawe, podobna tylko odwrotna jest proporcja wśród chłopców – 91 % dla postaci filmowych, a 81% dla bohaterów zwierzęcych (zob. Tab. 7 i Wykr. 7a)

W grupie wszystkich badanych przedszkolaków na książki o zwierzętach wskazywano trzydzieści sześć razy, przy czym ulubiony tytuł z tej kategorii to „Kubuś Puchatek”, wymieniony aż przez pięciu chłopców (żadna dziewczynka go nie wskazała). Inne popularne książki beletrystyczne o zwierzętach to te z serii o Tupciu Chrupciu, Kici Koci (po 3 wskazania każda z nich), Reksiu i Cliffordzie (po 2 wskazania).

c) Literatura obyczajowa

Literatura określana jako obyczajowa w zestawieniu sporządzonym na podstawie swobodnych wypowiedzi ankietowanych (Pyt. 5, Wykr. 6) znalazła się na trzecim miejscu (po książkach inspirowanych filmami/grami i beletrystyce o zwierzętach) z 29 podanymi utworami. Z tego zbioru, na potrzeby badania, zostały wyłączone pozycje o księżniczkach i baletnicach, a także książki z personifikowanymi bohaterami przedmiotami i zwierzętami. Te

pozycje przyporządkowano do oddzielnych kategorii. Dziewczynki częściej wymieniały książki obyczajowe (16 wskazań – 0,3 w przeliczeniu na jedną dziewczynkę) niż chłopcy (13 wskazań – 0,2 w przeliczeniu na jednego chłopca). W tej kategorii nie było w wypowiedziach dzieci publikacji z dominującą ilością wskazań, dwukrotnie podano: „Mikołajka” René Gosciniego, „Kacperiadę” Grzegorza Kasdepke, książki z serii o Martynce Delahaye Gilbert i „Pippi Langstrump” Astrid Lindgren. Przy czym inne pozycje szwedzkiej pisarki zostały podane jeszcze dwukrotnie („Ronja, córka zbójnika” i „Dzieci z ulicy Awanturników”).

Z zestawień i wykresów sporządzonych na podstawie odpowiedzi na pytania zamknięte o ulubiony typ literatury i bohatera literackiego płyną takie same wnioski, jak z pytania, otwartego (por. Wykr. 6, 7, 8). Dzieci – czyli typowi bohaterowie dziecięcej literatury obyczajowej, są trzecimi najbardziej lubianymi rodzajami postaci książkowych wskazanymi przez przedszkolaków, zaraz po tych filmowych i zwierzęcych (zob. Wykr. 7). Osiemdziesięcioro ze 112 badanych podało, że lubi, gdy bohaterami są dzieci i tylko jedna osoba nie znała takich bohaterów. W pytaniu o ulubione rodzaje/kategorie literatury dziecięcej książki obyczajowe uplasowały się na drugim miejscu, po publikacjach popularnonaukowych. W tym pytaniu nie było wyszczególnionej literatury inspirowanej filmami ani tej o zwierzętach. Zgodnie z oczekiwaniami, jak w pytaniu otwartym, także w tych zamkniętych, dziewczynki częściej niż chłopcy wybierały odpowiedź „lubię” wobec literatury obyczajowej (81% dziewczynek do 64% chłopców przy pytaniu o literaturę z dziećmi, jako bohaterami i 79% dziewczynek do 63% chłopców przy pytaniu o książki obyczajowe).

d) Książki popularnonaukowe

Interesujące są wyniki badania, jeśli chodzi o tę kategorię. W zestawieniu z odpowiedzi do pytania otwartego (zob. Tab. 6a i Wykr. 6) książki popularnonaukowe uplasowały się dopiero na czwartym miejscu. Dzieci 26 razy podawały publikacje należące do tej kategorii, w tym tylko trzy były im znane z tytułu. Tymczasem pytane o to, czy lubią książki, z których można się

czegoś dowiedzieć o świecie, np. o dinozaurach, zwierzętach, różnych krajach, czy kosmosie, zdecydowana większość z nich (83 osoby) odpowiedziała twierdząco. Stąd w pytaniu zamkniętym (zob. Tab. i Wykr. 8) publikacje popularyzujące wiedzę znalazły się na pierwszym miejscu, jako te najbardziej lubiane przez ankietowanych. Sądzę, że ta rozbieżność między ilością podawanych publikacji w pytaniu otwartym, a odpowiedziami udzielanymi na pytanie zamknięte może wynikać z tego, że dzieci pytane o ulubione książki w pierwszym momencie myślały o tych, w których jest fabuła. Inną przyczyną może być to, że tytuły publikacji popularnonaukowych są zazwyczaj mniej charakterystyczne niż książek beletrystycznych i w większości dość podobne do siebie, np. „Dinozaury”, czy „Encyklopedia dla dzieci”. Poza tym w pytaniu otwartym dzieci były proszone o podanie ulubionych książek, czyli w ich opinii tych najlepszych z najlepszych, tymczasem w zamkniętym pytaniu ankietującej brzmiało: „czy lubisz” dany rodzaj książek. Z tego można więc wnioskować, że statystycznie przedszkolaki, a przynajmniej w tej przebadanej grupie, lubią publikacje popularnonaukowe, choć w większości nie są to te „najulubieńsze”. Trzeba także zaznaczyć, że na wykresie 10. i w ilustrującym jego wyniki pytaniu nie wyszczególniono literatury o zwierzętach, ani tej z filmowymi bohaterami, a to książki z tych kategorii były przecież najczęściej wskazywane przez ankietowanych w pytaniu otwartym.

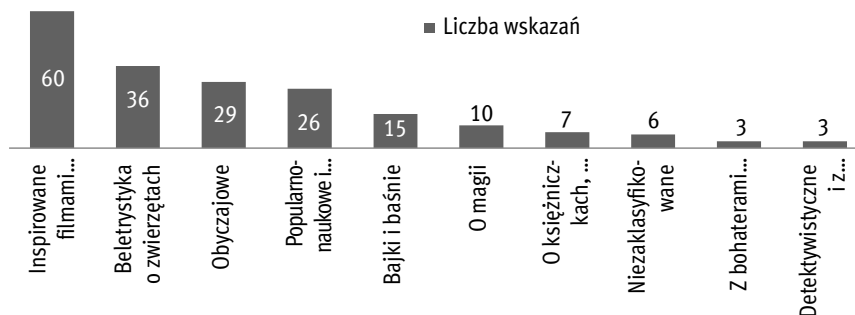
Warte odnotowania jest także, że mimo, iż dzieci nie wymieniały publikacji popularnonaukowych najczęściej, to jednak w całym badaniu odpowiedzi dotyczące książek pogłębiających wiedzę o dinozaurach pojawiły się najczęściej, bo aż dziewięć razy (8 razy wśród chłopców, raz wśród dziewczynek). Książki popularnonaukowe o zwierzętach cieszyły się także bardzo dużą popularnością, wymieniły je cztery dziewczynki i dwóch chłopców.

e) Bajki i baśnie

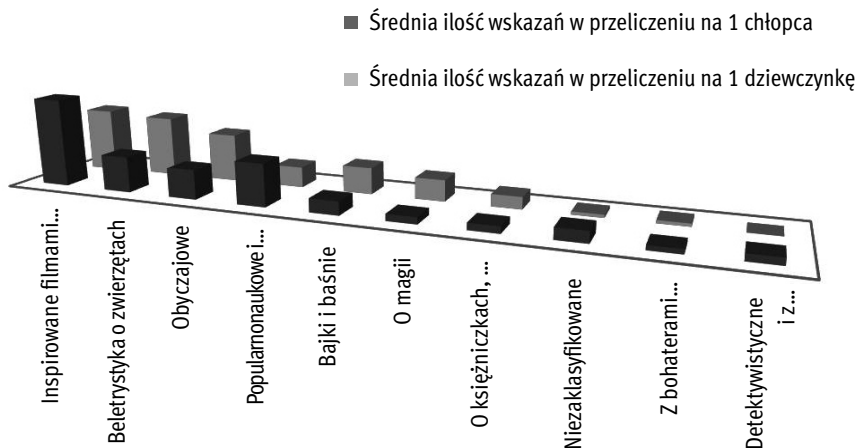
Ostatnią wyszczególnioną kategorią publikacji, o której trzeba wspomnieć, są bajki i baśnie. Dawniej to one były głównym bohaterem dziecięcej edukacji czytelniczej i to je rodzice szczególnie często wybierali jako lektury

dla swoich dzieci. Współczesne przedszkolaki nie wskazywały na nie zbyt często, jednak dla niektórych z nich wciąż są najlepszą lekturą. Można podejrzewać, że rodzice sięgają po baśnie dla swoich dzieci, ponieważ klasyka jest pewnym i sprawdzonym przez pokolenia wyborem, a poza tym taka literatura kojarzy się im z własnym dzieciństwem. Z obserwacji poza ankietyowych autorki artykułu wynika, że zasada ta sprawdza się nie tylko w przypadku baśni – najbliżsi bardzo często czytają dzieciom takie książki, jakie im były czytane, gdy sami byli mali.

Wykres 6. Twoje ulubione książki – rodzaj/kategoria literatury (pytanie otwarte)

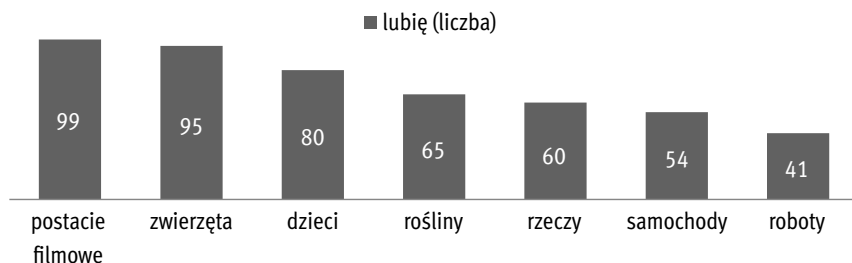
Wykres 6a. Twoje ulubione książki – rodzaj/kategoria literatury z podziałem na płeć w wartościach uśrednionych (pytanie otwarte)

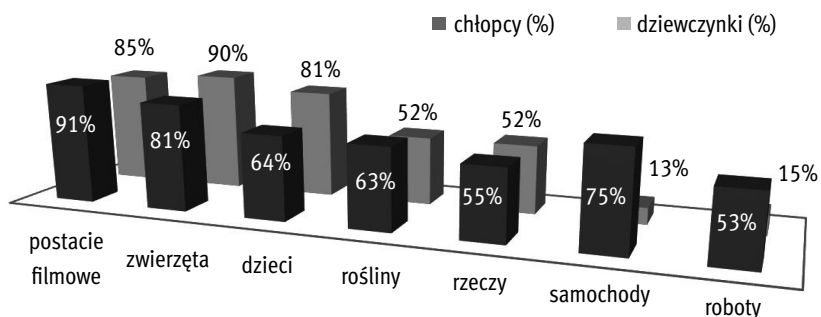
Tabela 6a. Ulubione książki – rodzaj literatury (pytanie otwarte)

	wśród chłopców (liczba)	średnia ilość wskazań z danego typu litera- tury w prze- liczeniu na 1 chłopca	wśród dziewczynek (liczba)	średnia ilość wskazań z danego typu litera- tury w prze- liczeniu na 1 dziewczynkę	ilość wska- zań (liczba)
Inspirowane filmami, grami i akcjami handlowymi	39	0,6	21	0,4	60
Beletrystyka o zwie- rzętach	16	0,3	20	0,4	36
Obyczajowe	13	0,2	16	0,3	29
Popularnonaukowe i reportaże	19	0,3	7	0,1	26
Bajki i baśnie	6	0,1	9	0,2	15
O magii	3	0	7	0,1	10
O księżniczkach, baletnicach	3	0	4	0,1	7
Niekategoryzowane	5	0,1	1	0	6
Z bohaterami przed- miotami	2	0	1	0	3
Detektywistyczne i z dreszczykiem	3	0	0	0	3
SUMA	109		86		195
ŚREDNIA WSKAZAŃ NA 1 OSOBE	1,7		1,8		1,7

Wykres 7. Najbardziej lubiane typy bohaterów literackich (pytanie zamknięte)

Wykres 7a. Najbardziej lubiane typy bohaterów z podziałem na płcie (pytanie zamknięte)

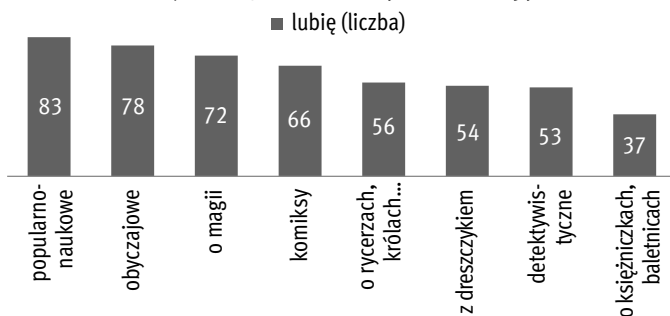
Tabela 7. Typy lubianych bohaterów (pytanie zamknięte)

	Lubię (liczba)	%	Lubię – chłopcy (liczba)	Lubię – chłopcy (%)	Lubię – dziewczynki (liczba)	Lubię – dziewczynki (%)
postacie filmowe	99	88%	58	91%	41	85%
zwierzęta	95	85%	52	81%	43	90%
dzieci	80	71%	41	64%	39	81%
rośliny	65	58%	40	63%	25	52%
rzeczy	60	54%	35	55%	25	52%
samochody	54	48%	48	75%	6	13%
roboty	41	37%	34	53%	7	15%

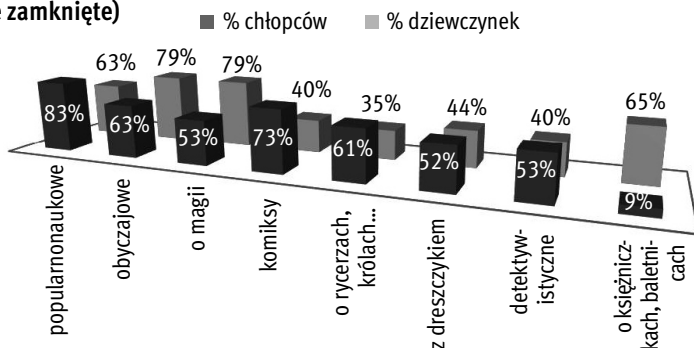
Tabela 7b. Typy nielubianych i nieznanych bohaterów (pytanie zamknięte)

	nie lubię (liczba)	%	nie lubię – chłopcy (liczba)	nie lubię – chłopcy (%)	nie lubię – dziewczynki (liczba)	nie lubię – dziewczynki (%)	nie znam (liczba)	nie znam (%)
dzieci	31	28%	23	36%	8	17%	1	1%
rośliny	33	29%	22	34%	11	23%	14	13%
samochody	24	21%	7	11%	17	35%	34	30%
zwierzęta	16	14%	12	19%	4	8%	1	1%
roboty	12	11%	4	6%	8	17%	59	53%
postacie filmowe	8	7%	3	5%	5	10%	5	4%
rzeczy	6	5%	4	6%	2	4%	46	41%

Wykres 8. Ulubione rodzaje/kategorie literatury dla dzieci (pytanie zamknięte)

Wykres 8a. Ulubione rodzaje/kategorie literatury dla dzieci z podziałem na płeć (pytanie zamknięte)

Tabela 8. Lubiane rodzaje/kategorie literatury (pytanie zamknięte)

	lubię (liczba)	lubię (%)	chłopcy	% chłop- ców	dziew- czynki	% dziew- czynek
popularnonau- kowe	83	74%	53	83%	30	63%
obyczajowe	78	70%	40	63%	38	79%
o magii	72	64%	34	53%	38	79%
komiksy	66	59%	47	73%	19	40%
o rycerzach, kró- lach, zamkach	56	50%	39	61%	17	35%
z dreszczykiem	54	48%	33	52%	21	44%
detektywistyczne	53	47%	34	53%	19	40%
o księżniczkach, baletnicach	37	33%	6	9%	31	65%

Tabela 8b. Najmniej lubiane i znane rodzaje/gatunki literatury (pytanie zamknięte)

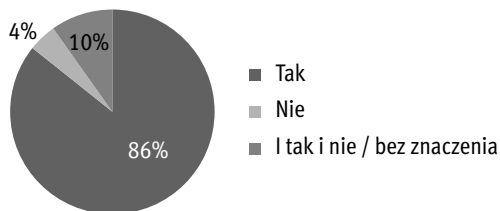
	nie znam (liczba)	nie znam (%)	nie lubię (liczba)	nie lubię (%)
detektywistyczne	55	49%	4	4%
o rycerzach, królach, zamkach	48	43%	8	7%
o księżniczkach, baletnicach	48	43%	27	24%
z dreszczykiem	45	40%	13	12%
komiksy	37	33%	9	8%
o magii	27	24%	13	12%
obyczajowe	25	22%	9	8%
popularnonaukowe	25	22%	4	4%

C. Ilustracje w książkach

W odpowiedziach dotyczących ilustracji, nie ma zaskoczenia – 86% ankietowanych woli, gdy książka ma obrazki i to najlepiej dużo kolorowych (65% badanych), przy czym w przypadku starszych przedszkolaków ten odsetek nieco spada (zob. Wykr. 11 i 12). Wydaje się, że im dzieci starsze tym bardziej

kwestia ilustracji jest mniej istotna, a dominującym wyznacznikiem wartości książki staje się jej treść. Tutaj, podobnie jak w przypadku pozostałych wypowiedzi badanych, należy pamiętać, iż są to ich deklaracje, a praktyka czytelnicza może się od słów nieco różnić.

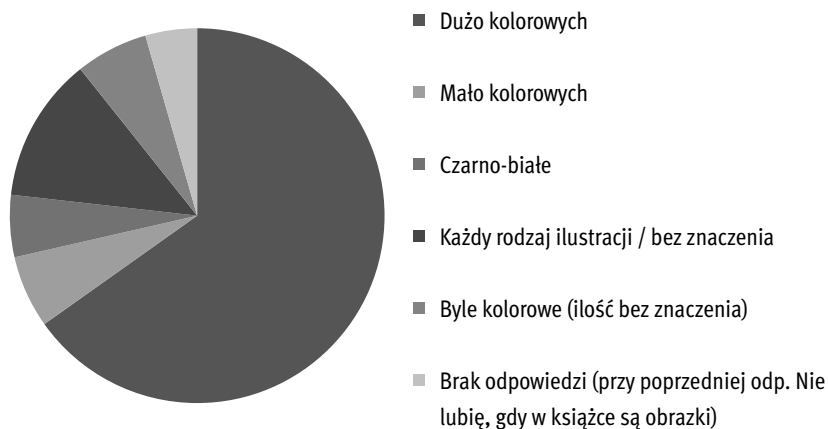
Wykres 9. Czy lubisz, gdy w książce są obrazki?

Tabela 9. Czy lubisz, gdy w książce są obrazki?

	Suma (liczba)	Grupa 5-latków	Grupa 6-latków
Tak	96	54	42
Nie	5	0	5
I tak i nie / bez znaczenia	11	5	6

Wykres 10. Jaki rodzaj ilustracji lubisz najbardziej?

Tabela 10. Ulubiony rodzaj ilustracji.

Ilustracje	Suma	Dziewczynki		Chłopcy		Suma 5-lat- ki	Suma 6-lat- ki
		Gr. 5-lat- kó w	Gr. 6-lat- kó w	Gr. 5-lat- kó w	Gr. 6-lat- kó w		
Dużo kolorowych	73	20	14	21	18	41	32
Mało kolorowych	7	1	0	3	3	4	3
Czarno-białe	6	1	1	3	1	4	2
Każdy rodzaj ilustracji / bez znaczenia	14	1	6	4	3	5	9
Byle kolorowe (ilość bez znaczenia)	7	1	1	4	1	5	2
Brak odpowiedzi (przy poprzedniej odp. Nie lubię, gdy w książce są obrazki)	5	0	2	0	3	0	5

D. Korzystanie przez przedszkolaków z biblioteki

Pozytywnie może zaskakiwać wysoki odsetek badanych, którzy korzystają z zasobów bibliotek. Aż 46 dzieci (41%) odpowiedziało, że przynajmniej raz w życiu wypożyczyło książkę z biblioteki na własny użytek. W grupach przedszkolnych, z których dzieci brały udział w badaniu, nie ma praktyki wspólnego wypożyczania książek w ramach zajęć bibliotecznych organizowanych przez filie Książnicy Podlaskiej. Wszystkie wypożyczenia, o których mówiły dzieci odbywały się więc z inicjatywy samych zainteresowanych, ich rodziców lub dziadków. Niektóre przedszkolaki deklarowały, że są częstymi użytkownikami wypożyczalni bibliotecznych, inne, że raz albo kilka razy wypożyczyły książki z biblioteki.

5. Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonej ankiety można wnioskować, że według przedszkolaków najatrakcyjniejsze książki to te o bohaterach znanych im z filmów i gier oraz beletrystyka ze zwierzętami i dziećmi w głównych rolach. Najpopularniejszymi tytułami są: serie o Lego Ninjago, Lego Star Wars, Minecrafcie, Spider-Manie, Krainie Lodu, Śwince Pepie i Barbie, z klasyki: „Kubuś Puchatek” A. A. Milne, baśń „Czerwony Kapturek”, a także bardziej współczesne cykle: o Harrym Potterze J. K. Rowling i o „Kici Koci” A. Głowińskiej i „Tupcio Chrupcio” E. Piotrowskiej. Ważne miejsce w wyborach dzieci zajmują także publikacje popularnonaukowe, wśród chłopców szczególnie o dinozaurach, a wśród dziewczynek o zwierzętach.

Radością napawają deklaracje dzieci o tym, że lubią, gdy są im czytane książki, za tymi słowami idzie także znajomość niemałego zasobu ulubionych lektur. Bibliotekarzy może cieszyć także wysoki odsetek przedszkolaków korzystających z bibliotek. Otwartym pozostaje pytanie, co zrobić, by zapal dzieci do książek nie zgasł i z chętnie słuchających książek dzieci wyrosli czytający i korzystający z bibliotek dorośli.

6. Wskazane przez dzieci książki w pytaniu otwartym (pytanie nr 5) o ulubione książki – wszystkie odpowiedzi podzielone na kategorie

Tabela 6. Ulubione książki (pytanie otwarte)

Tytuł	Dziewczynki			Chłopcy			Razem	W kategoriach	Dziewczynki w kategoriach	Chłopcy w kategoriach
	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków	Gr. 6-latków	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków	Gr. 6-latków				
Baśnie i bajki								15	9	6
„Kot w butach”				1			1			
„Czerwony Kapturek”	3	1		2			6			
„Jaś i Małgosia”	1						1			
„Kopciuszek”	1				1		2			
„Calineczka”	1						1			
„O rybaku i złotej rybce”	1						1			
„Titeliturę” braci Grimm	1						1			
ogólne wskazanie na baśnie					1		1			
„Sto bajek” Jan Brzechwa					1		1			
Beletrystyka o zwierzętach								36	20	16
„Mops Klops” Aaron Blabey				1			1			
„Kubuś Puchatek” A. A. Milne				1	4		5			
„Doktor Dolittle i jego zwierzęta” Hugh Lofting		1					1			
„Wiewiórki, które nie chciały się dzielić” Rachel Bright					1		1			

Tabela 6. Ulubione książki (pytanie otwarte)

Tytuł	Dziewczynki		Chłopcy		Razem	W kategoriach	Dziewczynki w kategoriach	Chłopcy w kategoriach
	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków				
„Misia i jej mali pacjenci. Weterynarz z Lিপowej Kliniki” Aniela Cholewińska-Szkolik	1				1			
„O Chruptaku, który szukał szczęścia” Dominika Gałka				1	1			
„Kto mnie przytuli? Bruno tęskni za domem” Agnieszka Stelmazyk		1			1			
„Lew Leosť już się nie boi!” Barbara Żołądek				1	1			
„Miś zwany Paddington” Bond Michael		1			1			
Książka z serii „Reksio”	1	1			2			
Książka z serii o Kreciku Zdeněk Miler			1		1			
Książka z serii „Tupcio Chrupcio” Eliza Piotrowska	1	1	1		3			
Książka z serii o Cliffordzie Norman Bridwell	1			1	2			
Książka z serii „Ciekawski George” Margaret Rey, Hans Augusto Rey				1	1			
Książka z serii o Krowie Matyldzie Alexander Steffensmeier		1			1			

Tabela 6. Ulubione książki (pytanie otwarte)

Tytuł	Dziewczynki		Chłopcy		Razem	W kategoriach	Dziewczynki w kategoriach	Chłopcy w kategoriach
	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków				
Książki z serii „Kicia Kocia” Anita Głowińska		3			3			
Książki z serii o Elfie Marcin Pałasz			1		1			
Książka o myszce	1				1			
Książka o króliczku	1				1			
Książka o konikach		1			1			
Książka o pieskach		1			1			
Książka o zwierzętach (beletrystyka)	2		1		3			
tytuł niepewny „Niedźwiedź polarny”			1		1			
tytuł niepewny „Miasto Sówek”	1				1			
Literatura obyczajowa						29	16	13
„Pamiętnik Czarnego Noska” Janina Porazińska		1			1			
„Mikołajek” Rene Goscinny, Jean-Jacques Sempe			1	1	2			
„Pippi Langstrump” Astrid Lindgren		2			2			
„Ronja, córka zbójnika” Astrid Lindgren				1	1			
„Dzieci z ulicy Awanturników” Astrid Lindgren		1			1			
„Kacperciada” Grzegorz Kasdepke				2	2			

Tabela 6. Ulubione książki (pytanie otwarte)

Tytuł	Dziewczynki		Chłopcy		Razem	W kategoriach	Dziewczynki w kategoriach	Chłopcy w kategoriach
	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków				
„Mądra Mysz. Mam przyjaciela strażaka” Ralf Butschkow			1		1			
„Księżniczka Zoja” Marcin Szmel	1				1			
„Owco, śpij!” Kerry Lyn Sparrow				1	1			
„Śnieżna siostra” Lisa Aisato, Maja Lunde	1				1			
Książki z serii o Martynce Gilbert Delahaye	2				2			
Książki z serii o Basi Zofia Stanecka	1				1			
Książka z serii o Zuzi Liane Schneider	1				1			
Książka z serii o Muminkach Tove Jansson	1				1			
Książka z serii „Bolek i Lolek”			1		1			
Książka z serii „Poczytaj mi, mamo”			1		1			
Książki z serii „Koszmarny Karolek” Simon Francesca				1	1			
Książki z serii „Szkoła Trzęsioportków” Pamela Butchart	1				1			
Książki z serii „Samochodzik Franek” Karolina Górska				1	1			

Tabela 6. Ulubione książki (pytanie otwarte)

Tytuł	Dziewczynki			Chłopcy		Razem	W kategoriach	Dziewczynki w kategoriach	Chłopcy w kategoriach
	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków	Gr. 6-latków	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków				
Książki z serii „Horse Club”		1				1			
Książka z serii „Wiking Tappi”		1				1			
Komiksy z serii Kaczor Donald					1	1			
Książka o straży pożarnej				1		1			
Książka o niebieskim stworku		1				1			
Książka o Tarzanie		1				1			
O magii							10	7	3
„Gwiazdkowy Prosiaczek” J. K. Rowling	1					1			
„Oskar. Głodny jednozączek” Carter Lou		1				1			
Książka z serii „Zaczarowane kucyki” Zanna Davidson		1				1			
Książka z serii „Magiczne drzewo” Andrzeja Maleszka		1				1			
Książki z serii o Harrym Potterze J. K. Rowling		1			2	3			
Książki z serii „Opowieści z Narnii” C. S. Lewis	1				1	2			
Książka o aniołach		1				1			

Tabela 6. Ulubione książki (pytanie otwarte)

Tytuł	Dziewczynki		Chłopcy		Razem	W kategoriach	Dziewczynki w kategoriach	Chłopcy w kategoriach
	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków				
Z bohaterami przedmiotami						3	1	2
„Szary domek” Natalia Jabłońska, Katarzyna Szestak			1		1			
„Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek (czterech prawych i sześciu lewych)” Justyna Bednarek, Daniel de Latour		1	1		2			
Książki detektywistyczne i z dreszczykiem						3	0	3
Książka o detektywach				1	1			
Książka o potworach			1		1			
„Straszne historie”				1	1			
Beletrystyka o księżniczkach, baletnicach						7	4	3
Książka o balerinach	1				1			
Książka o księżniczkach	1				1			
Książka o królu i księżniczce	1				1			
tytuł niepewny „Księżniczka pilnuje pałacu”			1		1			
tytuł niepewny „Księżniczka pilnuje pałacu”			1		1			
tytuł niepewny „Królowa w zamku”				1	1			

Tabela 6. Ulubione książki (pytanie otwarte)

Tytuł	Dziewczynki		Chłopcy		Razem	W kategoriach	Dziewczynki w kategoriach	Chłopcy w kategoriach
	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków				
Tytuł niepewny „Balerina”		1			1			
Książki popularnonaukowe i reportaże						26	7	19
„Pod ziemią, pod wodą” Aleksandra i Daniel MizielniŃscy			1		1			
„Skąd się biorą dziury w serze” Christian Dreller, Petra Maria Schmitt			1		1			
„Przyrodyjki” Marcin Kostrzyński – reportaże przyrodnicze		1			1			
Książki z popularnonaukowej serii o podróżnicze Neli		1			1			
Książka popularnonaukowa o dinozaurach		1	4	4	9			
Książka popularnonaukowa o zwierzętach	2	2	1	1	6			
Książka popularnonaukowa o owadach				1	1			
Książka popularnonaukowa o oceanach				1	1			
Książka popularnonaukowa o kosmosie			2		2			
Książka popularnonaukowa o roślinach			1		1			
Książka popularnonaukowa o ludzkim ciele				1	1			

Tabela 6. Ulubione książki (pytanie otwarte)

Tytuł	Dziewczynki		Chłopcy		Razem	W kategoriach	Dziewczynki w kategoriach	Chłopcy w kategoriach
	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków				
Biografie piłkarzy dla dzieci				1	1			
Książki inspirowane filmami, grami i akcjami handlowymi w tym o superbohaterach						60	21	39
Książka z serii o Wojowniczych Żółwiach Ninja			2		2	15	1	14
Książka z serii o Spider-Manie			3	1	4			
Książka z serii o Spidey			1		1			
Książka z serii o X-Menie			1		1			
Książka z serii Star Wars			1		1			
Książka z serii o Batmanie			3		3			
Książka z serii Strażnicy Galaktyki			1		1			
Książka o superbohaterach		1		1	2			
w tym inne lubiane przez chłopców						23	0	23
Książka z serii Strażak Sam			2		2			
Książka z serii Psi Patrol			2		2			
Książka z serii Zygzak McQueen			2		2			

Tabela 6. Ulubione książki (pytanie otwarte)

Tytuł	Dziewczynki		Chłopcy		Razem	W kategoriach	Dziewczynki w kategoriach	Chłopcy w kategoriach
	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków				
Książka z serii Hot Wheels			1		1			
Książka z serii Lego Ninjago, Lego Star Wars			1	6	7			
Książka z serii Minionki			1		1			
Książka z serii o Transformersach			1		1			
Książka z serii o Minecraft			2	2	4			
Książka z serii Angry Birds			1		1			
Książka z serii Gang Fajniaków			1		1			
Książka z serii Gang Słodziaków			1		1			
w tym inne lubiane przez dziewczynki						18	18	0
Książka z serii Kraina Lodu	2				4			
Książka z serii Świnka Pepa	3				4			
Książka z serii Barbie	4				4			
Książka z serii My Little Pony					1			
Książka z serii Masza i Niedźwiedź					1			
Baśnie w wersji Disneya					2			
Książka z serii Nasze Magiczne Encanto					1			
Książka z serii Jurajski Park					1			

Tabela 6. Ulubione książki (pytanie otwarte)

Tytuł	Dziewczynki			Chłopcy		Razem	W kategoriach	Dziewczynki w kategoriach	Chłopcy w kategoriach
	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków	Gr. 6-latków	Gr. 5-latków	Gr. 6-latków				
inne						4	2	2	
Książka z serii Gang Swojaków		1			1	2			
Książka z serii Myszka Miki	1			1		2			
Niezaklasyfikowane							6	1	5
tytuł niepewny „Świat mitologii”					1	1			
Poradnik – jak zrobić robota				1		1			
Pismo Święte dla dzieci				1		1			
Książeczki do nauki czytania	1					1			
„Oko w oko z dyplodokiem. Czytam sobie. Poziom 2” Joanna Jagiełło					1	1			
„Leśne licho”				1		1			
Suma wszystkich wskazań						195			
Brak odpowiedzi	1			4	2	7	7	1	6

Bibliografia:

- Babbie, Earl, *Podstawy badań społecznych*, Warszawa, 2008.
- Centner-Guz, Małgorzata, *U progu czytelnictwa. Zainteresowania książką i przygotowanie czytelnicze dzieci sześciolatków*, Lublin 2017.
- Centner-Guz, Małgorzata, *Zainteresowania dzieci sześciolatków książką. Część pierwsza*, „Poradnik Bibliotekarza” 2005, nr 4, s. 3–5.
- Centner-Guz, Małgorzata, *Zainteresowania dzieci sześciolatków książką. Część druga*, „Poradnik Bibliotekarza” 2005, nr 5, s. 3–6.
- Filip, Halina, *Wybory czytelnicze (dla) najmłodszych*, „Bibliotekarz 2009, nr 3, s. 13–15.
- Lewandowicz-Nosal, Grażyna, *Od czterech do sześciu. Książki dla przedszkolaka*, Warszawa, 2012.
- Ungeheuer-Gołab, Alicja, *Literackie inspiracje w rozwoju przedszkolaka*, Warszawa, 2012.
- Ziniewicz-Siergiejko, Ewa, *Czytajmy czy nie czytamy dzieciom w bibliotekach publicznych?*, „Bibliotekarz Podlaski” 2003, nr 7, s. 103–117.
- Ziniewicz-Siergiejko, Ewa, *Najmłodszy użytkownicy bibliotek publicznych woj. podlaskiego – wyniki badań*, „Bibliotekarz Podlaski” 2011/2012, nr 23–24, s. 95–121.

KWESTIONARIUSZ nr...

Badanie nt. czytelnictwa i preferencji czytelniczych wśród dzieci w wieku 5–7 lat (3.–4. rok edukacji przedszkolnej) z przedszkoli samorządowych na terenie Białegostoku.

W badaniu dane są zbierane metodą wywiadu, pytania mają charakter otwarty, zamknięty jednokrotnego i wielokrotnego wyboru z odpowiedzią otwartą. Przed wywiadem, krótkie wprowadzenie na temat tematyki rozmowy.

1. Czy lubisz słuchać, gdy ktoś czyta Ci książki?
2. Kto Ci czyta w domu? Wybierz odpowiedź.
mama/tata/babcia/dziadek/siostra/brat/opiekunka/ciocia/wujek/sam sobie czytam/ ktoś inny (kto?)

3. Jak często ktoś Ci czyta w domu? Wybierz odpowiedź.
codziennie/często/raz w tygodniu, np. w soboty lub niedziele/rzadko/
nigdy /inna odpowiedź
4. O jakiej porze ktoś czyta Ci książki w domu?
przed snem/po przedszkolu/po obiedzie/rano/kiedy indziej (kiedy?)
5. Twoje ulubione książki lub książka albo seria.
6. Jakich bohaterów książek najbardziej lubisz? Wybierz odpowiedzi i/lub
podaj własną.

Dzieci	Roboty
Zwierzęta	samochody
Rośliny	rzeczy (np. skarpetki, domki, itp.)
postacie z bajek filmowych, np. z Barbie, My Little Pony, Psiego Patrolu, Maszy, Króla Lwa, Supermana, Spider-Mana itp.	innych (jakich?)

7. O czym książki lubisz najbardziej? Odpowiedz: TAK lubię / NIE lubię /
NIE ZNAM takich książek

o magii, czarach, czaro- dziejskich przedmiotach, miksturach, wrózkach	o duchach, po- tworach, strasz- nych postaciach i wydarzeniach	o przyjaźni, rodzinie, miłości	komiksy
o księżniczkach, baletnicach	o śledztwach, poszukiwaniu złodziei, przestępców		
o zamkach, rycerzach, żołnierzach, królach	książki przekazujące wiedzę o dinozaurach, zwierzętach, roślinach, budynkach, wulkanach, samochodach, kosmosie, przeszłości, itp.		

8. Czy lubisz, gdy w książce są obrazki?
Tak/Nie

9. Jeśli tak, to jakie? Wybierz odpowiedź.

dużo kolorowych	mało kolorowych	czarno-białe
-----------------	-----------------	--------------

10. Czy wypożyczasz książki z biblioteki?

Tak/Nie

Metryczka:

Przedszkole –

Grupa przedszkolna (5/6 latki) –

Wiek dziecka –

Płeć –

Paulina Miłkowska

Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego

O książkach w blogosferze

Skuteczna promocja książki i czytelnictwa to najważniejszy segment pracy bibliotekarza. Kreowaniem nowych trendów wśród czytelników i zachęcaniem do sięgania po literaturę zajmują się również bookbloggerzy i booktuberzy. Robią to w trochę innej odsłonie niż biblioteki, ale to na ich opinii w większej mierze polegają internauci, którzy sprawdzają, jakie pozycje warto przeczytać, a na które dzieła nie warto tracić czasu. Vlogerzy i blogerzy książkowi dysponują wielką siłą i zajmują ważną pozycję w internecie tworząc blogosferę, która jest interesującym współczesnym medium. Mają nawet swoje święto, które obchodzą 31 sierpnia.

O stanie blogosfery książkowej napisano już wiele, bo jak pisał dr Marcin Roszkowski blogi i blogowanie to niezwykle ciekawe zjawisko w kontekście współczesnej komunikacji w przestrzeni wirtualnej¹. Analizowano już motywacje do prowadzenia i czytania blogów oraz rodzaje blogów. Omawiano stroniczość autorów i społeczne aspekty działalności blogosfery². Badaniom poddano blogosferę dziennikarską z lat (2006–2015)³. Próbę

¹ <http://www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2010/1-2/100109.htm>, [dostęp: 21.07.2022].

² Więcej informacji: <https://interaktywnie.com/biznes/artykuly/raporty-i-badania/raport-bloggerzy-w-polsce-rozjuszyl-srodowisko-w-sieci-zawrzalo-246082>, [dostęp: 30.06.2022]. http://pliki.gemius.pl/Raporty/2008/2008_Gemius_Blox.pl_Badanie_blogosfery.pdf, [dostęp: 30.06.2022].

³ K. Burno-Kaliszuk, *We władzy blogów. Blogosfera ogólnopolskich tygodników opinii (2006–2015)*, Lublin 2019.

zrozumienia specyfiki blogosfery rosyjskiej podjęli się Tomasz Burzyński i Monika Karawacka⁴. Otwartym pozostaje pytanie, w jaki sposób biblioteki i bibliotekarze mogą korzystać z dobrodziejstwa, jakie mieści się pod pojęciem blogosfery.

Blogosfera

Określenie związane jest ze słowem „logosphere”, od greckiego „logos” (słowo oznacza „świat słów”, „świat dyskusji”). Jest to termin określający wszystkie blogi jako społeczność lub sieć społeczną. Zjawisko społeczne podlega badaniom socjologicznym. Zapoznając się z blogosferą mamy okazję zauważyć dużą różnorodność w wyborze tematyki oraz form prowadzenia blogów. Często wybór tematyki bloga determinuje wybór określonego medium, w którym blogerzy publikują swoje treści.

Rodzaje blogów ze względu na tematykę:

- pamiętnikarskie – mają osobisty charakter, zawierają przemyślenia autorów;
- relacyjne – jako forma nawiązywania kontaktów i budowania relacji;
- publicystyczne i informacyjno-reportażowe – komentujące codzienne wydarzenia, zawierają relacje i refleksje;
- hobbystyczne – blogerzy dzielą się swoją pasją;
- artystyczne – umieszczane są prace malarskie, fotograficzne, muzyczne, często z komentarzem;
- specjalistyczne – porady na określone tematy, dzielenie się doświadczeniem i pomysłami;
- literackie, książkowe, czytelnicze, biblioteczne – pełne opinii i recenzji o książkach, nowościach, wyzwaniach czytelniczych, wydarzeniach literackich itp.

⁴ T. Burzyński, M. Karawacka, *Blosfera w Rosji. Wirtualna przestrzeń literacka a wyzwania społeczeństwa sieciowego*, Katowice 2020.

Rodzaje blogów ze względu na środki wyrazów:

- blogi tekstowe – podstawowym środkiem wyrazu jest tekst;
- fotoblogi – największy nacisk jest położony na fotografię, jej piękno i estetykę, zdjęcia są ułożone od najnowszego do najstarszego;
- wideoblogi (vlogi) – ich podstawową treść stanowią pliki filmowe publikowane w kolejności chronologicznej. Nie mają rozbudowanej fabuły, zachowują ciągłość narracji, brak w nich efektów specjalnych;
- audioblogi (podcasty) – główną treść stanowią nagrania dźwiękowe w formie plików audio, często w postaci regularnych odcinków⁵;

Znani i lubiani

Czasem blogerzy określane są mianem influencerów, inaczej „liderami opinii”. Oceniają, ale są też oceniani. Czytelnicy lubią różnego rodzaju rankingi, zestawienia i rywalizacje. Dlatego też powstał m.in. ranking polskich blogów o książce⁶. Internauci oddali swoje głosy m.in. na: Krytycznym okiem, Wielki Buk, Miasto Książek, Strefa Czytacza, Lustró Biblioteki, Książki Rządzą, Bajkochłonkę, Rudym Spojrzeniem, CzytamRecenzuję.pl. Typując profile do rankingu, redakcja brała pod uwagę zasięg, unikalność publikowanych treści, potencjał oraz ciekawe podejście influencera do tematu. Wśród ocenianych większą część stanowiły blogi krytycznoliterackie oraz vlogi. Należy zauważyć, że w blogosferze coraz bardziej słowo jest wypierane przez obraz. Ważne jest nie tylko to, co ktoś ma do powiedzenia, ale w jaki sprytny sposób to przekazać.

Jak blogosfera zachęca do czytania?

Autorami blogów literackich mogą być profesjonalni krytycy lub pisarze, najczęściej jednak są nimi czytelnicy, przejawiający zamiłowanie do

⁵ Podział wg. <https://webowadbp.wixsite.com/blogwedukacji/rodzaje-blogow-edukacyjnych>, [dostęp: 22.06.2022].

⁶ Szczegóły na <https://influencer.pl/blogi-o-ksiazkach-ranking>, [dostęp: 30.06.2022], <https://www.granice.pl/publicystyka/top-influencerow-ksiazkowych-2020-zestawienie-najlepszych-blogerow-ksiazkowych/1538/1>, [dostęp: 30.06.2022].

literatury, ale również aspiracje do zaistnienia w środowisku literackim. Blogowanie czytelnicze w swym zakresie działań znacznie wykracza poza samo recenzowanie książek. Metodą silnie promującą czytelnictwo są blogowe listy (np. spis w rodzaju „sto książek, które każdy powinien przeczytać”) i wyzwania. Obie formy pozwalają podtrzymać zwyczaj sięgania po książkę oraz skłaniają do wybrania czasem czegoś innego niż to, co czytamy zazwyczaj. Powstały katalogi blogów czyli blogi, na których znajdują się adresy innych stron podzielone według kategorii. Innym miejscem promowania tekstu są ocenialnie czyli blogi zawierające oceny. Stanowią połączenie zapisu czytelniczych wrażeń z literacką krytyką. Kolejnym zjawiskiem związanym z promocją są analizatornie, które zawierają analizę polegającą na wytknięciu tekstowi wszelakich niedociągnięć językowych, stylistycznych, fabularnych itp. Są przeprowadzane w dowcipny sposób, dlatego odbiorcy traktują je jako świetną rozrywkę o walorach edukacyjnych.

Bloger i biblioteka

Na pierwszy rzut oka wydawałoby się, że bloger i biblioteka nie mają ze sobą za wiele wspólnego. Nic bardziej mylnego. I bibliotekarzom i blogerom książkowym przyświeca ten sam cel – zachęcanie do czytania i pokazanie, że lektura to przyjemność. Jak skorzystać z pomocy blogerów w promocji literatury? To blogerzy jako pierwsi otrzymują od wydawnictw książki do recenzji, więc są na bieżąco z rynkiem wydawniczym. Bibliotekarz może czerpać od nich podpowiedzi dotyczących nowości. Blogerzy bardzo często przekazują bibliotekom w darze książki, które już zrecenzowali. Twórcy internetowi budzą zachwyt wśród młodych ludzi, dlatego też blogerzy świetnie sprawdzają się jako prowadzący warsztaty, prelekcje czy spotkania autorskie. Bloger jako moderator spotkania to gwarancja większego zasięgu promocji. Jest przygotowany merytorycznie i ma większą swobodę w publicznych wystąpieniach. Potencjał i kreatywność blogerów mogą być wykorzystane podczas akcji współtworzonych z bibliotekami. Blogerzy mogą pomóc od strony technicznej podczas przygotowania spotkania,

a także wesprzeć promocję wydarzenia⁷. Oczywiście do współpracy należy zapraszać osoby sprawdzone i z doświadczeniem. Trzeba też pamiętać, że bloger to nie profesjonalny krytyk literacki i w większości przypadków nie analizuje książki pod kątem budowy, stylu i interpretacji. Jego zadaniem jest polecić książkę i zareklamować ją w taki sposób, aby czytelnik po nią sięgnął. Świetnym rozwiązaniem i inspiracją do działań są blogi o tematyce bibliotecznej. Społeczność wokół biblioteki budują biblioteki publiczne, szkolne, pedagogiczne i nie tylko. Pracownicy bibliotek nieustannie dostosowują oferty biblioteczne pod kątem nowoczesności i wykorzystania potencjału portali społecznościowych. We wszystkich działaniach szczególnie widoczna jest dbałość o użytkownika, dlatego więc w swych działaniach nie wykorzystywać blogosfery?

Koniec czy ciąg dalszy?

W ostatnich latach wróżyono koniec ery blogów. Dla niektórych blogowanie straciło świeżość, innym znudził się format związany z koniecznością regularnego uaktualniania. Inni z kolei lamentowali nad powtarzalnością dyskusji na blogach. Najczęściej przywoływanym zabójcą blogów były portale społecznościowe, takie jak Facebook. Mimo wszelkich przeciwności blogowanie posiada bardzo zaangażowanych czytelników. Często link zamieszczony w poście rozprzestrzenia się po sieci błyskawicznie i widać, że blogowanie jest wciąż żywe. Blogoprzestrzeń jest zjawiskiem stosunkowo nowym procesem komunikacyjnym kształtującym się na naszych oczach. Jest znakomitym narzędziem kreowania wizerunku pisarza, ale też i biblioteki. I chyba nie jest z nim tak źle, skoro mimo czarnych scenariuszy nadal istnieją. Co ciekawe ewoluują i przybierają nowsze formy. Być może to daleko idące porównanie, choć nie można go uznać za całkowicie błędne, ale pewnego rodzaju vlogiem jest TikTok – mobilna aplikacja, której główną funkcją to możliwość publikowania krótkich materiałów wideo.

⁷ Więcej: A. Deja, *Bloger w bibliotece*, [w:] *Biblioteka publiczna*, 2022, nr 7–8, s. 61–63.

W lipcu 2022 r. na TikToku ruszył klub książki. Okazało się, że czytelniczki i czytelnicy to jedna z najaktywniejszych społeczności wśród wszystkich użytkowników tego medium. Oprócz hashtagu #booktok bardzo popularne są #readingrecs (filmy z recenzjami książek) oraz #readinginspo czyli wszelkie czytelnicze inspiracje.

Jeszcze kilka lat temu powiedzielibyśmy, że biblioteki stoją przed wyzwaniami związanymi z transformacją cyfrową i muszą odnaleźć swoją rolę w rzeczywistości cyfrowej. Wyzwanie okazało się dużym sukcesem, które przyciągnęło wielu czytelników. Możliwości działania bibliotek w blogosferze są ogromne. Wykorzystanie przez biblioteki potencjału blogerów również. Najważniejszy jest oryginalny pomysł i kreatywność bibliotekarzy, a tego z pewnością nie można im odmówić.

Sebastian Kochaniec

Filia nr 9 Książnicy Podlaskiej

Z gry do książki, z książki do gry. Strategia gry w animacji czytelnictwa

Projekt szkoleniowy

Projekt szkoleniowy „Z gry do książki, z książki do gry. Strategia gry w animacji czytelnictwa” jako cykl spotkań warsztatowo-szkoleniowych, służył poznaniu przez bibliotekarzy innowacyjnych form promocji biblioteki i literatury z wykorzystaniem strategii gier, w tym: gry fabularnej, mobilnej oraz nowych technologii – konsol do gier, jako mechanizmów angażujących czytelnika w wykreowaną narrację.

Celem warsztatów było m.in. uzyskanie przez bibliotekarzy wiedzy i umiejętności z zakresu inicjowania interaktywnych działań bibliotecznych w oparciu o relacje gier i literatury, rozszerzenie zakresu usług biblioteki w oparciu o analizę potrzeb czytelniczych młodych użytkowników i przedstawienie im obrazu biblioteki jako miejsca rozwoju różnorodnych form świadomości literackich.

Nie ulega wątpliwości, że gry wideo od wielu lat zyskują na popularności i stają się fenomenem naszych czasów. Dla przykładu – premiera gry polskiego studia CD Project Red – Cyberpunk 2077 była szeroko komentowanym wydarzeniem narodowym, któremu poświęcono specjalny program telewizyjny. Wydany przez to samo studio w 2015 roku Wiedźmin 3: Dziki Gon stał się jednym z głównych, globalnych towarów eksportowych i nowoczesną formą promowania kultury polskiej na świecie. Nikt nie ma

więc wątpliwości, że gry wideo stanowią nowy rodzaj sztuki, a jak się ostatnio okazuje nawet dyscypliny sportowej. Nie bez powodu też określa się je mianem XI Muzy XXI wieku. Warty odnotowania jest również fakt wpisana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej na listę lektur szkolnych gry „This War of Mine” polskiego „11 bit studios”.

Poprzez przygotowany we współpracy z platformą GoodBooks1 oraz Działem Instrukcyjno-Metodyczny Książnicy Podlaskiej cykl szkoleń, chcieliśmy wspólnie z bibliotekarzami uczestniczącymi w projekcie uczynić biblioteki miejscami odczarowania mitów. Mitów, których wokół gier przez dekady ich funkcjonowania jako „tania”, „infantylna” rozgrywka, narosło co niemiara. Mając na uwadze fakt, że jednym z głównych zadań współczesnej biblioteki, bez względu na to czy jest to instytucja wojewódzka, koncentrująca wokół siebie inne placówki miejskie, czy mniejszy ośrodek gminny, jest otwarcie się na stale zmieniające się potrzeby czytelników i nowe formy medialne. Taką innowacyjną formą są właśnie gry wideo, a także szeroko pojęta strategia gry, które mogą stanowić doskonałe pole do animacji czytelnictwa wśród niełatwego grona odbiorców oferty bibliotecznej, jaką jest współczesna młodzież.

Owocnie spędzony czas na warsztatach, a przede wszystkim zdobyte inspiracje, mogą pozwolić bibliotekarzom na wprowadzenie w swoich placówkach różnorodnych strategii prac z młodym czytelnikiem.

Słowa i piksele²

W postrzeganiu zagadnienia adaptacji treści dzieła literackiego na potrzeby gry, stykamy się z analogiczną sytuacją, jak w przypadku skojarzeń związanych ze słowem: „sztuka”. Otóż myśląc „sztuka” mamy przede wszystkim wyobrażenie jakiegoś obrazu olejnego lub klasycznej rzeźby. Z kolei

¹ <https://goodbooks.pl>

² Ustęp „Słowa i piksele” jest to fragment artykułu: „Prze(gra)ny wiedźmin” / Sebastian Kochaniec, Epea. Pismo Literackie, nr 1/2022 (8), s. 110–114.

w przypadku hasła: adaptacja literatury w postaci gry komputerowej, myślimy od razu – „Wiedźmin” i nie ma co się specjalnie temu dziwić. Otóż to, co studio CD Project Red zrobiło z sagą Andrzeja Sapkowskiego o „Białym Wilku” przekroczyło wszelkie oczekiwania. „Wiedźmin 3. Dziki Gon”, bo o tym tytule będzie tutaj głównie mowa, uważany jest za jedną z najlepszych gier action RPG wszech czasów.

W bardzo krótkim czasie okazało się, że gra wideo – produkt stereotypowo postrzegany jako tania, infantylna rozrywka – stanowić może współczesną, narodową epopeję, główny towar promujący kulturę polską za granicą (obecnie spółka CD Project RED, odpowiedzialna za stworzenie gry, warta jest około 26 miliardów dolarów, co sytuuje ją wśród największych polskich przedsiębiorstw na świecie. Analitycy szacują, że przychody spółki mogą osiągnąć nawet 850 milionów dolarów), a także może bezpośrednio wpłynąć na czytelnictwo.

Oczywiście sam fakt adaptacji cyklu literackiego Sapkowskiego na potrzeby gry wideo nie jest żadnym fenomenem. Przed powstaniem pierwszej części gry o przygodach Geralta z Rivii (rok 2007) branża gier wideo garsciami czerpała inspiracje z różnorodnych dzieł literackich. Swoich przygód w wirtualnej rzeczywistości doczekali się m.in. Drakula, Harry Potter, Alicja z Krainy Czarów, bohaterowie „Władcy Pierścieni” a nawet... Czerwony Kapturek. Fenomenem jest jednak to, w jaki sposób gra wpłynęła na postrzeganie literackiego dzieła Sapkowskiego. Księgarnie wypełniły się nowymi wydaniem „Sagi o Wiedźminie”, na okładkach których to widniały postaci głównych bohaterów wedle interpretacji twórców gry.

Przyglądając się relacji literatury z grami wideo na pierwszy rzut oka wydawałoby się, że mamy do czynienia z dwoma, odmiennymi formami sztuki, w których jedna – gra wideo, zawiera w sobie pewne cechy ogólne drugiej – literatury. Gra wideo jest bowiem tworem niejednorodnym, medialnie hybrydowym, który tworzą przede wszystkim aspekty wizualne, na które kładzie się obecnie bardzo duży nacisk. Jednakże grafika to nie wszystko, o czym świadczy chociażby fakt, że równorzędną kategorią

oceny współczesnych gier wideo jest fabuła. To ona m.in. w pierwszych dniach po premierze innej głośniejszej produkcji studia CD Project RED – „Cyberpunk 2077”, głównie zachęcała graczy do ukończenia niezwykle wadliwej pod kątem graficznym produkcji. Aspekt fabularny tworzą głównie takie elementy, jak: sposób opowiedzenia historii, zapadający w pamięć bohaterowie, sugestywne i dobrze pomyślane miejsce akcji, wciągająca historia. Powyższe elementy są także najczęściej wymienianymi przez czytelników cechami dobrej książki. Oczywiście nadużyciem byłoby mówić o grze wideo jako nowej formie literatury. Nie ulega jednak wątpliwości, że współczesne gry coraz większy nacisk kładą na to, co można by określić jako literackość, bez względu na to, czy czerpią z danego utworu w sposób mniej lub bardziej bezpośredni. Dobrym przykładem jest tutaj seria gier pt. „The last of Us”, która czerpie luźne inspiracje z powieści „Droga” Cormaca McCarthy’ego i „Miasto złodziei” Davida Benioffa. Gra została w 2020 roku nagrodzona m.in. za najlepszą narrację.

Szukając podobieństw i opisując relacje pomiędzy dziełem literackim a grą wideo, warto pokusić się o nieco metaforyczne i poetyckie spojrzenie na zachodzące tu zależności. Robert Pinsky, wybitny amerykański poeta, eseista i krytyk literacki, zauważył np., że pomiędzy grą wideo a poezją istnieje pewne podobieństwo na płaszczyźnie relacji forma – treść. W jego mniemaniu gra wideo upodabnia się do poezji w tym sensie, że formalnie mamy do czynienia z czymś zewnętrznym niepozornym, co nagle okazuje się bramą do bardzo rozległego świata, gdzie możemy odnaleźć dużo więcej treści niż to, co widać pozornie na pierwszy rzut oka. Tak, jak w poezji pomiędzy kilkoma słowami rozciągają się całe rzeczywistości. Innymi słowy zmaksymalizowana treść w skondensowanej formie.

Patrząc więc na dzieło literackie i grę wideo, trzeba mieć świadomość, iż obcujemy z dwoma tekstami kultury, które stanowią pewną całość, uporządkowaną wedle pewnych reguł, z tą różnicą, iż gra jest dziełem o wiele bardziej niejednorodnym, hybrydowym i bardziej plastycznym pod kątem adaptowania innych mediów niż literatura. Te zależności, powinowactwa

i wzajemne przenikanie się mediów, dają odbiorcy ciekawe, intertekstualne możliwości doświadczenia np. „Wiedźmina” zachowując przy tym autoteliczność danego medium, w którym treść zostaje wyrażona.

Oczywiście samo pojęcie gry jest niezwykle szerokie, a swoje korzenia ma w naukach humanistycznych koncentrujących się nad badaniem ludycznego charakteru kultury. Na potrzeby projektu rozumienie tego pojęcia zostało zawężone do kategorii rozrywki elektronicznej i gier planszowych w celu wykorzystania ich poetyk i konstrukcji do tworzenia przestrzeni relacji z tekstem literackim. Okazuje się bowiem, że literaturę można nie tylko czytać, ale można w nią lub nią samą grać, w tym sensie, że czyni się z przestrzeni tekstu pole różnorodnych działań. Modyfikacji ulega zatem sam proces czytania, który może przybierać wymiar dalece idącej interaktywności.

Inspiracje / Adaptacje

1. Seria gier o Wiedźminie w tym: *Wiedźmin 3: Dziki Gon* (PEGI 18³): gra oparta na serii opowiadań Andrzeja Sapkowskiego „Wiedźmin”. Możemy w niej jednak odnaleźć zatrzęsienie odniesień do kultury staropolskiej, utworów Adama Mickiewicza, m.in. cz. II *Dziadów*, twórczości Zygmunta Glogera, *Pieśni lodu i ognia* G.R.R Martina⁴.
  2. *Metro Redux* i *Metro Exodus* (PEGI 18): seria gier tzw. strzelanek pierwszoosobowych (FPS) oparta na fabule uniwersum literackim autorstwa Dmitrija Głuchowskiego „Metro 2033”.
  3. Seria „*Assassin’s Creed*” (PEGI 18): gry na podstawie których powstała seria literacka autorstwa Olivera Bowdena.
  4. Seria *Battlefield* (PEGI 18): seria gier wojennych. Na jej podstawie ukażała się powieść Andyego McNaba „*Battlefield 3. Rosjanin*”.
- ³ PEGI – Pan European Game Information (pol. Ogólnoeuropejski system klasyfikacji gier) – europejski system oceniania gier komputerowych, liczba określa zalecany wiek gracza, do jakiego kierowany jest dany tytuł.
- ⁴ Szerzej o nawiązaniach gry „*Wiedźmin 3: Dziki Gon*” do kultury we wspomnianym artykule z przypisu 2.

5. *Minecraft* (PEGI 7): gra survivalowa w otwartym świecie pozwalająca użytkownikowi na budowanie i niszczenie obiektów położonych w losowo generowanym świecie gry. Gracz może atakować napotkane istoty, zbierać surowce czy wytwarzać przedmioty. Na jej podstawie powstały dwa duże cykle opowiadań przygodowych dla młodzieży np. seria „Minecraft” wydawnictwa MUZA (w serii ukazało się 5 pozycji); seria „Przygody w świecie Minecrafta” wyd. Arkady.
6. *Wolfenstein (The New Order, The Old Blood, The New Colossus, Youngblood)* (PEGI 18): seria gier (strzelanek pierwszoosobowych – FPS) opowiadająca alternatywną historię losów II Wojny Światowej, którą wygrywają Naziści. Mało kto wie, że gra została zainspirowana powieścią z cyklu historii alternatywnej „Człowiek z wysokiego zamku” Philipa Dicka.
7. *Middle-Earth: Shadow of Mordor* (cz. 1 i 2) (PEGI 18): przygodowa gra akcji osadzona w uniwersum Władcy Pierścieni. Doskonała alternatywa dla zaangażowania się w świat stworzony przez Tolkiena.
8. *Lego LOTR i Lego Hobbit* (PEGI 7): gry oparte o powieści J.R.R. Tolkiena utrzymana w stylistyce świata LEGO z dużą dawką humoru i ironii w stosunku do wydarzeń z pierwowzoru.
9. Gry ze świata wykreowanego przez J.K. Rowling w powieściach o Harrym Potterze:
  - ▶ *Lego Harry Potter* (PEGI 7): w zabawnej, klockowej konwencji o przygodach młodego czarodzieja;
  - ▶ *Dziedzictwo Hogwartu* (zapowiedź na rok 2023, PEGI 16:) przygodowa gra RPG, której akcja dzieje się w XIX wieku, w uniwersum znanym z powieści.
10. *The Last of Us Part I i II* (PEGI 18): przygodowa gra akcji z elementami horroru dziejąca się w postapokaliptycznej rzeczywistości. Literackim odpowiednikiem wydarzeń w grze jest stanowiąca inspirację dla twórców gry powieść „Droga” Cormaca McCarthy.
11. *Days Gone* (PEGI 18): przygodowa gra akcji z elementami horroru dziejąca się w postapokaliptycznej rzeczywistości z naciskiem na

- obecność hord zombie. Literackim odpowiednikiem wydarzeń w grze jest „World War Z” Maxa Brooksa.
12. *Far Cry 5* (PEGI 18): na podstawie gry powstał prequel przedstawionej w niej historii w postaci powieści „Far Cry. Odkupienie” Urbana Waite.
  13. *No Man’s Sky* (PEGI 7): przygodowa gra akcji z silnym naciskiem na eksplorację, wyprodukowana przez niezależne studio Hello Games. Doskonała alternatywa dla wszystkich fanów powieści Stanisława Lema, w szczególności „Dzienników gwiazdowych” i „Przygód pilota Pirxa”.
  14. Seria *Tom Clancy’s* (PEGI 18): mistrz prozy political fiction jest rekordzistą w liczbie gier opartych na jego książkach. Zaczęło się od symulatorów łodzi podwodnych opartych luźno na „Polowaniu na Czerwony Październik”, były również adaptacje „Red Storm Rising”, „SSN” czy „Sumy wszystkich strachów”. W świadomości graczy jednak najbardziej zaistniały serie opatrzone nazwiskiem zmarłego niedawno pisarza. „Rainbow Six”, „Splinter Cell”, „Ghost Recon”, „Endwar” czy „H.A.W.X.” – serie te liczą sobie od kilku do kilkunastu już pozycji. Nie ma chyba gracza na świecie, który nie znałby choć jednego z tytułów wydanych w powyższych cyklach. Gry sygnowane nazwiskiem pisarza cieszą się popularnością do tej pory.
  15. Seria Gier o *Sherlocku Holmesie* (PEGI 18): lista tytułów opartych na książkach Arthura Conana Doyle’a jest imponująca. Do tej pory powstało aż 12 adaptacji, w których gracz może wcielić się w postać znanego detektywa. Najbardziej znane i uznane przez krytykę to: *Sherlock Holmes: The Devil’s Daughter* (2016) i *Sherlock Holmes: Chapter One* (2021).
  16. Gry oparte na literaturze H.P. Lovecrafta inspirowane mitologią Cthulhu:
    - ▶ *Dagon* (PEGI 16): interaktywna opowieść,
    - ▶ *Lovecraft’s Untold Stories 1 i 2* (PEGI 18): przygodowe gry RPG.

Warto mieć w zbiorach

- ▶ „Krew pot i piksele” [Wyd. SQN, 2018] – międzynarodowy bestseller! Jak powstają znane gry – *Wiedźmin*, *Dragon Age*, *Stardew Valley*, *Destiny*, *Diablo*. Tworzenie gier komputerowych w dzisiejszych czasach jest często bardziej fascynujące niż efekt końcowy.
- ▶ „Wojny konsolowe” [Wyd. Sine Qua Non, 2017] – oparta na ponad dwustu wywiadach z byłymi pracownikami wstrząsająca opowieść o przełomie na rynku gier.
- ▶ „Indie games – podręcznik niezależnego twórcy gier” [Wyd. Merlin Publishing, 2017] – podręcznik dla osób, które chcą poznać tajniki pracy niezależnego studia developerskiego.
- ▶ „222 polskie gry, które warto znać” [Wyd. Open Beta, 2020] – książka o tym, jak gry i trendy zmieniły się przez lata. Od 8 bitowych dzieł pasjonatów tworzonych na komputerze rodziców, przez pierwsze profesjonalne twory niewielkich grup, po światowe hity sprzedażowe produkowane przez studia liczące setki osób.
- ▶ „Nie tylko Wiedźmin. Historia polskich gier komputerowych” [Wyd. Open Beta, 2015] – pasjonujący przekrój polskiej historii gier wideo pokazujący, jak rodzime studia dochodziły na szczyt branży rozrywki elektronicznej, z którego nie planują zejść.

Konsola w bibliotece – kilka inspiracji

Konsola do gier to wbrew pozorom bardzo proste w obsłudze urządzenie, które wymaga jedynie bliższego zapoznania się z jej możliwościami. Mimo to, decydując się na jej zakup do biblioteki warto wcześniej zastanowić się nad zasadnością zakupu tego rodzaju sprzętu i mierzyć siły na zamiary. Przed jej wprowadzeniem w codzienną ofertę kulturalną warto by było przeszkolić personel placówki, w której będzie ona funkcjonowała. Co ważne, nie trzeba do tego zatrudniać „odpowiednio” wykwalifikowanego specjalisty, gdyż tego rodzaju sprzęt na pewno posiada w domu ktoś z młodszych pracowników, rodzeństwo, znajomi a może nawet sami

czytelnicy, których warto by zaangażować w stworzenie takiego instruktażu, oferując w zamian pewne biblioteczne profity.

Biorąc pod uwagę fakt, że konsole do gier to urządzenia, z których głównie korzystają nastolatki i dzieci, warto rozważyć skonsultowanie z nimi charakteru ich użytkowania w bibliotece. Wypytać np. o to, jak widzieliby zorganizowanie przestrzeni do grania, czy nacisk położyć na rozrywki internetowe czy stacjonarne. Nie można zapominać o tym, że konsola to głównie sprzęt służący do rozrywki. Ale można go wykorzystać do rozszerzenia oferty czytelniczej. Jak? Np. tworząc plansze informacyjne o tematyce relacji literatury z grami w myśl hasła: „Grałeś – przeczytaj” lub odwrotnie. Mile widziane będą również spotkania tematyczne poświęcone relacji literatury i gier wideo. Warto też zainteresować się prenumeratą czasopism poświęconych tematyce gier wideo i rozważyć np. stworzenie dyskusyjnego klubu gracza na wzór popularnych DKK. Wbrew pozorom bowiem, gry wideo są w stanie uczyć budowania relacji interpersonalnych i świetnie sprawdzają się jako narzędzie do dyskusji. Od nas zależy, jak dalej to wykorzystamy.

Skoro konsole do gier to wyjątkowa i pożądana forma rozrywki, warto rozważyć kwestię wyróżnienia nią stałych i rzetelnych czytelników. W teorii działania takie przedstawić można za pomocą hasła: „Im więcej przeczytanych książek, tym większe bonusy związane z czasem przeznaczonym do korzystania z konsoli”. Można pod tym kątem wprowadzić np. „Gamingową kartę czytelnika” gwarantującą pewne przywileje w korzystaniu z konsoli. Podejście takie sprawdziło się na jednej z filii bibliotecznych Książnicy Podlaskiej, gdzie za odpowiednie, kulturalne zachowanie się w placówce, młodzi czytelnicy mogli zyskać dodatkowy czas przeznaczony na korzystanie z konsoli.

Konsolę i odpowiednio dobrane tytuły gier można świetnie wykorzystać podczas zajęć z dziećmi i młodzieżą, a także dorosłymi. Nie trzeba ograniczać się tu wyłącznie do przebywania przed telewizorem lub większym ekranem w postaci rzutnika. Warto sięgać do światów i postaci kreowanych

przez twórców gier i na ich podstawie prowadzić tematyczne zajęcia np. wcielając się w wiedźminów, poszukiwać książkowych potworów [świe- nie sprawdza się tu książka Katarzyny Zych: „Potwory książkowe”]. Inną opcją jest zorganizowanie dla odwiedzającej bibliotekę grupy zawodów tanecznych z wykorzystaniem dołączonej do konsoli kamery. Warto roz- ważyć również kwestię organizacji rodzinnych weekendów gamingowych, gdzie dzieci, wspólnie z rodzicami mogliby uczestniczyć w różnych turnie- jach lub wspólnie rywalizować np. o miano najlepszego kierowcy rajdowe- go w bibliotece. Rankingi wyników i osiągnięć graczy można publikować na Facebooku, autonomicznym fanpage’u biblioteki lub umieszczonych w placówkach tablicach.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

**Projekt „Z gry do książki, z książki do gry. Strategia gry w animacji
czytelnictwa”** Dofinansowano ze środków Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Joanna Trusiuk

Książnica Podlaska

Konkursy wojewódzkie realizowane w latach 2011–2022 przez Książnicę Podlaską sposobem na promocję dorobku podlaskiej sieci bibliotek

Dział Instrukcyjno-Metodyczny Książnicy Podlaskiej od 2011 roku organizuje tematyczne konkursy wojewódzkie adresowane do podlaskich bibliotek publicznych (w tym filii KP) przy wsparciu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, a od 2014 r. także we współpracy z Podlaskim Okręgiem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Pracownicy działu opracowują regulaminy tych przedsięwzięć, następnie przesyłają je do bibliotek. Główne cele konkursów to: promocja aktywnych i kreatywnych podlaskich instytucji kultury, integracja środowiska zawodowego, upowszechnianie dorobku bibliotek oraz dobrych praktyk. Powoływana przez organizatora komisja konkursowa w składzie: przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, przedstawiciel Podlaskiego Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz ekspert w ramach tematyki objętej konkursem, oceniając dokonania bibliotek, premiuje szczególnie nowoczesne i niestandardowe inicjatywy, odpowiadające na zapotrzebowanie środowiska lokalnego oraz rozszerzające zakres usług placówek. Uroczyste wręczanie nagród laureatom konkursów oraz prezentacja zrealizowanych przez nich inicjatyw, odbywa się na corocznych konferencjach regionalnych bibliotek publicznych. W latach 2011–2014 organizowano je w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, a obecnie w budynku Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku.

Na konferencjach, poza wymianą doświadczeń i pomysłów samorządowych instytucji kultury realizowane są również tematy merytoryczne.

W latach 2011–2013 Książnica Podlaska uczestniczyła w ogólnopolskim Programie Rozwoju Bibliotek skierowanym do wszystkich bibliotek publicznych w Polsce, który finansowany był ze środków pozyskanych od Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Działania realizowane w ramach tego programu w instytucjach kultury województwa podlaskiego koordynował Dział Instrukcyjno-Metodyczny.

W 2011 r. przeprowadzono pierwszy konkurs wojewódzki pn. **Konkurs Gminnych Koalicji na rzecz rozwoju bibliotek publicznych w województwie podlaskim**, którego celem było dzielenie się doświadczeniami z budowania lokalnych koalicji i prezentowanie ich dokonań jako dobrych praktyk w tym zakresie. Adresatami tego wydarzenia były tzw. biblioteki wiodące – uczestnicy I rundy Programu Rozwoju Bibliotek. Ogłoszenie wyników i wręczenie nagród zwycięskim placówkom nastąpiło na II Konferencji Regionalnej Programu Rozwoju Bibliotek zorganizowanej jesienią 2011 roku w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.

Laureaci konkursu to następujące biblioteki:

- ▶ I miejsce – Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Sztabinie,
- ▶ II miejsce – Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem,
- ▶ III miejsce – Miejsko-Gminne Centrum Kultury i Sportu w Choroszczy.

Wyróżnienia przyznano Gminnej Bibliotece Publicznej w Juchnowcu Kościelnym oraz Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Łapy.

Założeniem kolejnej inicjatywy konkursowej było m.in.: inspirowanie bibliotek do stosowania różnych metod działania i współpracy z lokalnymi partnerami. Do udziału w tym przedsięwzięciu Dział Instrukcyjno-Metodyczny KP zaprosił wszystkie biblioteki publiczne z gmin wiejskich, wiejsko-miejskich i miejskich do 20 tys. mieszkańców, niezależnie od udziału bibliotek w Programie Rozwoju Bibliotek. **Konkurs dla partnerstw**

lokalnych na rzecz rozwoju środowiska lokalnego oraz bibliotek w województwie odbył się w 2012 r. i finansowany był ze środków pozyskanych od Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w ramach Programu Rozwoju Bibliotek oraz środków własnych organizatora. Najlepsze biblioteki zaprezentowały dokonania swoich partnerstw na Konferencji Regionalnej Programu Rozwoju Bibliotek.

Nagrodzono następujące placówki, które otrzymały nagrody pieniężne na uzupełnienie księgozbioru:

- ▶ I miejsce – Miejska Biblioteka Publiczna w Kolnie,
- ▶ II miejsce – Biblioteka Publiczna w Gródku,
- ▶ III miejsce – Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie Kościelnym oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Dubiczach Cerkiewnych.

Wyróżnienie przyznano Bibliotece Miejskiej w Szczuczynie.

W 2013 r. pracownicy Działu Instrukcyjno-Metodycznego postanowili zachęcić podlaskie biblioteki publiczne do realizacji przedsięwzięć mających na celu popularyzację dziedzictwa kulturowego swojej małej ojczyzny i pielęgnowanie tradycji i tożsamości lokalnych. Ponieważ placówki biblioteczne w ramach swojej działalności statutowej pełnią funkcję ośrodków informacji biblioteczno-bibliograficznej, dokumentujących dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy regionu, uznaliśmy, że bardzo dobrym pomysłem będzie zorganizowanie konferencji i konkursu ph. **Biblioteka skarbnicą wiedzy o regionie**. Celem konkursu było m.in.: inspirowanie bibliotek do korzystania z lokalnych źródeł tradycji i historii oraz uświadomienie bibliotekarzom ich ogromnej roli w zakresie gromadzenia i archiwizacji różnorodnych dokumentów związanych z regionem oraz budowania tożsamości historycznej i kulturowej lokalnej społeczności. Biblioteki publiczne woj. podlaskiego i działające przy nich partnerstwa lokalne miały za zadanie zrealizować wspólnie inicjatywy w zakresie ochrony i promocji lokalnego dziedzictwa kulturowego, historii i tradycji regionu. Fundatorem

nagród była Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w ramach Programu Rozwoju Bibliotek oraz Książnica Podlaska. Na IV Konferencji Regionalnej Programu Rozwoju Bibliotek zwycięskie biblioteki przedstawiły swoje bogate kolekcje zbiorów regionalnych (dokumenty życia społecznego, fotografie, prace magisterskie, dyplomowe i doktorskie,) oraz wydarzenia społeczno-kulturalne podjęte na rzecz społeczności lokalnej (wykłady, odczyty, spotkania z twórcami regionalnymi, promocje książek, wieczory historyczne).

Laureaci tego konkursu to niżej wymienione biblioteki:

- ▶ I miejsce – Gminna Biblioteka Publiczna w Sztabinie,
- ▶ II miejsce – Biblioteka Miejska w Szczuczynie,
- ▶ III miejsca – Miejska Biblioteka Publiczna w Kolnie oraz Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy.

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku wraz z Okręgiem Podlaskim Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w 2014 r. zaproponowała bibliotekom publicznym woj. podlaskiego z gmin wiejskich, wiejsko-miejskich i miast do 20 tys. mieszkańców udział w kolejnym konkursie ph. **Biblioteka dla seniorów, seniorzy dla biblioteki.** Współczesne biblioteki publiczne są miejscami szczególnie przyjaznymi dla osób starszych, którym proponują wiele różnorodnych wydarzeń edukacyjnych, kulturalnych, społecznych, dlatego też celem konkursu było m.in. upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie działań podlaskich bibliotek publicznych na rzecz aktywizacji i zaangażowania społecznego seniorów, zachęcenie bibliotekarzy do podejmowania inicjatyw mających na celu włączenie seniorów do aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej, a także promocja współpracy bibliotek ze środowiskiem lokalnym. Na V konferencji regionalnej zwycięskie biblioteki woj. podlaskiego zaprezentowały swoje przedsięwzięcia na rzecz osób w podeszłym wieku np.: kursy komputerowe i językowe, wykłady, prelekcje, spotkania z ciekawymi

ludźmi, zajęcia biblioterapeutyczne, DKK dla seniorów, zajęcia Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

Najciekawsze inicjatywy przedstawiły niżej wymienione placówki, które uzyskały następujące lokaty.

- ▶ I miejsce ex aequo przyznano:
Gminnej Bibliotece Publicznej w Juchnowcu Kościelnym,
Bibliotece Miejskiej w Szczuczynie,
- ▶ II miejsce – Gminnej Bibliotece Publicznej w Mielniku,
- ▶ III miejsce – Bibliotece Publicznej w Gródku.

Program konferencji wzbogaciły dwa wystąpienia: *Biblioteka – przyjazna przestrzeń w komunikacji z seniorami* przedstawione przez dr Małgorzatę Iwanowicz i *Działania Stowarzyszenia Akademia Plus 50* zaprezentowane przez Annę Skorko i Jolantę Wołągiewicz.

W 2015 roku Dział Instrukcyjno-Metodyczny KP w partnerstwie z Podlaskim Okręgiem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, w związku z uhonorowaniem obchodów roku Jana Długosza, ogłosił konkurs **Annales bibliotek, czyli opowieść o minionych dziejach obrazem malowana**.

Założeniem przedsięwzięcia było popularyzowanie dokumentowania kronikarskiego działań podejmowanych przez biblioteki publiczne, doskonalenie warsztatu oraz podnoszenie umiejętności dokumentacji przedsięwzięć bibliotek, rozwijanie kreatywności i umiejętności twórczych bibliotekarzy, propagowanie idei prowadzenia kronik jako dokumentacji życia i pracy bibliotek. Na VI Regionalnej Konferencji Bibliotek Publicznych ph. **Jan Długosz i prawda minionych wieków**, która odbyła się w listopadzie 2015 r. w siedzibie biblioteki wojewódzkiej w Białymstoku, uczestnicy mieli okazję wysłuchać dwóch wystąpień. Temat *Kronika skarbnicą wiedzy historycznej o regionie i jego mieszkańcach* przedstawiła dr hab. Małgorzata Dajnowicz, a życie i twórczość Jana Długosza omówiła Izabela Szymańska.

Na koniec zwycięskie placówki zaprezentowały w formie kroniki multimedialnej podejmowane przez siebie działania edukacyjno-literackie, np.: zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, wydarzenia adresowane do osób dorosłych, inicjatywy marketingowe i promujące bibliotekę oraz inne przedsięwzięcia społeczno-kulturalne na rzecz środowiska lokalnego zrealizowane w latach 2010–2015 (do 31 sierpnia 2015 roku).

Komisja konkursowa nagrodziła i wyróżniła następujące biblioteki:

- w kategorii bibliotek publicznych województwa podlaskiego:
  - ▶ I miejsce – Biblioteka Miejska w Szczuczynie,
  - ▶ II miejsce – Biblioteka Publiczna w Gródku,
  - ▶ III miejsce – Biblioteka Publiczna w Mońkach,
- w kategorii filii bibliotecznych Książnicy Podlaskiej:
  - ▶ I miejsce – Filia nr 3,
  - ▶ II miejsce – Filia nr 8,
  - ▶ III miejsce – Filia nr 9,
- wyróżnienia otrzymały:
  - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Suwałkach z siedzibą w Płocicznie Tartak,
  - ▶ Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy.

Nagrody ufundowała Książnica Podlaska w Białymstoku, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział Białostocki oraz Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego.

VII Regionalna Konferencja Bibliotek Publicznych województwa podlaskiego oraz konkurs ph. **Biblioteka w edukacji – edukacja w bibliotece** poświęcone były omówieniu działalności edukacyjnej bibliotek publicznych, ponieważ współcześnie pełnią one ważną rolę w procesie edukacji nieformalnej dzieci i młodzieży oraz edukacji ustawicznej dorosłych.

Na początku uczestnicy konferencji wysłuchali dwóch wystąpień. *Rolę biblioteki w zmieniającej się przestrzeni edukacji i informacji* zaprezentowała

Anna Krawczuk – wicedyrektor Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku. *Działania edukacyjne dostępne w bibliotekach publicznych* przedstawiła autorka niniejszego artykułu. Następnie przedstawiciele wszystkich bibliotek uczestniczących w konkursie zaprezentowali zrealizowane przedsięwzięcia edukacyjne adresowane do dzieci, młodzieży i dorosłych .

Laureaci konkursu wojewódzkiego ph. **Biblioteka w edukacji – edukacja w bibliotece** to:

- ▶ I miejsce – Biblioteka Miejska w Szczuczynie,
- ▶ II miejsce – Biblioteka Publiczna w Mońkach,
- ▶ III miejsce – Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie Kościelnym,
– biblioteki wyróżnione:
  - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem,
  - ▶ Gminna Biblioteka Publiczna w Juchnowcu Kościelnym.

W kolejnym roku Dział Instrukcyjno-Metodyczny ogłosił konkurs ph. **Ślady sławnych Polaków – jubilei 2017 roku w bibliotekach**. Główną ideą tego przedsięwzięcia było propagowanie dobrych praktyk w zakresie inicjatywy bibliotek, które odgrywają istotną rolę w popularyzacji wiedzy o ważnych wydarzeniach narodowych i o dokonaniach rodaków zasłużonych m.in. dla kultury, nauki i historii ojczyzny w swoich społecznościach lokalnych.

Podsumowanie konkursu i prezentacja wydarzeń nagrodzonych bibliotek publicznych województwa podlaskiego miała miejsce na VIII Konferencji Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego.

Komisja konkursowa nagrodziła następujące placówki.

- ▶ I miejsce – Gminnej Bibliotece Publicznej w Czerwonem,
- ▶ II miejsce – Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Łapy,
- ▶ III miejsce – Gminnej Bibliotece Publicznej w Michałowie oraz Biblioteka Publiczna w Rajgrodzie.

Wyróżnienie przyznano Bibliotece – Centrum Kultury w Szczuczynie.

Na konferencji przedstawiono również wystąpienia na poniższe tematy:

1. *Opowieść o życiu Marii Skłodowskiej-Curie* – Katarzyna Zyskowska-Ignaciak (autorka książki o polskiej noblistce)
2. *Eksperymentuj, odkrywaj, działaj. Bądź jak Maria!* – zajęcia edukacyjne przeprowadzone w Książnicy Podlaskiej – pracownicy Działu Instrukcyjno-Metodycznego.

W 2018 r. wszystkie biblioteki publiczne włączyły się w obchody 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę, dlatego też celem kolejnego konkursu wojewódzkiego ph. **Niepodległa w mojej bibliotece** było propagowanie dobrych praktyk w zakresie inicjatyw popularyzujących wiedzę o ważnych wydarzeniach historycznych i kształtujących poczucie tożsamości narodowej oraz postawy patriotycznej.

Na IX Regionalnej Konferencji Bibliotek Publicznych Katarzyna Droga przedstawiła swoją książkę pt. *Kobieta, którą pokochał Marszałek. Opowieść o Oli Piłsudskiej*. Następnie laureaci konkursu omówili zrealizowane przez siebie inicjatywy akcentujące setną rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę. Do konkursu wojewódzkiego zgłosiło się 9 placówek bibliotecznych. Nagrody, wzorem lat poprzednich, ufundowały: Książnica Podlaska, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Białymstoku oraz Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego.

Zwycięskie placówki biblioteczne to:

- ▶ I miejsce – Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem,
- ▶ II miejsce – Biblioteka – Centrum Kultury w Szczuczynie,
- ▶ III miejsce ex aequo – Miejska Biblioteka Publiczna im. dr Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce oraz Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Knyszynie.

Wyróżnienie otrzymała Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem.

Konferencję zakończyła prezentacja zajęć pt. *O nich wiedzieć warto – poznajemy sylwetki słynnych Polaków*. Zajęcia te były przeprowadzane

przeprowadzone przez pracowników Działu Instrukcyjno-Metodycznego w 2018 r. na Targach Książki w Białymstoku oraz w Filiach Bibliotecznych Książnicy Podlaskiej.

W następnym roku skierowaliśmy do podlaskich bibliotek propozycję udziału w konkursie ph. **Biblioteka miejscem innowacji**, którego celem była promocja przedsięwzięć i rozwiązań wdrożonych w placówkach bibliotecznych w ciągu ostatnich 3 lat (w latach 2017–2019). Zamierzeniem pracowników Działu Instrukcyjno-Metodycznego było zachęcenie pracowników bibliotek terenowych do upowszechniania informacji o własnych nowych działaniach, a także tych dotychczas realizowanych, które zostały ostatnio wyraźnie usprawnione i udoskonalone. Na X Regionalnej Konferencji Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego w 2019 r. zaprezentowano dokonania laureatów konkursu, do którego zgłosiło się 8 placówek bibliotecznych. Program spotkania uzupełniły następujące zagadnienia tematyczne: *Nowoczesne metody i formy pracy motywujące dzieci i młodzież do odwiedzania bibliotek publicznych* zaprezentowane przez Karola Baranowskiego, pracownika WBP w Krakowie oraz *Innowacyjne działania na rzecz użytkowników realizowane w bibliotekach austriackich i niemieckich* przedstawione przez Teresę Skrodzką, dyrektor GBP w Czerwonem.

Nagrodę główną w konkursie *Biblioteka miejscem innowacji* – aparat fotograficzny oraz grawerton – ufundował Marszałek Województwa Podlaskiego Artur Kosicki, zaś fundatorem pozostałych nagród była Książnica Podlaska oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Białymstoku. Nagrodzono następujące biblioteki:

- ▶ I miejsce – Biblioteka Publiczna Gminy Kuźnica,
- ▶ II miejsce – ex aequo – Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Knyżynie oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem,
- ▶ III miejsce – Biblioteka Publiczna w Rajgrodzie.

XI Konferencja Regionalna Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego ph. **Literackie inspiracje** miała miejsce w 2020 r. Spotkanie szkoleniowe

odbyło się za pośrednictwem platformy Zoom, a głównym punktem programu było podsumowanie kolejnego konkursu wojewódzkiego ph. **Literacka gra biblioteczna**. Pracownicy bibliotek z naszego województwa mieli za zadanie przygotowanie gry terenowej opartej na dowolnie wybranej literaturze z wykorzystaniem nowych technologii np. smartfonów, aplikacji, komunikatorów internetowych.

Do konkursu zgłosiło się 7 placówek bibliotecznych, nagrodzono następujące instytucje:

- ▶ I miejsce – Biblioteka – Centrum Kultury w Szczuczynie,
- ▶ II miejsce – ex aequo – Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Knyshynie oraz Miejska Biblioteka Publiczna w Zambrowie,
- ▶ III miejsce – Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie.

Wyróżnienia przyznano Miejskiej Bibliotece Publicznej w Choroszczy oraz Bibliotece Publicznej w Gródku.

Gościem zdalnej konferencji był Pan Artur Kosicki – Marszałek Województwa Podlaskiego, który ufundował nagrodę główną dla zwycięzcy konkursu – grawerton, nagrodę finansową i rzeczową. Fundatorem pozostałych nagród była biblioteka wojewódzka w Białymstoku oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Białymstoku. Były to m.in.: książki, albumy, gry edukacyjne, dyski pamięci USB, dyplomy.

Spotkanie szkoleniowe zakończyło wystąpienie Kingi Kowalskiej, przedstawicielki Wydawnictwa Dwie Siostry, która zaprezentowała nowości i zapowiedzi wydawnictwa oraz książki poruszające ważne i trudne tematy dla młodych czytelników.

Rok 2021 ze względu na pandemię Covid-19 był bardzo trudny dla instytucji kultury, gdyż działalność tradycyjna bibliotek została znacznie ograniczona lub przeniesiona do sieci. Celem kolejnego konkursu pn. **Biblioteka aktywna w przestrzeni wirtualnej** była promocja wydarzeń podlaskich instytucji kultury zrealizowanych on-line. Dzięki tej inicjatywie chcieliśmy zachęcić bibliotekarzy do: rozszerzenia zakresu oferty swoich placówek

o usługi zdalne, wykorzystania nowych technologii i mediów w pracy z użytkownikiem, a także podniesienia kompetencji cyfrowych. Podsumowanie konkursu miało miejsce na kolejnej konferencji regionalnej bibliotek publicznych województwa podlaskiego w Książnicy Podlaskiej.

W konkursie wzięło udział 9 bibliotek. Nagrodzono następujące placówki:

- ▶ I miejsce – Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie Kościelnym
- ▶ II miejsce – Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy
- ▶ III miejsce – Biblioteka – Centrum Kultury w Szczuczynie

Laureat konkursu otrzymał nagrodę ufundowaną przez Marszałka Województwa Podlaskiego.

Uczestnicy konferencji mieli okazję wysłuchać wystąpienia ph. *Jak być kreatywnym i konstruować niebanalne wydarzenia dla różnych grup użytkowników?*, które przedstawił dr Marcin Karwowski. Na koniec Joanna Trusiuk podsumowała projekt szkoleniowy pt. *Bibliotek@(rz)-kierunek nowoczesność*.

Inspiracją do tegorocznego konkursu wojewódzkiego jest ustanowienie przez Sejm RP roku 2022 Rokiem Romantyzmu Polskiego. Głównym celem przedsięwzięcia ph. **Biblioteka romantyczna**, adresowanego do bibliotek publicznych woj. podlaskiego z gmin wiejskich, wiejsko-miejskich i miejskich do 50 tys. mieszkańców oraz filii Książnicy Podlaskiej, jest popularyzowanie wiedzy na temat epoki romantyzmu poprzez akcje kulturalne, edukacyjne i społeczne skierowane do społeczności lokalnej. Mamy nadzieję, że ta inicjatywa również przyciągnie aktywne podlaskie biblioteki publiczne.

Podsumowując, należy zaznaczyć, że kolejne edycje konkursów wojewódzkich, zrealizowanych przez Dział Instrukcyjno-Methodyczny Książnicy Podlaskiej w latach 2011–2022, spotkały się z dużym zainteresowaniem regionalnych instytucji kultury, które chętnie dzieliły się swoimi doświadczeniami, przedstawiając na konferencjach nietypowe i innowacyjne

pomysły. Laureaci tych wydarzeń to nowoczesne centra kultury i edukacji, dzięki którym poprawia się jakość życia mieszkańców społeczności lokalnych. O sukcesach podlaskich bibliotek na bieżąco informowaliśmy ich organizatorów, gratulując im tak prężnych samorządowych bibliotek publicznych. Uhonorowanie w ostatnich latach laureatów konkursów wojewódzkich nagrodą Marszałka Województwa Podlaskiego podniosło rangę naszego wydarzenia oraz było zachętą dla bibliotek terenowych do większego zainteresowania tymi przedsięwzięciami. Konferencje i konkursy wojewódzkie są ważne dla integracji bibliotek publicznych, wzajemnego inspirowania się, a przede wszystkim umożliwiają poszerzenie wiedzy i kompetencji zawodowych, dlatego też zamierzamy kontynuować w przyszłych latach ich organizację.

Paulina Reszotko

Książnica Podlaska

Do bycia bibliotekarzem warto się przygotować

wywiad z dr hab. Anną Nosek, prof. UwB

dr hab. Anna Nosek, prof. UwB – historyk literatury, pracuje w Katedrze Filologicznych Badań Interdyscyplinarnych na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Białymstoku. Naukowo zajmuje się literaturą dla dzieci i młodzieży, biblioterapią oraz czytelnictwem, a także prowadzi badania z zakresu literatury polskiej przełomu XIX i XX wieku. Jest dyrektorem Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych UwB oraz kierownikiem Studiów Podyplomowych Animacji Czytelnictwa, Informacji Naukowej i Bibliotekarstwa UwB. Na co dzień uwielbia czytanie, odkrywanie i opisywanie dawnej literatury / zapomnianych twórców, podróżowanie, zwierzęta.

Do kogo skierowane są Studia Podyplomowe Animacji Czytelnictwa, Informacji Naukowej i Bibliotekarstwa? Oferta przygotowana jest w szczególności dla przyszłych bibliotekarzy czy także osób pracujących już w zawodzie?

Studia skierowane są do wszystkich tych, którzy po pierwsze ukończyli minimum studia licencjackie, po drugie – kochają książki i czytanie, a którzy chcieliby pogłębić wiedzę i umiejętności bibliotekarskie, animacyjne. Swoje miejsce znajdują u nas zarówno Ci, którzy już pracują w zawodzie, ale też tacy, którzy marzą o pracy z książkami i oczywiście z ludźmi. Bo idealny

bibliotekarz, animator kultury, pracownik informacji naukowej, to ktoś, kto nie tylko miłuje słowo, księgi, ale też jest otwarty na drugiego człowieka, jest HUMANISTĄ!

Zgodnie z art. 29 ust. 1 *Ustawy o bibliotekach* pracownicy bibliotek publicznych nie muszą posiadać wykształcenia kierunkowego. Czy według Pani Profesor, pomimo tzw. uwolnienia zawodu bibliotekarza, warto posiadać świadectwo ukończenia studiów z zakresu bibliotekarstwa?

Uwolnienie zawodu bibliotekarza mogłoby sugerować, iż bibliotekarzem może być każdy lub prawie każdy wykształcony człowiek, który kocha książki, czytanie, który szuka „spokojnej”, ustabilizowanej pracy. W rzeczywistości jednak współczesny pracodawca, także dyrektor czy kierownik biblioteki najczęściej poszukuje specjalistów na danym stanowisku. Takie informacje przekazują nam sami absolwenci lub też osoby rekrutujące się na Studia Podyplomowe. Do bycia bibliotekarzem warto się więc przygotować. Współczesna biblioteka (choćby publiczna czy naukowa) nie jest monolitem, posiada różne działy, wypełnia przeróżne zadania, począwszy od udostępniania zbiorów, po ich opracowanie, działalność informacyjną, naukową, szkoleniową, animacyjną, promocyjną. Zwłaszcza te ostatnie aspekty działalności bibliotek wydają się w ostatnich latach, dekadach niezmiernie ważne. Bo każda (prawie każda) biblioteka ma być (powinna być) miejscem spotkań nie tylko z książką, ale też z innymi ludźmi. Współczesny bibliotekarz powinien przyciągać czytelników do biblioteki, powinien być nie tylko pośrednikiem między czytelnikiem a książką, ale też animatorem czytelnictwa, niejednokrotnie biblioterapeutą, powiernikiem... Z drugiej strony współczesna biblioteka potrzebuje też specjalistów w zakresie baz danych, nowych technologii, bibliotek cyfrowych. To wszystko (oczywiście w pigułce) oferują Studia Podyplomowe Animacji Czytelnictwa, Informacji Naukowej i Bibliotekarstwa.

Jakie nowe kompetencje mogą nabyć osoby, które posiadają doświadczenie zawodowe w pracy bibliotekarza? Czy jest to wiedza wyłącznie teoretyczna, czy również kwalifikacje przydatne w codziennej pracy z czytelnikiem?

W przypadku studiów o profilu ogólnouniwersyteckim (a takimi są nasze studia podyplomowe) wiedza teoretyczna jest równie ważna, jak kompetencje i umiejętności praktyczne. Są to elementy komplementarne. W trakcie naszych zajęć zarówno teoretycznych, jak i praktycznych staramy się bazować na najnowszych rozwiązaniach w bibliotekarstwie, informacji naukowej i animacji czytelnictwa. Pokazujemy też jednak i trenujemy z naszymi słuchaczami także dawne techniki, choćby czytelnicze. Wracamy na przykład do biblioterapii (zastosowanej choćby w dawnych *Baśniach tysiąca i jednej nocy*), bajarstwa, snucia gawęd o książkach. Są to formy bardzo stare, choć obecnie posiadające nowoczesne wydania i nazwy *storytelling*, *booktalking*...

Nazwa studiów składa się z trzech elementów: animacji czytelnictwa, informacji naukowej oraz bibliotekarstwa. Który z obszarów wysuwa się na pierwszy plan w programie studiów?

Nie ukrywam, że zależy nam bardzo na pewnej równowadze. Studia przygotowują do pracy w zawodach bibliotekarskich, informacyjnych, związanych z animacją literatury i kultury, z szeroko pojętym udostępnianiem książki. Ale zależy nam też na tym, by podzielić się z naszymi słuchaczami wiedzą i naszymi codziennymi badaniami, związanymi z literaturą polską, obcą, z literaturą dla dzieci i młodzieży. Dzielimy się też wiedzą na temat literatury i kultury w naszym regionie. Taka wiedza okazuje się również bardzo przydatna zwłaszcza dla osób, które pracują w sektorze kulturalnym czy edukacyjnym.

W programie uwzględniono wiele ciekawych i zróżnicowanych zagadnień niezbędnych do wykonywania zawodu bibliotekarza, które są realizowane w formie wykładów, ćwiczeń oraz laboratoriów. Kim są wykładowcy, prowadzący zajęcia z tak wielu obszarów wiedzy?

Stawiamy z jednej strony na to, by zajęcia bibliotekarskie, takie jak opracowanie formalne i rzeczowe dokumentów, bazy danych (biblioteki cyfrowe), działalność informacyjna bibliotek, zarządzanie i marketing w bibliotekach, prowadzili praktycy, to znaczy sami bibliotekarze, dyrektorzy bibliotek. Współpracujemy z bibliotekami białostockimi (przede wszystkim z biblioteką UwB, Politechniki Białostockiej). Z drugiej strony wykłady i zajęcia ogólnohumanistyczne prowadzą wykładowcy (profesorowie, doktorzy) z naszego Uniwersytetu, przede wszystkim z Wydziału Filologicznego UwB. Myślę, że to optymalne połączenie, dające równowagę między tym, co przydatne w zawodzie, a tym co rozwija intelektualnie.

Jak wyglądają losy zawodowe absolwentów kierunku, którego Pani Profesor jest kierownikiem?

Zdecydowana większość naszych absolwentów posiadała już pracę (najczęściej w zawodzie) w chwili podjęcia Studiów Podyplomowych. Tak wynika z rozmów z naszymi słuchaczami, dokumentacji rekrutacyjnej. Część z osób podejmuje studia Podyplomowe albo w trakcie studiów drugiego stopnia, albo tuż po. Śledzimy losy naszych absolwentów kontaktując się z bibliotekami, niejednokrotnie widzimy ich na konferencjach bibliotekarskich, jubileuszach. Niekiedy jest tak, iż sami dyrektorzy bibliotek zgłaszają się z prośbą o doradzenie kandydatury na stanowisko bibliotekarza. Ale mamy też takie piękne przypadki, kiedy studia podyplomowe są podejmowane przez seniorów, twierdzących, że kiedyś studiowali na Uniwersytecie w Białymstoku, obecnie zaś „chcą odświeżyć umysł”, wrócić na Uniwersytet, posłuchać ciekawych wykładów nie tylko z zakresu bibliologii, ale też szeroko

pojętej humanistyki, literatury. Myślę, że to bardzo pozytywne zjawisko. Bo okazuje się, że humanistyka ma swoje ważne miejsce w świecie, humanista ma zaś ważną misję. Nie tylko związaną z animacją czytelnictwa, ale też z promowaniem postaw humanistycznych, to znaczy miłości do świata i człowieka.

Korzystając z okazji zapraszam więc bardzo serdecznie do podjęcia naszych studiów podyplomowych. **Rekrutacja na rok akademicki 2022/23 trwa od 1 lipca do 30 września 2022**, szczegóły są dostępne na stronie <http://spacinib.uwb.edu.pl>.

Studia Podyplomowe Animacji Czytelnictwa, Informacji Naukowej i Bibliotekarstwa to kierunek oferowany przez Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku. Zajęcia prowadzone są w formie studiów niestacjonarnych (zaocznych) i trwają dwa semestry, zjazdy odbywają średnio 2 razy w miesiącu, w soboty i niedziele. Całościowa opłata za studia wynosi 2800 zł (stan na sierpień 2022 r.).

Izabela Szymańska

Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku

Wagowie i ich kolekcja w zbiorach Książnicy Podlaskiej

Ród Wagów odegrał istotną rolę w rozwoju nauki i kultury polskiej w XIX wieku. Ta znamienita familia przeniosła na nasz grunt najbardziej postępowe idee europejskiego Oświecenia, i to w okresie kiedy zaborcy likwidowali polskie uniwersytety i ośrodki naukowe. Ich dorobek i prowadzone badania z zakresu nauk przyrodniczych pozwoliły podtrzymać ciągłość rozwoju rodzimej nauki.

Osiedlili się na dawnych ziemiach łomżyńskich na początku XV wieku. Należeli do drobnej szlachty uprawiającej własnoręcznie ziemię. W XVIII wieku pojawiało się kilku wybitnych przedstawicieli tego rodu, m.in. Antoni (1799–1890) i Jakub (1800–1872). Obaj kształcili się w szkołach pijarskich w Łomży, Szczuczynie i w Warszawie. Po ukończeniu szkół zajęli się pracą pedagogiczną oraz działalnością naukową.

Antoni Waga od dziecka pasjonował się naukami przyrodniczymi i humanistycznymi. Po ukończeniu nauki zatrudnił się w jednej z warszawskich szkół jako nauczyciel historii naturalnej, a wśród jego uczniów był m.in. Cyprian Kamil Norwid. Antoni nie był typem naukowca pracującego w zaciszu swojego gabinetu, stawiał raczej na podejście praktyczne. Skupiał wokół siebie środowisko warszawskich przyrodników, organizował dla nich wycieczki w teren, ułatwiał drukowanie prac, szukał mecenasów. **Od jego badań nad owadami zaczyna się w Polsce rozwój entomologii, jako wyodrębnionej gałęzi nauki.** Antoni Waga przez cały czas ściśle współpracował ze swoim bratem Jakubem i utrzymywał bliskie kontakty

z ziemią łomżyńską. Około 1850 r. zaprojektował i założył park krajobrazowy wokół rodzinnego dworu w Grabowie.

Jakub Waga po ukończeniu studiów podjął się nauczania przyrody, osiadł na stałe w Łomży, gdzie pracował jako profesor gimnazjum. W *Pamiętniku Warszawskim Umiejętności Czystych i Stosowanych* ukazał się jego artykuł o odkryciu w Grabowie rzadko spotykanego w Polsce zimoziola północnego (*Linnea borealis*) – rośliny o efektywnych i delikatnych kwiatach. Artykuł wywołał spore dyskusje, a przy okazji pokazał bogactwo flory ziemi łomżyńskiej. Młodszemu z braci udało się opracować podręcznik ułatwiający oznaczanie roślin Królestwa Polskiego, który ukazał się drukiem w latach 1847–1848 pod tytułem *Flora Polska*. **Był to przełom w pracach florystów – pierwsze kompletne przedstawienie świata polskich roślin.** Korzystali i nadal korzystają z niego polscy botanicy.

Kolekcja Wagów

Niewielką, ale niezwykle cenną materialną pamiątką po tym znakomitym родzie jest fragment ich prywatnej biblioteki przekazany Książnicy Podlaskiej. Większa część książek trafiła do biblioteki w latach 1973–1975, a pojedyncze egzemplarze w 1985 i 2013 roku. Ogółem na kolekcję składają się 22 woluminy.

Wagowie dbali o swój księgozbiór, wszystkie pozycje opatrzone są prostokątną pieczętką *Dobra Grabowo. Waga*. Wśród przekazanych zbiorów znajdują się dziewiętnastowieczne powieści obyczajowe, historyczne, a także poezje, pamiętniki oraz pozycja o tematyce agrarnej. Zapewne w rodzinie tej dbano o wszechstronne wykształcenie i rozwijanie ciekawości świata.

Cenną publikacją są *Pisma prozaiczne* Łukasza Górnickiego, patrona Książnicy Podlaskiej w Białymstoku. Wybitny szesnastowieczny humanista był starostą wasilkowskim i tykocińskim, a co najważniejsze bibliotekarzem sprawującym opiekę nad księgozbiorem królewskim Zygmunta Augusta na zamku w Tykocinie.

Cztery powieści obyczajowe i historyczne to książki bardzo popularnego w owym czasie Józefa Ignacego Kraszewskiego. Wielce interesująca jest powieść wierszowana Seweryny Duchyńskiej, opisująca losy Elżbiety Drużbackiej – poetki epoki baroku, nazywanej *Słowiańską Safoną* czy *Muzą sarmacką*. Poezja z biblioteki grabowskiej przetrwała w postaci dwóch wydań Teofila Lenartowicza. Był to poeta romantyczny, który w swojej twórczości inspirował się folklorem z Mazowsza. Wydanie w 1855 roku tomiku *Lirenka* uczyniło go znanym i lubianym w całej Polsce. Zachowały się także dwa tomy *Korespondencji Adama Mickiewicza*.

Literaturę obcą reprezentuje pięć woluminów. Czterotomowe wydanie *Historii Rzymskiej* Theodora Mommsena w przekładzie Tomasza Dziekońskiego i *Słowiański narodopis* Pavla Josefa Safarika, słowackiego poety, historyka, etnografa i slawisty. Obie publikacje nawiązują do tematyki z zakresu historii.

Uzupełnieniem kolekcji Wagów są ich własne publikacje znajdujące się w zbiorach Książnicy Podlaskiej. Na szczególne wyróżnienie zasługuje dwutomowe wydanie słynnej *Flory Polskiej* Jakuba Wagi z lat 1847–1848, a także *Flora Polska. Rejestra* z 1849 r. Książnica posiada również *Pochwałę Konstantego hrabi Tyzenhauza* (ornitologa polskiego) autorstwa Antoniego Wagi i tłumaczone przez niego dzieło Juliusza Virey *Historia obyczajów i zmyślności zwierząt* z 1844 r.

Teodor Waga

Nie można pominąć zasług Teodora Wagi – stryja Antoniego i Jakuba. Był nauczycielem literatury, historii, geografii i prawa. Opracował znany w owym czasie podręcznik historii i geografii. Co ciekawe, pierwszego wydania *Krótkiego zebrania Historii i Geografii Polskiej* dokonano bez zgody i pod nieobecność autora. Książnica Podlaska posiada właśnie to wydanie, opublikowane w 1767 r. w Supraślu. Drugie wydanie, zatytułowane *Historia królów i książąt polskich*, poprawione i uzupełnione przez Wagę, ukazało się w 1770 r. w Warszawie w drukarni księży pijarów. W sumie

książkę publikowano aż 23 razy, a Książnica dysponuje jeszcze dwoma wydaniem: z 1824 i 1857 r. Podręcznik ten był stosowany w szkołach przez przeszło 50 lat.

Co dalej z dobrami w Grabowie

Dobra Grabowo położone w dawnej ziemi łomżyńskiej pozostawały pod zarządem rodu Wagów do drugiej połowy XIX wieku. Potem zostały odkupione przez Ignacego Sokołowskiego. Po II wojnie światowej majątek objęła reforma rolna, część ziemi rozparcelowano, a w zabudowaniach gospodarczych i dworze umieszczono Państwowe Gospodarstwo Rolne, przekształcone później w Państwowy Ośrodek Hodowli Zarodowej. Obecnie pozostałość majątku oraz dwór stały się własnością Urzędu Gminy w Grabowie. Po Wagach pozostał jedynie fragment parku krajobrazowego, mocno przebudowany dwór i kościół parafialny. Niestety zachowało się niewiele informacji o wyposażeniu dworu i zapewne jego okazałej bibliotece.

Bibliografia

Jakub Waga – pedagog i uczonek, Łomża 2001.

Rodzina Wagów w kulturze polskiej, Warszawa 1974.

Schirmer M. K., Wybitni przedstawiciele ziemiaństwa łomżyńskiego XIX i XX wieku. W służbie regionu i kraju, Warszawa 2013.

www.dworypogranicza.pl

Małgorzata Kulikowska, Mateusz Olechno

Biblioteka Publiczna w Mońkach

Mediateka w Mońkach jako przykład nowoczesnej biblioteki

Mediateka to nowoczesna przestrzeń na mapie powiatu monieckiego. Filia Biblioteki Publicznej w Mońkach działa od grudnia 2020 roku, ze względu na pandemię jej uroczyste otwarcie miało miejsce w sierpniu 2021 roku. Mediateka powstała dzięki wieloletnim staraniom Pani Wiesławy Filipkowskiej – Dyrektora Biblioteki Publicznej w Mońkach, Burmistrza Zbigniewa Karwowskiego i poparciu radnych, a sfinansowana została ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego oraz funduszy gminnych.

Pomysł wybudowania Mediateki wynikł z potrzeby stworzenia miejsca z nowoczesną ofertą i infrastrukturą dla młodzieży. Ponad roczna działalność wykazała jednak, iż wielofunkcyjna przestrzeń Mediateki wychodzi naprzeciw oczekiwaniom każdej grupy wiekowej. Jednym z atutów filii jest największa w powiecie monieckim sala widowiskowa wyposażona w profesjonalny sprzęt audiowizualny. Daje to duże możliwości społeczności lokalnej na prezentowanie swoich talentów i pasji. Ponadto sala jest miejscem spotkań kulturalno-naukowych, spektakli teatralnych, koncertów oraz projekcji filmowych. Odbywają się tu różnego rodzaju wydarzenia rocznicowe, rozdania nagród, podsumowania. W Mediatece znajdują się również: sala konferencyjna wyposażona w projektor oraz system nagłośnieniowy; sala multimedialna z monitorem interaktywnym, drukarką 3D, tabletami graficznymi, okularami VR, robotami do nauki programowania oraz stanowiskami komputerowymi – co pozwala na organizację szkoleń

i warsztatów także w obszarze nowych technologii. Część tego wyposażenia jest efektem projektów realizowanych przez bibliotekę. Lokalni twórcy mają możliwość prezentowania swoich dzieł na holu wystawienniczym. Budynek nie ma barier architektonicznych, co jest udogodnieniem dla osób z niepełnosprawnościami.

Sercem Mediateki jest wypożyczalnia. Gromadzimy tu książki dla młodzieży (13+), (w tym komiksy i mangę), audiobooki, gry planszowe oraz filmy. Dzięki nowej powierzchni mogliśmy rozdzielić zbiory książek dla dzieci i młodzieży. Oddział dla Dzieci zyskał więcej przestrzeni, dzięki której jego zasoby są lepiej eksponowane. Pandemia niekorzystnie wpłynęła na częstotliwość korzystania z biblioteki przez młodzież w przedziale wiekowym 13–19 lat. Staramy się odzyskać zaufanie czytelników, choć jest to trudna praca. W roku 2020 zanotowaliśmy 39 użytkowników (w jeszcze połączonym oddziale dla dzieci i młodzieży), w Mediatece w 2021 – 88, w I półroczu 2022 – 92. Widzimy tendencję wzrostową, chociaż trudno mówić o powrocie do danych statystycznych sprzed kilku lat.

Zbiory chronione są technologią RFID. Z myślą o bezpieczeństwie i wygodzie czytelników zainstalowana jest tu także wrzutnia książek. W wypożyczalni została wydzielona strefa gier z konsolami Xbox One oraz Nintendo Switch; czytelnia internetowa ze stanowiskami komputerowymi z szybkim dostępem do Internetu; pokój cichej nauki do pracy indywidualnej lub grupowej.

Nowa przestrzeń ułatwia prowadzenie różnorodnych działań animacyjno – edukacyjnych. W 2021 roku zrealizowany został w Mediatece projekt pn. „Slow Life – pobudzeni naturą” w ramach programu Bardzo Młoda Kultura. Głównym celem inicjatywy skierowanej do młodzieży było poznanie idei slow life, czyli koncentracji na relacjach, zdrowym odżywianiu, życiu bez nadmiernej presji, w zgodzie z naturą.

Fundusze pozyskane w ramach programu Partnerstwo dla Książki pozwoliły na realizację projektu „eRewolucja w Bibliotece”. Założeniem zadania było zrealizowanie cyklu szkoleń, dzięki którym bibliotekarze

z powiatu monieckiego nabyli nowe umiejętności w obszarze nowych technologii tj.: drukowania 3D, wirtualnej rzeczywistości, gamifikowania literatury na smartfonach. Zdobyta wiedza przełożyła się na szerszy zakres usług oferowanych w bibliotekach.

Infrastruktura sceniczna Mediateki umożliwia także przeprowadzanie działań artystycznych. W ramach działania pn. „Zwierciadło na scenie” (program Równać Szanse) młodzież wzięła udział w cyklu warsztatów teatralnych, po czym stworzyła autorski scenariusz, a finalnie wystawiła spektakl pt. „Iskierka” dla dzieci z monieckich przedszkoli. We współpracy z grupą nieformalną „Just Me and You” zorganizowane zostały warsztaty wokalne dla dzieci i młodzieży, a następnie koncert życzeń „Mama I love you” dla lokalnej społeczności (program Podlaskie Lokalnie).

Wierzymy, że Mediateka staje się miejscem spotkań, aktywizacji i integracji społecznej, a podejmowane działania mają korzystny wpływ na rozwój czytelnictwa.

Andrzej Kosmowski

Biblioteka – Centrum Kultury w Szczuczynie

Podróże Gwiazdy BCK w Szczuczynie

Z okazji 330. rocznicy nadania praw miejskich Szczuczynowi maskotka Gwiazdy, promująca Bibliotekę – Centrum Kultury w Szczuczynie, odbywa wyjątkową podróż, która zapisze się nie tylko w historii naszej biblioteki i miasta ale także w historii wszystkich bibliotek, które odwiedzi.

Biblioteczna Maskotka powstała w ramach młodzieżowego projektu „Stacja Animacja – młodzieżowa maskotka gminy Szczuczyn” finansowanego ze środków programu „Równać Szanse 2017 – Konkurs Młodzieżowych Liderów”. Z racji tego, że gwiazda znajduje się w herbie Szczuczyna oraz w logotypach lokalnych szkół, klubów sportowych i innych instytucji, w tym także Biblioteki – Centrum Kultury w Szczuczynie, młodzież podjęła decyzję, że nic lepiej nie odda klimatu i charakteru naszego miasta jak ośmioramienna gwiazda, która jest z nami od wieków.

Maskotka szczuczyńskiej biblioteki, posiłkując się eliksirem, który odtworzyła zgłębiając lekturę „Alicji w krainie czarów”, podróżuje pocztą po szesnastu województwach a w każdym z nich odwiedza jedną lub dwie biblioteki. Towarzyszy jej „Kronika Gwiazdy”, w której bibliotekarki i bibliotekarze z goszczących ją placówek spisują podróżnicze relacje, ponadto umieszczają je także na portalach społecznościowych. Wyprawa ta pozwoli pracownikom i użytkownikom Biblioteki – Centrum Kultury w Szczuczynie lepiej poznać inne biblioteki w Polsce i zespoły w nich pracujące.

Gwiazda swoją podróż rozpoczęła od województwa podlaskiego. Z rodzinnego Szczuczyna wyruszyła do Gminnej Biblioteki Publicznej

w Krypnie Kościelnym. Z zainteresowaniem obejrzała krypniańską bibliotekę, eksponowaną w niej wystawę zdjęć „Uchwycić nieuchwytnie” będącą efektem pracy młodzieży w ramach Programu Równać Szanse. Odwiedziła także Gminny Ośrodek Kultury w Krypnie Wielkim, zgłębiając przy tym jego historię oraz przyjrzała się bliżej działalności zespołu Mażoretki Krypno. Wpadła też z wizytą do drużyny Krypnianki Krypno. Spotkała się również z dziećmi z grupy Jagódki i Malinki. Zwiedziła sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia (Parafia pw. Narodzenia NMP w Krypnie) oraz podziwiła malownicze krajobrazy z wieży widokowej w Górze.

Z krypniańskiej biblioteki Szczuczyńska Podróżniczka pojechała do Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Łapy. Zwiedziła działy znajdujące się w bibliotece oraz trzy Filie Biblioteczne m.in. w Daniłowie Dużym, Płonce Kościelnej i Uhowie. Odwiedziła Plac Solidarności z tężnią solankową oraz Plac Niepodległości, nowo wybudowany plac zabaw, Dom Kultury w Łapach oraz Galerię „Pod Zegarem” a także zawitała nad rzekę Narew w Uhowie i podziwiła rozciągające się stamtąd piękne widoki. Zasmakowała też w morsowaniu dzięki Uhowskim Morsom!

Kolejnym punktem w harmonogramie podróży Gwiazdy była Gminna Biblioteka Publiczna w Baniach Mazurskich. Dzięki jej pracownikom Podróżniczka zwiedziła najciekawsze miejsca w gminie, w tym: Piramidy w Rapie i kaplicę rodową Steinertów. Z radością wzięła również udział w imprezie pn. „Głośne Czytanie z Kamishibai”, w której uczestniczyli trzy- i czterolatki z Publicznego Przedszkola Samorządowego w Baniach Mazurskich.

Po niezwykle udanych i pełnych atrakcji wizytach w Gminnej Bibliotece Publicznej w Krypnie, Bibliotece Miasta i Gminy Łapy oraz Gminnej Bibliotece Publicznej w Baniach Mazurskich, Biblioteczna Maskotka wyruszyła w podróż do Biblioteki – Ośrodka Kultury w Konarzynach w województwie pomorskim, gdzie świętowała Międzynarodowy Dzień Książki i Praw Autorskich w gronie najmłodszych mieszkańców miasta.

Następnie wyruszyła do Miejskiej Biblioteki w Szczecinie, gdzie z uwagą zapoznała się z prężną działalnością bibliotecznych filii: nr. 7, 4 i 12 tej

biblioteki oraz uczestniczyła w różnych warsztatach skierowanych do najmłodszych.

W Międzyzdrojach, dzięki zaangażowaniu ekipy tamtejszej biblioteki, Podróżniczka zwiedziła m.in. Aleję Gwiazd, Park Zdrowy, Park Aktywności, Muzeum Wolińskie Parku Narodowego a po aktywnych dniach mogła odpocząć na plaży nad Bałtykiem. Z entuzjazmem wzięła też udział w korepetycjach z języka polskiego dla maturzystów oraz świetnie bawiła się na polsko-ukraińskich warsztatach kulinarnych w Wapnicy. Gwiazda z dumą zasiadła w jury konkursu plastycznego: „Pomaganie jest fajne”.

Kolejnym punktem na mapie podróży była Gminna Biblioteka Publiczna w Kęsowie w województwie kujawsko-pomorskim, gdzie wędrowała ptasim szlakiem na Wzgórze Wilhelma.

Po ekscytujących przeżyciach w wizytowanych bibliotekach Gwiazda dotarła do stolicy, gdzie zatrzymała się w Bibliotece Publicznej w Dzielnicy Wola. Zwiedziła Warszawę wzdłuż i wszerz. Jako zapalona fanka piłki nożnej nie pominęła wizyty na Stadionie Narodowym. W międzyczasie odpoczywała w Bibliotecznej Strefie Gier, gdzie poznała podobne sobie maskotki i brała udział w ciekawych spotkaniach z najmłodszymi.

Z Warszawy pojechała do Biblioteki Publicznej im. Stefana Rowińskiego w Ostrowie Wielkopolskim. Tam bibliotekarze zabrali ją w podróż na hulajnodze przez miasto. Takie eskapady Gwiazda po prostu uwielbia!

Fot. 1. Autor artykułu z maskotkami Gwiazdy (źródło: archiwum BCK w Szczuczynie)

Szczuczyńska Podróżniczka ma w planach odwiedzić jeszcze biblioteki w województwach: dolnośląskim, łódzkim, lubelskim, świętokrzyskim, opolskim, śląskim, podkarpackim i małopolskim. Swoją wyprawę zakończy późną jesienią.

Bibliotekarze goszczą Gwiazdę, dzięki książkom, które towarzyszą Podróżniczce w paczce, mają okazję poznać niezwykłą historię Szczuczyna. Te publikacje to: „Kościół pw. Imienia Najświętszej Maryi Panny – perła baroku polskiego w Szczuczynie” i „Dzieje Miasta i Gminy Szczuczyn” autorstwa Janusza Siemiona – dyrektora Biblioteki – Centrum Kultury w Szczuczynie.

Po zakończonej podróży zgromadzone w jej trakcie pamiątki, zdjęcia, nagrania oraz „Podróżniczą kronikę Gwiazdy” umieścimy w kapsule czasu na dziedzińcu Biblioteki – Centrum Kultury w Szczuczynie. Dzięki temu przyszłe pokolenia będą mogły odtworzyć trasę bibliotecznego Maskotka i – w co głęboko wierzymy – powtórzyć to przedsięwzięcie!

Serdecznie dziękujemy dyrekcji i zespołom bibliotecznym wszystkich bibliotek, które Maskotka do tej pory odwiedziła za zaangażowanie i szereg pozytywnych komentarzy dotyczących akcji #PodrozeGwiazdy.

Fot. 2. #PodrozeGwiazdy – Ostrów Wielkopolski (źródło: archiwum BCK w Szczuczynie)

Hanna Nikin

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy

Otwarcie letniej Czytelni pod chmurką w Łapach

Czytelnia pod chmurką to wakacyjna propozycja Biblioteki Publicznej w Łapach. Głównym celem akcji była promocja czytelnictwa i literatury, a także stworzenie przestrzeni przyjaznej mieszkańcom miasta. Projekt *Czytelni pod chmurką* oparty jest na idei bookcrossingu, czyli wymiany książek metodą „podaj dalej”. Polega ona na pozostawianiu przeczytanych publikacji w miejscach publicznych po to, by inna osoba nieodpłatnie mogła je przeczytać i powtórnie puścić w obieg. Taka forma popularyzowania książek i dzielenia się lekturą sprzyja budowaniu więzi międzyludzkich oraz integracji społecznej.

W sobotę – 9 lipca, nastąpiło uroczyste otwarcie *Czytelni pod chmurką*, która mieści się w wiatach edukacyjnych na Placu Solidarności przed budynkiem biblioteki. Swoją obecnością zaszczylił nas Burmistrz Łap Krzysztof Gołaszewski, który wspólnie z Dyrektorem Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Łapy Małgorzatą Roszkowską dokonał przecięcia wstęgi, otwierając tym samym oficjalnie letnią czytelnię. Podczas imprezy można było zapoznać się z przygotowaną ofertą czytelniczą, pobawić się, wziąć udział w grach i animacjach, posłuchać muzyki. Pan Piotr Pułkośnik, trener UKS „Narew” Łapy, poprowadził wraz z zawodniczkami klubu zajęcia ruchowe dla dzieci z elementami technik judo. Wszyscy obecni zostali zaproszeni do wspólnego wykonania układów tanecznych m.in. do piosenek „Papaya” i „A Ram Sam Sam”. Przez cały czas trwania wydarzenia w fotobudce można było zrobić zdjęcia. Duże zainteresowanie wśród dzieci wywołał pokaz

baniek mydlanych, a także zabawy z wykorzystaniem chusty animacyjnej. Ogromnym powodzeniem cieszyło się stoisko, na którym można było skosztować pysznych domowych rogalików, wypić zimną lemoniadę i zjeść arbuza. *Czytelnia pod chmurką* była otwarta w lipcu i sierpniu od poniedziałku do piątku w godzinach od 13:00 do 15:00. Mieszkańcy relaksowali się na leżakach, czytając książki przy szumie fontann. Taka inicjatywa biblioteki bardzo spodobała się urlopowiczom, którzy chętnie przychodzili do kolorowej altany, poszukując informacji o atrakcjach turystycznych regionu. Wielu spośród przychodzących na plac skorzystało z tej formy spędzenia wolnego czasu. W przyszłym roku na pewno będziemy kontynuować projekt *Czytelni pod chmurką*.

Letnia Czytelnia (źródło: archiwum BPMiG Łąpy)

Joanna Trusiuk

Książnica Podlaska

PROaktywnie z książką

Projekt czytelniczy dofinansowany w ramach programu
MKiDN Partnerstwo dla książki 2022

PROaktywnie z książką to kolejny projekt mający na celu animację czytelnictwa w wybranych bibliotekach publicznych województwa podlaskiego, na który Książnica Podlaska w Białymstoku pozyskała dotację w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego **Partnerstwo dla książki**.

Mieszkańcy województwa podlaskiego będą mieli okazję w okresie od maja do października br. aktywnie uczestniczyć w interdyscyplinarnych literacko-kulturalnych i edukacyjnych wydarzeniach skupionych wokół książek popularyzujących postawy proekologiczne, prozdrowotne, prorodzinne, prospołeczne. Realizacja zadania pozwoli m.in. na wsparcie najbardziej potrzebujących bibliotek województwa podlaskiego, które rzadko organizują spotkania autorskie czy warsztaty czytelnicze. Podniesienie atrakcyjności tych placówek w ich środowiskach lokalnych może w konsekwencji zaowocować większym zainteresowaniem praktykami czytelnicy. Zaplanowane wydarzenia odbędą się również w wybranych filiach Książnicy Podlaskiej.

Zamierzeniem pracowników Działu Instrukcyjno-Methodycznego – pomysłodawców i realizatorów przedsięwzięcia **PROaktywnie z książką** – jest organizacja 12 niekonwencjonalnych przedsięwzięć (warsztatów literackich, kulinarnych, grywalizacyjnych, psychologicznych, zajęć

edukacyjnych, spotkań autorskich) adresowanych do przedstawicieli wszystkich grup wiekowych: dzieci, młodzieży i dorosłych, szczególnie w wieku 60+.

Mamy nadzieję, że ta inicjatywa pozwoli nie tylko na promocję wartościowej literatury, ale będzie doskonałą okazją do dyskusji na ważne w obecnym czasie tematy dotyczące zdrowia, ekologii, rodziny i społeczeństwa.

Program imprezy obejmuje następujące wydarzenia:

1. **Na ratunek Mateczce Ziemi** – inspirujące i kreatywne spotkanie z Tomaszem Samojlikiem oparte na autorskim komiksie *Na ratunek Mateczce Ziemi*, który w lekkiej formie pokazuje poważny problem ochrony przyrody i klimatu, przed którym stoi cała ludzkość.
2. **Dobre rady na odpady** – spotkanie autorskie z Bogusławem Janiszewskim połączone z interdyscyplinarnym warsztatem dla dzieci na bazie książki pt. *Śmieci. To, o czym dorośli Ci nie mówią. Bo często sami nie wiedzą*. Najmłodszy czytelnicy zapoznają się z tematami zanieczyszczenia środowiska naturalnego i odpowiedniej segregacji odpadów.
3. **Klimat. To, o czym dorośli Ci nie mówią** – spotkanie warsztatowe dla młodzieży z Bogusławem Janiszewskim inspirowane książką *Klimat. To, o czym dorośli Ci nie mówią. Bo często sami nie wiedzą*. Uczestnicy warsztatu wezmą udział w grupowej grze biznesowej przygotowanej przez autora, która ma na celu uświadomienie odbiorcom wpływu człowieka na degradację środowiska, w tym zmiany klimatyczne.
4. **Czytanie remedium na wszystko – jak poprawić swój komfort życia?** – Marzena Żurek autorka książki *Dieta dorosłego człowieka* oraz doradca i edukator żywieniowy spotka się z seniorami w celu omówienia zasad zdrowego stylu życia i prawidłowego komponowania pełnowartościowych posiłków oraz prezentacji wybranej literatury biblioterapeutycznej.
5. **Gotowanie z Cecylką Knedelek i Ignasiem Ziółkiem** – warsztaty literacko-kulinarne dla dzieci z Joanną Krzyżanek, które pozwolą

- najmłodszym poznać świat smaków i bajkowo opisanych przepisów na pyszne potrawy.
6. **Dobre maniery z rodziną Wafelków** – Joanna Krzyżanek zaprezentuje najmłodszym czytelnikom swoje dwie książki: *Rodzina Wafelków. Porady na dziecięce sprawy* i *Dobre maniery dla dzieci. Rodzina Wafelków*. Celem spotkania będzie nauka zachowania w różnych sytuacjach i *savoir-vivre*'u dla dzieci.
  7. **Komunikacja międzypokoleniowa – rozmowy bezproblemowe** – warsztat z psychologiem Jarosławem Żylińskim, na którym uczestnicy otrzymają propozycje lepszego rozumienia i porozumiewania się w rodzinie czy miejscu pracy.
  8. **Wolni od uzależnień** – warsztaty z elementami wykładu skierowane do młodzieży. Na przykładzie bohaterów książek Marty Fox uczestnicy spotkania będą mieli okazję zapoznać się z rodzajami nałogów i ich źródłami.
  9. **Młodzież wobec wyzwań codzienności** – spotkanie autorskie z Martą Fox, na którym młodzież zapozna się z twórczością autorki oraz porozmawia o swoich codziennych problemach i rozterkach.
  10. **Najnowsza literatura dla młodzieży wobec wyzwań współczesności – co mówi o nastolatkach? Jak dotrzeć z literaturą do młodzieży?** – spotkanie z dr Anną Czernow adresowane do dorosłych uczestników: rodziców, seniorów, bibliotekarzy, nauczycieli, animatorów kultury, studentów.

Wymienione przedsięwzięcia realizowane będą we współpracy ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich Okręgu Podlaskiego.

Pracownicy Działu Instrukcyjno-Metodycznego przygotowują materiały promocyjne oraz informacje o planowanych inicjatywach do lokalnych mediów i prasy.

Projekt patronatem medialnym objęli: Wrota Podlasia – Portal Informacyjny Województwa Podlaskiego, Polskie Radio Białystok, TVP3 Białystok,

podlaskisenior.pl – Portal Seniorów Województwa Podlaskiego, *Głos Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego*.

Szczegółowe informacje na temat projektu **PROaktywnie z książką** będą dostępne na stronie Książnicy Podlaskiej oraz w mediach społecznościowych.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Anna Żarska-Kopras

Książnica Podlaska

Blżej siebie

Projekt dofinansowany w ramach programu MKiDN

Promocja czytelnictwa 2022

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku pozyskała dotację na projekt „Blżej siebie”, który będzie realizowany od kwietnia do listopada 2022 roku.

Jest to propozycja działań literacko-kulturalno-edukacyjnych, opartych przede wszystkim na interakcjach prowadzących z uczestnikami. Główna idea projektu to promowanie czytelnictwa poprzez szereg wydarzeń animujących, stymulujących kreatywność i aktywizujących twórczo uczestników. Będą to m.in. warsztaty, spotkania oraz koncert skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym seniorów – mieszkańców woj. podlaskiego. Projekt zakłada pokazanie Książnicy Podlaskiej jako przestrzeni, gdzie można atrakcyjnie i wartościowo spędzić czas, podnieść kompetencje czytelnicze, a także rozbudzić potrzeby literackie.

„Blżej siebie” nastawiony jest na głębsze poznanie siebie samego, integrację z rówieśnikami i ze społecznością lokalną, ale także budowanie relacji z Książnicą Podlaską, która jest instytucją otwartą.

Ze względu na zaistniałą wcześniej sytuację związaną z pandemią wirusa SARS-CoV-2 większość ludzi zminimalizowała swój kontakt, dzieci i młodzież będące w trybie nauki zdalnej, bardzo często nie miały możliwości rozwijania zainteresowań czytelniczych i pasji. Młodzi ludzie spragnieni kontaktów z rówieśnikami, a także z dziadkami czy dalszą

rodziną, często popadali w zniechęcenie, lęk i depresję. W Książnicy Podlaskiej został utworzony Dział Edukacji, którego zadaniem jest m.in. nawiązywanie współpracy z innymi podmiotami – szkołami, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi, tak, aby stworzyć spójną ofertę edukacyjno-kulturalną, opowiadającą na potrzeby użytkowników. Współpracujący z Działem seniorzy, młodzież oraz nauczyciele sygnalizowali potrzebę organizowania spotkań literacko-edukacyjno-kulturalnych, mających charakter warsztatowy, skupionych na interakcjach międzyludzkich, umożliwiających rozwijanie talentów, nabywanie umiejętności oraz integrację. Ponadto po otwarciu biblioteki zauważyliśmy, że wzrosło wypożyczenie książek o tematyce zdrowotnej, były to książki poradnikowe o dobrym odżywianiu, a także pozycje dotyczące leczenia lęków i depresji, radzenia sobie z trudnościami wychowania i na temat trudnych emocji nastolatków.

Otwartość i uniwersalny charakter spotkań, zaplanowanych w projekcie, pomogą rodzicom (na barkach których znajduje się główny trud wychowania) i seniorom (wspierającym proces wychowania wnuków) aktywnie spędzić czas wolny. Natomiast dzieci i młodzież, dzięki uczestnictwu w zadaniu, uzyskają pomoc w lepszym poznaniu samego siebie. Postaramy się wzbudzić w nich potrzebę rozwoju osobistego oraz zakorzenić wizerunek biblioteki jako miejsca poszukiwań wiedzy, przygody i przede wszystkim pomocnego w rozwiązywaniu problemów.

Miejscem działań projektowych będzie Książnica Podlaska a także jej filie oraz CKiR w Supraślu, w razie potrzeby przewidziana jest także forma online niektórych spotkań.

W ramach zadania „Bliżej siebie” zamierzamy zrealizować następujące przedsięwzięcia: warsztaty terapeutyczne, edukacyjne, literackie, rzeźbiarskie, z filcowania, z nowych technologii, spotkanie autorskie, spotkanie z astronomią, spotkanie z muzyką, koncert.

Wydarzenie 1. Poznaj siebie

Warsztaty terapeutyczne i spotkania z psychoterapeutą kierowane są do młodzieży i pozwolą uczestnikom wypracować pewność siebie, poznać swoje słabe i mocne strony, a także ćwiczyć asertywność. Młodzież zapozna się z najnowszymi książkami opisującymi problemy nastolatków.

Proponujemy także spotkania dla rodziców, którzy dowiedzą się, jak rozmawiać z nastolatkami. Prowadząca, w oparciu o literaturę naukową z zakresu neurobiologii, zaprezentuje najnowsze badania, które pokazują, co dzieje się w mózgu człowieka w okresie dojrzewania i jak zachodzące w tym organie zmiany wpływają na zachowanie młodych ludzi. Uczestnicy przy użyciu narzędzia NVC (ang. Nonviolence Communication, Porozumienie Bez Przemocy) poćwiczą, jak z empatią traktować siebie i innych ludzi, w tym nastolatków oraz jak iść w kierunku współtworzenia relacji dającej radość i rodzicom, i dzieciom.

Wydarzenie 2. Zostań architektem swojego mózgu

Cykl warsztatów edukacyjnych, powstałych w oparciu o najnowsze poradniki, dotyczyć będzie zdrowego odżywiania wpływającego na zdrowie psychiczne, mózg, płodność i długowieczność.

Wydarzenie 3. Wszyscy szachiści są artystami

Cykl warsztatów edukacyjnych dla dzieci, rodziców i dziadków. Uczestnicy zapoznają się z zasadami gry w szachy oraz będą mieli możliwość przeprowadzenia rozgrywek pod okiem instruktora, a także zdobędą informacje o sławnych taktykach i posunięciach szachowych mistrzów. W nauce gry zostanie zastosowana wielkoformatowa plansza do gry oraz pionki w rozmiarze XXL. Instruktorka poleci wartościowe pozycje książkowe dotyczące szachów.

Wydarzenie 4. Ponadczasowe przeboje.

Spotkanie dla osób dorosłych ukierunkowane na muzykę i ponadczasowe przeboje łączące pokolenia. Uczestnicy dowiedzą się m.in. co było

inspiracją do stworzenia największych przebojów, a także poznają historię ich twórców. Będzie to wspaniała okazja do zaprezentowania bogatych zbiorów muzycznych znajdujących się w Książnicy Podlaskiej oraz do podzielenia się wspomnieniami i integracji międzypokoleniowej.

Wydarzenie 5. Poezja dobra na wszystko.

Warsztaty literackie kierowane do dorosłych. Poezja jest doskonałym narzędziem do wyrażania siebie i emocji, ma też ogromną rolę edukacyjną. Na warsztatach uczestnicy poznają typowe metody tworzenia wierszy, a także spróbują swoich sił podczas układania własnych tekstów w oparciu o metodę kreatywnego pisania pozwalającego wyjść poza utarte schematy językowe. Taki rodzaj poezji z pewnością skłoni do refleksji nad siłą słów i ich wieloznacznością, która jest uzależniona od kontekstu wypowiedzi.

Wydarzenie 6. Czerśniowa pasieka.

Warsztaty dla dzieci dotyczące zdrowotnych właściwości miodu i pożytecznej roli pszczół. W trakcie spotkania prowadzący krótko opowiedzą o historii pszczelarstwa. W oparciu o pięknie ilustrowane książki dla dzieci np. z wydawnictwa Dwie Siostry, omówią cykl życia pszczoły, hierarchię oraz role tych owadów w ulu. Zajęcia uatrakcyjni zabawa pozwalająca dzieciom wcielić się w rolę pszczół. Dodatkowo uczestnicy zobaczą, jak wygląda sprzęt pszczelarski zaprezentowany na warsztatach. Na koniec zajęć dzieci wykonają mini świecę z wosku oraz będą degustować różne rodzaje miodu.

Wydarzenie 7. Dziadek do orzechów.

Warsztaty tworzenia zabawek z drewna skierowane do dzieci i ich rodziców, w trakcie których uczestnicy nauczą się, jak stworzyć drewniane zabawki, zaczynając od projektu, aż po wykończenie. Prowadzący spotkanie rzeźbiarz opowie o swoich inspiracjach. Artysta podzieli się także informacjami o bajkowych, drewnianych zabawkach oraz o popularnym trendzie

wykonywania rzeźb z książek, dzięki któremu książki otrzymują nowe życie i nową treść. W trakcie warsztatu zaprezentowane zostaną także książki dotyczące rzeźbiarstwa.

Wydarzenie 8. Zajrzyjmy do sunduka.

Spotkanie z artystką połączone z warsztatami filcowania skierowane do dzieci i dorosłych. Uczestnicy poznają, jakie były inspiracje modowe naszych babć, a jakie rzeczy modne są teraz, dowiedzą się także, na czym polega robienie ozdób metodą filcowania. Na bazie książek dotyczących dawnych ubiorów i dodatków uczestnicy stworzą własną ozdobę z filcu.

Wydarzenie 9. Świat aplikacji.

Prelekcja dla rodziców połączona z warsztatami dotycząca wartościowych aplikacji edukacyjnych. Na spotkaniu uczestnicy dowiedzą się, jakie aplikacje warto zainstalować swoim dzieciom, aby pomagały im rozwijać wiedzę z zakresu literatury, kultury i nauki, a także zachęciły do sięgania po ciekawe książki. Rodzice uzyskają także informacje o tym, jakich aplikacji unikać i na jakie uważać, a także będą mieli możliwość przetestowania aplikacji.

Wydarzenie 10. Spotkanie autorskie z artystą.

Niezwykle inspirujące spotkanie z Michałem Jackowskim, rzeźbiarzem, który przez 15 lat ciężko pracował, żeby odnieść sukces jako artysta. Dzisiaj jego rzeźby znajdują się w galeriach i kolekcjach na całym świecie. W pracach Michała Jackowskiego pojawiają się dymki komiksów, gumy do żucia, hamburgery, dolary, teksty piosenek „Beatlesów”, „Rolling Stonesów”.

Wydarzenie 11: Kulturalna noc.

Wieczorna obserwacja nieba połączona z prezentacją książek o kosmosie i projekcją filmu. Przedstawiciele Białostockiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii zaprezentują m.in. profesjonalny sprzęt do

obserwacji nieba, zachęcą uczestników do zapoznania się z literaturą pogłębiającą wiedzę w dziedzinie astronomii. Spotkanie uświetni projekcja filmu „Podlaska noc”

Wydarzenie 12: Koncert.

Podsumowaniem projektu będzie koncert wykonywany przez absolwentki szkoły muzycznej, adresowany do wszystkich chętnych, szczególnie do uczestników projektu i młodzieży.

Do realizacji zaplanowanych wydarzeń kulturalnych oraz działań popularyzujących czytelnictwo planujemy zaprosić specjalistów (psychoterapeutę, dietetyka, informatyka), artystów (rzeźbiarz, muzyk) i pasjonatów z dziedziny muzyki, sztuki, astronomii, którzy w sposób atrakcyjny pozwolą wkroczyć mieszkańcom Białegostoku i okolic w świat literatury, kultury, pasji, edukacji. Na wszystkie wydarzenia wstęp będzie bezpłatny. Za koordynację merytoryczną i organizację zadania odpowiedzialni będą pracownicy Działu Edukacji Książnicy Podlaskiej wspierani w tymi przez pracowników innych działów (np. Działu Promocji i Wydawnictw) i filii miejskich Książnicy Podlaskiej a także instruktorów i pracowników Centrum Kultury i Rekreacji w Supraślu.

W związku z zadaniem organizator planuje szereg działań informacyjno-promocyjnych (m.in. rozsyłanie informacji o przedsięwzięciu drogą e-mailową do bibliotek woj. podlaskiego, wybranych przedszkoli, szkół podstawowych i średnich w regionie oraz do innych instytucji kultury i osób prywatnych), a realizację zadania poprzedzi promocja w lokalnej prasie i lokalnych mediach („Wrota Podlasia”, czasopismo pt. „Głos Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego”, „Epea-Pismo literackie”, podlaskisenior.pl – Internetowy Portal Seniorów Województwa Podlaskiego, „Kurier Poranny”, Polskie Radio Białystok, portal Bia24.pl, RadioI, Białystok Online – Portal Miejski Białystok), ponadto wydarzenia będą reklamowane poprzez media społecznościowe (funpage

współorganizatorów i Książnicy Podlaskiej, Instagram – konto Książnicy Podlaskiej, Twitter).

Wykonane oraz zakupione zostaną materiały promocyjne: plakaty, zakładki, ulotki z programem i zaproszenia, smycze, kubki, torby, długopisy, ołówki z logo programu oraz projektu.

Spotkania zrealizowane w ramach projektu „Blżej siebie” będą kontynuowane przez Książnicę Podlaską. Ze względu na liczne zapytania i zapotrzebowanie użytkowników biblioteki planujemy dalsze wydarzenia dotyczące zdrowego odżywiania, oparte na literaturze poradnikowej oraz spotkania terapeutyczne dla młodzieży i warsztaty prowadzone przez pasjonatów różnych form sztuki i nauki.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Katarzyna Pietryńczak

Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem

„Dawne, ciekawe, warte pamiętania” – obyczaje, zwyczaje i dawne tradycje w bibliotece

Zamysł projektu zrodził się spontanicznie. W głowach inicjatorów szalały burze pomysłów, jednak należało realnie podejść do sprawy. Wiele zależy przecież od zasobów finansowych.

W sytuacji niewielkiej, gminnej biblioteki z obsadą dwuosobową, nie da się od razu zdobyć najwyższego szczytu. Zweryfikowaliśmy nasze różnorodne pomysły do takich, które z jednej strony będą ciekawe dla odbiorców, a z drugiej konieczny wkład własny nie spowoduje ataku serca naszej księgowej. Tak przystąpiliśmy do aplikowania o dofinansowanie z Narodowego Centrum Kultury w ramach zadania EtnoPolska, którego celem jest tworzenie warunków dla wzmacniania tożsamości kulturowej i uczestnictwa w kulturze na poziomie lokalnym i regionalnym.

„Dawne, ciekawe, warte pamiętania” – taki tytuł otrzymał nasz projekt, który, ku wielkiej naszej radości, znalazł się w gronie wniosków pozytywnie rozpatrzonych. Kwota 11 tys. złotych dofinansowania okazała się nie tylko przepustką do realizacji założonych zadań, ale także dodała nam energii do pracy. Radość i podekscytowanie mieszały się z pewnymi obawami, jednak pozytywne podejście i wspólna praca pozwoliły zrealizować ciekawe warsztaty i spotkania.

Edukacja w lapbookach

Na pierwszy ogień poszły zajęcia edukacyjno-plastyczne na temat tradycji, obyczajów i zwyczajów kultywowanych w dawnych czasach, które

przetrwały do dzisiaj oraz tych, które niestety odeszły w zapomnienie. Młodzież uczestnicząca w zajęciach wykonała lapbooki edukacyjne, w których, przy użyciu puzzli, krzyżówek oraz zagadek, zawarła informacje o dawnych sprzętach używanych w gospodarstwach domowych oraz o zwyczajach bożonarodzeniowych, wielkanocnych i związanych z innymi okolicznościami. Lapbooki wyeksponowano w bibliotece na wystawie.

Warsztaty wicia wianków

Szeroko znana jest tradycja związana z kolorowymi, uwitymi z ziół i kwiatów wiankami, które nasze babcie lub mamy niosły do kościoła na zakończenie oktawy Bożego Ciała, czyli tzw. „Ostatni Nieszpór”, podczas którego były poświęcone przez kapłana w czasie uroczystej Mszy Świętej. Widzieć to jedno, wykonać drugie. I tak zrodził się pomysł warsztatów wicia wianków. We współpracy z paniami z Klubu Seniora „Przyjaciele”, w pewne poniedziałkowe popołudnie zamieniliśmy salę Domu Kultury w warsztat wicia wianków. Zapach ziół i kwiatów wypełnił cały budynek, a różnorodność roślin przyniesionych przez uczestniczki przerosła nasze oczekiwania. Warsztaty w takiej zielarskiej scenerii nie mogły się nie udać. Wicie wianków to tradycja, którą należy kultywować nie tylko ze względu na zwyczaj religijny, ale także wartość kulturową.

Atmosfera podczas warsztatów była znakomita, panie tak się zaangażowały, że planowane dwie godziny spotkania przerodziły się w cztery. Równianki, jak inaczej nazywa się takie wianki na terenie naszej gminy, na koniec zostały przyozdobione kolorowymi wstążkami, a potem podczas mszy kończącej oktawę Bożego Ciała dumnie prezentowały się w kościele parafialnym.

Podlaskie Muzeum Kultury Ludowej

Jednym z zadań założonych w projekcie był także wyjazd szkoleniowy do Podlaskiego Muzeum Kultury Ludowej. We współpracy ze Szkołą Podstawową w Poświętnem zrekrutowaliśmy dwie grupy: dzieci młodsze oraz

młodzież. Nie była to zwykła wycieczka polegająca na zwiedzaniu starych, zabytkowych chat – uczestnicy wyjazdu brali udział również w lekcjach muzealnych dostosowanych do ich wieku. Mali wycieczkowicze poznali życie i obowiązki dzieci żyjących w dawnej wsi oraz różne zabawy, w których z zaangażowaniem uczestniczyli. Na koniec aby zapamiętać lekcję na dłużej odbył się warsztat plastyczny. Pod okiem instruktora zostały wykonane kolorowe wiatraczki. Starsza grupa została zabrana na warsztat tkacki. Wychowani w dobie Internetu i smartfonów młodzi ludzie na specjalnie przygotowanych ramkach tkali bransoletki, zakładki oraz podstawki pod kubki. Widok ten był jak z innego świata. Skupienie, zaangażowanie i kreatywność dominowały w trakcie pracy. Kolorowe włóczki spowodowały, że telefony w tym czasie przestały istnieć. Coś tak małego wzbudziło w uczestnikach ogromne zainteresowanie, ale także przyniosło radość i zadowolenie z wykonanej własnymi rękoma pracy.

Warsztaty rękodzielnicze – garncarstwo

Glina, woda, chęci oraz odrobina wyobraźni to przepis na kolejne udane warsztaty, które wpisały się w projektowy rozkład jazdy. Dorośli mieszkańcy gminy Poświętne, którzy uczestniczyli w warsztatach garncarskich, pod czujnym okiem pani instruktor – Joanny Manoś, wyrabiali z gliny własne arcydzieła. Panie i panowie – tak panowie! – tworzyli kubeczki, podkładki, miski, figurki i filiżanki. Każda praca była wyjątkowa, miała własną duszę. To dopiero początek warsztatów (odbyło się dopiero jedno spotkanie), a już teraz widok satysfakcji w oczach uczestników przynosi motywację do dalszej pracy na rzecz lokalnej społeczności.

Projekt jeszcze się nie skończył, finał planowany jest na październik 2022 r. i do tego czasu jeszcze wiele się w związku z nim wydarzy, ale już teraz chcieliśmy podzielić się radością płynącą z wydarzeń, które zadziały się do tej pory w małej gminnej bibliotece w Poświętnem.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

**NARODOWE
CENTRUM
KULTURY**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: EtnoPolska. Edycja 2022

Paulina Reszotko

Książnica Podlaska

„Nie siedź – sieciuj” – jak stworzyć wspólną przestrzeń do komunikacji i dzielenia się wiedzą?

- Tak, ja nie mam nic, ty nie masz nic, on nie ma nic – zaśmiał się głośno.
- To razem właśnie mamy tyle, w sam raz tyle, żeby założyć wielką fabrykę.

Stefan Żeromski, *Ziemia obiecana*

„Sieciowanie” to termin oznaczający nawiązywanie i podtrzymywanie wzajemnych, długotrwałych relacji, by osiągnąć pożądany efekt. Niewątpliwie praca zespołowa niesie za sobą więcej korzyści niż indywidualne działania. W ostatnich latach powstają liczne sieci współpracy w instytucjach publicznych, prywatnych oraz organizacjach pozarządowych, dodatkowo w naukach społecznych rozwinęły się metody i narzędzia analizy sieci.

Nie inaczej jest w obszarze kultury, ponieważ powiązania sieciowe pozwalają instytucjom na wzajemne uczenie się poprzez wymianę doświadczeń i są ważnym elementem doskonalenia zawodowego. Pracownicy Działu Instrukcyjno-Metodycznego Książnicy Podlaskiej w 2021 roku zaangażowali się w projekt „Nie siedź – sieciuj! – wzmocnienie regionalnych sieci bibliotecznych” Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego realizowany w ramach Programu Rozwoju Bibliotek. W województwie podlaskim została zawiązana Sieć, której uczestnikami stali się dyrektorzy, instruktorzy i bibliotekarze bibliotek publicznych pełniących zadania powiatowe oraz zlokalizowanych w miastach powiatowych.

Celem Sieci jest wspieranie rozwoju bibliotek i bibliotekarzy poprzez udział w spotkaniach tematycznych, szkoleniach i wymianie doświadczeń.

Już w 2021 r. członkowie Sieci korzystali ze szkoleń oferowanych przez Książnicę Podlaską w ramach realizowanego projektu szkoleniowego „Bibliotek@(rz) – kierunek nowoczesność” z programu MKDNIŚ Partnerstwo dla Książki. Niniejszy projekt pogłębił posiadaną przez bibliotekarzy wiedzę, co przełożyło się również na możliwość przekazania zdobytych umiejętności innym bibliotekarzom z bibliotek gminnych.

Sieć to motywacja do działania oraz budowania wzajemnych relacji, które zaowocują nowymi pomysłami i wzmocnią potencjał bibliotekarzy. Podczas sieciowania nawiązywane są kontakty zarówno formalne, jak i nieformalne, co pomaga zmniejszyć dystans pomiędzy bibliotekarzami w różnym wieku i z różnym doświadczeniem zawodowym. Dzięki elementom nieformalnym komunikacja staje się bezpośrednia, co ułatwia uczenie się od siebie, pozwala z większym zaangażowaniem prezentować pomysły i „podglądać” siebie nawzajem.

Pierwsze spotkanie Sieci odbyło się w maju 2021 roku i miało charakter zdalny ze względu na obowiązujące obostrzenia związane z pandemią. Sieciujący bibliotekarze mieli okazję do zapoznania się ze współuczestnikami, a następnie pracownicy Działu Instrukcyjno-Metodycznego przedstawili założenia projektu. Podczas spotkania rozmawiano także o silnych stronach bibliotek oraz o tym, jak można je wykorzystać.

Kolejne zdalne spotkanie dyrektorów, instruktorów i bibliotekarzy z placówek pełniących funkcję bibliotek powiatowych oraz z bibliotek miejskich z miast powiatowych odbyło się we wrześniu 2021 roku. Tematem rozpoczynającym spotkanie była międzynarodowa współpraca bibliotek na przykładzie Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w Suwałkach, swoimi doświadczeniami podzieliła się Jolanta Gąglewska – specjalista ds. metodyki pracy bibliotecznej Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w Suwałkach.

Następny temat przedstawił koordynator projektu: Grzegorz Zys – instruktor z Działu Instrukcyjno-Metodycznego Książnicy Podlaskiej, który mówił o wynikach badania potrzeb szkoleniowych bibliotekarzy w ramach podlaskiej Sieci bibliotek. Proces sieciowania skupia się przede wszystkim

na predyspozycjach zawodowych uczestników, które w pierwszym etapie projektu były diagnozowane.

W podlaskiej Sieci w czerwcu 2021 roku została przeprowadzona ankieta, której wyniki opracował Grzegorz Zys. Od uczestników projektu „Nie siedź – siecuj!” w województwie podlaskim otrzymano 26 odpowiedzi. Wszyscy ankietowani zaszykalizowali chęć udziału w różnych formach podnoszenia poziomu swoich kompetencji zawodowych, wśród odpowiedzi wymieniono około 50 zagadnień, w zakresie których uczestnicy projektu chcieliby się szkolić. W pytaniu otwartym, dotyczącym obszaru doskonalenia zawodowego, najczęściej pojawiał się temat wykorzystania nowych technologii w pracy bibliotekarza. Wśród szkoleń zaproponowanych przez instruktorów Książnicy Podlaskiej najwięcej wskazań (69,2%) otrzymało zagadnienie dotyczące promocji biblioteki, marketingu i public relations. Na podstawie opisanych powyżej badań został sformułowany cel strategiczny rozwoju sieci, którym jest wzrost umiejętności pracowników bibliotek powiatowych i zlokalizowanych w miastach powiatowych woj. podlaskiego w zakresie promocji i marketingu bibliotecznego z wykorzystaniem nowych technologii. Kolejnym celem, wynikającym z idei tworzenia grup sieciujących, jest wzmocnienie wymiany doświadczeń, wiedzy i umiejętności między członkami sieci.

Trzecie spotkanie Sieci odbyło się w formie stacjonarnej. Uczestnicy mieli okazję do opowiedzenia o swojej bibliotece, pełnionej funkcji oraz o technologiach, jakie na co dzień wykorzystują w pracy. Grzegorz Zys przedstawił kolejne etapy projektu i korzyści płynące z kooperacji. Część warsztatową pt. „Jak dobrze przygotować i wypromować wydarzenie w bibliotece” przeprowadził Dominik Sołowiej – specjalista ds. marketingu, webmaster, copywriter. Bibliotekarze zapoznali się z innowacyjnymi narzędziami internetowymi oraz mieli okazję do poznania fenomenu, jakim w ciągu ostatnich lat stała się aplikacja Tik-Tok.

Czwarte spotkanie miało formę wyjazdu studyjnego do Mediateki – placówki Biblioteki Publicznej w Mońkach. Bibliotekarze z Moniek, którzy

również należą do Sieci, oprowadzili uczestników po bibliotekę, zaprezentowali wiele ciekawych rozwiązań i omówili wielofunkcyjność obiektu, jakim jest Mediateka.

Część szkoleniowa dotyczyła nowych technologii i była poniekąd kontynuacją poprzedniego spotkania. Paulina Reszotko, instruktor z Działu Instrukcyjno-Metodycznego Książnicy Podlaskiej, mówiła o wykorzystaniu popularności serwisów VOD do promocji książki i czytelnictwa, a Dominik Sołowiej przedstawił temat „Jak rozpoznać fake newsa?”.

Podczas ostatniej części spotkania instruktorzy Książnicy Podlaskiej oraz Beata Rogalska – dyrektor GBP w Krypinie Kościelnym zaangażowali bibliotekarzy w warsztaty „Kreatywna praca w zespole”. Zajęcia miały na celu zintegrowanie uczestników, wzmocnienie więzi pomiędzy członkami Sieci oraz pobudzenie wyobraźni i kreatywności – zdolności niezbędnych w pracy bibliotekarza.

Oprócz planowanych spotkań, własnych inicjatyw członków Sieci, szkoleń oraz wyjazdu studyjnego; w 2022 roku została stworzona platforma umożliwiająca bezpośrednią wymianę materiałów szkoleniowych, pomysłów oraz doświadczeń zawodowych. Przy pomocy wirtualnej tablicy Padlet powstał „Parking pomysłów”, który będzie przestrzenią do komunikacji oraz dzielenia się z Siecią ciekawymi koncepcjami, nawet po zakończeniu projektu.

Spotkania Sieci, zarówno w formie tradycyjnej, jak i online cieszyły się zainteresowaniem oraz dużą frekwencją wśród podlaskich bibliotekarzy. Pierwszy rok funkcjonowania Sieci pokazał otwartość uczestników na nowe technologie oraz nieszablonowe formy promocji wykorzystywane w instytucjach kultury. Wyraźną korzyścią stało się nawiązanie interakcji pomiędzy pracownikami największych bibliotek publicznych w regionie, którzy samodzielnie decydują o kierunku rozwoju Sieci oraz formach i przebiegu współpracy.

Projekt „Nie siedź – sieciuj” obejmuje lata 2021–2023. W II półroczu 2022 roku oraz w 2023 roku planowane są kolejne liczne inicjatywy mające wspierać rozwój bibliotek publicznych województwa podlaskiego.

Teresa Alina Skrodzka

Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem

Obchody Roku Marii Konopnickiej

„Literacka podróż z Marią Konopnicką w 180 rocznicę urodzin pisarki” – to zadanie, na które Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem otrzymała dotację w kwocie 21 tys. zł z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z programu Partnerstwo dla książki. Środki na wkład własny w projekcie w wysokości 6 tys. zł zapewnił Wójt gminy Kolno. Zadanie realizujemy w partnerstwie z Urzędem Gminy Kolno, ZOPO, Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Gminy Kolno „Integracja”, szkołami podstawowymi z terenu gminy Kolno, Centrum Kultury Gminy Kolno, Kołami Gospodyń Wiejskich i zespołem „Czerwieniacy”. Czas trwania projektu to sześć miesięcy.

Realizacja zadania jest dobrą okazją, by uczcić Rok Marii Konopnickiej. W ramach projektu biblioteka przeprowadziła już wiele atrakcyjnych działań, których celem jest upowszechnianie literatury i czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, osób dorosłych i seniorów poprzez działania edukacyjne, oświatowe i kulturalne. Spośród zaplanowanych wydarzeń literackich zorganizowaliśmy głośne czytanie utworów pisarki w kilku szkołach podstawowych z terenu gminy Kolno. W maju zorganizowaliśmy „Wieczornicę z Marią Konopnicką”, sala OSP w Borkowie zgromadziła wielu mieszkańców i licznie przybyłych gości, którzy uczestniczyli w spotkaniu autorskim z Iwoną Kienzler. Autorka zaprezentowała niedawno wydaną książkę „Maria Konopnicka. Rozwydrzona bezbożnica” i na jej podstawie przybliżyła życie i twórczość Patronki Roku 2022. Zgromadzona publiczność miała okazję wysłuchać poezji Marii Konopnickiej wzbogaconej pieśniami

w wykonaniu zespołu „Czerwieniacy”. Do wspólnej lektury zaprosiliśmy przedstawicieli samorządu gminnego oraz przedstawicieli borkowskiej społeczności. W trakcie roku szkolnego przeprowadziliśmy warsztaty plastyczne przygotowujące dzieci i młodzież do konkursu plastycznego. Zajęcia plastyczne zorganizowaliśmy w bibliotece i szkołach podstawowych. Kolejne działanie projektowe to ogłoszenie konkursu plastycznego, pt. „Maria Konopnicka poetka naszej wyobraźni”, w ramach którego uczestnicy mieli za zadanie wykonać plakat w formie kolażu do wybranego utworu pisarki. Na konkurs napłynęło 37 prac plastycznych wykonanych w dwuosobowych grupach (uczeń i osoba dorosła). Z kolei w czerwcu uczniów szkół podstawowych zaprosiliśmy do udziału w konkursie recytatorskim pt. „Poezja Marii Konopnickiej”. W konkursie wzięło udział 40 recytatorów. Na podsumowaniu dotychczasowych działań projektowych laureaci obu konkursów otrzymali dyplomy oraz nagrody książkowe i rzeczowe.

Najbardziej aktywni uczestnicy projektu dostali propozycję wycieczki szlakiem Marii Konopnickiej do dworku w Bronowie i Żarnowcu. Pięćdziesięcioosobową grupę zabraliśmy na trzydniowy wyjazd, który był okazją do poszerzenia wiedzy o życiu i twórczości pisarki, gdyż zwiedziliśmy Muzea Marii Konopnickiej w Żarnowcu i Bronowie. Muzeum w Żarnowcu na Podkarpaciu to muzeum biograficzne poświęcone pisarce. Na muzeum składają się: zabytkowy dworek z XVIII wieku, park o powierzchni ponad 3 hektarów i lamus (dawny spichlerz), gdzie znajduje się wystawa literacka. Stanowią one dar narodowy, przekazany Marii Konopnickiej w 1903 r. z okazji jubileuszu 25-lecia pracy pisarskiej. Muzeum w Bronowie to dworek, w którym pisarka zamieszkała po ślubie z Jarosławem Konopnickim. Ekspozycja podzielona jest na dwie izby muzealne: Izba Pamięci M. Konopnickiej i Izba Zbiorów Oświatowych oraz sala wystaw czasowych.

Będąc na Podkarpaciu udało nam się zwiedzić zapory na Jeziorze Myczkowskim i Solińskim, znajdujące się na się w Górach Sanocko – Turczańskich, nazywanych bramą Bieszczad. Wielką Obwodnicą Bieszczadką wyruszyliśmy w trasę, przy której znajdują się punkty, gdzie można

wędrować szlakami turystycznymi i ścieżkami przyrodniczymi oraz zdobyć szczyty. My zdobyliśmy szczyt Połoniny Caryńskiej. Kolejnym punktem naszej wędrowki była Cerkiew św. Michała Archanioła w Smolniku. To wyjątkowa grekokatolicka świątynia, która znalazła się na liście zabytków UNESCO. W drodze powrotnej zatrzymaliśmy się w malowniczym Kazimierzu Dolnym, gdzie z przewodnikiem zwiedziliśmy najciekawsze punkty w mieście.

Wieczór poetycki z Marią Konopnicką, to ostatni, nieplanowany już element projektu, o zorganizowanie którego poprosiło bibliotekę Koło Gospodyń Wiejskich w Wincencie. Niezmiernie cieszy fakt, że mieszkańcy gminy Kolno są zainteresowani tym, co dzieje się w bibliotece, a projekt o Marii Konopnickiej wydał im się ciekawy na tyle, że zechcieli do niego dołączyć. Spotkanie poetyckie odbędzie się w świetlicy na początku lipca. W formie prezentacji multimedialnej przedstawimy zebranej publiczności najważniejsze fragmenty z życia pisarki. Wspólnie z kołem będziemy czytać wybrane utwory Marii Konopnickiej.

Realizowany przez bibliotekę projekt w znacznym stopniu poszerzy i ugruntuje wiedzę o jednej z najwybitniejszych pisarek w historii, twórczyni „Roty” – pieśni patriotycznej, która pomagała Polakom przetrwać trudne czasy rozbiorów i wojen. Jak czytamy w uchwale, Konopnicka „(...) dokonała przełomu w polskiej literaturze dla dzieci, podnosząc tę dziedzinę pisarstwa na wyżyny sztuki. Za pomocą utworów literackich protestowała przeciwko antypolskiej polityce zaborców i niesprawiedliwości społecznej (...)”

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Marianna Kalinowska-Michno

Książnica Podlaska

Pozabudżetowe źródła pozyskiwania środków finansowych przez biblioteki publiczne województwa podlaskiego na działalność bieżącą i inwestycje w 2021 roku

Biblioteki publiczne z województwa podlaskiego, jak co roku, otrzymały środki finansowe nie tylko z budżetów organizatorów, lecz także z dodatkowych źródeł. Największe wpływy w tym zakresie uzyskano z programów rządowych i funduszy europejskich. Dzięki pisany projektom bibliotekarzom z województwa podlaskiego udało się także otrzymać wsparcie finansowe od organizacji pozarządowych i od instytucji samorządowych: wojewódzkich, gminnych, miejskich (w postaci dotacji celowych). Jeszcze inne sposoby pozyskiwania funduszy na działalność bibliotek to korzystanie z darowizn czytelników i sponsoringu różnych firm, a także samodzielne wypracowywanie dochodów przez biblioteki, np. dzięki wynajmowaniu sal, świadczeniu usług kserograficznych, sprzedaży własnych publikacji i dodatkowej działalności kulturalnej.

W artykule pozabudżetowe źródła dochodów bibliotek z województwa podlaskiego podzielono na trzy grupy. Pierwsza to programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, których koordynatorem jest Książnica Podlaska a beneficjentami biblioteki województwa podlaskiego. Druga to dotacje pozyskane przez Książnicę Podlaską z przeznaczeniem na własne zadania. Ostatnia grupa to środki otrzymane dzięki staraniom bibliotekarzy z bibliotek terenowych na rzecz tych placówek.

1. Programy z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, których koordynatorem jest Książnica Podlaska a beneficjentami biblioteki z województwa podlaskiego.

- ▶ **Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025, Priorytet 1, Kierunek interwencji 1.1 – Dofinansowanie dla bibliotek publicznych na zakupie nowości wydawniczych oraz usługi zdalnego dostępu do książek w formatach e-booków i/lub audiobooków i/lub synchrobooków.** Kwotę 774 200 zł z programu Książnica Podlaska rozdysonowała na 106 bibliotek samorządowych województwa podlaskiego.
- ▶ Program **Dyskusyjne Kluby Książki** – w jego ramach Książnica Podlaska pozyskała dofinansowanie w wysokości 53 000 zł na organizację 48 klubów działających w bibliotekach publicznych na terenie województwa podlaskiego.

2. Dotacje pozyskane przez Książnicę Podlaską z przeznaczeniem na własne zadania.

- ▶ Ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
  - » W ramach programu **Czasopisma 2021** pozyskano dotację na wydawanie dwóch czasopism Książnicy Podlaskiej w 2021 roku – 24 840 zł na opublikowanie dwóch numerów czasopisma naukowego *Bibliotekarz Podlaski* i 20 000 zł na wydanie dwóch numerów nieregularnika *Epea. Pismo Literackie 2021*.
  - » Dzięki programowi **EtnoPolska 2021** powstał projekt „Było! Jest! Co będzie? – podróże po tradycji z Zygmuntem Glogerem”, na który Książnica Podlaska uzyskała dofinansowanie w wysokości 34 000 zł Polegał on na działaniach edukacyjno-promocyjnych, służących m.in. popularyzacji postaci Zygmunta Glogera i zwróceniu uwagi

- odbiorców na materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe regionu. W ramach projektu zostały przygotowane: krótkometrażowe filmy inspirowane materiałami zebranymi i spisanyymi przez Zygmunta Glogera, infografiki, zagadki i pogadanki na jego temat.
- » W ramach programu **Infrastruktura Kultury 2021** realizowano projekt „Książnica nowej generacji – wyposażenie sali szkoleń”, na który uzyskano dofinansowanie w wysokości 35 000 zł.
  - » Z programu **Partnerstwo dla Książki** w Książnicy Podlaskiej przeprowadzone zostały dwa projekty.
    - „*Bibliotek@(rz)-kierunek nowoczesność*” – zakładał on szkolenia bibliotekarzy z województwa podlaskiego w dziedzinie kompetencji informatycznych i tworzenia nowoczesnej oferty bibliotecznej dla różnych grup odbiorców z wykorzystaniem nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Projekt składał się z konferencji regionalnej i pięciu modułów szkoleniowych, m in. na tematy: darmowych narzędzi graficznych, technologii mobilnych, mediów społecznościowych, promowania i animowania czytelnictwa w przestrzeni wirtualnej, storytellingu. Na wykonanie przedsięwzięcia pozyskano 15 000 zł.
    - Festiwal Literacki „Autorzy i książki. Podlaskie podsumowanie” – projekt uzyskał dofinansowanie w wysokości 18 920 zł. Obejmował on: spotkania autorskie, warsztaty, koncerty, debatę i Turniej Jednego Wiersza. Piąta edycja Festiwalu wyjątkowo prowadzona była w formule on-line na fanpage’u Książnicy Podlaskiej i w serwisie You Tube.
    - Projekt „Akademia Rodzinna” dofinansowany w ramach programu Promocja czytelnictwa 2021 uzyskał dotację w wysokości 7 700 zł. Pomysłodawcami i wykonawcami przedsięwzięcia byli pracownicy Filii nr 4 Książnicy Podlaskiej. Swoje działania skupiali wokół tematyki budowania relacji rodzinnych i kierowali je zarówno do dorosłych jak i do dzieci.

- » **Mała książka – wielki człowiek** to program, którego koordynatorem na rzecz białostockich filii jest Książnica Podlaska. Operatorem działania jest Instytut Książki, który przekazuje bibliotekom wyprawki czytelnicze dla najmłodszych użytkowników bibliotek. W programie poza Książnicą Podlaska wzięły udział także inne biblioteki z województwa podlaskiego, np Biblioteka Publiczna w Dąbrowie Białostockiej, Gminna Biblioteka Publiczna w Janowie, Biblioteka Publiczna w Korycinie, Biblioteka Publiczna w Kuźnicy, Biblioteka Publiczna w Suwałkach, Gminna Biblioteka Publiczna w Bakalarzewie, Gminna Biblioteka Publiczna w Przerośli, Gminna Biblioteka Publiczna w Raczkach, Biblioteka w Gminnym Ośrodku Kultury w Rutce Tartak, Gminna Biblioteka Publiczna w Słobódce, Gminna Biblioteka Publiczna w Wiżajnach, Biblioteka Publiczna Gminy Miastkowo, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Nowogród, Biblioteka Publiczna Gminy Piątница, Biblioteka Publiczna Gminy Śniadowo, Biblioteka Publiczna Gminy Zbójna i biblioteki z terenu powiatu białostockiego.
- Ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki w Książnicy Podlaskiej w dalszym ciągu realizowany był grant w ramach **Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki** (moduł: Dziedzictwo narodowe, I/2017) na wykonanie projektu pt. „Kontynuacja naukowej, krytycznej edycji „Pism rozproszonych” Zygmunta Glogera: edycja rękopisów, pism etnograficznych, rysunków i korespondencji w siedmiu tomach”. Na jego realizację w latach 2018–2022 biblioteka otrzyma w sumie 623 000 zł. Celem przedsięwzięcia jest wydanie siedmiu tomów pism Zygmunta Glogera w nowoczesnej edycji i naukowym opracowaniu.
- Z Funduszy Europejskich współfinansowany był projekt **Skarbiec kultury – edycja III – usługi elektroniczne w administracji**. Jego celem stanowiło zwiększenie poziomu korzystania z usług publicznych

Książnicy Podlaskiej świadczonych drogą elektroniczną. Wartość projektu wyniosła 2 371 323,77 zł, w tym wkład Funduszy Europejskich to 2 015 625,19 zł.

3. Dotacje pozyskane samodzielnie przez biblioteki terenowe.

- ▶ Ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
  - » Z programu **Partnerstwo dla Książki** skorzystały poniższe biblioteki.
    - Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem otrzymała dotację 20 400 zł na realizację projektu „Literacki szlak Stanisława Lema w 100-lecie urodzin pisarza”.
    - Biblioteka Publiczna Gminy Grabowo pozyskała 7 860 zł na wykonanie zadania „Z Cybersmokiem w cyberprzestrzeni... od bajek Lema do rzeczywistości”.
    - Miejska Biblioteka Publiczna w Bielsku Podlaskim dostała 5 800 zł na przeprowadzenie projektu „Z książką przez życie”.
    - Biblioteka Publiczna w Mońkach otrzymała 18 900 zł na realizację przedsięwzięcia „eRewolucja w bibliotece”, którego celem było przeszkolenie bibliotekarzy z powiatu monieckiego w obszarze nowych technologii.
    - Gminna Biblioteka Publiczna w Turośni Kościelnej pozyskała 8 000 zł.
    - Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem dostała 9 200 zł na wykonanie projektu „Z książką w teatr”.
    - Gminna Biblioteka Publiczna w Juchnowcu Kościelnym otrzymała 18 300 zł na realizację zadania „Książka oknem na świat”.
    - Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy zdobyła 12 500 zł na wykonanie projektu „Zobaczyć więcej”.
    - Biblioteka Publiczna Gminy Piątnica otrzymała 6 000 zł.
    - Biblioteka Publiczna w Rajgradzie pozyskała dotację na realizację zadania „Bibliofrajda” – tu będzie się działo”.

- » W ramach programu **Kultura Dostępna** Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem pozyskała dotację w wysokości 23 000 zł na przeprowadzenie zadania pt. „Podróże z kulturą i sztuką”. W ramach projektu zorganizowano m. in. wycieczki i spektakle.
- » Z **Funduszu Promocji Kultury** w ramach projektu „Nobliści w Suwałkach” Biblioteka Publiczna w Suwałkach pozyskała 16 560 zł na realizację: spotkań autorskich, koncertów, terenowej gry mobilnej, warsztatów literacko-historycznych, konkursu literackiego i wystawy. Całkowity koszt przedsięwzięcia wyniósł 25 560 zł.
- » Z programu **Bardzo Młoda Kultura**, którego regionalnym operatorem jest Podlaski Instytut Kultury realizowane były:
  - projekt „Slow Life – pobudzeni naturą” o wartości 4 500 zł, przeprowadzony przez Bibliotekę Publiczną w Mońkach, dzięki któremu organizowane były warsztaty dla młodzieży;
  - projekt „Białe bogactwo Mielnika” o wartości 6 200 zł wykonany przez Bibliotekę w Mielniku.
- » Dzięki programowi **Teatr i taniec** w Bibliotece Publicznej Gminy Wizna zrealizowano projekt „Ostatni schron Góry Strękowej”, na który pozyskano 9 800 zł.
- » W ramach **Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025, Priorytet 2, Kierunek Interwencji 2.1 – Infrastruktura Bibliotek 2021–2025**
  - Biblioteka Publiczna w Sokółce pozyskała 2 250 000 zł na budowę nowego budynku biblioteki. Kwotę na wkład własny w wysokości 2 500 000 zł zapewnił Urząd Miejski w Sokółce z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.
  - Biblioteka Publiczna w Dąbrowie Białostockiej otrzymała na budowę biblioteki 2 250 000 zł.
- » W ramach **Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025, Priorytet 4, Kierunek interwencji 4.1. – BLI-SKO**

- Ośrodek Czytelnictwa i Kultury Gminy Suwałki w Krzywem otrzymał 50 000 zł na realizację zadania „Spotkajmy się lokalnie – kulturalne aspiracje, czytelnicze inspiracje w Gminie Suwałki”. Kwotę 5 600 zł jako dotację celową na wkład własny zapewnił organizator Ośrodka.
- Miejska Biblioteka Publiczna w Siemiatyczach pozyskała 50 000 zł na wykonanie projektu pt. „Biblioteka ogrodem słów i obrazów”. W ramach przedsięwzięcia odbyły się m. in.: szkolenia i warsztaty z: grafiki komputerowej, rozwijania kompetencji społecznych, wykorzystania social mediów w promowaniu czytelnictwa kierowane do bibliotekarzy i partnerów biblioteki
- » Z programu **Kraszewski. Komputery** dla bibliotek, którego operatorem jest Instytut Książki, biblioteki z województwa podlaskiego otrzymały środki finansowe na zakup sprzętu komputerowego o łącznej wartości 164 728 zł, z czego:
  - Biblioteka Publiczna Gminy Turośl – 11 700 zł,
  - Biblioteka Publiczna Gminy Nowinka – 17 000 zł,
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Kryniewie Kościelnym – 22 640 zł,
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Jasionówce – 12 000 zł,
  - Gminna Biblioteka Publiczna im. Zygmunta Glogera w Tykocinie – 16 990 zł,
  - Biblioteka Publiczna Gminy Piątnica – 29 931 zł,
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem – 28 967 zł,
  - Biblioteka Publiczna w Mońkach – 25 500 zł,
- Z budżetu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, realizując zadania Krajowego Funduszu Szkoleniowego, Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku pozyskała na szkolenie pracowników 6 200 zł.

- ▶ Ze środków Instytutu Pamięi Narodowej Biblioteka Publiczna w Sokółce otrzymała książki historyczne o wartości 314,32 zł.
- ▶ Biblioteki z województwa podlaskiego w 2021 roku skorzystały ze środków Unii Europejskiej, biorąc udział w poniższych programach.
  - » **Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Oś priorytetowa 3 – Cyfrowe kompetencje społeczeństwa, Działanie 3.2 – Innowacyjne rozwiązania na rzecz aktywizacji cyfrowej.** Instytucją finansującą przedsięwzięcie był Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. W ramach programu prowadzone były projekty, dzięki którym biblioteki otrzymały sprzęt komputerowy, głównie w postaci laptopów i tabletów, a bibliotekarze i młodzi użytkownicy bibliotek uczestniczyli w szkoleniach na temat dziennikarstwa i bezpieczeństwa w sieci. W przedsięwzięciu wzięły udział poniższe biblioteki.
    - W ramach projektu „Cyfrowe GOK-i w podregionie łomżyńskim”: Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem, Biblioteka Publiczna Gminy Turośl, Biblioteka Publiczna Gminy Mały Płock, Gminna Biblioteka w Siemiatyczach, Biblioteka Publiczna Gminy Śniadowo, Biblioteka Gminna w Szumowie.
    - W projekcie „Sieć na kulturę w podregionie suwalskim”: Gminna Biblioteka Publiczna w Płaskiej, Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Sztabin i jego filie, Biblioteka Publiczna Gminy Jaświły i jej Filia Biblioteczna w Dolistowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Bakałarzewie, Gminna Biblioteka w Wiżajnach, Biblioteka – Centrum Kultury w Szczuczynie.
    - W ramach projektu „Sieć na kulturę w podregionie białostockim”: Gminna Biblioteka Publiczna w Janowie, Biblioteka Publiczna w Kuźnicy, Miejska Biblioteka Publiczna w Zabłudowie, Biblioteka Publiczna Gminy Zawady, Gminna Biblioteka Publiczna w Juchnowcu Kościelnym, Biblioteka Publiczna

w Gródku, Gminna Biblioteka w Michałowie.

- » **Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020, Oś Priorytetowa 9 – ROZWÓJ LOKALNY, Działanie 9.1 – Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego** finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Dzięki niemu współfinansowane były projekty:
  - „Gotowi do pracy” – przedsięwzięcie, dzięki któremu pokryte zostały koszty staży dwóch pracowników w Gminnej Bibliotece w Wiżajnach;
  - „Aktywny Senior w Gminie Kołaki Kościelne” – projekt realizowany przez Bibliotekę Publiczną Gminy Kołaki Kościelne w ramach stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Brama na Podlasie”. Wysokość środków otrzymanych na ten cel to 174 378,12 zł, z czego w 2021 roku wykorzystano 62 736,99 zł. W ramach projektu aktywowano grupę 20 osób poprzez rozszerzenie oferty Klubu Seniora i zwiększenie liczby jego członków.
- » **Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020, Oś Priorytetowa 8 – Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej, Poddziałanie 8.6 – Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego.** W ramach niego Biblioteka Publiczna Gminy Łomża z siedzibą w Podgórzu otrzymała dofinansowanie zadania pt. ”Centrum Aktywności Lokalnej w Wygodzie” w wysokości 324 450 zł.
- » **Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój** – dzięki niemu w Hajnówce realizowany był projekt „Hajnówka dostępna – program dostępności miasta w sferach kultury i turystyki inspirowany rozwiązaniami włoskimi z miasta Matera”. Partnerem przedsięwzięcia była Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce i uzyskała z tego tytułu 28 080 zł.
- » **Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014–2020**, przy udziale którego Biblioteka Publiczna

w Suwałkach realizowała projekt „Poznajmy się – Ukraińcy w Suwałkach, Polacy w Tarnopolu”. Całkowity koszt zadania wyniósł 54 245 EUR, z czego dofinansowanie pokryło 48 820,50 EUR, podział kosztów projektu wyglądał następująco: Suwałki – 33 090 EUR, Tarnopol – 21 155 EUR.

- ▶ Biblioteki pozyskiwały dofinansowanie także ze środków samorządowych.
  - » Z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego
    - Biblioteka Publiczna w Sokółce otrzymała kwotę 45 000 zł z przeznaczeniem na wsparcie rozwoju edukacji i czytelnictwa. Środki te zostały wydane m.in. na: zakup książek i audiobooków (27 410 zł), wydanie książki pracownika biblioteki (1 450 zł), zakup dostępu do Legimi (13 940 zł) i spotkania autorskie (2 200 zł);
    - Biblioteka Publiczna Gminy Wizna uzyskała 9 500 zł w ramach promocji województwa podlaskiego. Dotacja została wykorzystana podczas obchodów 82. rocznicy obrony odcinka Wizna w kampanii wrześniowej 1939 roku.
  - » Z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Sztabinie pozyskało jeszcze w 2020 roku dotację w wysokości 7626,70 zł, ale projekt „Graj w Zielone” realizowany był dopiero w 2021 roku.
  - » Z budżetów gmin, a dokładniej ze środków Gminnych Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii środki otrzymały:
    - Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Sztabinie – 1 900 zł na spektakl profilaktyczny podczas Festynu Rodzinnego;
    - Gminna Biblioteka Publiczna w Narwi – 5 053 zł na materiały na zajęcia dla młodzieży i dorosłych;

- Biblioteka Publiczna w Sokółce – 7 000 zł na realizację projektu wakacyjnych spotkań i kreatywnych atrakcji adresowanych do dzieci pt. „Muzyczny świat bajek i baśni”;
  - Biblioteka Publiczna Gminy Nowinka – 500 zł na zakup książek;
  - Biblioteka Publiczna w Kuźnicy – środki na kontynuowanie zajęć z robotyki i programowania w okresie wakacyjnym dla najmłodszych użytkowników biblioteki;
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie Kościelnym – 3 000 zł na zakup książek o charakterze profilaktycznym i przygotowanie spektakli teatralnych;
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Filipowie – 3 000 zł na zakup 128 książek;
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku – 1 000 zł;
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem – 2 293 zł na realizację projektu „Wolni od nałogów”;
  - Biblioteka Publiczna Gminy Zawady – 2500 zł na zakup książek i realizację konkursu „Magiczna zakładka do książek”;
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Jedwabnem – 500 zł na zakup 19 książek;
  - Biblioteka Publiczna Gminy Śniadowo – 2 700 zł na zakup książek.
- » Z funduszy sołeckich:
- Gminna Biblioteka Publiczna w Boćkach zakupiła 307 woluminów o wartości 8 028,31 zł;
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Szepietowie otrzymała 2 471,40 zł. i przeznaczyła je na zakup nowości;
  - Biblioteka Publiczna Gminy Piątnica pozyskała 5 000 zł na remont klatki schodowej.
- » Z funduszu **Budżetu Obywatelskiego** Miejska Biblioteka Publiczna w Łomży pozyskała 20 000 zł na realizację projektu „Biblioteka

- Pomysłów”. W ramach przedsięwzięcia Filia nr 2 została wyposażona w atestowane meble w kąciaku malucha oraz interaktywną podłogę edukacyjną.
- » Z dotacji celowych Urzędu Miejskiego w Zabłudowie Miejska Biblioteka Publiczna w Zabłudowie otrzymała 20 000 zł na organizację półkolonii wakacyjnych i zakup regałów do Filii Bibliotecznej w Rybołach.
- Biblioteki korzystały również z dofinansowania od poniższych fundacji.
- » Z funduszu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności:
    - w ramach programu **Działaj Lokalnie** granty otrzymały:
      - Gminna Biblioteka Publiczna w Kalnicy – 4 000 zł na realizację projektu „Co słyhać u pracowitych pszczół”;
      - Gminna Biblioteka Publiczna w Dubiczach Cerkiewnych – 5 560 zł na projekt pt. „Ikona. Pomiędzy tym co ulotne a wieczne”;
      - Biblioteka Publiczna w Sokółce – 4 800 zł na realizację projektu „Z biblioteką będzie lepiej”, którego celem było wsparcie i zaangażowanie w działania warsztatowe młodzieży ze szkół średnich i dorosłych w celu zmniejszenia kryzysu psychicznego wywołanego pandemią.
    - z programu Równać Szanse 2020 – **Regionalny Konkurs Grantowy** dofinansowanie pozyskały:
      - Miejska Biblioteka Publiczna w Wysokiem Mazowieckiem – 8 500 zł na wykonanie projektu „Nasi Lokalni Bohaterowie – oczami młodzieży”. Był on realizowany od lutego do lipca 2021 r., dla 15-osobowej grupy młodzieży, która uczestniczyła w spotkaniach i wycieczkach historycznych. Efektem działań projektowych był wirtualny album „Nasi Lokalni Bohaterowie”. W ramach realizacji zadania zakupiono aparat fotograficzny i licencję na oprogramowanie online;

- Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie Kościelnym – 8 500 zł na realizację projektu „Uchwycić nieuchwytnie”, w ramach którego młodzież uczyła się obsługi sprzętu fotograficznego, wykonywała sesje zdjęciowe, zorganizowała wyjazd i wystawę swoich prac, a także zaprojektowała i stworzyła kalendarz;
  - Biblioteka Publiczna w Mońkach – 8 500 zł na realizację projektu „Zwierciadło na scenie”, dzięki któremu młodzież ma wziąć udział m. in. w: warsztatach aktorskich i plastycznych, wyjeździe do teatru, przygotowaniu i wystawieniu spektaklu;
  - Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Łapy – 8 500 zł na wykonanie projektu „Historią i tkaniną przeplatane”;
  - Biblioteka – Centrum Kultury w Szczuczynie w 2021 r. zakończyła i rozliczyła projekt „Akcja Reaktywacja – ludowe pieśni i przyspiewki z zapiśnika dziadków”, na który otrzymała grant w ramach programu „Równać Szanse” jeszcze w 2019 roku, ale z powodu ograniczeń związanych z pandemią czas realizacji zadania został wydłużony.
- W ramach programu **Uniwersytety Trzeciego Wieku – Seniorzy w akcji** Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Knyszynie otrzymała środki w wysokości 11 500 zł na zrealizowanie projektu skierowanego do senierek z gminy Knyszyn.
- » Z Fundacji Santander w ramach programu **Tu mieszkam, tu zmieniam_eko** Miejska Biblioteka Publiczna w Bielsku Podlaskim otrzymała dofinansowanie w wysokości 7 000 zł na wykonanie projektu „Zielona czytelnia_czytelnia na balkonie”. Pieniądze zostały przeznaczone na wystrój balkonu biblioteki, kupiono za nie meble ogrodowe i inne elementy infrastruktury ogrodowej.
  - » Fundacja Orlen z programu **Moje miejsce na Ziemi** przekazała Bibliotece Publicznej w Gródku grant o wartości 10 000 zł na realizację projektu „Biblioteczna eko-kawiarenka”.

- » Fundacja Lotto dofinansowała projekt LEMonGAME w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łomży. Dzięki niemu młodzież wzięła udział w webinarium i warsztatach online poświęconych Stanisławowi Lemowi i tworzeniu gier planszowych a także w konkursie na zaprojektowanie i własnoręczne wykonanie gry planszowej lub karcianej na bazie książek autora *Cyberiady*.
- » W ramach akcji **Kinder mleczna kanapka-Przerwa na wspólne czytanie** Biblioteka Publiczna Gminy Piątница pozyskała książki dla dzieci o wartości 500 zł.
- » Ze środków Fundacji Banku Gospodarstwa Krajowego w bibliotekach województwa podlaskiego realizowane były programy:
  - **Skrzydła dla mamy**, w ramach, którego Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie otrzymała 8 828 zł na realizację projektu „Bibliomama”;
  - **Dzieci Kapitana Nemo II edycja**, dzięki któremu Biblioteka – Centrum Kultury w Szczuczynie realizowała projekt pt. „Dzieci pijara Falkowskiego”, na który została przyznana dotacja w wysokości 13 250 zł. Celem projektu była popularyzacja wiedzy na temat biografii, twórczości i działalności ks. Jakuba Falkowskiego. W projekcie uczestniczyli uczniowie szkół podstawowych w Szczuczynie i Niedźwiadnej, którzy brali udział w prelekcjach i grze terenowej na terenie miasta i gminy Szczuczyn.
- » Z Funduszu Naturalnej Energii Biblioteka Publiczna w Sokółce pozyskała 10 000 zł na realizację projektu „Zero Waste w bibliotece”, który obejmował m. in. warsztaty na temat ekologii i segregacji odpadów, organizację konkursu oraz zakup książek o tematyce ekologicznej.

- ▶ Biblioteki z województwa podlaskiego pozyskały także środki finansowe w postaci darów, darowizn i sponsoringu.
  - » Z darów finansowych i sponsoringu skorzystały:
    - Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce – otrzymała dary finansowe od czytelników w wysokości 9 535,70 zł;
    - Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem – pozyskała wsparcie w wysokości 10 460 zł na wkład własny potrzebny na realizację projektów z programów Partnerstwo dla Książki i Kultura Dostępna;
    - Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Sztabinie – dostało od sponsorów 2 600 zł na organizację Dożynek Gminnych;
    - Biblioteka Publiczna Gminy Turośl – zdobyła z darowizn i sponsoringu 12 375,90 zł;
    - Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Wyszkach – z darowizn i sponsoringu pozyskało 1 500 zł;
    - Gminna Biblioteka Publiczna w Narwi – otrzymała z darowizn i sponsoringu 2 750 zł;
    - Biblioteka Publiczna w Sokółce – od sponsorów uzyskała 1 900 zł;
    - Gminna Biblioteka Publiczna w Bakałarzewie – od sponsora – firmy GAZ-SYSTEM, otrzymała dofinansowanie w wysokości 5 000 zł na organizację wydarzenia pt. „Pożegnanie lata”;
    - Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku – od sponsorów pozyskała 7 900 zł na organizację koncertu „Chopin nad Bugiem”;
    - Biblioteka Publiczna Gminy Wizna – w związku z organizacją imprezy plenerowej pod nazwą „Noc Świętojańska” otrzymała od sponsorów środki w wysokości 14 000 zł, poza tym na działalność statutową sponsor przeznaczył 65 000 zł;
    - Biblioteki gminne z powiatu monieckiego – dostały od Biblioteki Publicznej w Mońkach darowiznę o wartości 357,14 zł w ramach realizacji projektu „eRewolucja w bibliotece”.

- » Dary książkowe i rzeczowe otrzymały:
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Boćkach – 262 książki o wartości 3 644,20 zł;
  - Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce – pozyskała dary książkowe od autorów, czytelników i wydawców o wartości 1 306 zł, oprócz tego dary w postaci publikacji w wersji elektronicznej o wartości 3 720 zł przekazało bibliotece Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix”;
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Boćkach – otrzymała wsparcie od BzGraf w postaci 36 książek na nagrody w konkursach organizowanych przez bibliotekę;
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie Kościelnym – pozyskała darowiznę od firmy WOJTECH w postaci sznurków bałwanianych do wykonywania makram o wartości 1 717 zł i dar z Urzędu Gminy Krypno w postaci prasy do przypinek o wartości 669 zł;
  - Biblioteka Publiczna Gminy Zbójna – dostała dary książkowe o wartości 1 352 zł.

- Ostatnim źródłem pozyskiwania dodatkowych środków finansowych na działalność podlaskich bibliotek były przychody własne. W taki sposób pieniądze wypracowały wymienione poniżej biblioteki.
  - Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Wyszkach wypracowało przychody w wysokości 31 117 zł, m. in. z tytułu wynajmu pomieszczeń.
  - Miejska Biblioteka Publiczna w Ciechanowcu za udostępnienie pomieszczeń pozyskała 9 925 zł.
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Narwi wypracowała 9 958 zł.
  - Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Tadeusza Rakowieckiego w Hajnówce pozyskała 5 400 zł za wynajem pomieszczeń

- i 14 953,49 zł za usługi biblioteczne, sprzedaż publikacji i z refundacji PUP w Hajnówce.
- Gminna Biblioteka Publiczna w Bakalarzewie za wynajem sali na szkolenia i inne imprezy okolicznościowe uzyskała 13 225 zł. Ponadto Biblioteka prowadziła działalność w Wiosce Zapomnianych Wojów, w związku z czym za pracę ze zwiedzającymi to miejsce, w tym animacje przeznaczone dla turystów indywidualnych i grup zorganizowanych, bibliotekarze w 2021 wypracowali dochód w wysokości 1 250 zł.
  - Biblioteka Publiczna Gminy Łomża z siedzibą w Podgórzu pozyskała 51 750 zł z tytułu dzierżawy gruntu i wynajmu sali konferencyjnej, a także za wykonywanie usług kserograficznych oraz od sponsorów indywidualnych.
  - Biblioteka Samorządowa w Radziłowie za wynajmowanie sali Centrum Kultury na różnego rodzaju imprezy okolicznościowe uzyskała 3 650 zł.

Opracowano na podstawie materiałów przygotowanych przez biblioteki terenowe województwa podlaskiego na potrzeby Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Grzegorz Zys

Książnica Podlaska

Polskie nagrody literackie – wybór

*Sobie śpiewam a Muzom. Bo kto jest na ziemi,
Co by serce ucieszyć chciał pieśniami memi?*

Jan Kochanowski, *Muza*

Literatura, jako dziedzina, znalazła miejsce w testamencie Alfreda Nobla i od 1901 roku przyznawane są Literackie Nagrody Nobla. Parafrazując słowa Mikołaja Reja: *Polacy nie gęsi i swoje nagrody też mają*. Na Wikipedii znajdziemy 88 stron dla kategorii „Polskie nagrody literackie¹”. Niniejszy przegląd zawiera omówienie kilku z nich.

Nagroda Literacka Prezydenta Miasta Białegostoku im. Wiesława Kazaneckiego

Jest to nagroda za najlepszą książkę przyznawana autorom związanym z Białymstokiem i regionem oraz takim, których utwory dotyczą Białegostoku i Podlasia lub zostały tu wydane². Po raz pierwszy przyznana została w 1992 roku za książkę wydaną w 1991 roku. Od 2019 roku pisarze nagradzani są w dwóch kategoriach:

- ▶ za najlepszą książkę roku reprezentującą dowolny gatunek literacki (przy czym nie są brane pod uwagę antologie, opracowania, publikacje naukowe oraz albumowe),

¹ Stan na 20.07.2022 r.

² Informacje o Nagrodzie na stronie Miasta Białystok https://www.bialystok.pl/pl/dla_mieszkanow/kultura/nagrody_prezydenta/nagroda-literacka-prezydenta-mia-1.html

- ▶ za najlepszy ogólnopolski poetycki debiut roku, rozumiany jako pierwszy wydany tom danego autora.

Nagroda przyznawana jest za książki (także w formie elektronicznej) wydane w języku polskim pomiędzy 1 stycznia a 31 grudnia roku kalendarzowego poprzedzającego rok przyznania. Nie uwzględnia się maszynopisów książek.

Wśród laureatów Nagrody im. Wiesława Kazaneckiego do tej pory znaleźli się m.in. Jan Leończuk (trzykrotnie – 1991 „Zawołaj raz jeszcze ciemnym wierszem”, 1996 „Zapiski” oraz 2010 za całokształt twórczości), Ignacy Karpowicz (czterokrotnie – 2007 „Nowy kwiat cesarza (i pszczoły)”, 2008 „Gesty”, 2010 „Balladyny i romanse” oraz 2013 „Ości”), Edward Redliński (2002 „Transformejszen”), Szymon Hołownia (2007 „Tabletki z krzyżykiem”), Piotr Nesterowicz (2014 „Cudowna”), Piotr Janicki³ (w 2018 i 2020 roku)⁴.

Za 2021 r. nagrody otrzymali:

- ▶ w kategorii najlepsza książka roku ex-aequo Andrzej Stasiuk za „Prze-wóz” oraz Justyna Kulikowska za tom poezji „gift. z Podlasia”,
- ▶ w kategorii poetycki debiut roku Marta Stachniałek za tom „Polski wrap”.

Nagroda Literacka Gdynia

Nagroda dla najlepszych książek wydanych w poprzednim roku, ustanowiona przez Prezydenta Miasta Gdyni – Wojciecha Szczurka z inicjatywy Elżbiety Gwiazdowskiej – byłej dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdyni, w kwietniu 2006 roku.

Ideą Nagrody Literackiej Gdynia jest uhonorowanie wyjątkowych osiągnięć żyjących, polskich twórców, co stanowić ma bodziec do wzmożonej aktywności w obrębie literatury oraz sztuki. Od 2014 roku Nagroda przyznawana jest w czterech⁵ kategoriach:

³ Aktualnie pracujący w Książnicy Podlaskiej.

⁴ Pełna lista laureatów na stronie: https://www.bialystok.pl/pl/dla_mieszkancow/kultura/nagrody_prezydenta/nagroda-literacka-prezydenta-mia-1.html

⁵ Do 2013 r. 3 kategorie – proza, poezja, eseistyka

- ▶ proza,
- ▶ poezja,
- ▶ eseistyka,
- ▶ przekład literacki na język polski.

Nagroda ma charakter ogólnopolski i jest jedną z najbardziej prestiżowych w skali całego kraju. Laureatami⁶ do tej pory zostali m.in.

– w kategorii proza:

- ▶ Wiesław Myśliwski „Traktat o łuskaniu fasoli”,
- ▶ Jerzy Pilch „Wiele demonów”,
- ▶ Andrzej Stasiuk „Taksim”,
- ▶ Marcin Świetlicki „Jedenaście”;

– w kategorii poezja:

- ▶ Marcin Świetlicki „Jeden”,
- ▶ Piotr Janicki „Wyrazy uznania”;

– w kategorii eseistyka:

- ▶ Stefan Chwin „Samobójstwa, jako doświadczenie wyobraźni”,
- ▶ Michał Książek „Droga 816”.

Literacka Nagroda Europy Środkowej „Angelus”

Nagroda⁷ fundowana jest przez miasto Wrocław i przyznawana corocznie w dziedzinie twórczości prozatorskiej napisanej w poprzednim roku przez pisarzy z Europy Środkowej w języku polskim lub tłumaczonej na język polski. Laureatami zostają pisarze, którzy w swoich pracach podejmują tematy najistotniejsze dla współczesności i pogłębiają wiedzę o świecie innych kultur.

Do nagrody wydawcy mogą zgłaszać dzieła autorów żyjących, pochodzących z następujących krajów: Albania, Austria, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Macedonia,

⁶ Strona nagrody, na której znajdziemy nazwiska wszystkich laureatów i tytuły nagrodzonych pozycji: <http://nagrodaliterackagdynia.pl>

⁷ Strona Nagrody <http://angelus.com.pl>

Mołdawia, Niemcy, Polska, Rosja, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Ukraina, Węgry.

Najpierw wydawnictwa zgłaszają dwie książki (autorstwa pisarza polskiego i autora obcojęzycznego w polskim przekładzie). Po sprawdzeniu zgodności z kryteriami powstaje lista książek nominowanych do nagrody. Następnie jury wybiera 14 publikacji, z których wyłaniana jest finałową siódemkę.

Laureatami Nagrody do tej pory zostali m.in. Josef Škvorecký (Czechy) „Przypadki inżyniera ludzkich dusz”, Swietłana Aleksijewicz⁸ (Białoruś) „Wojna nie ma w sobie nic z kobiety”. Pierwszym polskim laureatem został w 2018 r. Maciej Płaza „Robinson w Bolechowcie”.

Nagroda Fundacji im. Kościelskich

Fundacja im. Kościelskich⁹ powstała na mocy testamentu zmarłej w lipcu 1959 Moniki Kościelskiej, wdowy po Władysławie Augustie Kościelskim, wydawcy, poecie i mecenasie sztuki. Celem działania Fundacji jest wspieranie rozwoju literatury polskiej poprzez przyznawanie nagród młodym twórcom – pisarzom i krytykom literackim, którzy nie ukończyli 40. roku życia (w kilku wypadkach odstąpiono od tego wymogu), zamieszkałym w kraju lub na emigracji.

Pierwszy raz Nagroda została przyznana w roku 1962 między innymi Sławomirowi Mrożkowi (za całokształt twórczości). Wśród laureatów znaleźli się również m.in.¹⁰: Zbigniew Herbert (całokształt twórczości), Tadeusz Konwicki (całokształt twórczości), Gustaw Herling-Grudziński (całokształt twórczości), Edward Redliński („Konopielka”), Edward Stachura (całokształt twórczości), Wisława Szymborska (tom poetycki „Ludzie na

⁸ Angelus 2011, Nobel 2015

⁹ <https://www.bn.org.pl/nagrody/nagroda-im.-koscielskich>

¹⁰ Pełna lista laureatów znajduje się na stronie: <https://www.bn.org.pl/nagrody/nagroda-im.-koscielskich/laureaci>

moście”), Andrzej Stasiuk („Biały kruk”), Olga Tokarczuk („Prawiek i inne czasy), a także Jacek Dehnel („Żywoty równoległe”) i Szczepan Twardoch („Drach”).

Nagroda im. Ryszarda Kapuścińskiego

Coroczna nagroda literacka przyznawana od 2010, ustanowiona przez władze Warszawy przy wsparciu Gazety Wyborczej. Służy wyróżnieniu najwartościowszych książek reporterskich, które podejmują ważne problemy współczesności, zmuszają do refleksji, pogłębiają wiedzę o świecie innych kultur. Przyznawana jest autorowi najlepszego reportażu literackiego wydanego po polsku w Polsce w danym roku oraz autorowi najlepszego przekładu reportażu literackiego na język polski. Honorowy patronat nad nagrodą objęła żona pisarza, Alicja Kapuścińska (do 2022 r.)¹¹. Laureatami Nagrody zostali m.in. Swietłana Aleksijewicz (dwukrotnie – 2011 „Wojna nie ma w sobie nic z kobiety” oraz w 2015 r. „Czasy secondhand. Koniec czerwonego człowieka”), Anna Bikont (2018 „Sendlerowa. W ukryciu.”).

Do 13. edycji Nagrody im. Ryszarda Kapuścińskiego w roku 2022 zgłoszono rekordową liczbę 143 książek. Za najlepszy reportaż 2021 r. jury uznało książkę hiszpańskiego reportażyisty i pisarza Andera Izagirrego zatytułowaną „Potosí. Góra, która zjada ludzi”. Uroczysty finał Nagrody odbył się w sobotę, 28 maja, w Teatrze Studio w Warszawie.¹²

Nagroda Polskiej Sekcji IBBY

IBBY (International Board on Books for Young People) to międzynarodowa organizacja non-profit zajmująca się promocją literatury dziecięcej i młodzieżowej. Siedzibą organizacji jest Bazylea w Szwajcarii¹³.

¹¹ <https://kultura.um.warszawa.pl/nagroda-im--ryszarda-kapuscinskiego>

¹² https://www.press.pl/tresc/71008,na-sobotniej-gali-poznalismy-laureata-nagrody-im_-ryszarda-kapuscinskiego-2022

¹³ http://www.ibby.pl/?page_id=3437

Celem, przyznawanej od 1988 roku, Nagrody Polskiej Sekcji IBBY – „Książka Roku”, jest promocja wartościowej literacko i artystycznie literatury dla dzieci. Polska edycja corocznego konkursu to odpowiednik podobnych, realizowanych przez narodowe sekcje IBBY. Nagradzani są wspólnie żyjący rodzimi twórcy, a konkurs odnosi się wyłącznie do książek opublikowanych w Polsce.

Polska Sekcja IBBY przyznaje nagrody w 3 kategoriach:

- ▶ **pisarz** (dwie równorzędne nagrody za książki wcześniej niepublikowane – dla dzieci i druga za książkę dla młodzieży),
  - ▶ **ilustrator** (dwie równorzędne nagrody za ilustracje dotąd niepublikowane, przy czym tekst mógł być wznowieniem lub przekładem z języka obcego – za książkę obrazkową oraz za ilustracje i koncepcję graficzną)¹⁴,
  - ▶ **upowszechnianie czytelnictwa** – tu nagrody otrzymują osoby fizyczne lub prawne, działające wyjątkowo aktywnie na rzecz upowszechniania czytelnictwa i promocji książki dla młodego czytelnika).
- W 2019 r. przyznano również nagrodę specjalną.

Laureatami Nagrody w ostatnich latach zostali:

– w kategorii pisarz – książki dla dzieci:

- ▶ 2020 – Justyna Bednarek „Zielone piórko Zbigniewa. Skarpetki kontratakują!”,
- ▶ 2019 – Marta Kisiel „Małe Licho i anioł z kamienia”
- ▶ 2018 – Michał Rusinek „Jaki znak twój?”
- ▶ 2017 – Katarzyna Ryrych „Łopianowe pole”
- ▶ 2016 – Marcin Szczygielski „Kłątwa dziewiątych urodzin”

– w kategorii pisarz – książki dla młodzieży:

- ▶ 2020 – Ewa Nowak „Orkan. Depresja”
- ▶ 2019 – Agnieszka Wolny-Hamkało „Lato Adeli”
- ▶ 2018 – Joanna Jagiełło „Jak ziarnka piasku”

¹⁴ Pełna lista nagrodzonych ilustratorów: http://www.ibby.pl/?page_id=54

- ▶ 2017 – Marcin Szczygielski „Serce Neftydy”
- ▶ 2016 – Joanna Fabicka „Rutka”,

Ponadto we wcześniejszych latach nagrody zdobyli m.in.: Grażyna Bąkiewicz, Barbara Kosmowska, Beata Ostrowicka¹⁵.

Nobilitujące dla naszego środowiska jest, że laureatami w kategorii upowszechnianie kultury¹⁶ zostawali także bibliotekarze, np. w roku 2001 nagrodzona została Ewa Ziniewicz-Siergiejko, wieloletni instruktor metodyczny z Książnicy Podlaskiej w Białegostoku.

Nagroda Literacka im. Kornela Makuszyńskiego

Corocznie przyznawana nagroda dla polskiego autora za książkę literacką dla dzieci młodszych, opublikowaną w roku poprzedzającym konkurs. Nagrodę ustanowiły w 1994 roku Fundacja *Książka dla Dziecka* i redakcja kwartalnika „Guliwer”. Od 2004 roku przyznawana jest przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. Łukasza Górnickiego w Oświęcimiu¹⁷. Książki do konkursu mogą zgłaszać wydawcy, czytelnicy, a także biblioteki i inne zainteresowane instytucje. Nagroda pieniężna przyznawana jest przez jury powoływane przez organizatora, laureaci otrzymują również statuetkę Koziółka Matołka z brązu, wykonaną przez rzeźbiarza Andrzeja Renesa, twórcę pomnika Kornela Makuszyńskiego z Koziółkiem Matołkiem w Zakopanem.

Wśród Laureatów znajdują się m.in.¹⁸:

- ▶ Joanna Olech „Dynastia Miziołków”
- ▶ Grzegorz Kasdepke „Kacperiada”
- ▶ Paweł Beręsewicz „Ciumkowe historie, w tym jedna smutna” oraz „Tajemnica człowieka z blizną”
- ▶ Renata Piątkowska „Wieloryb”.

¹⁵ Pełna lista laureatów: http://www.ibby.pl/?page_id=52

¹⁶ Pełna lista: http://www.ibby.pl/?page_id=56

¹⁷ <http://mbp-oswiecim.pl/o-bibliotece/nagroda-literacka/>

¹⁸ Pełna lista laureatów: <http://mbp-oswiecim.pl/o-bibliotece/nagroda-literacka/>

Nagroda Literacka „Nike”

Polska nagroda literacka za książkę roku przyznawana od 1997. Jej celem jest promocja polskiej literatury współczesnej, ze szczególnym uwzględnieniem powieści. Fundatorami nagrody są „Gazeta Wyborcza” i Fundacja Agory.

W konkursie mogą brać udział autorzy reprezentujący wszystkie gatunki literackie (w tym autobiografie, eseje, pamiętniki) i humanistykę o wybitnych wartościach literackich. Konkurs dotyczy wyłącznie autorów żyjących. Nagrody nie można podzielić ani nie przyznać. Wykluczone z konkursu są opracowania oraz prace zbiorowe.

Zwycięzca wyłaniany jest w trzyetapowym konkursie. Pierwszy etap to przyznanie przez jury dwudziestu nominacji, które ogłaszane są w maju, drugi to wybór siedmiu finalistów podawany do wiadomości we wrześniu. Decyzję o przyznaniu nagrody jury podejmuje w dniu jej ogłoszenia i wręczenia – i do tego momentu ani laureat, ani siedmiu finalistów obecnych na sali nie znają wyniku konkursu¹⁹.

Tabela prezentuje wszystkich dotychczasowych laureatów wyróżnionych przez jury.

Nagrody Nike

Rok	Laureaci Nike	Tytuł dzieła
1997	Wiesław Myśliwski	Widnokrąg
1998	Czesław Miłosz	Piesek przydrożny
1999	Stanisław Barańczak	Chirurgiczna precyzja. Elegie i piosenki z lat 1995–97
2000	Tadeusz Różewicz	Matka odchodzi
2001	Jerzy Pilch	Pod Mocnym Aniołem
2002	Joanna Olczak-Ronikier	W ogrodzie pamięci
2003	Jarosław Marek Rymkiewicz	Zachód słońca w Milanówku
2004	Wojciech Kuczok	Gnój
2005	Andrzej Stasiuk	Jadąc do Babadag

¹⁹ <https://fundacjaagory.pl/fundacja/>

2006	Dorota Masłowska	Paw królowej
2007	Wiesław Myśliwski	Traktat o łuskaniu fasoli
2008	Olga Tokarczuk	Bieguni
2009	Eugeniusz Tkaczyszyn-Dycki	Piosenka o zależnościach i uzależnieniach
2010	Tadeusz Słobodzianek	Nasza klasa. Historia w XIV lekcjach
2011	Marian Pilot	Pióropusz
2012	Marek Bieńczyk	Książka twarzy
2013	Joanna Bator	Ciemno, prawie noc
2014	Karol Modzelewski	Zajeździmy kobyłę historii. Wyznania poobijanego jeźdźca
2015	Olga Tokarczuk	Księgi Jakubowe
2016	Bronka Nowicka	Nakarmić kamień
2017	Cezary Łazarewicz	Żeby nie było śladów
2018	Marcin Wicha	Rzeczy, których nie wyrzucim
2019	Mariusz Szczygieł	Nie ma
2020	Radek Rak	Baśń o wężowym sercu albo wtóre słowo o Jakóbie Szeli
2021	Zbigniew Rokita	Kajś

Co roku Nagroda Literacka Nike przyznawana jest również w kategorii Nagroda Czytelników. W plebiscytcie można wybierać spośród siedmiu finałowych utworów ogłaszanych we wrześniu.

Paszport „Polityki”

Nagroda kulturalna ustanowiona w 1993 roku przez tygodnik „Polityka”, przyznawana w siedmiu kategoriach, wśród których znajduje się także literatura. W tej kategorii wyróżniani są twórcy, głównie z młodego pokolenia, którzy czynią najszybsze postępy, zaskakują nowymi osiągnięciami, swoją aktywnością dobrze rokują i przez to zasługują na opiekę, wsparcie i promocję²⁰. „Paszporty” najczęściej przyznawane są niedawno debiutującym twórcom. Kandydatów

²⁰ <https://www.polityka.pl/archiwumpolityki/1818610,1,paszporty-polityki-1998.read>

do nagrody nominują krytycy związani z różnymi redakcjami i mediami. Uroczysta gala wręczenia „Paszportów” odbywa się w styczniu każdego roku.

Paszport „Polityki” w dziedzinie Literatura

Rok	Laureaci Nike	Tytuł dzieła
1993	Teodor Parnicki	* paszport otrzymał pośmiertnie, co stanowiło jedyny wyjątek od reguły nagrody
1994	Marcin Świetlicki	* nagrody nie przyjął
1995	Stefan Chwin	Hanemann
1996	Olga Tokarczuk	Prawiek i inne czasy
1997	Andrzej Sapkowski	cykl powieści i opowiadań o Wiedźminie
1998	Jerzy Pilch	Bezpowrotnie utracona leworęczność
1999	Marek Bieńczyk	Tworki
2000	Marzanna Bogumiła Kielar	Materia prima
2001	Paweł Huelle	Mercedes Benz
2002	Dorota Masłowska	Wojna polsko-ruska pod flagą biało-czerwoną
2003	Wojciech Kuczok	Gnój
2004	Stawomir Shuty	Zwał
2005	Marek Krajewski	cykl powieściowy o Eberhardzie Mocku
2006	Jacek Dehnel	Lala
2007	Michał Witkowski	Barbara Radziwiłłówna z Jaworzna-Szczakowej
2008	Sylvia Chutnik	Kieszonkowy atlas kobiet
2009	Piotr Paziński	Pensjonat
2010	Ignacy Karłowicz	Balladyny i Romanse
2011	Mikołaj Łoziński	Książka
2012	Szczepan Twardoch	Morfina
2013	Ziemowit Szczerek	Przyjdzie Mordor i nas zje, czyli tajna historia Słowian
2014	Zygmunt Miłoszewski	cyklu powieści kryminalnych o prokuratorze Szackim
2015	Łukasz Orbitowski	Inna dusza
2016	Natalia Fiedorczuk-Cieślak	Jak pokochać centra handlowe
2017	Marcin Wicha	Rzeczy, których nie wyrzuciłem

2018	Małgorzata Rejmer	Błoto słodsze niż miód. Głosy komunistycznej Albanii
2019	Dominika Słowik	Zimowla
2020	Mira Marcinów	Bezmatek
2021	Łukasz Barys	Kości, które nosisz w kieszeni

Nagroda Fandomu Polskiego imienia Janusza A. Zajdla

Jest coroczną nagrodą w dziedzinie fantastyki, przyznawaną przez miłośników tego gatunku autorom najlepszych polskich utworów literackich. Przyznawana jest w dwóch kategoriach: powieści i opowiadania.

Janusz A. Zajdel był pierwszym laureatem nagrody za 1984 r.²¹ Pisarz zmarł w 1985 roku i po jego śmierci postanowiono nadać nagrodzie jego imię.

Każdy czytelnik fantastyki może wybrać od jednego do pięciu utworów w każdej kategorii, wydanych w poprzednim roku kalendarzowym. Po pięć utworów, które zbiorą najwięcej głosów, znajdzie się na liście nominacji do nagrody. Spośród nich uczestnicy Polconu²² dokonują wyboru Laureatów. Możliwe jest też wykupienie akredytacji wspierającej, pozwalającej na głosowanie bez udziału w konwencie.

Laureatami Zajdla byli do tej pory m.in.: Andrzej Sapkowski, Robert M. Wegner, Rafał Kosik, Jacek Duka, Marta Ksisiel²³.

Nagroda Literacka im. Jerzego Żuławskiego

Nagroda literacka utworzona w 2008 z inicjatywy Andrzeja Zimniaka i pod patronatem Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, przyznawana autorom najlepszych polskich utworów literackich utrzymanych w konwencji fantastyki, wydanych w poprzednim roku kalendarzowym. Patron nagrody – Jerzy Żuławski, jako autor „trylogii księżycowej” był pionierem polskiej fantastyki naukowej.

²¹ Wtedy jeszcze nagroda „Sfinks”.

²² Najstarszy ogólnopolski konwent fanów fantastyki.

²³ Strona nagrody: <https://zajdel.art/pl/>

Nominacje do nagrody wyłaniane są w głosowaniu zaproszonych przez komitet organizacyjny elektorów, którzy należą do opiniotwórczych odbiorców literatury fantastycznej. W drugim etapie konkursu laureatów wskazuje jury. W jego skład wchodzi literaturoznawcy zajmujący się zawodowo polską literaturą tworzoną w konwencji fantastyki. Oprócz głównej nagrody przyznawane jest również złote i srebrne wyróżnienie²⁴.

Nagroda Literacka im. Jerzego Żuławskiego

Rok	Nagroda Główna
2008	Jacek Dukaj – Lód
2009	Rafał Kosik – Kameleon
2010	Michał Protasiuk – Struktura
	Nagroda Specjalna: Jacek Dukaj – Wroniec
2011	Wit Szostak – Chochoły
2012	Jacek Dukaj – Science fiction
2013	Anna Kańtoch – Czarne
2014	Cezary Zbierzchowski – Holocaust F
2015	Paweł Majka – Pokój światów
2016	Paweł Majka – Niebiańskie pastwiska
2017	Krzysztof Piskorski – Czterdzieści i cztery
2018	Rafał Kosik – Różaniec
2019	Jacek Dukaj – Imperium chmur
2020	Radek Rak – Baśń o węzowym sercu albo wtóre słowo o Jakóbie Szeli
2021	Wojciech Gunia – Dom Motta (w: Dom wszystkich snów)

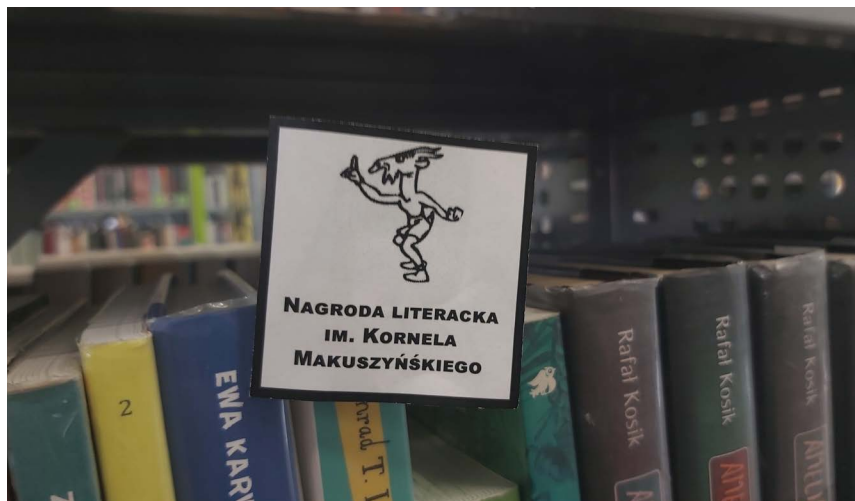
Promocja nagrodzonych książek w bibliotece

Informacje o nagrodach można w praktyce wykorzystać do promocji książek i czytelnictwa. Filia nr 4 Książnicy Podlaskiej przygotowała znaczniki do książek. Na stronie Książnicy Podlaskiej w zakładce *Dla bibliotekarzy*

²⁴ <https://www.nagroda-zulawskiego.pl/>

– *Materiały do pobrania*²⁵ można znaleźć m.in. plik z przykładowymi znacznikami przygotowanymi w Filii nr 4 Książnicy Podlaskiej. Zachęcam do korzystania i tworzenia własnych propozycji.

Fot. 1 Przykład oznaczenia na bibliotecznej półce (źródło: archiwum autora)

²⁵ <https://ksiaznicapodlaska.pl/dla-bibliotekarzy/materiały-do-pobrania>

Marianna Kalinowska-Michno

Książnica Podlaska

Wykaz proponowanych sygnatur wg UKD w bibliotekach publicznych województwa podlaskiego

Zawiera obowiązujące obecnie symbole wraz z wprowadzonymi w 2019 roku zmianami w tablicach skróconych UKD nr 102 w stosunku do tablic skróconych UDC-Po58 (z 2006 r.).

Proponowane sygnatury – symbole podkreślone i pogrubione.

Pozostałe niewyróżnione symbole klasyfikacji UKD możliwe do wykorzystania jako sygnatury przy posiadanym księgozborze na dany temat.

Zmiany z 2019 roku wyróżnione graficznie *kursywą*, przy nich informacja o poprzednio stosowanych symbolach.

Pełny wykaz zmian na stronie Biblioteki Narodowej: <https://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/tablice-przejscia-ukd>

Kartoteka wzorcowa UKD: <http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?IY=05&TY=&IY=01&TY=001&IY=02&TY=&SY=szukaj&OY=I&BM=60&WR2=wr%F3%E6+do+szukania+>

0

DZIAŁ OGÓLNY (kalendarze, rękopisy, stare druki, książki rzadkie, cymelia, bibliofilstwo, ekslibrisy).

0/9(03)

Encyklopedie. Leksykony. Wydawnictwa informacyjne o zakresie ogólnym lub obejmujące kilka dziedzin (encyklopedie dziedzinowe klasyfikuje się symbolem dziedziny).

- 00 Ogólne podstawy wiedzy i kultury. Propedeutyka (informacja, towarzystwa naukowe, metodologia i technika pracy umysłowej, współpraca naukowa, odkrycia i wynalazki, oszustwa naukowe, pseudonauka, dokumentacja, systemy tworzenia i zapisu pisma, cybernetyka ogólna, cywilizacja, kultura, postęp)
- 001 Nauka i wiedza w ogólności. Organizacja pracy umysłowej.
- 001.894 Odkrycia i wynalazki.
- 001.94 Opisywanie zjawisk niewyjaśnionych całkowicie.
- 002/003 002 Dokumentacja. Książka w ogólności. Piśmiennictwo. Autorstwo.
003 Systemy tworzenia i zapisu pisma.
- 004** **Informatyka** i technika komputerowa (systemy informatyczne, języki programowania sprzęt komputerowy, oprogramowanie, bazy danych, strony www, sztuczna inteligencja, poczta elektroniczna, grafika komputerowa, internet z pkt. widzenia informatyka, ale 077 Internet. Media społecznościowe)
- 005** **Zarządzanie.**
- 007 Cybernetyka ogólna.
- 008 Cywilizacja. Kultura. Postęp. Kulturę narodu klasyfikuje się symbolem z dołączonym poddziałem wspólnym miejsca bądź rasy, narodowości i grupy etnicznej, np.: Kultura polska: 008(438).
- 01/02 Bibliografia. Katalogi. Bibliotekarstwo. Bibliotekoznawstwo.
- 02** **Bibliotekarstwo. Bibliotekoznawstwo.**
- 06 Organizacje. Stowarzyszenia. Wystawy. Muzea (organizacje, instytucje, muzea itd. dotyczące określonej dziedziny klasyfikuje się z pomocą

	symbolu danej dziedziny dodając w drugim polu symbol 06...)
07	Mass media. Środki masowego przekazu. Medioznawstwo (<i>070 Prasoznawstwo, czasopiśmiennictwo, dziennikarstwo. 075.1 Radio. 075.2 Telewizja. 077 Internet i media społecznościowe w ujęciu socjologicznym i społecznym nie informatycznym</i>).
<u>1</u>	FILOZOFIA. PSYCHOLOGIA.
14	Systemy i poglądy filozoficzne (tutaj 141.72 Feminizm).
<u>159.9</u>	Psychologia.
159.961	Parapsychologia. Zjawiska paranormalne i ich badanie.
16	Logika. Epistemologia. Teoria poznania. Metodologia.
17	Nauka o moralności. Etyka. Filozofia praktyczna.
<u>2</u>	RELIGIA. TEOLOGIA.
21/29	Religie. Systemy religijne
<u>27</u>	Chrześcijaństwo (27-74 Prawo religijne – chrześcijaństwo. Prawo kanoniczne – chrześcijaństwo).
<u>3</u>	NAUKI SPOŁECZNE
304	Ogólne zagadnienia społeczne. Polityka społeczna. Kampanie społeczne. Polityka społeczna to przyjęty i realizowany przez władzę publiczną i organizacje pozarządowe zespół długofalowych działań na rzecz zaspokajania potrzeb i rozwiązywania problemów społecznych. Polityka społeczna to również dziedzina nauk społecznych zajmująca się teorią polityki społeczne.
305	Problematyka płci kulturowej. Gender studies.

- 308 Socjografia. Opis społeczeństwa (zarówno jakościowy, jak i ilościowy). Warunki życia politycznego i społecznego. Sytuacja społeczna poszczególnych krajów, narodów i ras (ogólnie).W tym reportażu przedstawiające różne zjawiska i problemy społeczne.
- 31 Statystyka. Demografia. Socjologia.
- 316** **Socjologia.**
- 32** **Nauki polityczne, polityka.**
- 323 Polityka wewnętrzna.
- 327 Międzynarodowe stosunki polityczne. Polityka światowa. Polityka międzynarodowa. Polityka zagraniczna. Dyplomacja.
- 327.58 Polityka zagraniczna wobec imigrantów. Mniejszości narodowe jako problem polityki zagranicznej.
- 329 Partie i ruchy polityczne (329.75 – Stowarzyszenia kombatanów i weteranów)
- 33** **Nauki ekonomiczne. Gospodarka. Ekonomia.**
- 331 Praca.
- 334.7 Gospodarcze formy organizacyjne. Związki gospodarcze.
- 336 Finanse.
- 336.24 Cła. Opłaty celne. Polityka celna.
- 336.71 Bankowość. Banki.
- 338 Sytuacja gospodarcza. Polityka gospodarcza. Zarządzanie gospodarką. Planowanie gospodarcze. Produkcja. Usługi. Ceny.
- 338.48 Turystyka (Dział 338.48 obejmuje aspekty ekonomiczne i organizacyjne turystyki. Przewodniki turystyczne klasyfikuje się odpowiednim symbolem z działu 913, np.: Przewodniki turystyczno-krajoznawcze po Polsce: 913(438) oraz (036)).

- 339 Handel Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Gospodarka światowa.
- 34 Prawo. Nauki prawne** (prawo kanoniczne do działu 27).
- 35 Administracja publiczna.** Wojskowość.
351/354 Administracja publiczna.
- 355/359 Wojskowość.** Nauki wojskowe. Sztuka wojenna. Siły zbrojne.
- 36 Działania na rzecz zaspokajania potrzeb psychicznych i materialnych (opieka społeczna, pomoc społeczna, ubezpieczenia pracownicze: emerytury, renty rodzinne, ubezpieczenia zdrowotne, wykluczenie społeczne, przemoc domowa, ubezpieczenia gospodarcze i dobrowolne)
- 37 Oświata. Pedagogika. Wychowanie. Szkolnictwo.** Wykorzystywanie wolnego czasu.
373.3 Szkolnictwo podstawowe.
373.5 Szkolnictwo średnie. Szkolnictwo ponadpodstawowe. Liceum. Liceum ogólnokształcące.
- 374 Nauczanie i wychowanie pozaszkolne. Oświata pozaszkolna.
- 376 Wychowanie, kształcenie i nauczanie specjalnych kategorii osób. Szkolnictwo specjalne (376-054.57 Nauczanie mniejszości narodowych; 377 Szkolnictwo zawodowe; 378 Szkolnictwo wyższe).
- 39 Etnologia. Etnografia. Zwyczaje i obyczaje.** Folklor (Klasyfikuje się tutaj studia porównawcze dotyczące ludów w znaczeniu kulturowym i społecznym. Antropologię fizyczną dodać do działu 57, a socjologię kultury do działu 316).

- 392.3   Życie rodzinne. Patriarchat. Matriarchat. Pokre-
wieństwo. Hierarchia rodzinna. Pozycja mężczyzny,
kobiety, dzieci.
- 398   Folklor. Tradycje ludowe (ale Pieśni i piosenki po-
pularne, tradycyjne, historyczne. Pieśni ludowe.
Pieśni biesiadne. Ballady podwórkowe w dziale
muzyka 784.4).
- 5**   **MATEMATYKA. NAUKI PRZYRODNICZE.**
- 502/504**   **Nauka o środowisku.** Zachowanie zasobów natu-
ralnych. **Ochrona środowiska.** Zagrożenia środo-
wiska i ochrona przed nimi.
- 51**   **Matematyka.**
- 52**   **Astronomia.** Astrofizyka Badania kosmiczne. Geo-
dezja.
- 53**   **Fizyka.**
- 54**   **Chemia.** Krystalografia. Mineralogia (W dziale 54
należy klasyfikować wszystko to, co dotyczy chemii
teoretycznej. Procesy związane z produkcją związ-
ków chemicznych należy klasyfikować w dziale
66 Przemysł chemiczny. Technologia chemiczna.
Dokumenty dotyczące zastosowania chemii w róż-
nych dziedzinach wiedzy klasyfikuje się odpowied-
nimi symbolami, np.: 57 Biologia, 61 Medycyna, 63
Rolnictwo).
- 55/56   Geologia i nauki pokrewne. Meteorologia. Hydrolo-
gia. Paleontologia
- 57**   **Nauki biologiczne** (biotechnologia ma symbol 60,
a medycyna 61).
- 58**   **Botanika.**
- 59**   **Zoologia.**

<u>6</u>	NAUKI STOSOWANE. MEDYCYNĄ. TECHNIKA. ROLNICTWO.
60	Biotechnologia.
<u>61</u>	Medycyna (Zagadnienia z zakresu medycyny, omawiane równocześnie z punktu widzenia anatomii, fizjologii i patologii, klasyfikuje się symbolami z działu 616 Choroby. Patologia).
611/612	Anatomia. Fizjologia.
613/614	Higiena ogólna. Zdrowie i higiena osobista. Zdrowie i higiena publiczna. Zapobieganie wypadkom (higiena otoczenia, odżywiania, ciała, mieszkania, pracy, czasu wolnego, rekreacji, snu, ukł. nerwowego, alkoholizm, narkomania, higiena psychiczna i seksualna, zachowania seksualne, tożsamość seksualna, orientacja seksualna)
615	Farmacja. Farmakologia. Terapeutyka. Toksykologia. Psychoterapia.
616/618	Choroby. Patologia. Medycyna kliniczna. Choroby wewnętrzne. Okulistyka. Chirurgia. Ginekologia. Położnictwo.
<u>62</u>	Inżynieria. Technika w ogólności.
621.3	Elektrotechnika.
629	Technika środków transportu (technika pojazdów lądowych, szynowych, wodnych, powietrznych i kosmicznych)
629.3	Technika pojazdów lądowych (oprócz pojazdów szynowych).
629.7	Technika transportu powietrznego i kosmicznego. Statki powietrzne. Samoloty. Rakiety i pociski balistyczne. Astronautyka i statki kosmiczne.

- 63** **Rolnictwo. Leśnictwo. Hodowla.** Produkcja zwierzęca. Łowiectwo. Rybactwo.
- 630 Leśnictwo.
- 631/635 631 Rolnictwo. 632 Choroby i ochrona roślin uprawnych. 633 Uprawa poszczególnych roślin polowych. 634 Uprawa owoców. Sadownictwo. 635 Rośliny ogrodowe. Ogrodnictwo.
- 636/639 636 Chów i hodowla zwierząt hodowlanych i domowych. 637 Produkty pochodzenia zwierzęcego. 638 Produkty pochodzenia zwierzęcego. 639 Łowiectwo. Rybołówstwo. Hodowla ryb.
- 64** **Gospodarstwo domowe. Gastronomia. Hotelarstwo** (Klasyfikuje się tu informacje o gospodarstwie domowym, w tym o artykułach gospodarstwa domowego, z punktu widzenia ich zastosowania, również o zajęciach związanych z prowadzeniem domu i prowadzeniem hoteli, gotowaniem, sprzątaniem, praniem).
- 641/642 *Przyrządzanie potraw (sztuka kulinarna, przepisy kulinarne, książki kucharskie). Zamiast poprzedniego 641.4/.5*
641.55/.56 Przepisy kulinarne. Książki kucharskie, zamiast poprzedniego 641.55/.56(083.12).
- 646.2 *Szycie. Krawiectwo domowe. Dziewiarstwo ręczne. Roboty na drutach. Szydełkowanie. Wcześniejszy symbol: 646.26/.27.*
- 646.7 Domowa pielęgnacja ciała. Kosmetyka.
- 65 Organizacja i zarządzanie 1234
- 654/659 654 Telekomunikacja i telemechanika (organizacja, usługi). 655 Przemysł poligraficzny. Drukarnstwo. Działalność wydawnicza. Księgarstwo.

656 Transport. Poczta. Organizacja i kontrola ruchu. 657 Rachunkowość. Księgowość. 658 Organizacja przedsiębiorstwa. Organizacja i technika handlu. 659 Reklama. Informacja biznesowa. Public relations.

66/69

689

Przemysł i rzemiosło.

Majsterkowanie. Rzemiosło amatorskie.

Z

SZTUKA. ROZRYWKA. SPORT.

Wcześniejszy symbol 7.096/.097 Radio i telewizja przestał istnieć, teraz 075 Radio i telewizja (jako środki masowego przekazu).

71

Planowanie przestrzenne. Urbanistyka. Kształtowanie krajobrazu.

72

Architektura.

73/76

Sztuki plastyczne.

73 Rzeźbiarstwo i sztuki pokrewne.

74 Rysunek. Rzemiosło artystyczne.

75 Malarstwo. 75.071A/Z Artyści malarze – biografie.

76 Grafika.

77

Fotografia i procesy pokrewne.

78

Muzyka. (tutaj także 780.6 Instrumenty muzyczne. Akcesoria muzyczne).

78.071

Muzycy (twórcy i odtwórcy). 78.071A/Z Muzycy – biografie.

791/792

Film. Teatr. (791 Film, kino; 791.071 Artyści filmowi; 792 Teatr)

792.071

Artyści teatralni.

793/795

Rozrywki towarzyskie. Zabawy towarzyskie. Sztuka ruchu. **Taniec. Gry stołowe i planszowe.**

793

Parki rozrywki. Wesołe miasteczka. Cyrki. Walki zwierząt, Taniec. Tańce ludowe.

- 794 Gry stołowe i planszowe. Warcaby. Szachy. Gry w karty. Gry hazardowe.
- 795 Gry komputerowe.
- 796/799** **Sport. Kultura fizyczna.**
- 796 Gry zespołowe, lekkoatletyka, sport pieszy, kolarstwo, sport motorowy, sporty walki, sporty zimowe.
- 797.1 Sporty wodne powierzchniowe.
- 797.5 Sporty powietrzne.
- 798 Sport jeździecki, wyścigi zwierząt.
- 799 Wędkarstwo sportowe. Myślistwo sportowe. Strzelectwo sportowe.
- 8 JĘZYKOZNAWSTWO. NAUKA O LITERATURZE. LITERATURA PIĘKNA.**
- 80 Ogólne zagadnienia językoznawstwa i literatury. Filologia (klasyfikuje się tu opracowania dotyczące filologii w najszerszym znaczeniu, włącznie z badaniem tekstów literackich jako materiałów z zakresu historii kultury).
- 81** **Językoznawstwo. Języki.**
- 811** **Poszczególne języki.**
- 811.162.1 Język polski.
- 82 Nauka o literaturze. Literatura piękna.
- 82.01** **Teoria literatury.**
- 82(091)** **Historia literatury** powszechnej i poszczególnych literatur.
- 82(091) A/Z** **Poszczególni pisarze** (monografie twórczości, prace krytycznoliterackie dotyczące poszczególnych utworów).
- 821.162.1(091)** **Historia literatury polskiej.**
- 821.162.1(091) „09/14” Historia literatury polskiej średniowiecznej.

- 821.162.1(091) „14/16” Historia literatury polskiej z okresu odrodzenia.
- 821.162.1(091) „16/17” Historia literatury polskiej z okresu baroku.
- 821.162.1(091) „17/18” Historia literatury polskiej z okresu oświecenia.
- 821.162.1(091) „1822/1863” Historia literatury polskiej z okresu romantyzmu.
- 821.162.1(091) „1863/1890” Historia literatury polskiej okresu pozytywizmu.
- 821.162.1(091) „1890/1918” Historia literatury Młodej Polski.
- 821.162.1(091) „1918/1939” Historia literatury polskiej dwudziestolecia międzywojennego.
- 821.162.1(091) „1939/1945” Historia literatury polskiej okresu wojny i okupacji.
- 821.162.1(091) „1945/...” Historia literatury współczesnej.
- 821.162.1(091)A/Z Poszczególni pisarze polscy.
- 82-1** **Poezja zagraniczna.**
- 821.162.1-1** **Poezja polska.**
- 82-2** **Dramat zagraniczny.**
- 821.162.1-2** **Dramat polski.**
- 821-3** **Powieści, nowele, opowiadania zagraniczne.**
- 821.111-3** **Powieści, nowele, opowiadania angielskie.**
- 821.111(71)-3 Powieści, nowele, opowiadania kanadyjskie oryginalnie w języku angielskim.
- 821.111(73)-3** **Powieści, nowele, opowiadania amerykańskie.**
- 821.111(94)-3 Powieści, nowele, opowiadania australijskie.
- 821.112.2-3** **Powieści, nowele, opowiadania niemieckie.**
- 821.112.2(436)-3 Powieści, nowele, opowiadania austriackie.
- 821.112.28-3 Powieści, nowele, opowiadania żydowskie (w jidysz).
ale 821.411.16-3 Powieści, nowele, opowiadania hebrajskie.
- 821.113-3 Powieści, nowele, opowiadania skandynawskie (821.113.5-3 norweskie; 821.113.6-3 szwedzkie; 821.113.4-3 duńskie; 821.113.3-3 islandzkie).

- 821.131.1-3 Powieści, nowele, opowiadania włoskie.
- 821.133.1-3** **Powieści, nowele, opowiadania francuskie.**
- 821.134.2-3 Powieści, nowele, opowiadania hiszpańskie.
- 821.134.3-3 Powieści, nowele, opowiadania portugalskie.
- 821.134.2/.3(7/8)-3 Powieści, nowele, opowiadania Ameryki Łacińskiej w języku hiszpańskim i portugalskim. Powieści i opowiadania Ameryki Łacińskiej w języku hiszpańskim i portugalskim.
- 821.143-3 *Powieści, nowele, opowiadania starogreckie, klasyczne. Wcześniej symbol 821.14'02.*
- 821.124-3 Powieści, nowele, opowiadania łacińskie.
- 821.146-3 *Powieści, nowele, opowiadania nowogreckie. Wcześniej 821.14'06-3.*
- 821.16/.51(47+57)-3 Powieści, nowele, opowiadania byłego ZSRR, radzieckie.
- 821.161.1-3** **Powieści, nowele, opowiadania rosyjskie.**
- 821.162.1-3** **Powieści, nowele, opowiadania polskie.**
- 821.162.3-3 Powieści, nowele, opowiadania czeskie.
- 821.162.4-3 Powieści, nowele, opowiadania słowackie.
- 821.21-3 Powieści, nowele, opowiadania indyjskie.
- 821.414/.45-3 Powieści, nowele, opowiadania w językach Afryki Subsacharyjskiej. Proza afrykańska. Ale 821.111(6)-3 Proza afrykańska w języku angielskim; 821.133.1(6)-3 Proza afrykańska w języku francuskim.
- 821.511.111-3 Powieści, nowele, opowiadania fińskie.
- 821.511.141-3 Powieści, nowele, opowiadania węgierskie.
- 821.521-3 Powieści, nowele, opowiadania japońskie.
- 821.581-3 Powieści, nowele, opowiadania chińskie.

PODZIAŁ WEDŁUG ODMIAN GATUNKOWYCH PROZY:

- 82-311.1 Powieści, nowele, opowiadania psychologiczne.
- 82-311.2 Powieści, nowele, opowiadania obyczajowe.
- 82-311.3 Powieści, nowele, opowiadania sensacyjne i przygodowe
- 82-311.5 Powieści, nowele, opowiadania satyryczne.
- 82-311.6 Powieści, nowele, opowiadania wojenne, historyczne, polityczne.
- 82-311.9 Powieści, nowele, opowiadania fantastyczne, fantasy, fantastyczno-naukowe.
- 82-312.1 Powieści, nowele, opowiadania filozoficzne.
- 82-312.2 Powieści, nowele, opowiadania religijne.
- 82-312.4 Powieści, nowele, opowiadania kryminalne.
- 82-312.6 Powieści, nowele, opowiadania biograficzne, autobiograficzne
- 82-34 Powieści, nowele, opowiadania grozy, horrory

82-4/-6

Szkice literackie. Eseje. Mowy. Listy. Przemówienia

- 82-4 Szkice literackie. Eseje (publikacje wielotematyczne, a także jednotematyczne odznaczające się wartościami literackimi).
- 82-5 Mowy. Przemówienia.
- 82-6 Listy. Korespondencje (tylko listy wielotematyczne oraz korespondencję literatów. Listy na określony temat klasyfikuje się symbolem odpowiedniej dziedziny, dodając symbol poddziału wspólnego formy (044).

82-7

Satyry prozą. Humoreski. Parodie. Dowcipy.

82-82

Antologie. Wypisy. Chrestomatie. Silva rerum (Klasyfikuje się tu tylko zbiory wielogatunkowe wielu autorów. Antologie utworów jednego rodzaju lub

- gatunku literackiego klasyfikuje się symbolem danego rodzaju czy gatunku).
- 82-91 Komiksy. Powieści graficzne.
- 82-92** **Publicystyka. Reportaże.** Pisma polemiczne. Felietony. Pamflety (tylko teksty wielotematyczne, pozostałe klasyfikuje się symbolem dziedziny plus (047).
- 82-94 Źródła historyczne jako gatunek literacki.
- 9** **ARCHEOLOGIA. GEOGRAFIA. BIOGRAFIE. HISTORIA.**
- 902/904** **Archeologia. Prehistoria.** Materialne relikty czasów przedhistorycznych i historycznych.
- 91** **Geografia.** Geograficzne badanie Ziemi i poszczególnych krajów. Podróże. Geografia regionalna (ale ekonomiczne i organizacyjne aspekty turystyki 338.48; przewodniki turystyczne 913 +(036).
- 910.4 Wyprawy odkrywcze i badawcze (klasyfikuje się tutaj historię odkryć geograficznych, a opisy podróży po poszczególnych krajach klasyfikuje się symbolem danego kraju).
- 912 Nietekstowe przedstawienia obszarów Ziemi. Mapy. Atlasy geograficzne.
- 913(4/9) Geografia poszczególnych krajów świata nowożytnego.
- 913(4)** **Geografia Europy.**
- 913(438)** **Geografia Polski.**
- 913(438)A/Z Poszczególne jednostki geograficzne Polski.
- 913(5) Geografia Azji.
- 913(6) Geografia Afryki.
- 913(7/8) Geografia Ameryki Północnej i Południowej.

- 913(7/8=134) Geografia Ameryki Łacińskiej.
- 913(7) Geografia Ameryki Północnej i Środkowej.
- 913(8) Geografia Ameryki Południowej.
- 913(9) Geografia regionów Południowego Pacyfiku i Australii. Geografia Arktyki i Antarktyki.
- 913(93/97) Geografia Australii i Oceanii.
- 913(98) Geografia Arktyki i regionów bieguna północnego.
- 913(99) Geografia Antarktyki i regionów bieguna południowego.
- 929** **Biografie, autobiografie i pamiętniki.** Genealogia. Heraldyka.
Do opisu biografii jako pierwszego symbolu używa się dziedziny aktywności tych osób, np. biografia Kazimierza Wielkiego 94(438).02”13” oraz 929-052(438)”13; biografia Marka Hłaski 821.162.1(091)”19” oraz 929-052(438)”19”.
- Można oddzielić biografie od pamiętników:
- 929-051 Autobiografie i pamiętniki.
- 929-052 Biografie zbiorowe.
- 929 A/Z Biografie, autobiografie i pamiętniki poszczególnych osób.
- Można oddzielić biografie od pamiętników:
- 929-051 A/Z Autobiografie i pamiętniki poszczególnych osób.
- 929-052 A/Z Biografie poszczególnych osób.
- 929.5/.9 Genealogia. Heraldyka. Flagi. Sztandary (dzieje rodzin, herby, godła, herbarze, szlachectwo, tytuły, godności, order i odznaczenia).
- 929.5 Genealogia. Dzieje rodzin.
- 929.6 Heraldyka. herby. Godła. Herbarze.
- 929.7 Szlachectwo. Tytuły. Godności. Ordery o odznaczenia.

929.9 Flagi. Sztandary.

93/94

Historia.

930

Nauki historyczne. Nauki pomocnicze historii (historia jako nauka, historiozofia, historiografia, archiwa, archiwistyka, epigrafika, paleografia)

94(100)1939/1945

Historia II wojny światowej na świecie (w tym jeńcy wojenni, wywiad, zbrodnie wojenne, ludobójstwo, holokaust, obozy koncentracyjne, pacyfikacje). Ale w Polsce 94(438).082.

94(100)1939/1945:341.322.5 Przepęstwa i zbrodnie związane z II wojną światową. Ludobójstwo. Obozy koncentracyjne, masowe egzekucje, pacyfikacje

94(3)

Historia starożytna.

94(4)

Historia Europy.

94(438)

Historia Polski.

94(438).01

Pradzieje Polski. Okres wczesnohistoryczny.

94(438).02

Dynastia Piastów i Andegawenów (960–1386).

94(438).03

Dynastia Jagiellonów (1386–1572).

94(438).04

Bezkrólowie (1572–1573). Królowie elekcyjni (1573–1763).

94(438).06

Stanisław August Poniatowski. Rozbiory (1764–1795).

94(438).07

Okres zaborów (1795–1918).

94(438).078

I wojna światowa w Polsce (1914–1918).

94(438).081

Okres międzywojenny w Polsce (1918–1939).

94(438).082

Polska w czasie II wojny światowej (1939–1945)

94(438).082.5

Działania radzieckie (stalinowskie) przeciw Polsce i obywatelom polskim. Okupacja radziecka, wkroczenie wojsk ZSRR do Polski, internowania, deportacje, więzienia, obozy pracy (łagry).

94(438).083

Polska Ludowa (1944/1945–1989. PRL (w tym prześladowania polityczne w PRL, stan wojenny,

podziemie, żołnierze wyklęci, opozycja polityczna nielegalna w PRL, NSZZ „Solidarność”, działania radzieckie przeciwko Polakom w ZSRR w okresie PRL, wysiedlenia, deportacje, łagry)

94(438).084

Rzeczpospolita Polska 1990-.

94(5/9)

Historia Azji, Afryki, Ameryki Oceanii, Australii i regionów polarnych.

94(5)

Historia Azji.

94(6)

Historia Afryki.

94(7/8)

Historia Ameryki Północnej i Południowej)

94(7)

Historia Ameryki Północnej i Środkowej

94(8)

Historia Ameryki Południowej.

94(9)

Historia Oceanii, Australii i regionów polarnych.

Inne możliwe działy:

Duże litery (książki z dużą czcionką).

Płyty z muzyką.

Audiobooki dla dzieci.

Audiobooki dla dorosłych.

Książki w języku angielskim dla dorosłych.

Książki w języku angielskim dla dzieci i młodzieży.

Książki w języku ukraińskim dla dzieci i młodzieży.

KSIĘGOZBIÓR DZIECIĘCY:

0(02.053.2)

Dział ogólny.

1(02.053.2)

Filozofia. Psychologia.

2(02.053.2)

Religia.

3(02.053.2)

Nauki społeczne.

5(02.053.2)

Matematyka. Nauki przyrodnicze.

51/52(02.053.2)

Matematyka. Astronomia.

53/54(02.053.2)

Fizyka. Chemia.

55/56(02.053.2)	Geologia. Hydrologia. Paleontologia.
57/58(02.053.2)	Nauki biologiczne. Botanika.
59(02.053.2)	Zoologia.
6(02.053.2)	Nauki stosowane. Nauki techniczne. Medycyna. Rolnictwo.
7(02.053.2)	Sztuka. Rozrywka, Sport.
8(02.053.2)	Językoznawstwo. Nauka o literaturze. Literatura piękna.
9(02.053.2)	Archeologia.
91(02.053.2)	Geografia.
93/94(02.053.2)	Historia.

LITERATURA PIĘKNA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY:

POZIOM I (dzieci 0–8 lat)

I/N	Książki dla najmłodszych (0–5 lat)
I/KZ	Książki zabawki.
I	Książki dla najmłodszych (6–8 lat)
KMI	Audiobooki dla najmłodszych.

POZIOM II (dzieci 9–10 lat)

II/Po	Powieści, nowele, opowiadania obyczajowe.
II/Pf	Fantastyka, fantasy, science-fiction.
II/Prz	Przygodowe, sensacyjne, kryminalne.
II/Z	O zwierzętach, przyrodnicze.
II/H	Historyczne.
II/R	Religijne.
II/Op	Opowiadania proste, krótkie.
II/K	Komiksy.
II/B	Bajki, baśnie, legendy.
II/Pb	Biograficzne

KM II/Po i inne Audiobooki obyczajowe i inne zgodnie z symbolem rodzaju literatury.

POZIOM III (11–14 lat)

III/Po Powieści, nowele, opowiadania, obyczajowe.
III/Prz Przygodowe, sensacyjne, kryminalne
III/F Fantastyka, fantasy, science-fiction.
III/H Historyczne.
III/Hw Wojenne.
III/Z O zwierzętach, przyrodnicze.
III/B Bajki, baśnie, legendy.
III/Pb Biograficzne.
III/R Religijne
III/K Komiksy

POZIOM IV (15–18 lat)

IV/Po Powieści, nowele, opowiadania obyczajowe.
IV/Prz Przygodowe, sensacyjne, kryminalne.
IV/F Fantastyka, fantasy, science-fiction.
IV/Pb Biograficzne
IV/R Religijne.
IV/H Historyczne.
IV/Hw Wojenne.
IV/K Komiksy.
PD Poezja, dramat (zazwyczaj bez podziału na poziomy)

Anna Żarska-Kopras

Książnica Podlaska

Kalendarz rocznic 2023

Kalendarz Rocznic 2023 przeznaczony jest dla bibliotek publicznych woj. podlaskiego, jako pomoc przy planowaniu działań kulturalno-oświatowych upowszechniających książki i czytelnictwo.

Opracowano na podstawie materiałów dostępnych w Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, „Kalendarium rocznic i wydarzeń” Grażyny Bliskiej oraz stron internetowych – w szczególności portalu Wikipedia. Informacje o osobach związanych z regionem wyróżniono kursywą

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej poparł uchwały ustanawiające 2023 rokiem:

- ▶ **Aleksandra Fredry** – 230. rocznica urodzin
- ▶ (20.06.1793–15.07.1876)
- ▶ **Maurycyego Mochnackiego** – 220. rocznica urodzin
- ▶ (13.09.1803–20.12.1834)
- ▶ **Wojciecha Korfanteo** – 150. rocznica urodzin
- ▶ (20.04.1873–17.08.1939)
- ▶ **Edmunda Strzeleckiego** – 150. rocznica śmierci
- ▶ (20.07.1797–6.10.1873)
- ▶ **Aleksandry Piłsudskiej** – 60. rocznica śmierci
- ▶ (12.12.1882–31.03.1963)
- ▶ **Jadwigi Zamoyskiej** – 100. rocznica śmierci
- ▶ (4.07.1831–4.11.1923)
- ▶ **Jerzego Nowosielskiego** – 100. rocznica urodzin
- ▶ (7.01.1923–21.02.2011)

Jubileusze:

- ▶ 550. rocznica urodzin **Mikołaja Kopernika**
- ▶ 450. rocznica **Konfederacji Warszawskiej**
- ▶ 200. rocznica śmierci księcia **Adama K. Czartoryskiego**
- ▶ 150. rocznica śmierci **Józefa Wysockiego**
- ▶ 100. rocznica urodzin **Józefa Hena**
- ▶ 100. rocznica urodzin **Wisławy Szymborskiej**
- ▶ 100. rocznica urodzin **Henryka Jerzego Chmielewskiego**
- ▶ 100. rocznica śmierci **Włodzimierza Przerwy-Tetmajera**
- ▶ 50. rocznica urodzin **Anny Czerwińskiej-Rydel**
- ▶ 50. rocznica urodzin **Aleksandra Rogozińskiego**
- ▶ 50. rocznica śmierci **Hanny Zdzitowieckiej**
- ▶ 50. rocznica śmierci **Jana Marcina Szancera**

STYCZEŃ

- 1.01. Światowy dzień pokoju
- 1.01. (200) Urodził się **Sandor Petőfi** (1823–1849) – węgierski poeta, uczestnik powstania niepodległościowego w 1848 r.
- 2.01. (105) Urodził się **Adam Bahdaj** (1918–1985) – pisarz, autor książek dla dzieci i młodzieży.
- 3.01. (100) Zmarł **Jarosław Hašek** (1883–1923) – pisarz czeski.
- 4.01. (380) Urodził się **Isaac Newton** (1643–1727) – angielski fizyk, astronom i matematyk.
- 8.01. (330) Zmarł **Jan Andrzej Morsztyn** (ok. 1613–1693) – podskarbi koronny, poeta okresu baroku (**410. rocznica urodzin**).
- 9.01. (95) Urodziła się **Judith Krantz** (1928–2019) – pisarka amerykańska.
- 9.01. (90) Urodził się **Wilbur Addison Smith** (1933–2021) – angielski pisarz.
- 11.01. (80) Urodził się **Eduard Mendoza** (1943–) – hiszpański pisarz.

- 12.01. (395)** Urodził się **Charles Perrault** (1628–1703) – bajkopisarz francuski.
- 12.01. (145)** Urodził się **Ferenc Molnar** (1878–1952) – pisarz węgierski.
- 12.01. (30)** Zmarł **Józef Czapski** (1896–1993) – polski artysta malarz i pisarz, major Wojska Polskiego.
- 13.01. (120)** Urodziła się **Irena Jurgielewiczowa** (1903–2003) – autorka książek dla dzieci i młodzieży oraz opracowań na temat czytelnictwa i dydaktyki (**20. rocznica śmierci**).
- 14.01. (125)** Zmarł **Lewis Carroll** (1832–1898) – pisarz angielski.
- 15.01. (80)** Zmarł **Eric Knight**, właśc. Eric Mowbray (1897–1943) – amerykański pisarz angielskiego pochodzenia, autor powieści o psie Lassie.
- 18.01.** **Międzynarodowy Dzień Kubusia Puchatka**
- 20.01. (150)** Urodził się Johannes **Vilhelm Jensen** (1873–1950) – prozaik i poeta duński, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1944 r.
- 20.01. (50)** Urodził się **Aleksander Rogoziński** (1973–) – polski dziennikarz, redaktor i pisarz, twórca komedii kryminalnych i powieści obyczajowych.
- 21.01.** **Dzień Babci**
- 21.01. (60)** Zmarł **Stanisław Grzesiuk** (1918–1963) – polski pisarz, pieśniarz.
- 22.01. (160)** **Wybuch powstania styczniowego.**
- 22.01.** **Dzień Dziadka**
- 22.01. (235)** Urodził się **George Gordon Byron** (1788–1824) – poeta angielski.
- 23.01. (240)** Urodził się **Stendhal**, właśc. Henri Beyle (1783–1842) – pisarz francuski.
- 24.01.** **Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu**
- 24.01. (65)** Urodziła się **Barbara Kosmowska** (1958–) – polska filozofka i pisarka.

- 25.01. (110)** Urodził się **Witold Lutosławski** (1913–1994) – polski kompozytor, dyrygent.
- 25.01. (120)** Urodził się **George Orwell**, właśc. Eric Arthur Blair (1903–1950) – pisarz i publicysta angielski.
- 26.01. (90)** Urodziła się **Janina Zajączówna** (1933–) – polska pisarka i scenarzystka filmowa, autorka powieści dla dorosłych i młodzieży.
- 27.01.** **Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu**
- 28.01. (120)** Urodził się **Aleksander Kamiński** (1903–1978) – prozaik, pedagog, wychowawca i metodyk ZHP, w czasie okupacji hitlerowskiej należał do kierownictwa Szarych Szeregów, autor książek o walce młodzieży z Szarych Szeregów z okupantem hitlerowskim.
- 28.01. (150)** Urodziła się **Sidonie Gabrielle Colette** (1873–1954) – pisarka francuska.
- 29.01. (110)** Zmarł **Władysław Bełza** (1847–1913) – polski poeta, publicysta, działacz kulturalny, autor powiastek historycznych dla dzieci oraz utworów opartych na motywach legend i baśni, autor wierszy patriotycznych.
- 29.01. (45)** Zmarł **Stanisław Dygat** (1914–1978) – polski autor powieści i opowiadań, felietonista, dramaturg oraz scenarzysta filmowy.
- 31.01. (90)** Zmarł **John Galsworthy** (1867–1933) – angielski powieściopisarz i dramaturg, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1932 r.

LUTY

- 2.02.** **Dzień Pozytywnego Myślenia**
- 2.02. (160)** Urodziła się **Maria Rodziewiczówna** (1863–1944) – polska powieściopisarka.
- 2.02. (55)** Urodziła się **Joanna Bator** (1968–) – polska pisarka, publicystka, felietonistka.

- 3.02. (555)** Zmarł **Johann Gutenberg** (ok. 1400–1468) – drukarz mounckni, wynalazca druku.
- 3.02. (130)** Zmarł **Teofil Lenartowicz** (1822–1893) – poeta, piewca mazowieckiego folkloru, zwany „lirnikiem mazowieckim”.
- 6.02. (105)** Urodził się **Lothar Günther Buchheim** (1918–2007) – pi-sarz niemiecki.
- 8.02. (195)** Urodził się **Jules Verne** (1828–1905) – pisarz francuski.
- 9.02.** **Dzień Pizy**
- 10.02. (125)** Urodził się **Bertolt Brecht** (1898–1956) – dramaturg niemiecki.
- 10.02. (45)** Urodziła się **Małgorzata Warda** (1978–) – polska pisarka, malarka i rzeźbiarka.
- 11.02.** **Światowy Dzień Chorych** – ustanowiony w 1992 r. przez papieża Jana Pawła II.
- 11.02. (60)** Zmarła **Sylvia Plath** (1932–1963) – amerykańska poetka, pi-sarka i eseistka, zaliczana do grona tzw. poetów wyklętych.
- 11.02.** **Międzynarodowy Dzień Kobiet i Dziewcząt w Nauce** – święto ustanowiło w 2015 roku Zgromadzenie Ogólne ONZ, by docenić kluczową rolę, jaką odgrywają kobiety i dziewczęta w rozwoju nauki i technologii.
- 12.02. (120)** Urodził się **Georges Simenon** (1903–1989) – francuski powieściopisarz pochodzenia belgijskiego.
- 13.02. (140)** Zmarł **Wilhelm Richard Wagner** (1813–1883) – niemiecki kompozytor (**140. rocznica śmierci**).
- 14.02.** **Święto Zakochanych – „Walentyńki”**
- 14.02.** **Dzień Bezpiecznego Internetu**
- 16.02. (40)** Zmarła **Kazimiera Iłakowiczówna** (1892–1983) – poetka, prozaik, tłumaczka, autorka powieści i wierszy dla dzieci.
- 16.02. (265)** Urodził się **Julian Ursyn Niemcewicz** (1758–1841) – polski dramaturg, powieściopisarz, poeta, historyk, pamiętnikarz, publicysta, tłumacz, wolnomularz.

- 17.02.**   **Światowy Dzień Kota**
- 17.02. (350)**   Zmarł **Molière**, właśc. Jean Baptiste Poquelin (1622–1673) – francuski komediopisarz.
- 18.02. (85)**   Urodził się **Leszek Aleksander Moczulski** (1938 w Suwałkach –2017) – polski filolog, poeta, autor tekstów piosenek.
- 19.02. (550)**   Urodził się **Mikołaj Kopernik** (1473–1543) – uczony polski, astronom (**480. rocznica śmierci**).
- 21.02.**   **Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego**
- 21.02. (120)**   Urodziła się **Anais Nin** (1903–1977) – pisarka amerykańska.
- 22.02. (125)**   Urodził się **Karol Bunsch** (1898–1987) – pisarz, autor powieści historycznych.
- 22.02. (55)**   Urodziła się **Marta Ewa Cywińska** (1968 w Białymstoku) – polska romanistka, doktor nauk humanistycznych, poetka, prozaiczka, felietonistka, dziennikarka, krytyczka literacka i życia społecznego, tłumaczka literatury francuskojęzycznej oraz współczesnej poezji włoskiej, nauczycielka akademicka, działaczka społeczna.
- 23.02. (40)**   Zmarł **Mieczysław Jastrun** (1903–1983) – poeta, prozaik, eseista, tłumacz poezji francuskiej, niemieckiej i rosyjskiej (**120. rocznica urodzin**).
- 25.02. (40)**   Zmarł **Tennessee Williams** (1914–1983) – amerykański dramatopisarz.
- 26.02.**   **Dzień Dinozaura**
- 27.02. (110)**   Urodził się **Irwin Shaw** (1913–1984) – amerykański powieściopisarz i nowelista.
- 27.02. (90)**   Urodził się **Aleksander Minkowski** (1933–2016) – polski pisarz, reportażysta i scenarzysta filmowy.
- 27.02. (10)**   Zmarł **Wiesław Szymbański** (1957–2013) – poeta, autor słuchowisk radiowych, publicysta.
- 28.02. (45)**   Zmarł **Janusz Meissner** (1901–1978) – kapitan pilot Wojska Polskiego, pisarz i dziennikarz.

MARZEC

- 1.03.** **Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”**
- 1.03.** **Międzynarodowy Dzień Przytulania Bibliotekarzy**
- 1.03. (110)** Urodził się **Jan Bolesław Ożóg** (1913–1991) – polski poeta i prozaik.
- 6.03. (50)** Zmarła **Pearl Buck** (1892–1973) – amerykańska powieściopisarka i nowelistka, laureatka literackiej Nagrody Nobla w 1938 r.
- 3.03.** **Międzynarodowy Dzień Pisarzy**
- 5.03. (115)** Urodził się **Teodor Parnicki** (1908–1988) – polski pisarz, autor powieści historycznych i historyczno-fantastycznych.
- 6.03. (50)** Zmarła **Pearl Buck** (1892–1973) – amerykańska powieściopisarka i nowelistka, laureatka literackiej Nagrody Nobla w 1938 r.
- 6.03. (95)** Urodził się **Gabriel Garcia Marquez** (1927–2014) – pisarz kolumbijski, laureat Nagrody Nobla w 1982 r.
- 8.03.** **Międzynarodowy Dzień Kobiet**
- 8.03. (800)** Zmarł **Wincenty Kadłubek** (ok. 1160–1223) – biskup krakowski, kronikarz.
- 10.03.** **Dzień Mężczyzn**
- 10.03. (195)** Urodził się **Henryk Ibsen** (1828–1906) – dramaturg norweski.
- 11.03. (30)** Zmarła **Alina Centkiewiczowa** (1907–1993) – autorka książek dla dzieci i młodzieży.
- 12.03. (160)** Urodził się **Gabriele D’Annunzio** (1863–1938) – włoski poeta, dramaturg, powieściopisarz.
- 12.03. (115)** Zmarł **Edmondo de Amicis** (1846–1908) – pisarz włoski.
- 13.03. (110)** Zmarł **Walery Przyborowski** (1845–1913) – powieściopisarz, publicysta, historyk, autor powieści historycznych.
- 15.03. (120)** Urodził się **Józef Czechowicz** (1903–1939) – polski poeta, prozaik, krytyk.

- 15.03. (45)** Zmarł **Aleksander Kamiński** (1903–1978) – prozaik, pedagog, profesor nauk humanistycznych, instruktor harcerski, harcmistrz, żołnierz Armii Krajowej.
- 18.03. (80)** Zmarła **Helena Mniszkówna** (1878–1943) – powieściopisarka, nowelistka.
- 19.03. (200)** Zmarł książę **Adam K. Czartoryski** (1734–1823) – komendant Szkoły Rycerskiej, uczestnik prac Komisji Edukacji Narodowej, współtwórca Konstytucji 3 Maja, pisarz, mecenas sztuki.
- 20.03. (195)** Urodził się **Henryk Ibsen** (1828–1906) – norweski dramaturg.
- 21.03.** **Światowy Dzień Poezji**
- 21.03.** **Dzień Wiosny, Dzień Wagarowicza**
- 21.03. (50)** Zmarł **Jan Marcin Szancer** (1902–1973) – polski rysownik i malarz.
- 21.03. (25)** Zmarł **Maciej Słomczyński** (1920–1998) – polski tłumacz, powieściopisarz.
- 24.03. (120)** *Urodził się **Igor Newerly**, właśc. Abramow (1903–1987) – pisarz, pedagog, współpracownik Janusza Korczaka.*
- 25.03.** **Dzień Czytania Tolkiena**
- 25.03. (95)** Urodziła się **Joanna Kulmowa** (1928–2018) – polska poetka (**5. rocznica śmierci**).
- 26.03. (540)** Urodził się **Rafaël**, właśc. Raffaello Santi (1483 – 1520) – włoski malarz, architekt.
- 27.03.** **Międzynarodowy Dzień Teatru**
- 27.03. (60)** Urodził się **Quentin Tarantino** (1963–) – amerykański reżyser.
- 29.03. (60)** Zmarła **Pola Gojawiczyńska** (1896–1963) – polska pisarka.
- 30.03. (170)** Urodził się **Vincent van Gogh** (1853–1890) – holenderski malarz (**170. rocznica urodzin**).

KWIECIEŃ

- 2.04.**   **Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci**
(w rocznicę urodzin Hansa Christiana Andersena).
- 2.04.**   **Światowy Dzień Świadomości o Autyzmie**
- 2.04. (70)**   Urodził się **Krzysztof Krauze** (1953–2014) – polski reżyser i scenarzysta filmowy.
- 2.04. (65)**   Urodziła się **Renata Piątkowska** (1958–) – polska pisarka, autorka książek dla dzieci. Kawaler Orderu Uśmiechu. Jedna z najbardziej znanych współczesnych polskich autorek publikacji przeznaczonych dla najmłodszych.
- 4.04. (50)**   Zmarł **Gösta Knutsson** (1908–1973) – pisarz szwedzki, popularny autor książek dla najmłodszych (**115. rocznica urodzin**).
- 4.04. (55)**   Zmarł **Martin Luther King** (1929–1968) – amerykański bojownik o prawa człowieka, teolog, kaznodzieja.
- 7.04.**   **Światowy Dzień Służby Zdrowia**
- 8.04. (50)**   Zmarł **Pablo Picasso** (1881–1973) – hiszpański malarz, grafik.
- 10.04. (90)**   Urodziła się **Marta Tomaszewska** (1933–2009) – prozaik, autorka książek dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych.
- 11.04.**   **Dzień Radia** – polskie święto obchodzone corocznie w celu podkreślenia roli radia w codziennym życiu społeczeństwa.
- 12.04.**   **Dzień Czekolady**
- 13.04. (110)**   Urodził się **Aleksander Rymkiewicz** (1913–1983) – poeta, autor wierszy, bajek i opowieści dla dzieci i młodzieży, tłumacz (**40. rocznica śmierci**).
- 13.04.**   **Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej**
- 13.04.**   **Dzień Scrabble**
- 15.04.**   **Światowy Dzień Sztuki**
- 18.04.**   **Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków**

- 19.04. (80)**   **Wybuch Powstania w Getcie Warszawskim** (trwało do 16 maja).
- 19.04. (35)**   Zmarł **Jonasz Kofta** (1942–1988) – polski poeta, dramaturg, satyryk, piosenkarz i malarz.
- 20.04. (215)**   Urodził się **Napoleon III Bonaparte** (1808–1873) – cesarz Francuzów.
- 22.04.**   **Międzynarodowy Dzień Matki Ziemi**
- 23.04.**   **Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich**
- 25.04. (50)**   Zmarła **Hanna Zdzitowiecka** (1909–1973) – prozaik, popularyzatorka wiedzy przyrodniczej wśród dzieci.
- 29.04.**   **Międzynarodowy Dzień Tańca**
- 30.04. (140)**   Urodził się **Jaroslav Hasek** (1883–1923) – pisarz czeski.
- 30.04. (55)**   Urodził się **Bogdan Dudko** (1968–2020) – polski poeta, tłumacz, animator kultury, literat, dziennikarz radiowy i telewizyjny, wydawca książek i czasopism.
- 30.04.**   **Ogólnopolski Dzień Konia**

MAJ

- 1.05.**   **Międzynarodowe Święto Pracy**
- 1.05. (100)**   Urodził się **Joseph Heller** (1923–1999) – amerykański pisarz.
- 2.05.**   **Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej** – tego samego dnia obchodzony jest **Dzień Polonii i Polaków za Granicą**.
- 3.05.**   **Święto Uchwalenia Konstytucji 3 maja**
- 4.05.**   **Międzynarodowy Dzień Strażaka**
- 5.05. (85)**   Urodził się **Jerzy Skolimowski** (1938–) – polski reżyser filmowy.
- 6.05. (105)**   Urodził się **Stanisław Grzesiuk** (1918–1963) – polski pisarz i pamiętnikarz (**60. rocznica śmierci**).
- 7.05. (260)**   Urodził się **Józef Poniatowski** (1763–1813) – polski książę i generał.

- 7.05. (120)** Urodził się **George Orwell** (1903–1950) – powieściopisarz, eseista i publicysta angielski.
- 8.05.** **Dzień Bibliotekarza i Bibliotek**
- 8–15.05.** **Tydzień Bibliotek**
- 8.05.** **Międzynarodowy Dzień Zwycięstwa** – święto upamiętniające zakończenie II wojny światowej w Europie.
- 9.05.** **Dzień Europy. Dzień Unii Europejskiej**
- 12.05. (15)** Zmarła **Irena Stanisława Sendlerowa** (1910–2008) – polska działaczka społeczna i charytatywna, członkini PPS i kierowniczka referatu dziecięcego Rady Pomocy Żydom („Żegoty”). Sprawiedliwa wśród Narodów Świata, dama Orderu Orła Białego i Orderu Uśmiechu.
- 13.05.** **Noc Muzeów**
- 15.05.** **Międzynarodowy Dzień Rodziny**
- 15.05.** **Święto Polskiej Muzyki i Plastyki**
- 16.05. (320)** Zmarł **Charles Perrault** (1628–1703) – pisarz francuski, autor baśni wierszem i prozą opartych na motywach ludowych (**395. rocznica urodzin**).
- 17.05. (90)** Urodził się **Jarosław Abramow-Newerly** (1933–) – polski pisarz, kompozytor, autor tekstów piosenek, słuchowisk radiowych, dziennikarz.
- 18.05.** **Międzynarodowy Dzień Muzeów**
- 18.05. (90)** Urodził się **Władysław Terlecki** (1933–1999) – polski pisarz, scenarzysta, autor powieści i opowiadań, w tym historycznych, związanych tematycznie z powstaniem styczniowym, słuchowisk, utworów dramatycznych i filmowych oraz scenariuszy.
- 21.05.** **Międzynarodowy Dzień Herbaty** (w Polsce Dzień Herbaty obchodzony jest również 15 grudnia).
- 23.05. (140)** Zmarł **Cyprian Kamil Norwid** (1821–1883) – poeta, malarz, rysownik, rzeźbiarz.

- 23.05. (25)** Zmarł **Tony Halik**, właśc. Mieczysław Sędzimir (1921–1998) – pisarz, podróżnik, dziennikarz.
- 24.05. (145)** Urodziła się **Helena Mniszkówna** (1878–1943) – polska powieściopisarka.
- 24.05. (480)** Zmarł **Mikołaj Kopernik** (1473–1543) – polski astronom.
- 25.05. (20)** Zmarła **Irena Jurgielewiczowa** (1903–2003) – polska pisarka, autorka książek dla dzieci i młodzieży.
- 26. 05.** **Dzień Matki**
- 28.05. (115)** Urodził się **Ian Lancaster Fleming** (1908–1964) – pisarz angielski, autor powieści sensacyjnych.
- 29.05.** **Dzień Działacza Kultury i Drukarza**

CZERWIEC

Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom – ogólnopolska kampania społeczna zainaugurowana 1 czerwca 2001 r. przez Fundację „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom”.

- 1.06.** **Międzynarodowy Dzień Dziecka**
- 3.06. (230)** Urodził się **Antoni Malczewski** (1793–1826) – polski poeta, pierwszy polski zdobywca szczytu Mont Blanc (1818).
- 5.06.** **Światowy Dzień Ochrony Środowiska**
- 7.06. (100)** Urodził się **Henryk Jerzy Chmielewski** (1923–2021) – grafik, autor książek dla dzieci.
- 12.06. (145)** Urodził się **James Oliver Curwood** (1878–1927) – pisarz amerykański.
- 14.06. (90)** Urodził się **Jerzy Kosiński** (1933–1991) – polsko-amerykański pisarz pochodzenia żydowskiego, piszący w języku angielskim.
- 16.06.** **Ogólnopolskie Święto Wolnych Książek (tzw. Bookcrossing)** – akcja ta polega na zostawianiu przeczytanych książek w miejscach publicznych, jak również w miejscach, w tym celu przygotowanych tzw. półkach bookcrossingowych, po to by znalazca mógł je przeczytać i przekazać dalej.

- 17.06. (40)** Zmarł **Miron Białoszewski** (1922–1983) – polski poeta, prozaik, dramatopisarz i aktor teatralny.
- 19.06. (30)** Zmarł **William Golding** (1911–1993) – prozaik angielski, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1983 r.
- 19.06. (60)** Rocznicą **I Krajowego Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu** (1963).
- 20.06. (230)** Urodził się **Aleksander Fredro** (1793–1876) – autor znanych komedii, poeta.
- 21.06.** **Święto Muzyki**
- 22.06. (60)** Zmarła **Anna Borowikowa** (1888 Zabłudów–1963) – autorka powieści historycznych dla dorosłych i młodzieży (**135. rocznica urodzin**).
- 22.06. (125)** Urodził się **Erich Maria Remarque**, właśc. Erich Paul Remark (1898–1970) – niemiecki pisarz.
- 23.06.** **Dzień Ojca**
- 24.06. (185)** Urodził się **Jan Matejko** (1838–1893) – polski malarz.
- 25.06. (120)** Urodził się **George Orwell**, właśc. **Eric Arthur Blair** (1903–1950) – pisarz i publicysta angielski.

LIPIEC

- 1.07.** **Światowy Dzień Psa**
- 2.07. (100)** Urodziła się **Wisława Szymborska** (1923–2012) – poetka, w 1996 r. otrzymała literacką Nagrodę Nobla.
- 2.07. (245)** Zmarł **Jean Jacques Rousseau** (1712–1778) – francuski pisarz i filozof.
- 3.07. (140)** Urodził się **Franz Kafka** (1883–1924) – niemieckojęzyczny pisarz żydowskiego pochodzenia.
- 3.07. (40)** Urodziła się **Dorota Masłowska** (1983–) – polska pisarka, dramatopisarka, felietonistka, kompozytorka, piosenkarka, producentka muzyczna, laureatka Nagrody Literackiej „Nike” (2006) za powieść *Paw królowej* (2005).

- 6.07. (130)** Zmarł **Guy de Maupassant** (1850–1893) – pisarz francuski.
- 14.07. (120)** Urodził się **Irving Stone** (1903–1989) – pisarz amerykański.
- 15.07. (135)** Urodziła się **Anna Borowikowa** (1888 Zabłudów – 1963) – autorka powieści historycznych dla dorosłych i młodzieży.
- 18.07. (120)** Urodziła się **Czesława Niemyska-Rączaszkowa** (1903–1974) – prozaik, autorka sztuk scenicznych i słuchowisk radiowych, autorka książek dla dzieci i młodzieży.
- 19.07.** **Dzień Czerwonego Kapturka** – święto postaci bajkowej, małej dziewczynki noszącej czerwone nakrycie głowy, wywodzącej się z baśni ludowych, opisaney po raz pierwszy przez Charles’a Perraulta w 1697 r.
- 20.07.** **Międzynarodowy Dzień Szachów**
- 22.07. (420)** Zmarł **Łukasz Górnicki** (1527–1603) – polski humanista renesansowy, poeta, pisarz polityczny, tłumacz, sekretarz króla Zygmunta Augusta i jego bibliotekarz, starosta tykociński i wasilkowski, patron Książnicy Podlaskiej.
- 22.07. (145)** Urodził się **Janusz Korczak**, właśc. Henryk Goldszmit (1878–1942) – polski pisarz, autor utworów dla dzieci i młodzieży, lekarz, pedagog.
- 28.07. (25)** Zmarł **Zbigniew Herbert** (1924–1998) – polski poeta, eszysta, dramaturg.
- 28.07. (185)** Urodził się **Jan Matejko** (1838–1893) – polski malarz, twórca obrazów historycznych i batalistycznych, historiozof.
- 31.07. (70)** Zmarł **Kornel Makuszyński** (1884–1953) – prozaik, poeta, autor książek dla dzieci i młodzieży.

SIERPIEŃ

- 9.08.** **Dzień Miłośników Książek**
- 10.08. (120)** Urodził się **Tadeusz Dołęga-Mostowicz** (1898–1939) – polski pisarz, prozaik, scenarzysta i dziennikarz.

- 12.08. (85)** Urodził się **Eugeniusz Szulborski** (1938–2011) – poeta, prozaik, satyryk, animator życia literackiego w Białymstoku.
- 15.08.** **Dzień Wojska Polskiego**
- 16.08. (80)** **Wybuch Powstania w Getcie Białostockim**
- 17.08. (70)** Urodził się ks. **Jan Sochoń**, pseud. **Jan Wasilkowski** (1953–) – poeta, historyk filozofii, eseista, krytyk literacki, publicysta.
- 18.08. (15)** Zmarła **Anna Zofia Markowa** (1932–2008 w Białymstoku) – współczesna polska pisarka, poetka, autorka tekstów piosenek.
- 19.08.** **Światowy dzień fotografii**
- 20.08. (205)** Urodziła się **Emily Brontë** (1818–1848) – angielska poetka i powieściopisarka.
- 21.08.** **Światowy Dzień Optymisty**
- 21.08. (80)** Zmarł **Henryk Pontoppidan** (1857–1943) – pisarz duński, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1917 r.
- 21.08. (40)** Zmarł **Jerzy Szczygiel** (1932–1983) – polski pisarz, autor utworów dla młodzieży.
- 25.08. (85)** Urodził się **Frederick Forsyth** (1938–) – brytyjski pisarz powieści sensacyjnych i thrillerów.
- 27.08. (120)** Urodził się **Leon Gomolicki** (1903–1988) – powieściopisarz, poeta.
- 28.08.** **Święto Lotnictwa Polskiego**
- 28.08.** **Międzynarodowy Dzień Publicznego Czytania Komiksów**
- 30.08. (85)** Urodziła się **Dorota Terakowska** (1938–2004) – pisarka, dziennikarka.
- 31.08.** **Dzień Solidarności i Wolności**

WRZESIEŃ

- (170)** Urodziła się **Antonina Domańska** (1853–1917) – powieściopisarka, działaczka społeczna w instytucjach opieki nad dziećmi, autorka powieści historycznych dla dzieci i młodzieży.

- 1.09. Rocznicą Wybuchu II Wojny Światowej (1939)**
- 2.09.(25)** Zmarł **Mikołaj Hajduk** (1933–1998) – pedagog, dziennikarz, poeta, prozaik i krajoznawca.
- 2.09. (50)** Zmarł **John Ronald Renel Tolkien** (1892–1973) – pisarz angielski, naukowiec, autor powieści fantastycznych.
- 7.09. (50)** Urodziła się **Anna Czerwińska-Rydel** (1973–) – polski muzyk, pedagog, autorka książek dla dzieci i młodzieży o tematyce muzycznej, historycznej, społecznej, biograficznej.
- 8.09. Międzynarodowy Dzień Piśmiennictwa, Walki z Analfabetyzmem, Światowy Dzień Umiejętności Czytania**
- 9.09. (120)** Urodził się **Józef Czechowicz** (1903–1939) – poeta, autor wierszy i opowiadań dla dzieci.
- 9.09. (195)** Urodził się **Lew Tołstoj** (1828–1910) – pisarz rosyjski.
- 11.09. (185)** Urodził się **Adam Asnyk** (1838–1897) – poeta i dramatopisarz.
- 13.09. (220)** Urodził się **Maurycy Mochnacki** (1803–1834) – krytyk literacki, teoretyk polskiego romantyzmu.
- 13.09. (85)** Urodził się **Janusz Głowacki** (1938–2017) – polski prozaik, dramaturg, scenarzysta, felietonista i eseista.
- 17.09. (160)** Zmarł **Józef Korzeniowski** (1797–1863) – polski poeta, powieściopisarz, nowelista i dramaturg.
- 20.09. (160)** Zmarł **Jacob Grimm** (1785–1863) – uczonec niemiecki, filolog, bibliotekarz, współautor (wraz z bratem Wilhelmem) zbioru baśni ludowych i słownika języka niemieckiego.
- 20.09. Ogólnopolski Dzień Przedszkolaka**
- 23.09. (50)** Zmarł **Pablo Neruda**, właśc. Neftali Ricardo Reyes Basualto (1904–1973) – poeta chilijski, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1971 r.
- 26.09. (40)** Zmarł **Aleksander Rymkiewicz** (1913 – 1983) – poeta, autor wierszy, bajek i opowieści dla dzieci i młodzieży, tłumacz.

- 26.09. (45)** Zmarł **Jan Parandowski** (1895–1978) – prozaik, eseista, autor *Mitologii*, dwukrotnie nominowany do Nagrody Nobla w dziedzinie literatury.
- 27.09.** **Światowy Dzień Turystyki**
- 27.09. – 3.10.** **Tydzień Zakazanych Książek** – w tym czasie tysiące bibliotek i księgarń na całym świecie zwraca uwagę na kwestię wolności słowa oraz problem cenzury i zakazywania książek.
- 29.09. (135)** Urodziła się **Janina Porazińska** (1888–1971) – pisarka, autorka książek dla dzieci.
- 29.09. (20)** Zmarła **Melania Burzyńska** (1917–2003) – pisarka ludowa.
- 29.09.** **Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania**
- 30.09. (115)** Zmarł **Karol Józef Teofil Estreicher** (1827–1908) – bibliograf, bibliotekarz, nazywany „ojcem bibliografii polskiej”.

PAŹDZIERNIK

Noc Bibliotek

- 1.10.** **Międzynarodowy Dzień Muzyki**
- 1.10.** **Międzynarodowy Dzień Osób Starszych**
- 1.10.** **Międzynarodowy Dzień Kawy**
- 4.10.** **Światowy Dzień Zwierząt**
- 4.10. (30)** Zmarł **Jerzy Broszkiewicz** (1922–1993) – polski pisarz, autor utworów dla dzieci i młodzieży.
- 7.10. (80)** Zmarł **Eugeniusz Bodo**, właśc. **Eugeniusz Junod** (1899–1943) – aktor, piosenkarz.
- 10.10. (110)** Urodził się **Claude Simon** (1913–2005) – powieściopisarz, eseista francuski, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1985 r.
- 14.10.** **Dzień Edukacji Narodowej**
- 15.10.** **Międzynarodowy Dzień Białej Laski** – święto osób niewidomych i niedowidzących obchodzone corocznie od 1964 r.
- 16.10. (45)** Rocznica wyboru **Karola Wojtyły** na papieża (Jan Paweł II) (1978).

- 17.10. (175)** Urodził się **Wiktor Gomulicki** (1848–1919) – poeta, powieściopisarz.
- 19.10.(210)** Zmarł **Józef Poniatowski** (1763–1813) – polski książę, generał i naczelny wódz armii polskiej.
- 20.10. (290)** Urodził się **Adam Naruszewicz** (1733–1796) – historyk, poeta.
- 24.10.** **Międzynarodowy Dzień Bibliotek Szkolnych**
- 24.10.** **Światowy Dzień Origami**
- 25.10.** **Dzień Kundelka** – nieformalne polskie święto kundelka, czyli wszystkich wielorasowych psów. Data 25 października to również *Dzień Ustawy o Ochronie Zwierząt*, a październik jest miesiącem dobroci dla nich.
- 29.10. (120)** Urodził się **Mieczysław Jastrun** (1903–1983) – poeta, prozaik, tłumacz.

LISTOPAD

- 1.11. (130)** Zmarł **Jan Matejko** (1838–1893) – polski malarz, twórca obrazów historycznych i batalistycznych, historiozof.
- 1.11. (30)** **Wejście w życie układu z Maastricht** – utworzenie Unii Europejskiej w miejsce Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej.
- 5.11.** **Dzień Postaci z Bajek**
- 7.11. (110)** Urodził się **Albert Camus** (1913–1960) – prozaik, dramaturg francuski, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1957 r.
- 8.11. (70)** Zmarł **Iwan Bunin** (1870–1953) – poeta i prozaik rosyjski, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1933 r.
- 8.11. (100)** Urodził się **Józef Hen** (1923–) – polski pisarz i publicysta dramaturg, reportażysta, scenarzysta filmowy pochodzenia żydowskiego.
- 9.11. (65)** *Urodziła się **Mirostawa Łuksza** (1958–) – poetka, prozaik, dziennikarka, tłumaczka. Urodziła się w Hajnówce na Podlasiu, wśród polskiej mniejszości białoruskiej.*
- 10.11.** **Światowy Dzień Młodzieży**

- 11.11.**   **Narodowe Święto Niepodległości Polski**
- 13.11.**   Urodziła się **Roma Ligocka**, właściwie **Roma Liebling** (1938–) – polska malarka i pisarka.
- 14.11. (145)**   Urodził się **Leopold Staff** (1878–1957) – poeta, tłumacz, eseista.
- 14.11.**   **Ogólnopolski Dzień Seniora**
- 14.11.**   **Ogólnopolski Dzień Biblioterapii**
- 17.11.**   **Międzynarodowy Dzień Studenta**
- 20.11. (25)**   Zmarł **Marian Brandys** (1912–1998) – polski prozaik, reportażysta.
- 20.11. (70)**   Urodził się **Michał Szachowicz** (1953–2000) – poeta, prozaik, dziennikarz, edytor.
- 20.11.**   **Ogólnopolski Dzień Praw Dziecka**
- 21.11.**   **Światowy Dzień Telewizji**
- 21.11. (80)**   Urodziła się **Nadine Gordimer** (1923–2014) – południowoafrykańska pisarka tworząca w języku angielskim, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1991.
- 21.11. (60)**   Urodził się **Sławomir Koper** (1963–) – polski pisarz, autor książek historycznych, publicysta, scenarzysta.
- 22.11. (95)**   Urodziła się **Krystyna Siesicka** (1928–2015) – pisarka, autorka książek dla młodzieży.
- 22.11. (60)**   Zmarł **John Fitzgerald Kennedy** (1917–1963) – amerykański polityk, 35. prezydent Stanów Zjednoczonych.
- 22.11. (60)**   Zmarł **Aldous Leonard Huxley** (1894–1963) – angielski pisarz.
- 23.11. (90)**   Urodził się **Krzysztof Penderecki** (1933–2020) – kompozytor.
- 25.11.**   **Światowy Dzień Pluszowego Misia**
- 27.11. (70)**   Zmarł **Eugene Gladstone O’Neill** (1888–1953) – dramaturg amerykański, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1936 r.
- 30.11.**   **Andrzejki**

GRUDZIEŃ

- 1.12.**   **Światowy Dzień Walki z AIDS**
- 3.12.**   **Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych**
- 2.12. (115)**   Urodziła się **Helena Bechlerowa** (1908–1995) – pisarka, autorka książek dla dzieci.
- 4.12.**   **Dzień Górnika, Barbórka**
- 5.12. (35)**   Zmarł **Teodor Parnicki** (1908–1988) – polski pisarz, autor powieści historycznych i historyczno-fantastycznych.
- 6.12. (70)**   Zmarł **Konstanty Ildefons Gałczyński** (1953–1905) – polski poeta.
- 6.12.**   **Mikołajki**
- 10.12.**   **Światowy Dzień Ochrony Praw Dziecka, Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka**
- 13.12.**   **Wprowadzenie Stanu Wojennego w Polsce** (1981–1983).
- 13.12.**   **Dzień Księgarza**
- 14.12. (110)**   Urodził się **Artur Sandauer** (1913–1989) – krytyk literacki, prozaik, tłumacz, filozof.
- 15.12**   **Dzień Ludwika Zamenhofs**
- 17.12. (120)**   Urodził się **Erschine Caldwell** (1903–1987) – pisarz amerykański.
- 20.12. (60)**   Zmarł **Gustaw Morcinek** właśc. **Augustyn Morcinek** (1891–1963) – polski pisarz związany ze Śląskiem, nauczyciel, działacz publicystyczny i poseł na Sejm PRL I kadencji.
- 24.12. (160)**   Zmarł **William Makepeace Thackeray** (1811–1863) – pisarz angielski, autor powieści fantastycznych dla dzieci.
- 24.12. (225)**   Urodził się **Adam Mickiewicz** (1798–1855) – polski poeta, działacz polityczny, publicysta, tłumacz, filozof, działacz religijny, mistyk, organizator i dowódca wojskowy, nauczyciel akademicki.
- 25.12. (85)**   Zmarł **Karel Čapek** (1890 – 1938) – prozaik czeski.

- 26.12. (100)** Zmarł **Włodzimierz Przerwa-Tetmajer** (1861–1923) – poeta, malarz.
- 27.12. (70)** Zmarł **Julian Tuwim** (1894–1953) – poeta, satyryk, tłumacz, autor wierszy dla dzieci.
- 31.12. (150)** Zmarł **Józef Wysocki** (1809–1873) – działacz wojskowy i polityczny, uczestnik powstania 1831 r., dowódca legionu polskiego na Węgrzech w 1848 r.

Paulina Miłkowska

Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego

Dyskusyjne Kluby Książki w województwie podlaskim w 2021 roku

Dyskusyjne Kluby Książki to wspólny projekt Instytutu Książki i bibliotek wojewódzkich, w tym Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku. Głównym założeniem DKK jest ożywienie środowisk skupionych wokół bibliotek, propagowanie czytelnictwa, przybliżenie sylwetek pisarzy oraz poszerzenie horyzontów literackich. Celem programu jest również popularyzacja idei Dyskusyjnych Klubów Książki w środowiskach do tej pory niezaangażowanych w ruch. Uczestnicy klubów nie muszą prowadzić poważnych dyskusji ani znać się na literaturze.

W 2021 r. w województwie podlaskim działało 48 klubów, w tym 25 klubów dla dorosłych i 23 dla dzieci i młodzieży. Po konsultacjach z poszczególnymi klubami i uwzględniając ich uwagi, na potrzeby DKK zakupiono 888 egzemplarzy książek obejmujących 111 tytułów (68 dla dorosłych, 43 dla dzieci) – nowości wydawniczych z 2020 i 2021 r. Odbyło się 271 regularnych spotkań DKK (155 skierowanych do dorosłych i 116 do dzieci).

Poniższe tabele przedstawiają omawiane na spotkaniach książki w poszczególnych kategoriach (w porządku według najczęściej omawianych):

Literatura piękna:

Lp.	Tytuł	Nazwisko i imię autora
1.	Szamańska choroba	Hugo-Bader Jacek
2.	Żona winiarza	Harmel Kristin
3.	Czuły narrator	Tokarczuk Olga
4.	Gdzie śpiewają raki	Owens Delia
5.	Naręczona nazisty	Wysoczańska Barbara

Literatura faktu:

Lp.	Tytuł	Nazwisko i imię autora
1.	Kraj naprawdę i na niby. Reportaż z Gujany Francuskiej	Owsiany Tomasz
2.	Jedenastoletnia żona	Nada A., Khadija A.
3.	Kwiatkowska. Żarty się skończyły	Wilk Marcin
4.	Z Matką Boską na rowerze	Koronkiewicz Wojciech
5.	Cudze słowa	Szostak Wit

Literatura dla dzieci i młodzieży:

Lp.	Tytuł	Nazwisko i imię autora
1.	Tam, gdzie zawracają bociany	Jagiełło Joanna
2.	Radość	Averiss Corrinne
3.	Wyścig marzeń	Fitzgerald Sarah Moore
4.	Zbój	Piątkowska Renata
5.	Dziura w serze	Ryrych Katarzyna

Rok 2021 był pełen ciekawych inicjatyw i różnorodnych wydarzeń. W kwietniu odbyło się pierwsze spotkanie szkoleniowe ph.: *Bibliotekarz z pomysłem – doskonalenie kompetencji*. Na pytanie, jaką literaturę należy czytać

w trudnym dla siebie czasie, odpowiadała Dorota Sokołowska podczas wykładu *Jak szukać słońca w literaturze, gdzie wokół pandemiczny świat? O sztuce wyboru książek na poprawę nastroju*. O przygotowaniach do prowadzenia spotkań autorskich i reakcjach na nieprzewidziane sytuacje mówiła Justyna Sawczuk: *Jak moderować i nie zwariować, czyli spotkanie autorskie od kuchni*. Działalność klubu DKK w Zambrowie przedstawiła Jolanta Chrostowska-Sufa: *Współdziałanie z klubowiczami podczas spotkania DKK*. Anna Łukaszewicz (moderator DKK z Wasilkowa) w wypowiedzi ph. *Rozmawianie na ekranie* podjęła temat utrzymania dyscypliny i tematu dyskusji podczas spotkań z klubowiczami.

Z kolei 9 czerwca 2021 r. za pośrednictwem platformy Zoom odbył się zlot moderatorów, bibliotekarzy i klubowiczów ph. *Radość tworzenia i kreowania świata*. Swoje rozważania na temat literatury przedstawiła Marta Fox: *Wariatka, która czyta – refleksje pisarki o książkach krzepiących, wzruszających i prowadzących na cudowne manowce*. Podczas rozmowy z Michałem Cirukiem: *Noceany i popapranki – poezja a hip-hop* uczestnicy spotkania dowiedzieli się, w jaki sposób twórczość literacko-muzyczna może stać się lekiem na chandrę i sposobem radzenia sobie z przeciwnościami losu. Zlot uświetnił swoim występem Marek Jarosz: *Poezja – słowem i muzyką malowana przy akompaniamencie gitary*. Drugie szkolenie miało miejsce we wrześniu a jego hasło przewodnie to *Wokół książki nietypowej*. Szkolenie adresowane było do moderatorów klubów dziecięcych i młodzieżowych oraz bibliotekarzy pracujących z dziećmi. O czytaniu wraźniowym i rodzajach prostych, ale atrakcyjnych zabaw dla dzieci mówiła Małgorzata Swędrowska podczas warsztatów *Zachwycające książki. Jak wywołać w dzieciach wrażenia z czytania wyrazów i obrazów?*. Najbardziej zadziwiająca książka dla dzieci przedstawiła Małgorzata Gałysz-Wróbel w swoim wystąpieniu pt.: *Co wyskoczy z książki?*. Przeglądu nietypowych książek skierowanych do dzieci, które powinny znaleźć się w księgozbiorach bibliotek dokonała Paulina Miłkowska w prezentacji ph: *Nietuzinkowe książki dla dzieci, czyli jak przyciągnąć nieczytaczy do biblioteki*.

Jak co roku koordynatorzy wojewódzcy DKK dokonali oceny działalności klubów. Brano pod uwagę ilość spotkań klubowych, udział w szkoleniach i zlotach, terminowość przesyłanych sprawozdań i relacji oraz dodatkowe inicjatywy podejmowane przez moderatorów i klubowiczów. W konkursie *DKK ma głos, czyli kreatywny potencjał klubów* nagrodzone zostały:

- ▶ Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie,
- ▶ Biblioteka Publiczna w Surażu,
- ▶ Miejska Biblioteka Publiczna w Zambrowie,
- ▶ Biblioteka Publiczna Gminy Nowinka,
- ▶ Filia nr 9 Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku.

W 2021 r. odbyły się 24 spotkania autorskie, 16 w formie tradycyjnej (10 dla dorosłych, 6 dla dzieci) i 8 online (3 dla dorosłych, 5 dla dzieci). Klubowicze mieli okazję poznać wielu autorów: Zofię Witusik, Marzenę Żurek, Tatianę Kaczmarczyk, Urszulę Gajdowską, Norberta Kościeszę i Michała Olszańskiego. Swój dorobek literacki przedstawili online: Marta Józefczyk, Krzysztof Petek, Małgorzata Berwid, Dorota Combrzyńska-Nogala oraz Monika Kowaleczko-Szumowska. Nagrania spotkań są dostępne na Facebooku na fanpage'u Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku (<https://www.facebook.com/ksiaznicapodlaska>).

Inspiracją do spotkań autorskich były książki, pasja pisania i możliwości szukania tematów przewodnich publikacji. Klubowicze spotykali się z pisarzami, dziennikarzami, dietetykami, blogerami, podróżnikami. Uczestnicy spotkań autorskich zapoznali się z legendami Podlasia, historią i kulturą krajów arabskich. Podczas rozmów z publicystami zaznajomili się z kulisami pracy dziennikarskiej. Poznali również zasady zdrowego żywienia i układ kompozycyjny książki kucharskiej.

Działalność Dyskusyjnych Klubów Książki była promowana w mediach społecznościowych oraz na stronach internetowych Książnicy Podlaskiej i Starostwa Powiatu Białostockiego. Do klubów przekazano materiały biurowe i promocyjne otrzymane z Instytutu Książki oraz zaproszenia i plakaty

na planowane inicjatywy. W ramach promocji klubów zakupiono kubeczki i torby z logo DKK.

Kluby działające w województwie podlaskim niejednokrotnie podejmowały dodatkowe inicjatywy i często włączały się w inicjatywy promujące czytelnictwo oraz akcje charytatywne. Klub DKK działający przy Miejskiej Bibliotece Publicznej w Choroszczy, jak co roku, współorganizował Narodowe Czytanie. Oprócz tego seniorki należące do Klubu uczestniczyły w powiatowym konkursie *Zareklamuj swoją bibliotekę*. Klubowicze DKK w Dubiczach Cerkiewnych wzięli udział w akcji *I love czytać książki – fotografii z ulubioną literaturą* oraz przygotowali kody QR i wykreślanki literackie na temat kobiecych bohaterek w literaturze, sztuce i nauce. Filia nr 13 Książnicy Podlaskiej w związku z 100. rocznicą urodzin Stanisława Lema, w ramach cyklicznych spotkań DKK ogłosiła konkurs MÓJ ROBOT. Panie z DKK z biblioteki w Śniadowie włączyły się w akcję *Przerwa na wspólne czytanie, podziel się książką*. Zebrane egzemplarze zostały przekazane małym bibliotekom, które nie mają wystarczających środków na zakup nowości. DKK Ryboły przygotował ozdoby wielkanocne na kiermasz wiosenny Kubusia Suchodoły z Hajnówki oraz ozdoby bożonarodzeniowe na rzecz Marianki Mykailowej chorującej na SMA. Członkowie DKK w Sokółce zaangażowali się w akcję dostarczania książek dla osób przebywających w izolacji domowej. Recenzowali również nowe pozycje książkowe i dzielili się swoimi opiniami na profilu bibliotecznym, by ułatwić innym planowanie zamówień czytelniczych. Członkowie DKK z Czerwonego wraz z innymi uczestnikami zadania *Literacki szlak Stanisława Lema w 100 – lecie urodzin pisarza* udali się na wycieczkę do Centrum Nauki Kopernik w Warszawie a w „poszukiwaniu śladów” Lema – do Krakowa, Zakopanego i Ojcowa. Oba wyjazdy to części składowe projektu realizowanego w ramach programu Partnerstwo dla książki. DKK z Zambrowa cyklicznie zgłaszała recenzje do konkursu na Recenzję Miesiąca. W 2021 roku zostały wyróżnione dwie osoby. Z inicjatywy członków DKK powołano Pedagogiczny Klub Filmowy PKF ZAMBRÓW. Biblioteka Centrum Kultury w Szczuczynie w ramach DKK

nagrała dwa filmy promujące działalność i ideę klubu. Filmy są dostępne na kanale You Tube.

Dyskusyjne Kluby Książki starają się przyciągać nowych klubowiczów i uatrakcyjnić swoją działalność. Są ważnym elementem życia bibliotek województwa podlaskiego.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

KSIĄŻNICA
PODLASKA
im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku
Instytut Kultury Województwa Podlaskiego

Dofinansowano ze środków Instytutu Książki pochodzących z dotacji celowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Okręgu Podlaskiego

Sprawozdanie z działalności ogniw terenowych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Okręgu Podlaskiego w 2021 roku

I. Informacje organizacyjne

1. Liczba członków Okręgu Podlaskiego w 2021 roku – 152 (w tym: 144 kobiet i 8 mężczyzn)

1. Oddział Białystok – 95 (w tym: 88 kobiet, 7 mężczyzn)
2. Oddział Łomżyński – 25 (w tym: 25 kobiet)
3. Oddział Suwalski – 32 (w tym: 31 kobiet i 1 mężczyzna)

Do SBP Okręgu Podlaskiego należy 150 bibliotekarzy z bibliotek publicznych województwa podlaskiego oraz 2 innych tj. reprezentantka Podlaskiego Muzeum Sybiru, a także przedstawiciel Domu Kultury w Wasilkowie (uprzednio dyrektor Biblioteki i Domu Kultury w Choroszczu).

W Okręgu Podlaskim SBP odnotowano:

- ▶ 11 kół (augustowskie – 8, suwalskie – 24, białostockie – 35, łapskie – 8; powiatu białostockiego – 24; monieckie – 10, hajnowskie – 8, bielskie – 4, sokólskie – 6, kolneńskie – 9, łomżyńskie – 16), do których w sumie należało 152 członków;
- ▶ 2 nowo zapisanych członków;
- ▶ w 2021 – 152 członków, a w 2020 – 154 członków. W stosunku do 2020 r. zmniejszyła się liczba członków SBP o 2;
- ▶ do 35 roku życia – 14 członków czyli 9,2 % ogólnego stanu.

2. Sprawy organizacyjne

Na bieżąco prowadzono aktualizację bazy członków w oparciu o zgłoszone informacje z trzech oddziałów (białostockiego, łomżyńskiego i suwalskiego).

W 2021 roku Zarząd Okręgu Podlaskiego SBP podjął 2 uchwały:

- ▶ Uchwała nr 1/2021 z dnia 4.03.2021 roku w sprawie powołania Komisji wyboru Bibliotekarza Roku 2020 województwa podlaskiego.
- ▶ Uchwała nr 2/2021 z dnia 14.04.2021 w sprawie powołania komisji wyboru Bibliotekarza Roku 2020 spośród zgłoszonych bibliotekarzy poszczególnych okręgów SBP .

Komunikacja pomiędzy strukturami

W okresie pandemii (z różnym nasileniem) kontakty między strukturami ograniczały się najczęściej do rozmów telefonicznych oraz kontaktów e-mailowych. Najczęstsze kontakty utrzymywano z Oddziałem Suwalskim i Łomżyńskim oraz z Miejską Biblioteką w Łomży. Przedstawicielka Zarządu Okręgu starała się cyklicznie kontaktować z bibliotekami publicznymi miasta Białegostoku oraz samorządowymi województwa podlaskiego. Przesyłała pocztą elektroniczną (niektóre również tradycyjną) komunikaty branżowe do poszczególnych struktur SBP Okręgu Podlaskiego z Zarządu Głównego SBP oraz informacje o zaplanowanych wydarzeniach stowarzyszeniowych realizowanych w poszczególnych bibliotekach. W numerze nr 1/2021 biuletynu informacyjno-metodycznego „Głos Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego” – zamieszczono obszerny materiał, prezentujący wydarzenia zrealizowane w 2020 roku w Okręgu Podlaskim SBP. Nakreślono sylwetki wyróżnionych i nominowanych bibliotekarzy w województwie podlaskim. Ponadto ważniejsze informacje o wydarzeniach realizowanych przez Okręg Podlaski wysyłała do Biura SBP z prośbą o zamieszczenie na ich stronie www. Parę komunikatów SBP opublikowano na podstronie internetowej Książnicy Podlaskiej. Dodatkowo w elektronicznym kwartalniku pt. Serwis Informacyjny Bibliotekarzy Województwa Podlaskiego przekazywano

informacje nt. działań SBP Okręgu Podlaskiego, polecano wybrane publikacje wydane nakładem stowarzyszenia. Biblioteki samorządowe województwa podlaskiego, które organizowały inicjatywy lokalne, a wspierały je lokalne struktury SBP, zamieszczały notki o wydarzeniach w swych mediach społecznościowych.

Skarbnik Oddziału Białostockiego (będący na emeryturze) był w stałym kontakcie z innymi przedstawicielami SBP Okręgu Podlaskiego, udzielając podpowiedzi w zakresie prowadzenia dokumentacji finansowej.

II. Działalność ogniw terenowych (wg tematów odpowiadającym celom strategicznym SBP)

1. Opiniowanie spraw

W 2021 roku przedstawicielki SBP Okręgu Podlaskiego prowadziły rozmowy telefoniczne z organizatorami oraz dyrektorami instytucji kultury, które miały na celu obronę interesów bibliotecznych.

- ▶ Prowadzono działania w **Oddziale Białostockim** w zakresie:
  - » opiniowania wniosków władz samorządowych dotyczących zamiaru łączenia bibliotek z ośrodkami kultury w gminach Raczki, Rutki, Nowinka, Podgórze, Dziadkowice, Wąsosz;
  - » przygotowania i wysłania 4 pism w sprawie oceny pracy bibliotekarzy w Choroszczu (dwukrotnie), Bielsku Podlaskim, Krynkach;
  - » obrony warunków pracy i płacy bibliotekarza (Suraż);
  - » utrzymania liczby placówek sieci bibliotecznej w danej gminie (Choroszcz, Gródek);
  - » udziału w pracach komisji konkursowych powoływanych w związku z wyborami na stanowiska dyrektorów Gminnej Biblioteki Publicznej w Gródku (luty 2021) oraz Miejskiej Biblioteki w Suwałkach (maj 2021);

- » uzyskania informacji na temat struktury organizacyjnej Gminnej Biblioteki Publicznej w Michałowie po przeprowadzonych w niej zmianach.
- ▶ Prowadzono działania w **Oddziale Łomżyńskim** w zakresie:
  - » wydania dwóch opinii na prośbę wójta gminy Piątnica,
  - » zapoznania członków stowarzyszenia z negatywną opinią dotyczącą łączenia Biblioteki Publicznej Gminy Łomża z Gminnym Ośrodkiem Kultury;
  - » zmiany programu bibliotecznego z Mak+ na Sowę;
  - » wsparcia Biblioteki Powiatowej działającej w MBP w Łomży w jej wysiłkach o dofinansowanie ze strony starosty łomżyńskiego.

III. Działalność Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich jako partnera instytucji państwowych i samorządowych oraz organizacji pozarządowych w tworzeniu społeczeństwa wiedzy.

W 2021 roku po raz kolejny wszystkie biblioteki publiczne wzięły udział w ogólnopolskich badaniach efektywności bibliotek publicznych prowadzonych przez SBP w ramach projektu „Opracowanie i upowszechnianie zestawu standardów jako narzędzi do mierzenia poprawnej organizacji i działalności bibliotek” pod kierunkiem Książnicy Podlaskiej.

1. Formy aktywności struktur SBP

- ▶ **Oddział Białostocki:**
  - » luty – szkolenie on-line ph. „Inspiracje do działań bibliotecznych w erze pandemii” (na spotkaniu m.in. podsumowano działania SBP Okręgu Podlaskiego w 2020 rok, omówiono sukcesy i porażki w działalności, ponadto zachęcano odbiorców spotkania do wstąpienia w szeregi Stowarzyszenia);
  - » marzec – regionalny konkurs na hasło Tygodnia Bibliotek 2022 roku (hasła dwóch laureatów przesłano do kolejnego etapu – ogólnopolskiego do Warszawy).

- » maj – webinarium hybrydowe ph. „Działamy i spotykamy się w bibliotece” w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Łapy (w ramach Tygodnia Bibliotek);
  - » październik – seminarium stacjonarne ph. „Biblioteki działają”, które zorganizowano w Książnicy Podlaskiej (połączone z podsumowaniem konkursu powiatowego);
  - » listopad – współorganizowano konferencję ph. „Biblioteka@(rz)-kierunek nowoczesność”, zorganizowaną w Książnicy Podlaskiej (połączoną z podsumowaniem konkursu wojewódzkiego);
  - » listopad – szkolenie stacjonarne w zakresie pozyskania dodatkowych funduszy na działalność instytucji kultury w MBP w Hajnówce;
  - » grudzień – szkolenie ph. „Zatrzymajmy czas – powróćmy do wspomnień płynących z głębi serca” w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Supraślu.
- **Oddział Łomżyński:**
- » luty – spotkanie Zarządu Oddziału Łomżyńskiego poświęcone sprawom bieżącym (przy okazji zachęcano bibliotekarzy do wstąpienia w szeregi SBP);
  - » luty – przedstawiciele ww. struktur uczestniczyli w szkoleniu organizowanym przez Okręg Podlaski SBP;
  - » maj – reprezentanci Oddziału uczestniczyli w konferencji organizowanej przez Oddział Suwalski w ramach Bibliotecznej Ligi Powiatowej;
  - » maj – spotkanie poświęcone śp. Joannie Pasztaleniec-Jarzyńskiej (przewodniczącej ZG SBP) połączone z mszą św.,
  - » październik – spotkanie dotyczące ponownego napisania wniosku pt. „Bibliotekarze śladami Jana Pawła II” (nie spotkał się z wysoką oceną realizatorów programu Patriotyzm Jutra).
- **Oddział Suwalski:**
- » maj – konferencja hybrydowa w ramach Bibliotecznej Ligi Powiatowej pt. „Lokalna biblioteka pamięci, czyli digitalizacja w pracy bibliotekarza” – w Bibliotece Publicznej w Suwałkach;

- » lipiec – XV edycja konkursu literackiego „Suwalskie limeryki latem” pod hasłem „Na pochybel koronawirusowi”;
- » Członkowie SBP Oddziału Suwalskiego dbają o grób Jadwigi Towarnickiej (zasłużonej bibliotekarki) pochowanej na Cmentarzu Miejskim.

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Zarząd Oddziału w Łomży

aplikował o dofinansowanie projektów:

- ▶ w ramach programu NCK Kultura-Interwencje 2020 na zadanie „Jan Paweł II – Nauczyciel patriotyzmu”;
- ▶ w ramach programu Patriotyzm Jutra realizowanego przez Muzeum Historii Polski w Warszawie na zadanie „Bibliotekarze śladami Jana Pawła II”.

Na oba zadania Oddział w Łomży nie otrzymał dofinansowania.

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Zarząd Oddziału w Białymstoku był partnerem w działaniach w ramach:

- ▶ projektu czytelniczego „Biblioteka@(rz)-kierunek nowoczesność”, na który Książnica Podlaska pozyskała dofinansowanie z programu MKiDN Partnerstwo dla książki 2021;
- ▶ konkursu powiatowego fotograficzno-literackiego „Zareklamuj swoją bibliotekę” realizowanego przez Bibliotekę Publiczną Powiatu Białostockiego i dofinansowanego przez Starostwo Powiatu Białostockiego oraz sponsorów;
- ▶ Tygodnia Bibliotek podczas, którego realizowano w bibliotekach publicznych szereg akcji skierowanych do odbiorców usług bibliotecznych w województwie podlaskim;
- ▶ konkursu wojewódzkiego „Biblioteka aktywna w przestrzeni wirtualnej” realizowanego przez Książnicę Podlaską
- ▶ współorganizacji konferencji wojewódzkiej „Biblioteka@(rz)-kierunek nowoczesność”.

IV. Integracja środowiska i zwiększenie prestiżu zawodu bibliotekarza.

SBP Okręg Podlaski starał się doceniać zaangażowanie bibliotekarzy w pracy i nie tylko. Dziękował aktywnym bibliotekarzom za ich działania, wydawał pozytywne rekomendacje, nominował do wyróżnień ogólnopolskich (w tym także stowarzyszeniowych) oraz wewnętrznych. Poszczególne struktury oddziałowe i koła organizowały spotkania integracyjne (wycieczki, rajdy rowerowe, konkursy, akcje happeningowe, spotkania autorskie, jubileusze biblioteczne).

Konkurs na Bibliotekarza Roku 2020

Okręg Podlaski SBP przystąpił do organizacji konkursu na Bibliotekarza Roku 2020 (przedsięwzięcie realizowano w dwóch etapach). Do konkursu zgłoszono cztery bibliotekarki bibliotek publicznych.

Pierwszy etap

5.03.2021r. odbyło się posiedzenie Kapituły Okręgu SBP w celu wyłonienia Bibliotekarza Roku 2020. Pięciosobowa komisja oceniła 4 kandydatów. Tytuł Bibliotekarza Roku 2020 otrzymała kol. **Renata Igielska** z Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łomży, która uzyskała 15 głosów. Pozostali uczestnicy otrzymali następujące liczby głosów:

- ▶ Wiesława Filipkowska z BP w Mońkach – 14 głosów;
- ▶ Monika Turecka z MBP w Zabłudowie – 11 głosów;
- ▶ Jolanta Gąglewska z MBP im Marii Konopnickiej w Suwałkach – 10 głosów.

Wszystkim laureatom przekazano dyplomy i upominki, w tym wydawnictwa stowarzyszeniowe. Wysłano do władz poszczególnych gmin życzenia i gratulacje dotyczące finalistów. Informacje o przebiegu konkursu i jego wynikach przesłano do Starostwa Powiatu Białostockiego, Urzędu Marszałkowskiego oraz zamieszczono na Facebooku Książnicy Podlaskiej.

Drugi etap

Oceny kandydatów do tytułu Ogólnopolski Bibliotekarza Roku 2020 dokonała 3 osobowa kapituła Zarządu Okręgu SBP w trybie pracy zdalnej w dniu 14.04.2021 r.

Wyróżnienia:

Okręg Podlaski SBP zgłosił do Zarządu Głównego SBP wniosek o nadanie odznaki honorowej SBP bibliotekarkom z województwa podlaskiego: Wiesławie Kłosińskiej z Biblioteki Publicznej Gminy Łomża z siedzibą w Podgórzu oraz Małgorzacie Rokickiej-Szymańskiej z Biblioteki Publicznej Powiatu Białostockiego Książnicy Podlaskiej.

Dodatkowo: Małgorzacie Rokickiej-Szymańskiej Zarząd Okręgu Podlaskiego SBP wnioskował o medal do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Sportu za istotny wkład w rozwój bibliotekarstwa polskiego. Wniosek został zaakceptowany przez Zarząd SBP i odznakę honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej” przyznał ww. Minister Piotr Gliński.

Konkurs na hasło Tygodnia Bibliotek 2022

Okręg Podlaski SBP włączył się do propozycji Zarządu Głównego SBP odnośnie stworzenia hasła Tygodnia Bibliotek 2022. Ogłoszono konkurs na ww hasło. Wpłynęły 4 zgłoszenia konkursowe z Książnicy Podlaskiej. Powołano pięcioosobową komisję, która wybrała dwa hasła i wysłała je do Zarządu Głównego SBP.

Pierwsze hasło: Michała Krajewskiego „Ciemno wszędzie, głucho wszędzie, w bibliotece jasno będzie” nawiązujące do „Dziadów” A. Mickiewicza, współgra z ogłoszeniem roku romantyzmu i sugeruje, że biblioteka rozjaśnia umysł człowieka zagubionego, pogrążonego w chaosie i niepewności. Jest to możliwe dzięki rzetelnej wiedzy, towarzystwu przyjaznych bibliotekarzy oraz książkom, które podnoszą na duchu i pozwalają odnaleźć sens życia w trudniejszych chwilach.

Drugie hasło: Małgorzaty Rokickiej-Szymańskiej „Biblioteka zaprasza – przygarnie wszystkich”. Biblioteka to lokalne centrum rozwoju, miejsce dostępne dla każdego, które „przytuli i przygarnie” wszystkich niezależnie od wieku, wykształcenia, pochodzenia i statusu majątkowego. Zaprasza wszystkich zainteresowanych do skarbnic wiedzy po „strawę duchową”. Z jej usług odbiorcy czerpią intelektualną przyjemność i informacje. Instytucja proponuje bogate i różnorodne propozycje edukacyjne i kulturalne, wspierane przez nowe technologie. To „okno na świat” stymuluje wszystkich zaciekawionych, integruje środowisko odbiorców.

Tydzień Bibliotek

Tydzień Bibliotek 2021 obchodziliśmy w myśl hasła „Znajdziesz mnie w bibliotece”, które miało szczególne znaczenie w dobie pandemii. Większość przedsięwzięć realizowano on-line, na fanpage’ach bibliotek. Bibliotekarze starali się pracować w nowych okolicznościach, utrzymując więź ze społeczeństwem, odpowiadając na jego potrzeby. Popularyzowano wartości kulturalne, edukacyjne i społeczne, zaznaczając swoją obecność w życiu kulturalnym społeczeństwa. Podkreślano rolę bibliotek w rozwoju i edukacji oraz prezentowano zawód bibliotekarza. Lansowano nowości wydawnicze, czytano fragmenty utworów, zachęcano do udziału w konkursach, zgaduj-zgadulach, wyświetlano bajki, aktywizowano najmłodszych do ilustrowania czytanych utworów (prace były wysyłane do bibliotek zgodnie z założeniami programu).

Akcja

SBP Okręgu Podlaskiego włączył się do akcji realizowanej przez Fundację Polska Pomoc. Zwróciliśmy się do bibliotekarzy o podarowanie dzieciom funkcjonariuszy służb mundurowych pluszaków, gier, książek. Upominki zostały zebrane podczas spotkań bibliotecznych i przekazane ww. Fundacji. Dodatkowo zebrano upominki podopiecznym Domu Matki i Dziecka w Wasilkowie. Przekazano pozyskane dary od zaprzyjaźnionych osób indywidualnych.

Zarząd Podlaski SBP pozyskał 152 egz. książek od wydawnictw oraz osób indywidualnych, które zostały przekazane placówkom na Podlasiu.

Integracja Oddziału Białostockiego

Zorganizowano wycieczkę edukacyjno-integracyjną do Szczuczyna, Ełku i okolic, w której wzięło udział 38 uczestników. Ponadto 60 osób uczestniczyło we wspólnym wyjściu na operetkę Franza Lehára pt. „Wesoła wdówka” w Operze i Filharmonii Podlaskiej. Wszystkim członkom, którzy płacą składki w ramach działań edukacyjnych zakupiono kartę prezentową Empiku.

Starano się podtrzymywać nieformalne kontakty z bibliotekarzami, którzy odeszli na emeryturę.

Starano się akcentować jubileusze biblioteczne, przekazywano gratulacje za współpracę partnerom bibliotecznym oraz składano podziękowania pracownikom bibliotek odchodzącym na emeryturę. Przedstawiciele SBP brali udział w uroczystościach otwarcia bibliotek po modernizacji.

Integracja Oddziału Łomżyńskiego

W marcu 2021 roku zaakcentowano Dzień Kobiet podczas spotkania integracyjnego zorganizowanego w Bibliotece w Podgórzu, a w maju odbyło się kameralne spotkanie z okazji Dnia Bibliotekarza.

Integracja Oddziału Suwalskiego

W ramach wspierania kultury polskiej w dobie pandemii zakupiono członkom płacącym składki pakiet biletów do kina Cinema Lumiere w Suwałkach.

Biblioteka w Suwałkach zorganizowała bibliotekarzom spływ kajakowy przygraniczną rzeką Szeszupą.

Zorganizowano rajd rowerowy „Odjazdowy Bibliotekarz” (od MBP w Suwałkach do Starego Folwarku). Na zakończenie wydarzenia uczestniczono we wspólnym ognisku, spotkaniu autorskim z Agatą Suchocką i plenerowym koncercie zespołu „Sploty”.

V. Zwiększenie dostępu bibliotekarzy do różnych form kształcenia i doskonalenia zawodowego.

Przewodnicząca Okręgu Podlaskiego SBP cyklicznie zachęcała wszystkich do doskonalenia swoich umiejętności, wysyłając komunikaty z Zarządu Głównego SBP służące edukacji, promocji oraz podnoszące umiejętności zawodowe bibliotekarzy. Pracownicy merytoryczni w miarę możliwości korzystali z przesłanych ofert, chcąc się rozwijać i podążać za zmianami. Największą popularnością cieszyły się szkolenia on-line p. „Moja praca kocha mnie bez wzajemności”, „Aptekarz literacki” zaproponowane przez Warszawę.

Publikacje

Bibliotekarze z województwa podlaskiego, a wśród nich członkowie SBP, zamieszczali artykuły w czasopismach zawodowych, a także periodykach lokalnych. Teksty miały charakter informacyjno-metodyczny. W sumie opublikowano 21 artykułów w czasopismach: Głos Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego, Bibliotekarzu, Poradniku Bibliotekarza. Pracownicy bibliotek samorządowych informowali o wydarzeniach bibliotecznych, reklamowali swe zbiory i instytucje, podnosząc prestiż zawodu. Promowali swe ksiąźnice jako miejsca poszanowania tradycji i dbania o dziedzictwo kulturowe, miejsca gdzie mile spędza się wolny czas bez względu na wiek, rozwija zainteresowania, pozyskują wiedzę. Pracownicy bibliotek starali dostosować się do zmieniających się potrzeb czytelników.

Sprawozdanie przygotowano przy współpracy Oddziałów SBP województwa podlaskiego.

Joanna Trusiuk, Paulina Reszotko

Książnica Podlaska

Nagrodzeni bibliotekarze w województwie podlaskim w roku 2021

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Małgorzata Rokicka-Szymańska w okresie od 2001 do stycznia 2022 pełniła funkcję kierownika Biblioteki Publicznej Powiatu Białostockiego. Z ogromną pasją i zaangażowaniem dbała o rozwój bibliotek publicznych województwa podlaskiego, szczególnie bibliotek powiatu białostockiego.

Jej aktywność zawodowa, praktyczna znajomość warsztatu merytorycznego oraz duże zdolności marketingowe przyczyniły się do przekonania władz samorządowych oraz dyrektorów i kierowników bibliotek publicznych powiatu białostockiego do nowego spojrzenia na rolę tych placówek w środowisku lokalnym, co zaowocowało m.in. nowatorskimi rozwiązaniami organizacyjnymi i zastosowaniem innowacyjnych metod pracy z czytelnikiem.

Małgorzata ma duże osiągnięcia w promowaniu wiedzy o regionie. Była autorką i realizatorką licznych wydarzeń powiatowych (np. „Mój powiat”, „Cudze chwalicie, swego nie znacie”, „Słowo i obraz wokół tożsamości regionalnej”), których celem było rozbudzenie zainteresowań związanych z historią własnej gminy i jej współczesnym kształtem. Koordynowała działania Bibliotecznej Ligi Powiatowej powstałej w 2002 roku, którą tworzą 3 biblioteki: Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku (Biblioteka Powiatu Białostockiego), Miejska Biblioteka Publiczna w Łomży oraz Biblioteka Publiczna im. M. Konopnickiej w Suwałkach.

Inicjowała i realizowała szereg działań popularyzujących kulturę literacką i czytelnictwo, takich jak: konkursy, spotkania literackie, kiermasze, itp. Najważniejsze przedsięwzięcia w zakresie upowszechniania książki i animacji środowiska lokalnego to m.in.: konkursy powiatowe (np.: „Droga książki od autora do czytelnika”, „Zareklamuj bibliotekę innym”, „W krawinie skrzata”, „As ortografii powiatu białostockiego”, „Wybieramy książkę na szóstkę”, „Słowo i obraz wokół tożsamości regionalnej”); akcje czytelnicze ogólnopolskie i regionalne („Cała Polska Czyta Dzieciom”, „Dyskusyjne Kluby Książki”, obchody „Tygodnia Bibliotek”, „Narodowe Czytanie”); spotkania autorskie (np. z: Joanną Papuzińską, Grzegorzem Kasdepke, Wandą i Ewą Chotomskimi, Wiolettą Piasecką, Krzysztofem Daukszewiczem, Małgorzatą Strzałkowską, Martą Fox, Michałem Ogórkiem).

Aktywnie działała w Zarządzie Podlaskiego Oddziału oraz Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, pełniąc m.in. funkcję przewodniczącej okręgu. Uwzględniając założenia statutowe SBP, promowała zawód bibliotekarza i działalność bibliotek, realizowała imprezy biblioteczne, konkursy na bibliotekarza roku województwa podlaskiego, wyjazdy studyjne i wycieczki integracyjne. Wszystkie jej przedsięwzięcia stanowiły wyraz dbałości o prestiż zawodu bibliotekarza oraz służyły integracji środowiska zawodowego.

Z jej inicjatywy ufundowano nagrodę: „Przyjaciel biblioteki”, którą otrzymywały biblioteki oraz władze samorządowe wspierające placówki kultury na terenie powiatu białostockiego.

Małgorzata Rokicka popularyzowała biblioteki i zawód bibliotekarza w mediach tradycyjnych i elektronicznych, na stronach WWW (Starostwa Powiatu Białostockiego, Książnicy Podlaskiej, Wrotach Podlasia). Współpracowała z bibliotekami różnych sieci, wydawnictwami, pracownikami naukowymi białostockich uczelni. Systematycznie publikowała swoje artykuły i materiały zawodowe na łamach ogólnopolskich i regionalnych czasopism branżowych, dzieląc się swoim doświadczeniem i wiedzą („Głos Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego”, „Bibliotekarz”, „Poradnik Bibliotekarza”, „Bibliotekarz Podlaski”). Od 2001 roku opublikowała

ponad 60 artykułów. Jest autorką wielu pomocy metodycznych, sondaży, badań (np. „Satysfakcja zawodowa bibliotekarzy”, „Zmiany w mojej bibliotece w latach 2014–2019 – wypowiedzi bibliotekarzy”).

Na uznanie zasługuje jej działalność w zakresie podnoszenia kompetencji zawodowych bibliotekarzy, a także integracji środowiska zawodowego. Była organizatorem wielu form doskonalenia zawodowego bibliotekarzy. Najważniejsze z nich to: „Edukacja regionalna w bibliotekach” – seminarium, „Młodzież w bibliotekach” – szkolenie powiatowe, „Z historią bibliotek w przyszłość” – konferencja w Supraślu, „W poszukiwaniu języka uniwersalnego w komunikacji międzyludzkiej” – konferencja w Tykocinie, „Biblioteka publiczna w kształtowaniu kontaktu z władzami samorządowymi” – seminarium w Zawadach, „Popularyzacja książki i czytelnictwa – propozycje działań” – warsztaty w Dobrzyniewie Dużym, „Budowanie relacji w zespole oraz pozytywna komunikacja z użytkownikiem bibliotecznym” połączone z wymianą doświadczeń uczestników spotkania (przeprowadzono w Książnicy Podlaskiej), „Literacko-kulinarne inspiracje zasmakowane wszystkimi zmysłami” (szkolenie na platformie ZOOM). W Książnicy Podlaskiej koordynowała spotkania z Radą Młodzieżową.

Szereg lat uczestniczyła w procesie dydaktycznym realizowanym w filii białostockiej Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej w Warszawie, prowadząc zajęcia z czytelnictwa oraz marketingu i promocji bibliotek. Jej pomoc instrukcyjno-metodyczna i działalność świadczona na rzecz 34. placówek bibliotecznych z terenu powiatu białostockiego została zauważona i doceniona w środowisku lokalnym. Otrzymała szereg podziękowań, wyróżnień, m.in.:

1985 r. – podziękowanie za wkład pracy w zakresie rozwoju Koła Przyjaciół Biblioteki.

W sezonie **2004/2005, 2006/2007, 2007/2008** – nominowana do Nagrody Marszałka Województwa Podlaskiego w dziedzinie upowszechniania i ochrony dóbr kultury.

2010 r. – otrzymała Odznakę Honorową Województwa Podlaskiego.

2012 r. – uzyskała tytuł Podlaskiego Bibliotekarza Roku 2011.

2014 r. – uhonorowana medalem „W dowód uznania” SBP.

2020 r. – laureatka Nagrody Srebrnej Róży Dyrektora Książnicy Podlaskiej.

2020 r. – otrzymała Odznakę Honorową SBP.

2021 r. – otrzymała Odznakę Honorową MKDniS Zasłużony dla Kultury Polskiej.

Małgorzata Rokicka-Szymańska to osoba niezwykła, pogodna, życzliwa, inspirująca, pracowita, obdarzona dużym poczuciem humoru. Zawsze w pracy zawodowej stawiała sobie bardzo ambitne cele, a realizując je, często przyciągała do współpracy innych.

Dyrekcja i Pracownicy Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Okręgu Podlaskiego wspólnie z bibliotekarzami województwa podlaskiego składają Koleżance serdeczne podziękowania za wieloletnią, owocną pracę zawodową na rzecz rozwoju podlaskiego bibliotekarstwa publicznego.

Dziękujemy za wkład serca w liczne działania zawodowe i przedsięwzięcia integrujące środowisko bibliotekarzy oraz za słowa wsparcia, pomoc, życzliwość, otwartość, profesjonalizm i wiedzę.

Podlaski Bibliotekarz Roku 2021

Monika Łapińska – Podlaski Bibliotekarz Roku 2021

8 marca 2022 roku Kapituła Konkursu „Podlaski Bibliotekarz Roku 2021” przyznała główną nagrodę Monice Łapińskiej – kierownicze Filii nr 4 Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku.

Pani Monika pracuje w bibliotece od 8 lat i posiada wykształcenie wyższe w zakresie bibliotekoznawstwa oraz filologii polskiej. Pod jej kierownictwem Filia nr 4 stała się prężną i nowoczesną placówką, wyróżniającą się w 2021 r. swoją działalnością na tle innych bibliotek w województwie podlaskim.

Monika Łapińska była twórcą i koordynatorką projektu „Akademia Rodzinna”, dofinansowanego w ramach programu MKDniS Promocja czytelnictwa 2021, który pozwolił odbiorcom poszerzyć swoje kompetencje rodzicielskie, uczyć jak twórczo spędzać czas z dziećmi i budować trwałe relacje rodzinne. Zrealizowane działania zgromadziły ponad 350 uczestników. Ta inicjatywa przyczyniła się do ugruntowywania wizerunku biblioteki jako miejsca przyjaznego, w którym można mile spędzać czas oraz rozwijać zainteresowania i pasje. Pani Monika nawiązała również współpracę z Ośrodkiem Wspierania Organizacji Pozarządowych w Białymstoku, który wraz z norweskim Arendal Adult Learnig Centre realizuje projekt „Moja ulica, moje osiedle, moje miasto”, mający na celu integrację lokalnej społeczności. Ponadto z jej inicjatywy, we współpracy z jednym z białostockich przedszkoli, powstała impreza cykliczna pt. „Czytanie na dywanie online”.

Monika Łapińska systematycznie podnosi swoje kwalifikacje zawodowe i chętnie dzieli się z innymi wiedzą i umiejętnościami. W 2021 roku, w ramach I Podlaskiego Spotkania Bibliotekarzy, prezentowała działalność Filii nr 4 w zakresie animacji czytelnictwa i kultury literackiej. Szkoliła również pracowników filii bibliotecznych Książnicy Podlaskiej na temat form pracy z czytelnikiem w trakcie pandemii. W 2021 opublikowała w czasopiśmie „Głos Bibliotek Publicznych Województwa Podlaskiego” dwa artykuły, a na co dzień regularnie umieszcza informacje na portalu FB, stronie internetowej Książnicy Podlaskiej oraz przekazuje lokalnej prasie materiały o realizowanych w Filii inicjatywach.

W swojej pracy niejednokrotnie podejmowała zawodowe wyzwania: koordynowała dwa projekty z programu Partnerstwo dla Książki. W 2017 r. było to przedsięwzięcie „Laboratorium słowa”, a w 2018 r. akcja czytelnictwa „A chodź... na słóweczko”. Oprócz tego prowadziła młodzieżowy Klub Filmowy „Kappa Film” finansowany z projektu „Strefy innowacji” ze środków Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Lokalnego.

Panią Monikę cechuje samodzielność i odwaga w podejmowaniu decyzji oraz kreowaniu ciekawych inicjatyw. Dzięki zaangażowaniu i wytrwałości

jej działania są nowatorskie i skuteczne, co przekłada się na wzrost czytelnictwa w Filii nr 4 oraz integrację społeczności lokalnej.

Serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów.

Katarzyna Pietryńczak

Do grona nagrodzonych bibliotekarzy w województwie podlaskim dołączyła, otrzymując wyróżnienie, Katarzyna Pietryńczak – kustosz z Gminnej Biblioteki Publicznej w Poświętnem.

W 2021 roku Pani Katarzyna działa aktywnie na rzecz użytkowników bibliotek oraz środowiska lokalnego. Koordynowała projekt pt. „Z książką w teatr” dofinansowany z programu MKDNIŚ Promocja czytelnictwa 2021, w ramach którego prowadziła warsztaty czytelniczo-plastyczne oraz teatralne. Pełniła funkcję koordynatora szkolenia komputerowego dla młodzieży w ramach projektu „Sieć na kulturę” oraz projektu profilaktyczno-edukacyjnego „Wolni od nałogów – kreatywni w życiu”. W ubiegłym roku była inicjatorką akcji czytelniczej „Wypożyczaj. Zbieraj. Wygrywaj” skierowanej do dzieci oraz autorką wielu innych wydarzeń online promujących czytelnictwo. W jej dorobku zawodowym warto wymienić również prowadzenie grupy teatralnej „ZAMASKĄ”.

W okresie pandemii wdrożyła i upowszechniała internetowe formy działalności biblioteki, m.in. prowadziła lekcje biblioteczne oraz zajęcia czytelniczo-edukacyjne z wykorzystaniem platformy Microsoft TEAMS. W 2021 roku Katarzyna Pietryńczak pozyskała do biblioteki sześć laptopów, dzięki udziałowi w projekcie „Sieć na kulturę”, a także współuczestniczyła w przygotowaniu i realizacji projektu mającego na celu pozyskanie nowoczesnego sprzętu z programu „Kraszewski. Komputery dla bibliotek”.

Spośród licznych osiągnięć zawodowych z poprzednich lat warto wymienić pozyskanie środków finansowych na projekt ph. „Połącz nas teatr” w ramach programu „Kultura Interwencje” oraz zdobycie I miejsca w konkursie wojewódzkim „Niepodległa w bibliotece” za autorski projekt edukacyjny: „Kierunek: PATRIOTYZM”.

Katarzyna Pietryńczak wykonuje swój zawód z pasją i zaangażowaniem, jest kreatywna, otwarta na drugiego człowieka, ciekawa świata oraz pełna empatii.

Serdecznie gratulujemy i życzymy niegasnącego optymizmu oraz radości z wykonywanej pracy.

Do tytułu Podlaskiego Bibliotekarza Roku 2021 nominacje uzyskały także cztery kandydatki.

Ewa Nowik

Ewa Iwona Nowik jest dyrektorem Miejskiej Biblioteki Publicznej w Siemiatyczach, w bibliotece pracuje od ponad 30 lat.

W minionym roku była odpowiedzialna za realizację przedsięwzięć z programu BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność. Projekt pn. „Biblioteka ogrodem słów i obrazów” jest wieloetapową inicjatywą, na którą Pani Dyrektor zdobyła środki w kwocie 107 000 zł z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na lata 2021–2025. Pozyskała również pięci laptopów z oprogramowaniem na potrzeby biblioteki, dzięki realizacji programu „Cyfrowe GOK-i w podregionie łomżyńskim”.

Pani Dyrektor systematycznie promuje działania biblioteki w mediach tradycyjnych i elektronicznych. Jest autorką kilku publikacji w czasopiśmie fachowych. Dbą również o rozwój zawodowy bibliotekarzy w powiecie siemiatyckim, w 2021 roku organizowała szkolenia i spotkania w ramach realizowanych projektów.

W poprzednich latach Ewa Nowik koordynowała realizację projektu pt. „Czytam, więc jestem – biblioteka nowoczesna formą i stałą treścią”, na który uzyskała dofinansowanie w wysokości 1.136.814 zł z NPRCZ Priorytet 1. Infrastruktura bibliotek (2016–2020). Efekty tego zadania to modernizacja siedziby biblioteki oraz zakup nowoczesnego wyposażenia. Ponadto Pani Dyrektor samodzielnie opracowała strategię rozwoju MBP w Siemiatyczach na lata 2016–2020 oraz 2021–2031.

Dzięki działalności Ewy Nowik biblioteka uzyskała nominację w plebiscycie TOP REGION 2021 w zakresie „Wydarzenie kulturalne roku 2021” za „Cykl wydarzeń kulturalnych (wystaw, wernisaży, spotkań z pisarzami) w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Siemiatyczach”.

Serdecznie gratulujemy i życzymy wytrwałość w osiągnięciu kolejnych sukcesów.

Teresa Fromelc-Pawelczyk

Teresa Fromelc-Pawelczyk pełni funkcję dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łomży, a zawód bibliotekarza wykonuje od ponad 30 lat.

Dzięki staraniom Pani Dyrektor udało się pozyskać środki na zakup i wdrożenie Zintegrowanego Systemu Zarządzania Biblioteką Sowa SQL Premium w kwocie 35.000 złotych z Urzędu Miejskiego. Ponadto zdobyto fundusze na zakup sprzętu komputerowego z programu „Kraszewski. Komputery dla bibliotek” oraz grant w konkursie Fundacji Lotto „Patroni Roku 2021” na projekt ph. „LEMonGame”.

W 2021 roku Teresa Fromelc-Pawelczyk była pomysłodawczynią i inicjatorką wielu niekonwencjonalnych działań zmierzających do aktywizacji i rozwoju czytelnictwa, m.in.: cykl „Niebanalne Skojarzenia”, akcja „Idą Święta – nie o smsie, lecz o kartce pamiętaj”, Czytelnik Miesiąca/Czytelnik Roku. Biblioteka zarządzana przez Panią Dyrektor uczestniczyła również w 2021 roku w wielu ogólnopolskich wydarzeniach promujących czytelnictwo: Dni Literatury Dziecięcej, Tydzień Bibliotek, Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom, Noc Muzeów, 10. edycja Narodowego Czytania, akcja „Żonkile” Muzeum Historii Żydów Polskich Polin.

Autorskie projekty Teresy Fromelc-Pawelczyk znacznie wzbogaciły ofertę edukacyjną, kulturalną oraz informacyjną Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łomży, która pełni rolę ośrodka życia literacko-kulturalnego oraz centrum wiedzy o regionie.

Gratulujemy licznych osiągnięć i życzymy dalszych sukcesów.

Małgorzata Roszkowska

Małgorzata Roszkowska w bibliotece pracuje od prawie 40 lat i jest dyrektorem Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Łapy.

W 2021 roku Małgorzata Roszkowska angażowała się w życie lokalnej społeczności dostosowując funkcjonowanie biblioteki do potrzeb czytelników. Pod kierunkiem Pani Dyrektor BPMiG Łapy zdobyła II miejsce w konkursie „Biblioteka aktywna w przestrzeni wirtualnej” za działania realizowane z wykorzystaniem platform i aplikacji internetowych oraz serwisów społecznościowych. W ubiegłym roku zorganizowała również wydarzenie ph. „Działamy w bibliotece”, które było zwieńczeniem Tygodnia Bibliotek 2021.

Małgorzata Roszkowska jest współzałożycielem Stowarzyszenia Uniwersytetu Trzeciego Wieku, które od ponad dekady prężnie działa przy bibliotece, zdobywając liczne nagrody i wyróżnienia: m.in. Nagrodę Marszałka Województwa Podlaskiego za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury za sezon artystyczny 2020/2021. Ponadto we współpracy z Inkubatorem Przedsiębiorczości w Łapach stworzyła Mały Inkubator Przedsiębiorczości i Punkt Informacji Biznesowej znajdujący się w bibliotece. W ramach tej inicjatywy odbyły się liczne spotkania z cyklu „Lekcje z przedsiębiorczości”, których celem było zaznajomienie młodzieży z zasadami prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Za swoją bogatą działalność w kwietniu 2021 r. była nominowana przez Kapitułę Redakcji „Gazety Współczesnej” i „Kuriera Porannego” do tytułu Osobowość Roku 2020 w kategorii Działalność społeczna i charytatywna.

Składamy wyrazy uznania za dotychczasowe osiągnięcia i życzymy nieustannej satysfakcji zawodowej.

Teresa Skrodzka

Teresa Alina Skrodzka pełni funkcję dyrektora w Gminnej Bibliotece Publicznej w Czerwonem, a zawód bibliotekarza wykonuje od ponad 25 lat.

Z inicjatywy Pani Dyrektor biblioteka otrzymała sprzęt komputerowy o łącznej wartości 22.424 zł z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. Pani

Dyrektor była również odpowiedzialna za projekt „Podróże z kulturą i sztuką”, na realizację którego zdobyła dofinansowanie z programu MKDniS Kultura Dostępna w kwocie 23.000 zł. Pozyskała także finanse ze środków MKDniS z programu Partnerstwo dla książki na projekt „Literacki szlak Stanisława Lema w 100-lecie urodzin pisarza”.

Teresa Skrodzka priorytetowo traktuje promocję książki wśród czytelników dziecięcych. W 2021 roku nawiązała liczne współprace ze szkołami, w ramach których prowadzone były kreatywne akcje czytelnicze i edukacyjne wśród najmłodszych.

W poprzednich latach biblioteka zarządzana przez Panią Dyrektora otrzymała wyróżnienie Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej pod patronatem Polskiego Komitetu ds. UNESCO i Narodowego Centrum Kultury w kategorii „Samorządowe instytucje kultury” za wybitne przedsięwzięcia o charakterze kulturowym i kulturotwórczym, które w znaczący sposób przyczyniły się do wzmocnienia więzi i tradycji lokalnych oraz aktywizacji społeczności jako podstawowych czynników rozwoju samorządności i demokracji lokalnej w Polsce.

Teresa Skrodzka jest zaangażowana w swoją pracę i podejmuje niesza- blonowe działania służące promocji biblioteki oraz gminy Kolno w środowisku lokalnym i ponadlokalnym.

Składamy wyrazy uznania za dotychczasowe osiągnięcia i życzymy nieustannej satysfakcji z wykonywanej pracy.

Opracowano na podstawie formularzy zgłoszeniowych kandydatów.

Składam wszystkim bibliotekarzom oraz osobom wspierającym podziękowania za pomoc przy realizacji wspólnych przedsięwzięć. Dzięki Waszemu zaangażowaniu, przychylności i wsparciu zrealizowaliśmy wiele tematów. Dlatego też „Piękno należy wspierać, bo tworzą je nieliczni, a potrzebuje wielu”. Po raz kolejny opornym udowodniliśmy, że w bibliotece, jeśli się bardzo chce to można stworzyć wiele a realizując zadania z pasją i upodobaniem przy współpracy osób przyjaznych można przekształcić przemyślenia w konkretne działania do wykonania i osiągnąć zamierzone cele.

Życzę Wszystkim dużo zdrowia, odwagi i siły przy realizacji działań służbowych i prywatnych.

Ponad 40-letnia praca w bibliotece dała mi wiele radości i satysfakcji. Serdecznie Wam dziękuję. To była moja wymarzona praca i życiowa pasja.

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Kierownik Biblioteki Publicznej Powiatu Białostockiego,
przewodnicząca SBP Okręgu Podlaskiego

SPRAWOZDANIE ZA 2021 ROK – KSIĄŻNICA PODLASKA

Ip.	NAZWA	Księgozbiór			Liczba tytułów czasopism bieżących	Zbiory specjalne	Czytelnicy		Wypożyczenia				Liczba udostępionych czasopism	Księgozbiór udostępiony na miejscu	Liczba udzielenych informacji
		ogółem	przybyło	ubyło			ogółem	do lat 15	ogółem książek	lit. dla dzieci	zb. spec.	Odwiedziny w bibliotece			
1	Filia nr 1	28812	1516	981	20	499	1744	507	35979	12282	411	15169	75	0	3084
2	Filia nr 2	25959	1314	824	25	405	1713	298	36910	7577	1066	13837	1756	0	3717
3	Filia nr 3	34608	1844	1658	28	438	1904	470	46346	12307	1099	16103	617	5	702
4	Filia nr 4	28822	2410	629	22	2006	3063	1063	51753	15599	3220	23180	513	10	1018
5	Filia nr 5	26145	1588	745	22	959	1901	516	38077	10934	466	13361	632	63	984
6	Filia nr 6	29112	1618	774	20	624	2025	403	42659	8288	682	15107	876	10	514
7	Filia nr 7	64781	2674	2900	24	438	3262	1069	61746	18712	615	23068	387	0	9236
8	Filia nr 8	36697	2178	1929	22	964	3167	880	64406	15475	1060	25074	1107	66	3393
9	Filia nr 9	87316	2453	2009	92	1272	3263	950	70232	15213	1229	26933	35	313	1628
10	Filia nr 10	12720	774	0	0	171	158	44	603	329	0	217	0	0	0
11	Filia nr 11	16681	392	448	14	13	302	153	4158	1411	7	3844	743	222	674
12	Filia nr 12	16049	766	60	13	17	567	232	7994	2025	0	3710	324	24	1898
13	Filia nr 13	18087	1244	1020	21	346	1879	349	45283	7953	362	14782	776	0	2616
14	Filia nr 14	3301	51	0	4	53	47	0	208	27	0	363	0	138	250
15	Filia nr 15	31953	2606	4787	26	1766	2883	1256	52267	33693	3790	18026	195	168	1890
16	Filia nr 17	18227	1214	1104	16	416	1070	273	30493	6463	300	9747	519	0	539
RAZEM FILIE		479270	24582	19848	369	10227	28948	8463	589114	168304	14301	222491	8555	1019	32143
BIBLIOTEKA GŁÓWNA		675327	27413	1422	2953	116584	9770	269	163855	2782	15036	79685	9404	14838	6072
RAZEM:		1154597	51995	21270	3322	126811	38718	8732	752969	171086	29337	302176	17959	15857	38215

SPRAWOZDANIE ZA 2021 ROK – WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

L.P.	GMINA	KSIĘGOZBIÓR			Zakup książek ogółem	na 100 miesz.	CZYTELNICY ogółem	do lat 16	WYPOŻYCZENIA			Odwiedziny w bibliotece	Księgozbiór udostępniony na miejscu	Zasięg
		Ogółem 2021	Literatura piękna dziecięca	Przybyło w 2021					Ubyło w 2021	ogółem	Literatura pięknej dziecięcej			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I. GRODZKIE														
1.	białostocki	1214826	154193	51995	21270	22327	7.5	38718	8732	752969	171086	302176	15857	13.1
2.	łomżyński	203888	49917	5439	2587	4682	7.5	8543	2219	158278	47179	51984	473	13.7
3.	suwalski	179164	39414	6811	3703	3226	4.6	9836	2853	155819	40657	66651	682	14.1
	ogółem	1603878	243524	64245	27560	30215	7.1	57097	13504	1067066	258922	420791	17012	13.3
II. ZIEMSKIE														
1.	Augustów m.	112366	24284	2990	4223	2780	9.3	3340	1044	43867	12021	24557	64	11.2
2.	Augustów (Zamowo)	45596	15671	1170	789	1073	16.0	1005	561	22497	12847	17395	251	14.9
3.	Bargłów	28768	12199	691	0	691	12.7	435	268	9212	3775	6341	1001	8.0
4.	Lipsk	21809	6365	650	243	582	11.8	215	29	4997	640	1775	25	4.4
5.	Nowinka	24068	7769	619	402	600	20.4	410	218	6835	3459	3401	32	13.9
6.	Płaska	19560	6844	291	0	290	11.3	194	49	3023	638	1670	9	7.5
7.	Sztubin	30080	10186	702	4015	609	12.3	398	176	16282	4905	6201	0	8.0
	augustowski	282247	83318	7113	9672	6625	11.6	5997	2345	106713	38285	61340	1382	10.5
1.	Choroszcz	33008	10489	891	353	571	3.6	605	215	15471	4565	5580	53	3.8
2.	Czarna Biał.	42464	10757	1263	5243	1263	11.2	1254	473	32669	10845	10202	538	11.2
3.	Dobryńsk	11893	2817	303	41	303	3.1	228	60	3633	681	946	30	2.4
4.	Grodek	23467	6959	981	1035	732	14.4	444	199	8564	2150	4672	10	8.8
5.	Juchnowiec	37680	10607	1380	201	1108	6.5	1539	526	29072	12213	12226	1	9.0
6.	Lapy	111965	23339	2617	418	1615	7.5	2751	794	39008	12980	32883	2928	12.8
7.	Michałowo	31986	7923	1429	2150	0	0.0	768	253	5879	645	1748	135	12.0
8.	Poswite	14800	4384	401	212	346	10.4	374	159	8200	2329	4830	16	11.3
9.	Supraśl	40109	12235	4388	3686	3230	19.9	1310	481	19555	4833	7583	125	8.1
10.	Suraz	12433	3064	496	0	273	14.2	225	78	4999	1898	3547	184	11.7
11.	Turośń Kościelna	22770	7216	695	0	695	11.3	523	148	31361	7394	10290	10	5.7
12.	Wąkocin	27077	7275	649	1267	461	7.0	378	175	5414	2120	2037	10	8.0
13.	Wasilków	55570	15929	1856	547	1616	8.8	1799	763	28120	9483	11526	0	9.8
14.	Zabłudów	47226	13962	735	595	692	7.4	704	249	12277	2352	5418	249	7.5
15.	Zawady	14087	4883	779	0	572	21.5	300	124	4404	1296	3327	33	11.3
	białostocki	526535	141859	18863	35348	13467	8.9	13202	4697	248666	75784	116815	4619	8.7
1.	Biełsk Podlaski - m.	87800	19859	3029	2908	2587	10.4	2732	1016	59505	17309	25885	377	11.0
2.	Biełsk P (Augustów)	18641	8499	836	1512	836	12.9	544	431	8460	6301	6864	424	8.4
3.	Bocki	15773	4796	1335	271	746	18.5	469	215	16287	6776	5072	0	11.6

SPRAWOZDANIE ZA 2021 ROK – WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

L.P.	GMINA	KSIĘGOZBIÓR			ZAKUP KSIĄŻEK ogółem	na 100 miesz.	CZYTELNICY ogółem	do lat 16	WYPOŻYCZENIA ogółem	Literatury piśk.niej dźwięcej	Odwiedziny w biblioteczce	Księgozbiór udostępniony na miejscu	Zasięg	
		Ogółem 2021	Literatura piśk.na dźwięca	Przybyło w 2021										Ubyło w 2021
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
4.	Branisk - m.	14857	3372	766	405	766	20,9	478	141	15563	4480	6450	337	232
5.	Branisk (Kainica)	11844	3553	250	0	250	4,5	132	96	2816	2244	1431	130	2,4
6.	Orla	12769	4797	269	0	269	10,3	235	104	2280	720	1796	434	9,0
7.	Rudka	9909	3657	372	2	370	20,1	223	146	3879	1677	3470	81	72,1
8.	Wyszki	19369	6389	551	0	458	10,8	296	129	5141	2266	9281	242	6,9
	bielski	190962	54922	7408	5098	6282	11,8	5109	2278	114131	41773	60249	2127	9,6
1.	Grajewo	52498	12351	1404	1315	1404	6,5	1860	820	47706	23310	11761	502	8,6
2.	Grajewo (Ruda)	18579	7970	791	0	791	13,8	313	153	6299	2827	5448	299	5,4
3.	Radziłów	18378	4895	681	740	681	14,8	204	56	2686	805	1182	5	4,4
4.	Rajgród	17474	3772	351	0	351	6,9	566	223	11575	3235	5172	290	11,2
5.	Szczuczyn	29635	7983	883	394	795	13,3	486	137	6781	1439	5871	5096	8,2
6.	Wąsosz	13237	4066	330	0	330	9,4	231	107	3294	1318	2253	22	6,5
	grajewski	149801	41037	4440	2449	4352	9,4	3660	1496	78341	32934	37687	6214	7,9
1.	Hejnowka m.	84680	19538	2326	4138	2186	10,9	3056	933	69003	21997	28547	0	15,2
2.	Białowieża	18076	4729	313	519	289	13,7	147	22	3465	143	1253	0	7,0
3.	Czeremcha	23310	5672	866	0	866	28,8	418	42	9890	965	1948	61	13,9
4.	Czyże	9939	2723	191	0	191	10,0	138	16	2626	931	934	0	7,3
5.	Dubicze Cerkiew.	10925	4289	287	38	249	17,5	189	56	2680	713	1983	111	13,3
6.	Kleszczale	11928	3218	216	151	216	9,0	426	145	9386	3342	4110	301	17,7
7.	Hejnowka (Dubiny)	8401	2438	485	0	240	6,3	182	62	2820	548	1069	0	4,0
8.	Narew	28298	7211	723	3	516	15,3	344	119	7560	1286	4450	16	10,2
9.	Narewka	21441	6308	332	116	172	4,9	300	75	5766	1533	1816	0	8,6
	hejnowski	216998	56126	5739	4965	4925	11,8	5170	1470	113196	31458	46108	489	12,4
1.	Kolno m.	40455	12460	888	26	848	8,4	1324	598	17275	6806	6707	245	13,1
2.	Grabowo	11124	3067	164	0	164	4,9	218	108	2120	1009	705	9	6,5
3.	Kolno (Czenwore)	33805	9968	483	796	480	5,7	703	144	9546	4816	11712	475	8,3
4.	Maly Płock	32871	10326	615	1336	344	7,4	289	86	4430	1134	2578	0	6,2
5.	Stawski	11841	4019	213	430	213	3,5	180	42	2359	375	621	3	2,5
6.	Turośń	26972	8734	672	0	671	13,2	610	293	12176	5499	7643	24	12,0
	kolniewski	157068	48574	3035	2588	2720	7,2	3294	1271	47906	19579	29966	756	8,7
1.	Ledwagne	20154	7936	355	260	332	6,4	314	146	4331	1817	1215	14	6,0
2.	Lomża (Podgórze)	113037	36439	1658	572	1583	14,0	1382	523	26669	8620	11727	502	12,2
3.	Miastkowo	20669	6501	547	1602	510	12,1	318	125	4467	1688	4115	309	7,6
4.	Nowogród	19637	6719	573	0	439	11,0	527	201	12241	4384	5019	0	13,2
5.	Płanica	32117	10328	865	486	781	7,4	695	352	14123	6758	7935	71	6,5
6.	Przytuły	12709	4526	212	20	212	10,4	83	30	1776	292	460	0	4,1

SPRAWOZDANIE ZA 2021 ROK – WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

L.P.	GMINA	KSIĘGOZBIÓR			ZAKUP KSIĄŻEK		CZYTELNICY		WYPOŻYCZENIA		Odwiedziny w bibliotece	Księgozbiór udostępniony na miejscu	Zasięg	
		Ogółem 2021	Literatura piękna dziecięca	Przybyło w 2021	Ubyło w 2021	ogółem	na 100 mieszk.	ogółem	do lat 15	ogółem				literatury pięknej dziecięcej
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
7.	Śniadowo	29247	12478	945	0	944	18,0	716	519	24430	13385	7709	42	13,7
8.	Wizna	28190	8582	565	63	565	14,4	227	72	4829	1301	1499	0	5,8
9.	Zbójna	31627	7680	678	361	513	12,3	488	219	8539	2809	4829	44	11,7
	lomżyński	307387	103189	6398	3364	5879	11,6	4750	2187	101405	41054	44508	992	9,4
1.	Goniądz	16089	4816	452	54	425	8,8	137	28	2118	351	1132	44	2,8
2.	Jasionówka	14129	3704	410	339	393	14,6	229	102	5300	2146	2885	82	8,5
3.	Jasływo	25648	9764	745	220	718	15,1	285	98	10243	4272	4038	74	6,0
4.	Kwiszyn	21159	7721	472	83	450	9,6	579	191	8352	3688	3603	92	12,4
5.	Krypolo	27486	10069	2563	3225	945	24,0	534	239	17591	8579	6426	3	13,6
6.	Mońki	46553	14000	6940	6212	1668	11,3	1436	616	29342	8760	17430	89	9,7
7.	Trzcianne	17691	6587	473	252	473	11,3	338	121	5458	2475	8251	1789	8,1
	moniecki	168755	56661	12055	10385	5072	12,7	3538	1395	78404	30271	43825	2173	8,9
2.	Sępnów m.	44596	6991	904	1789	819	16,0	674	162	13678	2139	4751	5	13,2
3.	Giby	21488	5433	239	11	143	5,4	93	21	972	216	387	0	3,5
4.	Krasnopol	17344	3377	288	0	288	7,7	351	83	4615	943	2473	72	9,4
5.	Puńsk	19295	5464	147	12	147	3,6	158	40	3146	488	989	360	3,8
6.	Sępnów gm.	15434	3891	439	448	432	11,0	129	69	2167	765	803	2	3,3
	sejneński	118157	25156	2017	2260	1829	9,4	1405	375	24578	4551	9403	439	7,2
1.	Siemiatycze m.	80318	21307	2038	2010	1917	13,6	2309	799	35843	12797	17341	104	16,3
2.	Drohiczyn	48144	16410	772	0	772	12,7	428	212	10152	4081	3053	0	7,0
3.	Działdowice	12106	3470	106	0	106	4,0	173	53	3025	973	1652	0	6,5
4.	Grodzisk	10579	2422	166	100	166	4,1	88	35	1284	349	328	35	2,2
5.	Mielnik	24010	7109	703	573	554	24,4	365	105	15447	4092	6427	36	16,1
6.	Miejszyce	14365	4390	112	0	112	6,7	165	40	3234	1364	378	35	9,9
7.	Działdowice	12588	3489	618	0	548	15,0	320	106	8762	1918	9176	6	8,7
8.	Perlejewo	8085	2703	162	1696	161	6,0	197	114	4916	2159	2282	389	7,3
9.	Siemiatycze (Czartajew)	25096	8729	300	6864	300	5,0	371	211	12660	7639	8761	1257	6,2
	siemiatycki	235291	70029	4977	11263	4636	10,7	4416	1675	94743	35372	49398	1862	10,2
1.	Dąbrowa Biał.	53365	14878	1829	1336	1517	13,7	1041	394	23940	7779	10368	445	9,4
2.	Janów	19001	4977	599	0	599	15,1	373	144	16799	5740	6203	1086	9,4
3.	Korycin	16144	2763	474	0	424	13,4	185	48	5031	977	1971	0	5,9
4.	Krynki	16367	3125	479	0	479	16,4	171	23	5037	859	1280	0	5,8
5.	Kuznica	21339	4845	589	0	585	15,2	549	152	9725	1560	4054	285	14,2
6.	Nowy Dwór	12067	3578	207	0	207	8,2	218	71	7222	3176	3440	70	8,6
7.	Sidra	16365	5402	354	0	354	10,7	91	7	4501	872	1682	0	2,7
8.	Sokołka	107838	22182	3579	3599	3346	13,4	2352	723	55621	13273	19170	216	9,4

SPRAWOZDANIE ZA 2021 ROK – WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

L.P.	GMINA	KSIĘGOZBIÓR			Ubyło w 2021	ZAKUP KSIĄŻEK ogółem	na 100 miesz.k.	CZYTELNICY		WYPOŻYCZENIA		Odwiedziny w bibliotece	Księgozbiór udostępniony na miejsku	Zasięg
		Ogółem 2021	Literatura piękna dziecięca	Przybyło w 2021				ogółem	do lat 16	ogółem	Literatura piękna dziecięca			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
9.	Suchowola	21810	7020	481	469	467	6,9	415	106	5400	1265	2474	310	6,2
10.	Szudziałowo	26032	9282	461	738	461	16,5	400	240	7665	3564	2574	19	14,3
	sokólski	310348	78072	9052	6142	8439	12,9	5795	1908	140961	39065	53216	2431	8,9
1.	Bekiarzewo	16789	4450	400	0	400	13,1	374	149	5571	1299	2390	2	7,2
2.	Filipów	17095	4612	627	1917	499	11,9	280	88	7252	1791	2261	75	6,7
3.	Jeleniewo	13693	3772	460	0	257	8,2	173	41	9240	2426	2890	83	5,5
4.	Przerosi	22038	8417	355	989	350	12,1	223	86	4899	1716	1654	0	7,7
5.	Ręczki	28624	8899	1686	0	1686	28,9	616	206	15348	5110	4846	0	10,6
6.	Rutka Tarтак	11247	3964	200	378	181	7,8	188	81	1474	345	802	0	8,1
7.	Suwalski (Krzywe)	30795	9756	930	3336	915	11,7	569	240	8497	3335	3540	162	7,2
8.	Szypiszki	30513	10543	648	0	648	16,7	447	341	5404	3449	5474	150	11,5
9.	Wizajny	13241	4166	697	186	567	24,9	477	181	8572	2219	5965	1415	20,9
	suwalski	184035	58599	6003	6806	5503	15,5	3347	1413	66257	21690	32822	1887	9,4
1.	Wysokie Maz. m.	35882	10921	1115	840	1091	11,7	615	204	12241	2006	4017	0	6,6
2.	Ciechanów	28481	8720	500	0	486	5,8	902	349	7530	3013	4404	5	10,7
3.	Czyżew	26209	8867	600	67	494	7,8	478	251	10641	4863	4382	8	7,6
4.	Klukowo	24845	7137	529	840	372	7,4	402	145	4305	1526	2192	0	9,5
5.	Kobyln-Borzmyw	15988	4314	448	0	448	14,3	206	56	4238	815	1072	39	6,6
6.	Kulesze Koscielne	14338	4221	388	245	384	12,6	112	30	5479	1876	1284	39	3,7
7.	Nowe Plekuty	6071	1678	164	0	157	4,1	143	46	1225	406	1089	38	3,8
8.	Sokoły	13123	3503	1014	9198	714	12,6	269	105	6122	2163	2494	78	4,8
9.	Szeplotowo	21721	5181	566	0	566	8,3	155	22	2842	247	828	0	2,3
10.	Wys. Maz. (Jablunka K.)	1981	522	386	0	277	5,1	147	74	3812	3067	2354	0	2,7
	wysokomazowiecki	186639	55064	5710	11190	4929	8,8	3429	1282	58435	19982	24116	205	6,1
1.	Zambrow m.	67008	19552	2001	1842	1724	7,9	1998	714	35604	8726	11590	2305	9,1
2.	Kolaki Koscielne	12580	3470	177	144	172	7,5	82	14	952	201	495	74	3,6
3.	Rutka-Kossaki	17260	5872	383	1775	383	7,1	139	37	3684	662	1461	0	2,6
4.	Szarnowo	22044	6519	637	0	628	13,2	185	75	3657	1296	1534	27	3,9
5.	Zambrow (Osowiec)	9670	3424	306	360	306	3,5	119	101	1629	1065	744	10	1,4
	zambrowski	128552	38837	3504	4121	3211	7,5	2523	941	45526	11350	15824	2416	5,9
	OGÓLEM	4768653	1154967	160559	143211	108084	9,2	122732	38237	2386328	702070	1040068	44994	10,5

SPRAWOZDANIE ZA I PÓŁROCZE 2022 ROKU – KSIĄŻNICA PODLASKA

Lp.	NAZWA	Czytelnicy		Wypożyczenia				Udostępnianie preencyklyjne		
		ogółem	do lat 15	ogółem książek	literatury pięknej/dziecięcej	zbiorów specjalnych	dwieżdyn w wypożyczeniach	odwiedziny w czytelni	księżobłor na miejsu	czasopiśm bieżących na miejsu
1.	Filia Biblioteczna nr 1	1549	526	19016	6190	400	8410	81	84	62
2.	Filia Biblioteczna nr 2	1369	249	19649	3991	333	7281	82	2	202
3.	Filia Biblioteczna nr 3	1990	401	22419	5655	401	8115	85	3	83
4.	Filia Biblioteczna nr 4	2586	681	25667	8499	2145	12294	340	110	106
5.	Filia Biblioteczna nr 5	1484	407	19294	5358	238	7760	155	26	129
6.	Filia Biblioteczna nr 6	1675	351	21417	4364	351	7660	85	85	83
7.	Filia Biblioteczna nr 7	2621	870	31906	9395	408	12495	899	5	81
8.	Filia Biblioteczna nr 8	2558	726	32718	8744	731	13529	794	851	198
9.	Filia Biblioteczna nr 9	2625	740	38159	8564	501	13933	192	142	79
10.	Filia Biblioteczna nr 10	610	266	8011	4816	0	2472	202	265	141
11.	Filia Biblioteczna nr 11	266	134	2357	760	0	1828	1415	412	381
12.	Filia Biblioteczna nr 12	539	233	3874	1071	4	2281	181	77	605
13.	Filia Biblioteczna nr 13	1416	254	22909	3837	324	7561	50	6	90
14.	Filia Biblioteczna nr 14	49	0	128	23	0	220	35	124	0
15.	Filia Biblioteczna nr 15	2093	962	26614	17740	2279	8931	78	468	10
16.	Filia Biblioteczna nr 17	838	210	13596	3393	177	5298	2	32	216
RAZEM FILIE		23658	7010	307734	92300	8232	120068	4676	2692	2466
BIBLIOTEKA GŁOWNA		8016	235	69456	0	6097	39357	11099	11250	8725
OGÓŁEM KSIĄŻNICA		31874	7245	377190	92300	14329	159425	15775	13942	11191

SPRAWOZDANIE ZA I PÓŁROCZE 2022 ROKU – BIBLIOTEKI WOJ. PODLASKIEGO

Lp.	NAZWA GMINY	CZYTELNICY		ODWIEDZINY w BIBLIOTECE	WYPOŻYCZENIA		UDOSTĘPNIANIE PRZEZECYFJINE					STAN KSIĘGOZBIORU		WPLWYWY	
		ogółem	do lat 15		ogółem	literatury piśmiennej dotyczy	odwiedziny w czytelni	korzystający z Internetu	udostępnionych woluminów	czasopism bieżących	ogółem	filipijna odczyta w woj.	ogółem	z zakupu	UBYTKI w półroczu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	GRODZKIE														
1.	Białostocki	31874	7245	159425	377190	92300	15775	1782	13942	11161	1218611	154446	21237	2637	17492
2.	Homzyski	5844	1440	28041	91472	26408	1862	1033	424	1689	210145	50713	2369	1636	2112
3.	suwalski	7404	1799	36536	107157	25718	3441	840	625	4470	178262	39290	3333	596	3235
	ogółem	45122	10484	224002	570419	144426	21098	3655	14991	17530	1607018	243909	29539	4859	22799
	II. ZIEMSKIE														
1.	Augustów m.	2752	813	14304	291111	8196	1921	50	169	11728	24067	738	506	1376	
2.	Augustów (Zarnowo)	765	466	6463	12169	7039	729	249	121	269	45738	15784	610	427	468
3.	Bargłów Koscielny	339	239	2143	5483	2090	1960	115	880	2402	29069	12327	301	301	0
4.	Upsk	166	19	959	2653	343	56	5	4	205	21915	6457	206	206	100
5.	Nowinka	227	104	1763	2904	975	78	42	1	41	23992	7822	238	223	374
6.	Piaska	150	35	763	1717	531	106	56	5	28	19372	6665	93	93	281
7.	Szablin	328	143	2642	6484	2248	409	357	16	231	30036	10073	140	118	184
	augustowski	4776	1819	30439	60140	21422	5259	874	1196	4171	281850	83395	2326	1874	2723
1.	Choroszcz	466	153	2075	5082	1256	210	86	32	70	33130	8114	244	244	122
2.	Czarna Biał.	971	388	4760	16437	5541	500	122	161	33	42670	10812	618	618	412
3.	Dobryzynie	186	52	558	2685	622	0	0	0	0	11930	2845	37	37	0
4.	Gródek	329	142	1518	4680	1233	1127	89	12	273	23896	7079	429	429	95
5.	Juchnowiec	1286	463	6016	17429	7413	0	0	0	0	37693	10717	738	565	726
6.	Lapy	2344	791	12371	21360	6870	6005	2686	1427	5902	112417	23572	912	708	460
7.	Michałowo	406	86	1292	4500	1787	46	23	3	20	32675	8027	689	689	0
8.	Posiewne	314	126	1530	4155	1398	1914	220	43	276	14892	4372	179	179	87
9.	Supraśl	1353	536	5789	14303	3454	894	7	829	111	40847	12649	1485	762	747
10.	Suraz	112	36	856	1859	552	322	122	100	266	12433	3064	0	0	0
11.	Turośń Koscielna	292	142	1140	2919	1209	15	7	0	23	22952	7347	182	182	0
12.	Tykoacin	340	88	5212	16777	3297	957	0	619	0	27437	7258	360	360	0
13.	Wasiłków	1448	617	5712	15788	6426	469	220	10	161	55287	15782	1040	766	1323
14.	Zabłudów	545	174	3850	8141	2276	2507	499	1548	18	46390	13854	205	187	501
15.	Zawady	227	106	1839	2251	791	540	293	171	15	14410	4999	323	259	0
	Białostocki	10678	3900	54518	136406	43724	15506	4374	4962	7273	529599	140491	7441	5671	4377
1.	Bielsk Podlaski - m.	2204	899	12308	29851	8553	2801	1218	412	2607	68370	19981	7294	1124	724
2.	Bielsk P.(Augustowo)	428	365	4152	5199	3914	392	0	328	192	18563	8111	269	269	347
3.	Bocki	398	177	2206	10335	5027	797	72	19	23	16326	5025	553	309	0
4.	Branisk - m.	412	116	2808	7776	2248	430	140	174	213	14842	3420	387	387	402
5.	Branisk - gm.	109	84	566	1250	1035	89	0	89	0	11879	3570	35	35	0
6.	Orla	154	64	477	875	167	835	546	224	129	12935	4850	166	166	0
7.	Rudka	177	112	1338	2137	1001	698	92	40	83	10045	3673	141	136	5

SPRAWOZDANIE ZA I PÓŁROCZE 2022 ROKU – BIBLIOTEKI WOJ. PODLASKIEGO

Lp.	NAZWA GMINY	CZYTELNICY				ODWIEDZINY w BIBLIOTECE	WYPOŻYCZENIA				UDOSTĘPNIANIE PREZENCJINE					STAN KSIĘGOZBIORU		WPLWY		UBTKKI w I półroczu
		ogółem		do lat 15			literatury przyjętej do ekspozycji	ogółem	korzystający z Internetu	udostępnionych woluminów	czasopism biających	ogółem	licząca w liczbę	ogółem		z zakupu				
		3	4	5	6									7	8		9	10	11	
8.	Wisztoki	216	88	2847	2463	1048	3008	492	137	90	19545	6420	176	176	0	0	0	16		
8.	Bielski	4086	1905	26722	58886	22993	9050	2560	1423	3337	192505	56050	3021	2602	1478	0	0	0		
1.	Grabowo - m.	1278	456	5588	29532	12831	186	70	354	47	52030	12491	432	432	900	0	0	0		
2.	Grabowo (Ruda)	235	106	1419	3793	1693	1795	1170	204	196	18947	8128	368	368	0	0	0	0		
3.	Radzilów	140	42	539	1467	525	68	54	0	23	18443	4922	196	196	131	0	0	0		
4.	Radzigród	355	168	2324	5680	1976	535	245	95	150	17359	3773	174	174	289	0	0	0		
5.	Szczuczyn	372	109	1532	3864	790	2343	95	3977	2294	29050	7713	285	262	870	0	0	0		
6.	Wasosz	176	86	1020	1794	607	837	798	28	162	13483	4135	246	246	0	0	0	0		
6.	Grąbiewski	2556	967	12402	42430	18422	5764	2432	4658	2892	149312	41162	1701	1678	2190	0	0	0		
1.	Hajnówka m.	2231	684	13074	36031	11840	2679	193	82	144	84605	19660	934	825	1009	0	0	0		
2.	Białowieża	160	21	951	2383	228	2	1	2	0	17351	4729	160	121	885	0	0	0		
3.	Czeremcha	289	29	917	5013	367	74	10	36	112	23354	5687	44	44	0	0	0	0		
4.	Czyże	97	11	507	1719	546	79	24	40	56	10004	2748	65	65	0	0	0	0		
5.	Dulbice Cerkwie.	139	37	520	1510	299	469	7	103	36	11038	4293	133	110	20	0	0	0		
7.	Kleszczele	330	126	2409	5059	1720	164	2	162	0	11846	3226	98	98	180	0	0	0		
6.	Hajnówka (Dubiny)	101	43	511	998	437	8	3	0	5	8480	2487	79	79	0	0	0	0		
8.	Narewka	197	102	2066	4296	625	343	57	3	445	28438	7276	369	207	229	0	0	0		
9.	Narewka	229	69	1031	2921	883	0	0	0	0	21621	6376	208	139	28	0	0	0		
9.	Hajnowski	3773	1116	21986	59940	16945	3878	297	428	798	216737	56484	2090	1688	2357	0	0	0		
1.	Kolno - m.	966	436	3391	8712	3904	319	46	135	429	40650	12484	185	168	0	0	0	0		
2.	Grabowo	124	89	519	1224	876	319	21	172	0	11190	3088	66	66	0	0	0	0		
3.	Kolno (Czerwone)	533	286	3318	6609	3386	4799	963	366	1716	34726	10707	321	151	0	0	0	0		
4.	Meky Płock	360	137	1396	3086	825	1738	29	200	1440	33123	10376	252	209	0	0	0	0		
5.	Stawiski	127	33	460	1557	203	3	0	6	0	12024	4055	183	183	0	0	0	0		
6.	Turośl	454	238	3330	5365	2504	1008	537	14	166	25756	8215	227	223	1443	0	0	0		
6.	Końskie	2564	1219	12414	26553	11638	7900	1596	733	3751	156869	48325	1244	1000	1443	0	0	0		
1.	Jedwabne	160	68	482	2145	860	123	109	10	0	20259	7987	105	97	0	0	0	0		
2.	Lomża (Podgórze)	1097	412	3980	14642	5036	2902	153	283	498	113679	38581	642	642	0	0	0	0		
3.	Miastkowo	260	102	1454	2510	936	929	447	28	1570	20343	6391	204	176	530	0	0	0		
4.	Nowogród	491	180	2741	6121	2472	427	0	0	19816	6752	179	101	0	0	0	0	0		
5.	Pałnica	649	352	5749	9763	5554	309	331	109	0	32020	10329	553	471	650	0	0	0		
6.	Przytuły	48	14	208	783	101	0	0	0	0	12760	4826	51	51	0	0	0	0		
7.	Śniadowo	570	342	2874	11313	6323	559	74	32	442	29640	12593	393	393	0	0	0	0		
8.	Wizna	199	62	952	1794	903	14	10	0	0	28529	8749	339	339	0	0	0	0		
9.	Zobina	365	182	2014	4028	1320	667	350	18	160	31461	7729	165	121	331	0	0	0		
9.	komąziński	3766	1714	19854	53069	23505	5960	1474	500	2610	308507	103639	2631	2331	1511	0	0	0		
1.	Goniądz	98	13	349	1207	149	208	13	61	467	16301	4836	212	186	0	0	0	0		

SPRAWOZDANIE ZA I PÓŁROCZE 2022 ROKU – BIBLIOTEKI WOJ. PODLASKIEGO

Lp.	NAZWA GMINY	CZYTELNICY		ODWIEDZINY W BIBLIOTECIE		WYPOŻYCZENIA		UDOSTĘPNIANIE PRZEZENCYLINE				STAN KSIĘGOZBIORU		WPLWYWY		UBYTKI I pofczo
		ogółem	do lat 15	ogółem	w	ogółem	literatury pięknej	odwiedziny w czytelni	Korzystający z Internetu	udostępnionych woluminów	czasopism bieżących	ogółem	lit.piękna	ogółem	z zakupu	
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	Jasienówka	160	67	888	2581	1008	96	62	96	0	14059	3719	137	137	207	
3	Jasny	239	81	1773	4736	1852	208	128	51	443	26080	9865	434	345	2	
4	Kryszyn	366	134	1494	4216	1821	385	170	170	12	21245	7792	166	161	80	
5	Krypnó	449	219	3722	8216	4770	9	8	0	0	26224	10150	837	382	2099	
6	Morki	1121	501	7785	15449	4756	718	462	34	296	45962	14058	674	648	1265	
7	Tizelanne	242	91	3828	3456	293	1478	183	1078	251	18007	6759	316	316	0	
	miejsciki	2665	1106	19839	39861	14649	3306	1241	1490	1469	167878	57179	2776	2175	3653	
1	Serwy m.	480	95	2029	6612	940	63	47	0	126	43247	7113	334	279	1183	
2	Giby	64	15	209	462	78	4	0	0	0	21498	5433	10	0	0	
3	Krasnopol	304	80	1301	2304	648	50	25	59	49	17472	3473	128	128	0	
4	Purusk	128	11	526	2145	178	298	0	170	64	18932	5375	172	63	479	
5	Selny gm. (Berznieki)	124	71	378	1050	357	3	0	3	0	15095	3685	144	144	483	
	sejneński	1100	272	4443	12773	2201	418	76	232	239	116744	25019	728	614	2141	
1	Siemiatycze m.	1980	699	6838	19086	6996	1505	37	160	183	81304	21839	1223	1125	237	
2	Działkowice	112	39	555	1938	539	102	76	67	16	12106	3470	0	0	0	
4	Grodzisk	63	20	226	711	129	15	0	10	15	10611	2422	32	32	0	
5	Miełnik	333	103	3059	7687	2002	257	222	19	62	24331	7177	321	233	0	
6	Wieliczce	74	20	248	1248	248	0	0	0	0	14451	4390	86	86	0	
7	Nurzec Stągła	372	103	2896	4760	1049	3121	1380	14	549	12857	3539	269	247	0	
8	Perlejewo	139	85	1300	2865	1282	333	137	329	177	8110	2718	25	25	0	
9	Siemiatycze gm.	353	233	2697	5446	1356	544	552	1136	1136	25099	8729	3	3	0	
	siemiatycki	3700	1455	20127	49306	17918	6767	2427	1172	2192	232225	70714	2171	1963	237	
1	Dąbrowa Biał.	798	319	4378	13265	4201	2291	179	377	3323	53707	15051	1018	708	676	
2	Janów	326	120	3166	9310	3146	747	55	1638	902	18391	4626	250	240	860	
3	Konczyn	190	51	1112	2822	655	83	26	0	58	16334	2846	197	170	7	
4	Krynki	162	24	808	2966	551	162	4	0	18	14124	2842	80	80	2323	
5	Kuznica	463	131	1589	5257	823	106	34	124	249	21387	4857	58	58	0	
6	Nowy Dwór	277	75	1705	4206	1947	603	246	154	12100	3587	33	33	0		
7	Sida	73	2	621	1982	394	230	0	22	487	15416	4421	99	99	1048	
8	Sokołka	1937	549	10309	29076	6939	257	48	167	108457	22505	1266	864	647		
9	Suchowola	289	71	975	2621	589	281	99	281	121	22024	7103	214	214	0	
10	Szuzdziałowo	328	203	1537	4617	33	0	0	41	3	26212	9349	357	281	197	
	sokółski	4783	1545	26110	76142	21392	4791	691	2605	5487	308162	77187	3572	2747	5758	
1	Bakarzewo	244	99	1148	3051	843	240	48	0	0	17391	4650	602	91	0	
2	Filipów	268	102	1012	3592	922	22	30	26	0	16073	4646	340	204	1362	
3	Jeleniewo	89	18	1058	2475	683	36	11	28	0	13764	3771	71	71	0	

SPRAWOZDANIE ZA I PÓŁROCZE 2022 ROKU – BIBLIOTEKI WOJ. PODLASKIEGO

Lp.	NAZWA GMINY	CZYTELNICY		ODWIEDZINY w BIBLIOTECE	WYPOŻYCZENIA ogółem	literatury pełnej długości	UDOSTĘPNIANIE PRZEZCZYSLINE				STAN KSIĘGOZBIORU		WPLWYWY		
		ogółem	do lat 15				odwiedziny w czytelni	korzystający z Internetu	urosteplonych woluminów	czasopism bieżących	ogółem	ilipiętna długość w	ogółem	z zakupu	
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
4.	Przerębski	131	55	674	2007	757	18	4	16	35	21816	8437	58	58	280
5.	Raczki	461	156	2425	8261	2808	0	0	0	0	29274	9071	630	630	0
6.	Rutka Tarbuk	224	109	233	1197	373	768	0	0	4	11357	4075	710	108	0
7.	Suwalski (Krzynwe)	531	222	1590	3909	1928	339	56	142	95	31118	9914	666	614	343
8.	Szypłiszki	316	251	2381	2887	1886	2274	816	190	20	30669	10614	156	156	0
9.	Wizajny	380	148	2186	3965	1060	1477	888	931	354	13426	4224	185	143	0
	suwalski	2644	1160	12707	31344	11260	5024	1853	1333	508	184888	59342	2838	2095	1985
1.	Wysokie Maz - m.	467	141	2078	6544	1101	149	24	10	168	35934	10921	52	48	0
2.	Ciechanowice	552	252	2226	5007	1907	163	99	3	269	28612	9433	131	131	0
3.	Czyżew	402	223	2842	5846	2940	2	0	2	349	26496	8980	287	211	0
4.	Klukowo	297	106	1143	2257	783	46	21	0	0	24935	7062	454	163	475
5.	Kobylin Borzymy	166	33	691	2121	207	104	43	15	67	16780	4318	192	192	0
6.	Kulesze Koscielne	87	27	579	2148	726	48	5	40	29	14244	4181	87	87	181
7.	Nowe Plekuty	104	35	553	844	353	267	5	43	0	6165	1678	94	54	0
8.	Sokoły	231	81	1073	3419	906	794	141	92	726	13306	3563	183	163	0
9.	Szeplętowo	110	14	476	1596	107	0	0	0	0	21815	5189	94	94	0
10.	Wys.Maz. gm.Jablonka K.)	151	73	1288	1994	1529	0	0	0	0	2147	586	166	166	0
	wysokomazowiecki	2557	985	12849	31776	10553	1593	338	205	1648	189834	55917	1740	1349	656
1.	Zambrow m.	1435	498	5867	17194	4047	1403	576	1355	4067	67642	19555	806	794	262
2.	Kozaki Koscielne	74	16	273	685	759	17	0	1	10	12655	3471	75	75	0
3.	Rutki	123	26	884	2113	546	30	6	12	22	17448	9959	198	197	0
4.	Szumowo	144	43	683	2005	638	26	0	0	152	22363	6639	319	317	0
5.	Zambrow (Osowiec)	124	59	635	811	526	0	0	0	0	6580	2114	103	83	3193
	zambrowski	1900	642	8342	22808	5916	1470	582	1390	4229	126688	37738	1591	1466	3455
	OGOLEM	96622	30289	506754	1274853	386364	97724	24470	37318	58134	4773816	1155545	61809	34112	56757

